

CIVILNA ZAŠTITA

GODINA V

TUZLA, mart/ožujak 2009.g.

BROJ 15/16

**DONEŠENI DRŽAVNI I
KANTONALNI ZAKON
O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU**

**DONEŠEN PROGRAM
RAZVOJA ZAŠTITE
I SPAŠAVANJA TK**

**IZVJEŠTAJ O RADU KUCZ
ZA 2007. I 2008. GODINU**

**DEMINIRANJE I SREDSTVIMA
LOKALNE ZAJEDNICE**

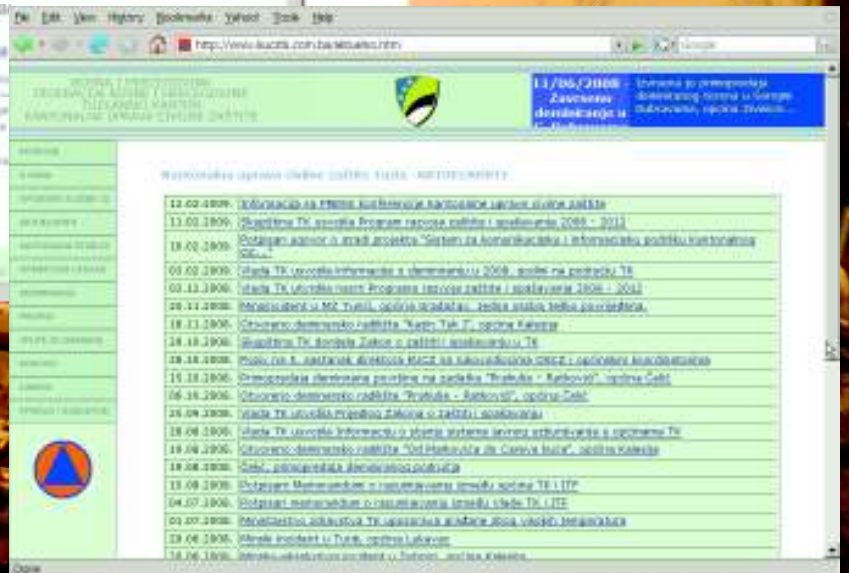
BRUCELOZA VELIKA PRIJETNJA

Za rad operativnih centara civilne zaštite određen je poseban besplatni broj 121, namijenjen samo za potrebe građana.

OPERATIVNI CENTAR CIVILNE ZAŠTITE 121

Ako ste lično u opasnosti, primjećujete pojave ili djelovanja koja ugrožavaju ljudske živote i materijalna dobra i narušavaju sigurnost pozovite besplatni broj 121

Najnovije informacije o radu Kantonalne uprave, izvještaji, događaji... Sve na jednom mjestu.

Imate prijedlog, primjedbu, pitanje ...

Postanite saradnik našeg glasila

Pišite nam, naša adresa je: Bosne srebrene 31, 75 000 Tuzla

Pošaljite e-mail: cz.tk@bih.net.ba

www.kucztk.com.ba

Pošaljite fax: ++ 387 35 315 711 Ili nas nazovite: ++ 387 35 228 570

CIVILNA ZAŠTITA

GODINA V

TUZLA, mart/ožujak 2009.g.

BROJ 15/16

SADRŽAJ

Bosna i Hercegovina dobila zakon o zaštiti i spašavanju	4	Zaostale mine u BiH i ekologija	77
Donesen kantonalni zakon o zaštiti i spašavanju	7	Bruceloza i dalje prijetnja	87
Požari na čekanju	10	Umjesto vode našli metan	91
Prevenijom otkloniti opasnost	12	Izgrađen vatrogasni dom u Kalesiji	92
Izvod iz Izvještaja o radu KUCZ za 2007.godinu	24	Profesionalni vatrogasci i u Srebreniku	94
Izvještaj o radu KUCZ za 2008.godinu	35	Kadrovi za budućnost	96
Demineri civilne zaštite ostvarili rekordne rezultate	50	Opremanje struktura	99
Dinamika deminiranja daleko od interesa zajednice	58	Međunarodne konferencije iz oblasti zaštite i spašavanja u Novom Sadu	101
Sufinansiranjem ubrzati proces deminiranja	64	Uz pomoć kolega iz Italije izgraditi zajednički sistem zaštite i spašavanja	105
Tragični susreti sa minama	67	Udari groma i kako se zaštititi	109
Unapređenje sistema osmatranja i obavještavanja	70	Monitoring stjenskog masiva Rudnika soli Tušanj	112
Čišćenje ostataka u ratu porušenih objekata	72	Broj za hitne situacije 112	114
Strategija protivminskog djelovanja BiH (2009-2019.)	73	Stepen zastupljenosti klizišta na području općine Tuzla i uspostavljanje katastra	116
BiH produžen rok za deminiranje do 2019.godine	76	Priznanje kolega iz Republike Srpske	127
		Svečano za Dan civilne zaštite	128

Civilna zaštita - Glasilo Kantonalne uprave civilne zaštite Tuzlanskog kantona
Izdavač - Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzlanskog kantona
Godina 5 mart/ožujak 2009. g. Broj 15/16
Glavni i odgovorni urednik : Zdenko Tadić
Uredništvo : Zdenko Tadić, Mesud Tanović, Benedin Pejić, Ljiljana Pavljašević,
Izudin Karić i Elvedin Kurbašić
Adresa : Bosne srebrene 31, telefon/fax : 00 387 35 22 85 70, 22 85 65
E-mail : cz.tk @ bih.net.ba
Kompjuterska obrada : Ozren Božanović * Fotografije : Arhiv KUCZ
Štampa : Harfo-graf Tuzla, Za štampariju : Mulaosmanović Alija
Glasilo izlazi kvartalno i po potrebi. Tiraž 400 primjeraka

BOSNA I HERCEGOVINA DOBILA ZAKON O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

U aprilu i maju 2008. godine oba Doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine donijela su Okvirni zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Bosni i Hercegovini. Zakon je objavljen u „Službenom glasniku BiH“, br. 50/08, a stupio je na snagu 01.07.2008.godine.

PREDMET ZAKONA

Ovaj Zakon okvirno uređuje:

realizaciju međunarodnih obaveza i saradnju u provođenju zaštite i spašavanja, odnosno civilne zaštite;

nadležnost organa i institucija BiH u oblasti zaštite i spašavanja;

koordinirano djelovanje organa i institucija BiH, entitetskih uprava civilne zaštite i organa civilne zaštite Brčko Distrikta ;

operativno-komunikacioni centar BiH - 112;

donošenje i usklađivanje planova i programa zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;

javno informisanje i odnosi s javnošću;

finansiranje;

Dan zaštite i spašavanja-civilne zaštite BiH.

Sam Zakon definiše, odnosno konstatuje postojeće stanje, da se sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća uređuje entitetskim zakonima i zakonom Brčko Distrikta, kao i da upravne i stručno-operativne poslove zaštite i spašavanja u entitetima i Brčko Distriktu obavljaju nadležne institucije i organi uprave entiteta i Brčko Distrikta.

Zakonom se utvrđuje da su zaštita i spašavanje od posebnog javnog interesa za Bosnu i Hercegovinu.

MEĐUNARODNA SARADNJA

U segmentu međunarodne saradnje definisano je da istu ostvaruje Ministarstvo sigurnosti, a da u obavljanju tih aktivnosti isto saraduje s nadležnim institucijama i organima BiH, entiteta i Brčko Distrikta.

Odluku o traženju međunarodne pomoći, nakon proglašenja stanja prirodne i druge nesreće, odnosno kad se vlastitim snagama i sredstvima ne može adekvatno odgovoriti na prirodnu i drugu nesreću, ili kad se radi o pružanju međunarodne pomoći, donosi Vijeće ministara. Kao pomoć drugim državama mogu se uputiti samo obučeni i osposobljeni pripadnici snaga zaštite i spašavanja, odnosno profesionalne snage, a dobrovoljne snage samo uz dobrovoljni pris-

tanak u pisanoj formi. Ovi pripadnici se obavezno osiguravaju od povreda i stradanja, a imaju pravo i na novčanu naknadu, u skladu sa propisom Vijeća ministara. Način i postupak prelaska granice u ovakvim slučajevima definisat će se posebnim propisom Vijeća ministara.

KOORDINACIJA

Koordinaciju poslova i zadataka zaštite i spašavanja obavlja Ministarstvo sigurnosti. Ona podrazumijeva koordinaciju aktivnostima u planiranju i djelovanju institucija i organa BiH, kao i koordinaciju u razmjeni podataka, informacija i izvještaja o poduzetim mjerama zaštite i spašavanja među nosiocima poslova zaštite i spašavanja između organa i službi civilne zaštite entiteta i Brčko Distrikta.

Entiteti i Brčko Distrikt uređuju, planiraju, obučavaju, organizuju, finansiraju i provode zaštitu i spašavanje, s ciljem sprečavanja opasnosti, te otklanjanja i ublažavanja štetnih djelovanja i posljedica prirodne i druge nesreće.

NADLEŽNOST ORGANA I INSTITUCIJA

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine utvrđuje Prijedlog programa razvoja sistema zaštite i spašavanja na nivou institucija i organa BiH, koji sadrži i smjernice za koncipiranje programa razvoja u entitetima i Brčko Distriktu. Ovaj Program usvaja Parlamentarna skupština BiH. Vijeće ministara donosi Metodologiju za izradu Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća, kao i samu Procjenu, te Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća institucija i organa BiH. Vijeće ministara donosi akt o formiranju Koordinacionog tijela Bosne i Hercegovine za zaštitu i spašavanje, te akt o formiranju Operativno-komunikacionog centra BiH – 112, uslovima i načinu funkcioniranja i uvođenju evropskog broja za hitne situacije. Na prijedlog Koordinacionog tijela BiH za zaštitu i spašavanje, ili na zahtjev nadležnih organa entiteta ili Brčko Distrikta, koji su već proglasili stanje nesreće na svojoj teritoriji, Vijeće ministara proglašava nastanak ili prestanak stanja prirodne ili druge nesreće na teritoriji Bosne i Hercegovine. Vije-

će ministara može formirati mješovitu specijalizovanu jedinicu za zaštitu i spašavanje od specijalizovanih jedinica i službi civilne zaštite entiteta i Brčko Distrikta i drugih institucija, organa i pravnih lica na nivou Bosne i Hercegovine. Ova jedinica može djelovati u slučaju prirodne ili druge nesreće, za učešće u međunarodnim vježbama, operacijama pomoći i drugim aktivnostima, uz saglasnost nadležnih organa entiteta, Brčko Distrikta, drugih institucija, organa i pravnih lica na nivou BiH. Za finansiranje potreba za zaštitu i spašavanje iz nadležnosti institucija i organa BiH, Vijeće ministara predlaže finansijska sredstva u budžetu institucija i međunarodnih obaveza.

Stručne i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja iz nadležnosti BiH, kao i za potrebe Koordinacionog tijela BiH za zaštitu i spašavanje, obavlja Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine. Što u koordinaciji, što u saradnji sa entitetskim upravama civilne zaštite i organom civilne zaštite Brčko Distrikta, Ministarstvo sigurnosti:

- predlaže Vijeću ministara Metodologiju za izradu procjene ugroženosti, Procjenu ugroženosti i Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Bosne i Hercegovine.

- prima i raspoređuje donacije namijenjene strukturama sistema zaštite i spašavanja BiH;

- prati i analizira stanje u oblasti zaštite i spašavanja u BiH i predlaže mjere Vijeću ministara;

- propisuje procedure komunikacije između institucija i organa BiH, te institucija i organa BiH s entitetima i Brčko Distriktom, u slučaju prirodnih i drugih nesreća, kao i procedure obavještanja javnosti;

- organizuje, koordinira i provodi konferencije, seminare, kurseve, vježbe i druge aktivnosti od međunarodnog značaja iz oblasti zaštite i spašavanja u BiH;

- koordinira na uspostavi standarda za opremu i sredstva koja se u BiH koriste u zaštiti i spašavanju. Ministarstvo sigurnosti obavlja i druge poslove, posebno predlaže Vijeću ministara propise i akte, okvirne planove, ostvaruje saradnju, razmjenjuje podatke, donosi sopstvene akte i drugo.

Vijeće ministara osniva Koordinaciono tijelo Bosne i Hercegovine za zaštitu i spašavanje, koje čine predstavnici: Vijeća ministara BiH (9 članova), Vlade RS-a (5 članova), Vlade FBiH (5 članova) i Vlade Brčko Distrikta (2 člana). Ovo tijelo odlučuje većinom glasova, s tim da se odluka ne može donijeti bez saglasnosti najmanje polovine članova Koordinacionog tijela iz svakog od entiteta i članova iz Brčko Distrikta. To je stručno-operativno tijelo Vijeća ministara. Nje-

gova nadležnost je, između ostalog, da, na zahtjev entiteta ili Brčko Distrikta, predlaže Vijeću ministara proglašavanje stanja prirodne nesreće na teritoriji BiH i prestanak navedenog stanja, da koordinira aktivnosti u zaštiti i spašavanju sa institucijama i organima entiteta i Brčko Distrikta i institucijama i organima na nivou BiH, nakon proglašenja stanja prirodne ili druge nesreće na dijelu ili cijeloj teritoriji BiH od strane Vijeća ministara, da koordinira prijem i pružanje međunarodne pomoći i donacija u zaštiti i spašavanju, nakon proglašenja stanja prirodne i druge nesreće, da koordinira aktivnosti zaštite i spašavanja u provođenju mjera prevencije sa entitetima i Brčko Distriktom BiH, daje preporuke organima BiH, entitetima i Brčko Distriktu, predlaže Vijeću ministara donošenje odgovarajućih odluka iz svoje nadležnosti.

PLANOVI I PROGRAMI

Kada se radi o planskim dokumentima, zakonska rješenja polaze od toga da se Programom razvoja sistema zaštite i spašavanja i Planom zaštite i spašavanja organizuje i provodi zaštita i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća na nivou institucija i organa BiH, a da se ovi akti izrađuju na osnovu Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća. Program i Plan sadrže i smjernice za koncipiranje programa razvoja sistema zaštite i spašavanja i planova zaštite i spašavanja u entitetima i Brčko Distriktu. Plan zaštite i spašavanja BiH i planovi entiteta i Brčko Distrikta usklađuju se u koordinaciji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta .

FINANSIRANJE

U budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH osiguravaju se finansijska sredstva za opremanje, obučavanje, rad i funkcionisanje Centra-112 i Koordinacionog tijela, za stručno usavršavanje i obučavanje državnih službenika i zaposlenih na poslovima zaštite i spašavanja u institucijama i organima na nivou BiH, za naknade troškova djelovanja u zaštiti i spašavanju međunarodnog karaktera, čije izvršenje naloži nadležni organ, za pružanje pomoći drugim državama, entitetima i Brčko Distriktu, u slučajevima prirodnih i drugih nesreća, te za dodatno opremanje i obuku mješovite specijalizovane jedinice za zaštitu i spašavanje.

ZAVRŠNE ODREDBE

Zakonom je utvrđena obaveza za Vijeće ministara i Ministarstvo sigurnosti da u roku od šest mjeseci donesu podzakonska akta iz svoje nadležnosti. Entiteti i Brčko Distrikt svoje zakone o zaštiti i spaša-

vanju trebaju uskladiti u roku od godinu dana od dana stupanja ovog Zakona na snagu.

Ovim Zakonom se 1. mart, Međunarodni dan civilne zaštite, utvrđuje kao Dan zaštite i spašavanja – civilne zaštite u Bosni i Hercegovini.

OSVRT

Donošenje Okvirnog zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Bosni i Hercegovini ima nesumnjivu važnost, ali samo u određenim segmentima, kao što su npr. međunarodne obaveze i saradnja u provođenju zaštite i spašavanja, uspostavljanje Operativno-komunikacijskog centra, utvrđivanje Dana zaštite i spašavanja u BiH, dijelom u utvrđivanju nadležnosti institucija i organa BiH u oblasti zaštite i spašavanja, kao i nekim segmentima koordinacije sa ostalim subjektima zaštite i spašavanja.

Međutim, ovaj Zakon je prepun fraza: "koordinira", "sarađuje", "na prijedlog", "na zahtjev", "daje smjernice" itd. Iz cjelokupnog teksta zakona veoma je malo izvornih, stvarnih i suštinskih nadležnosti institucija i organa Bosne i Hercegovine. Entiteti

i Brčko Distrikt BiH imaju izvornu nadležnost u uređenju, planiranju, organiziranju, finansiranju, provođenju zaštite i spašavanja. Sve što se, navodno, stavlja u nadležnost organa i institucija BiH podložno je "filtriranju" na razne načine i veoma lako može biti upitno. Formiranje Koordinacionog tijela BiH za zaštitu i spašavanje je jedna je od mogućnosti za to, prvo zbog samog odlučivanja u istom, ali i njegove nadležnosti, koja je morala biti daleko veća. Ovo tijelo nije, a trebalo bi biti pandan štabu na državnom nivou, sa svim ovlastima koje štabovi imaju na nižim nivoima (entitet, kanton, općina). Zbog toga će biti teško ostvariti efikasnost i odgovornost u postupanju kada nastupi prirodna ili druga nesreća širih razmjera. Ograničenost ovog Zakona se vidi i iz dijela koji se odnosi na finansiranje, odnosno šta će biti finansirano iz budžeta BiH.

No, bez obzira što i ovaj Zakon nosi pečat stanja u državi i ima prizvuk nacionalnog i entitetskog, isti ima i svojih pozitivnih strana, koje daju nadu da se krećemo u pozitivnijem pravcu.

Irudin Karić

DONESEN KANTONALNI ZAKON

Krajem prošle godine Skupština Tuzlanskog kantona donijela Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Tuzlanskom kantonu. Kantonalnim zakonom omogućava punu provedbu novog savremenog sistema zaštite i spašavanja na području Tuzlanskog kantona.

UVOD

Oblast zaštite i spašavanja, kao posebna djelatnost, koja ima za cilj da organizuje i provodi zaštitu i spašavanje života i zdravlja ljudi, imovine i svih drugih materijalnih dobara od djelovanja raznih prirodnih nepogoda i drugih nesreća, prvi put je regulirana posebnim Federalnim Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, koji je stupio na snagu u augustu 2003. godine. Ustanovljavanjem posebnih organa uprave za poslove zaštite i spašavanja na svim nivoima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine (Federalna uprava civilne zaštite, kantonalne uprave civilne zaštite i općinske/ gradske službe civilne zaštite), načinjene su velike promjene, odnosno pravne i organizacione pretpostavke za izgradnju adekvatnog i funkcionalnog sistema zaštite i spašavanja na području cijele Federacije Bosne i Hercegovine.

Centralno mjesto i ulogu u izgradnji sistema zaštite i spašavanja dobiva općina, kao baza tog sistema, dok kantoni i Federacija predstavljaju nadogradnju tog sistema, putem kojeg se cijelo područje Federacije Bosne i Hercegovine uvezuje u jedinstven sistem zaštite i spašavanja. Do danas su u jednom navratu vršene izmjene i dopune navedenog Zakona, koje su stupile na snagu 09.05.2006. godine.

U sistemu zaštite i spašavanja, saglasno Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", br. 39/03 i 22/06), značajnu ulogu imaju općine/gradovi i kantoni, pa je s toga neophodno da općine/gradovi donesu odluke o organiziranju i funkcionisanju zaštite i spašavanja općine/grada, a da kantoni svojim propisom organiziraju i definišu funkcionisanje civilne zaštite kantona, posebno nadležnost kantonalnih organa vlasti u ovoj oblasti.

Značajan doprinos dala je Federalna uprava civilne zaštite, kada je u februaru 2007. godine izdala Zbirku propisa iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine (sa komentarom i stručnim objašnjenjima), čime je ova proble-

matika približena svim organima uprave i drugim organima i institucijama koje se profesionalno bave poslovima zaštite i spašavanja, ali i svim drugima koji se na bilo koji način bave ovom problematikom. Ova publikacija je svojevrсни priručnik za rad na poslovima zaštite i spašavanja.

U cilju zaokruženja pravnog reguliranja ove oblasti, donijet je i Okvirni zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08), koji je stupio na snagu 01.07.2008. godine.

KANTONALNI ZAKON

Razlozi za donošenje zakona

Polazeći od ustavne pozicije kantona, sa značajnim ovlaštenjima i odgovornostima u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od svih vrsta prirodnih i drugih nesreća, te činjenice da Federalnim zakonom nisu u cijelosti i potpuno regulirana određena specifična pitanja iz nadležnosti kantona u ovoj oblasti, to je ostavljeno u nadležnost kantona da svojim propisom pravno reguliše sva pitanja u oblasti zaštite i spašavanja, koja su značajna za kanton i za koja je kanton nadležan i odgovoran (član 27. stav 1. tačka 3. i stav 2. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća). Tek donošenjem kantonalnog propisa zaokružila bi se pravna regulativa u oblasti zaštite i spašavanja.

Pitanje utvrđivanje nadležnosti kantonalnih organa vlasti, a naročito izvršnih organa i organa uprave i upravnih organizacija, predstavlja zakonsku materiju i može se utvrđivati samo zakonom. Taj pravni princip izričito je utvrđen u članu 5. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine F BiH", br. 35/05). Ovom zakonskom odredbom definisano je da se nadležnost federalnih i kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija utvrđuje zakonom, kojim se uređuje određena upravna oblast.

Postojećim kantonalnim zakonima, odnosno njihovim izmjenama i dopunama (Zakon o Vladi Tuzlanskog kantona i Zakon o ministarstvima i drugim

organima uprave Tuzlanskog kantona), nije moguće regulisati specifična pitanja zaštite i spašavanja iz nadležnosti kantonalnih organa vlasti, posebno se ne može utvrditi nadležnost Skupštine Tuzlanskog kantona, koja svoju osnovnu nadležnost ima u Ustavu Tuzlanskog kantona, a nadležnost u pojedinim upravnim oblastima utvrđuje se zakonom. Iz navedenih razloga pristupilo se izradi posebnog kantonalnog zakona, jer se na ovakav način može definisati, kako pojedinačna nadležnost svih organa vlasti kantona, tako i druga pitanja iz oblasti zaštite i spašavanja, koja nisu regulirana Federalnim zakonom, a specifična su i značajna za kanton.

Radni materijal ovog Zakona uradila je Kantonalna uprava civilne zaštite, nacrt Zakona utvrdila je Vlada Tuzlanskog kantona, na sjednici održanoj 05. 6. 2008. godine, koji je Skupština kantona prihvatila i uputila na javnu raspravu u trajanju od 60 dana. Javnu raspravu provela je Kantonalna uprava civilne zaštite, po programu javne rasprave, a nacrt Zakona je upućen: svim kantonalnim organima uprave, svim općinskim službama civilne zaštite, Zavodu za zdravstvo kantona, Veterinarskom zavodu kantona, Centru civilnih inicijativa, Kantonalnom štabu civilne zaštite. Nakon utvrđivanja prijedloga Zakona od strane Vlade kantona, Skupština je na sjednici, održanoj dana 29.10.2008. godine, donijela ovaj Zakon, koji je objavljen u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona", br. 10/09 od 06.11.2008. godine, a na snagu je stupio 14.11.2008. godine.

Šta reguliše Zakon?

Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Tuzlanskom kantonu uređuju se poslovi zaštite i spašavanja u nadležnosti kantona. Bitno je određenje da ovaj Zakon, zajedno sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine, čini jedinstvenu pravnu osnovu za vršenje svih poslova zaštite i spašavanja u jedinstvenom sistemu na području cijele Federacije Bosne i Hercegovine. Zakon reguliše, u najznačajnijem, slijedeća pitanja: nadležnost kantonalnih organa (Skupštine, Vlade, ministarstava, Kantonalne uprave civilne zaštite i drugih organa uprave kantona), organizirane strukture civilne zaštite (Kantonalni štab civilne zaštite, povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite), Kantonalni operativni štab civilne zaštite, programiranje i planiranje, radne odnose i prelazne i završne odredbe.

Ovim Zakonom se preciznije definišu nadležnosti zakonodavnih i izvršnih organa u kantonu, a posebno njihova obaveza da učestvuju u izradi planskih dokumenata iz ove oblasti, postizanje koordinacije u radu, te ostvarivanje pune saradnje sa općinskim organima vezano za zaštitu i spašavanje.

Posebno i na cjelovit način je definisana uloga Kantonalne uprave civilne zaštite, počev od obaveze u izradi planskih dokumenata, praćenja stanja priprema i predlaganja mjera, organizovanja i realizacije obuke nosilaca civilne zaštite, organizovanja kantonalnog operativnog centra, obaveze oko vježbi iz oblasti zaštite i spašavanja, popune ljudstvom štabova, jedinica i službi, pripremanja propisa iz ove oblasti, pomoći općinskim službama civilne zaštite, te inspekcijskog nadzora.

U zakonu je, kao poseban operativno-stručni organ, definisan Kantonalni štab civilne zaštite, a naročito pitanja načina osnivanja i sastav, načina djelovanja, nadležnosti, te odnosa prema drugim štabovima.

Jedna od organiziranih struktura civilne zaštite su i povjerenici civilne zaštite za kantonalne organe uprave, organizacije, stručne i druge službe. U Zakonu je utvrđen način postavljanja povjerenika, njihova nadležnost i ko je obavezan postaviti povjerenike. Kao poseban oblik organiziranja civilne zaštite utvrđena je mogućnost formiranja službi zaštite i spašavanja u pravnim licima i van pravnih lica, a u Zakonu je bliže definisana: nadležnost ovih službi, popuna ljudstvom, odlučivanje o organizacija službi, obaveze organa koji formiraju službe, te angažiranje pravnih lica u kojima nisu formirane službe.

Opremljene i osposobljene operativne snage za neposredno angažovanje u zaštiti i spašavanju su jedinice civilne zaštite opće namjene i specijalizirane namjene. Pored definicije i nadležnosti ovih jedinica, u Zakonu se utvrđuje: koje jedinice osniva općina, a koje kanton, mogućnost zajedničkih jedinica opće namjene, organi nadležni za formiranje, finansiranje i vrste jedinica civilne zaštite specijalizirane namjene. Na nivou kantona organizira se Kantonalni operativni centar, a Zakonom je posebno definisana opća nadležnost, radno vrijeme i broj izvršilaca, prikupljanje podataka, sredstva veze, te uvezivanje sa davaocima informacija. Na nivou općine ili zajednički za više općina formiraju se općinski operativni centri, a u ovom Zakonu definiše se akt o osnivanju centra, organiziranje rada i način uzbunjivanja.

Poglavlje o programiranju i planiranju u oblasti zaštite i spašavanja posebno definiše: vrstu planskih

dokumenata, način izrade i donošenja, usklađivanje sa planskim dokumentima Federacije BiH, obavezu kantonalnih organa u realizaciji zadataka iz planskih dokumenata, te obavezu usklađivanja planskih dokumenata općina.

U poglavlju koje se odnosi na radne odnose definisan je rad duži od punog radnog vremena, prava zaposlenika po osnovu posebnih uslova rada, te status pripadnika timova za deminiranje.

AKTIVNOSTI NAKON STUPANJA NA SNAGU KANTONALNOG ZAKONA

Daljnje aktivnosti svode se na implementaciju ovog Zakona, kako bi sistem zaštite i spašavanja u praksi zaokružili i doveli na viši nivo.

Kanton je u obavezi da donese ili inovira osnovna planska dokumenta iz oblasti zaštite i spašavanja (Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća u kantonu, Program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u kantonu i Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u kantonu), uz obavezu učestvovanja svih kantonalnih ministarstava i uprava, svako za pitanja iz oblasti za koju je nadležan, te na način i po postupku kako je to Zakonom uređeno. Posebne aktivnosti vodiće se na boljoj

organizaciji i radu Kantonalne uprave civilne zaštite, te tehničkoj i kadrovskoj osposobljenosti Kantonalnog operativnog centra za aktivnosti koje su mu stavljene u nadležnost. S tim u vezi, ovaj centar je u obavezi pružati i odgovarajuću pomoć općinskim operativnim centrima na području Tuzlanskog kantona. Konkretnije i neposrednije će se voditi aktivnosti na formiranju jedinica civilne zaštite, te službi zaštite i spašavanja, u dijelu koji se odnosi na kanton. Takođe je neophodno inovirati akt o osnivanju i sastavu Kantonalnog štaba civilne zaštite.

Općine su u obavezi da inoviraju ili donesu Odluke o organiziranju i funkcionisanju zaštite i spašavanja u općini, vodeći računa kako o odredbama Federalnog zakona, tako i o odredbama ovog Zakona, a sve u cilju definisanja određenih pitanja na jedinstven način. To se prije svega odnosi na donošenje planskih dokumenata iz oblasti zaštite i spašavanja, formiranje i osposobljavanje općinskih službi civilne zaštite, jedinica civilne zaštite i općinskih operativnih centara, te usklađivanje osnovnih pitanja oko sastava i kriterija za sastav općinskih štabova civilne zaštite.

Isudin Karić

POŽARI NA ČEKANJU

Prijedlog Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu poslije jednoglasne podrške Parlamenta povučen iz Doma naroda F BiH na dodatne konsultacije. Valjda će požari razumjeti kakvi smo i sačekati.

Požari su u BiH, sredinom 2007. godine napravili pravu pustoš u južnim dijelovima države. Izgorjeli su veliki kompleksi šumskih područja i poljoprivrednih dobara i dovedena u pitanje sigurnost građana i imovine zajednice u cjelini.

Pravog odgovora profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica gotovo da nije ni bilo.

Sve to je u potpunosti razotkrilo u kakvom stanju se nalazi protivpožarna zaštita i vatrogastvo u našoj državi.

Tada su najodgovorniji "saznali" da nemamo zakon koji uređuje protivpožarnu zaštitu i vatrogastvo. Tada smo svi spoznali da u većini općina ne postoji nikakav ili minimalan oblik protivpožarne zaštite i organiziranosti za te poslove.

Tada smo shvatili da u toj oblasti nema nikakvog reda i da je sve nedopustivo, prepušteno volji pojedinaca i entuzijazmu uglavnom dobrovoljnih vatrogasaca.

To je definitivno potvrdilo da zajednica u oblasti protivpožarne zaštite nema odgovora na tu opasnost i da je prepuštena Božijoj milosti!

Zbog posljedica tadašnjih požara i mogućih posljedica u budućnosti, pokrenut je niz aktivnosti za donošenje zakona u navedenoj oblasti.

Na prijedlog FUCZ, Vlada F BiH je formirala Radnu grupu za izradu Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu. Radnu grupu su činili predstavnici Ministarstva, vatrogasnih saveza i institucija koje u svojoj nadležnosti imaju navedenu problematiku.

Na čelo Radne grupe je imenovan gospodin Milenko Lepušina, koji ima ogromno iskustvo u pripremi zakonske regulative (legislative).

Nažalost, već na samom početku došlo je do polarizacije unutar Radne grupe na dva dijela.

Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, protivpožarna zaštita je, kao jedna od mjera zaštite i spašavanja, u potpunosti svrstana u nadležnost struktura civilne zaštite čemu su se otvoreno suprotstavili predstavnici vatrogasnih saveza i profesionalnih brigada. Oni su čak ponudili i radnu verziju Zakona na Radnoj grupi i šire u kojem su iskazali želju i stav da ostanu samostalni i van civilne zaštite.

Stav Radne grupe je ostao na liniji navedenog zakonskog rješenja, što je naišlo na podršku i kod članova Vlade F BiH.

Ipak, nakon iskazivanja potpuno suprotnog pristupa od profesionalnih vatrogasaca, uglavnom rukovodnih struktura navedenih profesionalnih brigada, značajno je usporen postupak donošenja novog Zakona.

Uprkos svim problemima, Vlada F BiH je podržala provedbu javne rasprave koja je provedena na terenu od strane FUCZ, Radne grupe i usvojila Prijedlog Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu 24.09.2008. godine

Navedeni Prijedlog je jednoglasno podržan na Parlamentu F BiH i usvojen 29.10.2008. godine.

Novoponuđenim federalnim zakonom uređuju

se pitanja koja moraju biti jednako regulirana na cijelom teritoriju F BiH. Kantonima, gradovima i općinama ostavlja se dovoljno prostora za reguliranje za njih specifičnih pitanja na način na koji im najviše odgovara.

Jedan od ciljeva novog zakona jeste i uspostava jedinstvene horizontalne i vertikalne strukture u oblasti zaštite od požara, odnosno vatrogastva.

Kada je očekivano da se navedeni dokument brzo potvrdi na Domu naroda F BiH i stavi u funkciju, došlo je do nove "blokade".

Usvojeni Prijedlog je došao na dnevni red Doma naroda tek poslije četiri mjeseca odnosno 22.01.2009. godine.

Nažalost, umjesto očekivane podrške, jer je Prijedlog na Parlamentu dobio jednoglasnu podršku, došlo je do nove blokade.

Osporena je visina procenta izdvajanja sredstava po članu kojim se omogućava instaliranje novog sistema u zajednici.

To je za posljedicu imalo da Premijer F BiH povuče navedeni Prijedlog na dodatno usaglašavanje.

Ako se zna u kakvom se trenutno stanju nalazi protivpožarna zaštita i vatrogastvo, ako se zna da je to jedan od najvažnijih segmenata zaštite i spašava-

nja i da su posljedice koje mogu nastati u velikim šumskim požarima, požarima na stambenim i industrijskim objektima nesagledive, onda je odbijanje donošenja navedenog Zakona u krajnjem slučaju nerazumno.

Poznavajući nas, teško je očekivati da navedeni prijedlog bude ponovo na Domu naroda dok se ne dogode novi veliki požari i štete.

To podsjeća na onu poznatu narodnu priču o psu kojem je prokišnjavala kućica i koji je za vrijeme kiša bio odlučan da popravi krov a kada usija sunce on bi to zaboravljao.

Možda usporedba i nije dobra ali ne donošenje navedenog Zakona ostavlja stanje kakvo jeste, ne omogućava usmjeravanje postojećih i izdvajanje novih sredstava za organiziranje, obučavanje i opremanje vatrogasnih struktura.

Nadamo se da će nas veliki požari zaobići, ali isto tako da će odgovorni za ne donošenje navedenog Zakona biti spremni preuzeti odgovornost u slučaju većih žrtava i štete koju požari mogu donijeti.

Ne znamo kako ćemo požarima staviti do znanja da su do daljnjeg nepoželjni i na čekanju.

Zdenko Tadić

PREVENCIJOM OTKLONITI OPASNOST

I UVOD

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Tuzlanskog kantona za period 2008.-2012. godina (u daljem tekstu: Program razvoja) je jedan od planskih dokumenata iz oblasti zaštite i spašavanja koji se donosi u skladu sa odredbama člana 173. stav 1. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji BiH-u daljem tekstu Zakon ("Službene novine Federacije BiH", broj: 39/03 i 22/06).

Programom razvoja određuje se politika i strategija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, definišu se konkretni programi, projekti i aktivnosti usaglašeni sa utvrđenim potrebama iz Procjene ugroženosti Tuzlanskog kantona (TK) od prirodnih i drugih nesreća.

Programom razvoja osigurava se neprekidan proces razvoja cjelovitog i jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja na području TK.

Program razvoja predstavlja okvirni i osnovni dokument kojim će se, u procesu razvoja i izgradnje sistema zaštite i spašavanja u TK, unaprijediti provedba Zakona u Federaciji BiH i odgovarajućeg Zakona u TK, unaprijediti provedba podzakonskih i drugih akata, odrediti pravci razvoja zaštite i spašavanja kroz realizaciju konkretnih planova i projekata iz ove oblasti, uskladiti funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja u TK između nosilaca ovog sistema, posebno kada se radi o optimalnoj realizaciji mjera zaštite i spašavanja u ostvarivanju prevencije i dostizanja optimalne spremnosti svih nosilaca zaštite i spašavanja za preduzimanje operativnih mjera u fazi zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća na području TK.

Zadaci utvrđeni u kantonalnom Programu razvoja bit će razrađeni u Planu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu Plan zaštite i spašavanja) za TK, koji se će biti urađen skladu sa odgovarajućim podzakonskim aktom.

Vlada TK je na redovnoj sjednici održanoj 03.12.2008. godine, donijela Odluku o utvrđivanju prijedloga Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Tuzlanskom kantonu za period 2008.-2012. godina i uputila ga Skupštini Tuzlanskog kantona na razmatranje i donošenje.

II STANJE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA NA PODRUČJU TK I PREVENTIVNE MJERE ZA POBOLJŠANJE STANJA

Stanje organizovanja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća

Strukture civilne zaštite

Formiran je Kantonalni štab civilne zaštite (KŠCZ) koji po formaciji broji 15 članova, popunjeno je 13.

Formirano je 13 Općinskih štabova civilne zaštite (OŠCZ) Popunjenost: po formaciji 556 članova, popunjeno je 514.

Formirano je 77 Štabova civilne zaštite mjesnih zajenica u općinama: Doboj Istok (5), Gračanica (20), Gradačac (1), Kalesija (4), Lukavac (29), Sapna (12) i Teočak (6).

Jedinice civilne zaštite formirane su u 9 općina i to: Doboj Istok- jedinica opće namjene i 3 jedinice specijalizovane namjene (za NUS, za asanaciju terena i za protivpožarnu zaštitu), Gračanica - 2 jedinice opće namjene, Gradačac - 7 jedinica specijalizovane namjene (za NUS, za spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla, RHB zaštitu, za spašavanje iz ruševina, za komunalne poslove, za zaštitu od požara, zaštitu bilja i biljnih proizvoda, Kalesija - jedan vod CZ opće namjene, 2 odjeljenja opće namjene i 4 jedinice specijalne namjene (za NUS, za RHB, za spašavanje iz ruševina i za hitne intervencije), Kladanj - jedna jedinica opće namjene i 2 jedinice specijalne namjene (za protivpožarnu zaštitu i za RHB zaštitu), Lukavac - jedinica opće namjene i 5 jedinica specijalizovane namjene (za NUS, za RHB, za zaštitu od ruševina, za protivpožarnu zaštitu i zaštitu životinja i namirnica životinjskog porijekla, Sapna - jedinica opće namjene i 3 jedinice specijalne namjene (za NUS, za asanaciju terena i za protivpožarnu zaštitu), Teočak - jedinica opće namjene, Živinice - 9 jedinica specijalne namjene (za asanaciju terena, za građevinske poslove, za zaštitu životinja i namirnica životinjskog porijekla, za komunalne poslove, za zaštitu od požara, za spašavanje iz ruševina, za NUS, za zaštitu bilja i za RHB).

Formirano je 15 službi zaštite i spašavanja i to u općinama: Gračanica - 3 službe (medicinske pomoći, zaštite životinja, zaštite od požara), Kalesija - 4 službe (medicinske pomoći, zaštite životinja, vodosnabdjevanje i čistoću), Srebrenik - 8 službi (medicinske pomoći, za čistoću i asanaciju, zaštitu životinja, vodosnabdjevanje, gorska služba spašavanja, zaštitu od

požara, spašavanja iz ruševina i za logistiku).

Ukupna broj povjerenika civilne zaštite u mjesnim zajednicama, je 943 i to u 8 općina: Doboj Istok (29), Gračanica (217), Gradačac (170), Kalesija (161), Kladanj (25), Lukavac (296), Sapna (12) i Teočak (33).

Provođenje mjera zaštite i spašavanja od strane organa vlasti, privrednih društava, građana i drugih pravnih subjekata, u skladu sa Zakonom

Zakonom o zaštiti i spašavanju je precizirano da zaštitu i spašavanje, osim struktura civilne zaštite provode slijedeći subjekti:

Organi vlasti u općinama (nadležne općinske službe i drugi pravni subjekti), organi vlasti u kantonu (nadležna kantonalna ministarstva, direkcije i uprave), privredna društva i druga pravna lica iz oblasti: zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, građevinarstva, transporta, opskrbe, ugostiteljstva, vatrogastva, hidrometeorologije, seizmologije, ekologije, i drugih oblasti u kojima se obavljaju djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (član 32. Zakona o zaštiti i spašavanju), Službe zaštite i spašavanja, javna preduzeća, organizacije Crvenog križa/krsta, i druge humanitarne organizacije, udruženja građana (gorska služba spašavanja, planinari, speleolozi, alpinisti, radioamateri, ronionci i drugi), pripadnici Oružanih snaga BiH i građani.

Organizacije Crvenog križa/krsta, druge humanitarne organizacije i navedena udruženja građana, od značaja za zaštitu i spašavanje, dužni su, da u obavljanju svojih poslova, sarađuju sa KUCZ i OSCZ na području TK i postupaju po nalogu nadležnog štaba civilne zaštite u slučaju nastanka prirodne i druge nesreće. Navedeni subjekti su, također, dužni u svojim programima rada, utvrditi zadatke, organizaciju djelovanja i aktivnosti kojima se osigurava učešće njihovih članova, organa i službi u zaštiti i spašavanju.

Privredna društva i drugi pravni subjekti iz člana 32. Zakona, dužni su da, u izvršavanju poslova zaštite i spašavanja, provode odgovarajuće pripreme, donose i razrađuju planove zaštite i spašavanja za svoje djelovanje u zaštiti i spašavanju, planiraju i osiguravaju MTS-a za provođenje mjera zaštite i spašavanja i organizuju, opremaju i osposobljavaju jedinice i povjerenike civilne zaštite, u svom sastavu, za provođenje mjera zaštite i spašavanja.

Fakulteti i druge visokoškolske ustanove i pravna lica koja se bave naučnoistraživačkim radom dužni su obavještavati KUCZ Tuzla, o naučnim saznanjima od značaja za zaštitu i spašavanje i dostavljati KUCZ podatke i obavještenja o svojim istraživanjima, koja

su od značaja za zaštitu i spašavanje.

Pravna lica, vlasnici i korisnici telekomunikacijskih i informacijskih sistema i veza, dužni su dati prioritet u korištenju tih sistema i veza, KOC CZ u sastavu KUCZ TK i OOC CZ u sastavu OSCZ, odnosno KŠCZ i OŠCZ, kada rukovode akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Pravna lica i građani imaju obavezu, u skladu sa Zakonom, davati MTS-a i opremu, na privremeno korištenje, za potrebe struktura civilne zaštite, u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju kada se desi prirodna i druga nesreća.

U dosadašnjem periodu, glavni subjekt u provođenju mjera zaštite i spašavanja bile su OSCZ na području općine i KUCZ na nivou TK, koji realizuju najveći dio poslova koji se odnose na planiranje, organizovanje i provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja, naročito u situaciji kada se dogodi prirodna i druga nesreća na području općine, odnosno na području više općina ili na području čitavog TK.

Međutim, treba napomenuti da su pri tome prisutni brojni problemi, od kojih posebno treba istaći slijedeće:

- Nedovoljna opremljenost, organizovanost i obučenosť svih struktura civilne zaštite u općinama, kao i na nivou TK za poslove zaštite i spašavanja. To se posebno odnosi na jedinice civilne zaštite opšte i specijalizovane namjene, koje, u najvećem broju općina ne raspolažu ni najosnovnijim MTS-a i opremom za preduzimanje mjera zaštite i spašavanja u slučaju nastanka prirodne i druge nesreće.

- Slab odziv pripadnika jedinica opšte i specijalizovane namjene kod mobilizacija, koje se, treba reći, u općinama vrlo rijetko i provode iz više razloga, a najvažniji je nedostatak finansijskih sredstava u budžetima općina za nadoknadu finansijskih prinadležnosti mobiliziranim pripadnicima navedenih jedinica, u skladu sa Zakonom. Slabom odzivu na mobilizaciju, sigurno, doprinosi i činjenica da, do sada, zakonski nisu riješena osnovna statusna pitanja pripadnika civilne zaštite, učesnika proteklog rata, što je kod pripadnika civilne zaštite u navedenim jedinicama, stvorilo otpor prema daljem učešću u akcijama civilne zaštite.

- U općinama se rijetko kada preduzimaju Zakonom predviđene sankcije, protiv pripadnika struktura civilne zaštite i građana, koji se ne odazovu na poziv za mobilizaciju, u slučaju prirodne i druge nesreće.

- Također, se vrlo rijetko vrši mobilizacija MTS-a i opreme, u vlasništvu građana, za potrebe zaštite i

spašavanja u slučaju prirodne i druge nesreće, a uzrok je i ovdje nedostatak finansijskih sredstava u budžetima općina za nadoknadu, za korištenje mobilisanih sredstava.

- Nepostojanje štabova i povjerenika civilne zaštite u najvećem broju MZ, u svim općinama, kao i slab rad ovih struktura civilne zaštite u MZ gdje postoje.

- Neažurna evidencija pripadnika struktura civilne zaštite u općinama, posebno jedinica civilne zaštite opšte i specijalizovane namjene, kao i nedefinisan način organizovanja pozivarskih službi i provođenja mobilizacije.

Ciljevi i zadaci u oblasti zaštite i spašavanja

Da bi se obezbijedio odgovarajući razvoj zaštite i spašavanja na području TK, neophodno je definirati najvažnije razvojne ciljeve i zadatke zaštite i spašavanja na području TK, za period 2008.-2012. godina.

Definisanje najvažnijih razvojnih ciljeva i zadataka zaštite i spašavanja podrazumijeva sveobuhvatno i precizno sagledavanje dostignutog nivoa zaštite i spašavanja na području TK, na osnovu čega se slijedeći ciljevi i zadaci zaštite i spašavanja mogu definirati kao najvažniji:

Ciljevi

a. Normativno-plansko uređenje zaštite i spašavanja, na području TK, u skladu sa Zakonom

Zadaci

1. Izrada i usvajanje Programa razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, TK za period 2008.-2012. godina.

2. Izrada i usvajanje Plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u svim općinama i na nivou TK.

3. Izrada i usvajanje petogodišnjeg i godišnjih planova (općine i TK) utroška finansijskih sredstava prikupljenih na osnovu odredaba člana 180. stav 1. Zakona (porez od 0,5 % na neto plate zaposlenih za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća).

4. Donošenje Odluka o osnivanju jedinica civilne zaštite opšte i specijalizovane namjene u općinama i na nivou TK i formiranje istih u skladu sa Pravilnikom o organizovanju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada (Službene novine F BiH, broj 77/06) i Okvirnim ličnim i materijalnim formacijama štabova, jedinica i povjerenika civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja, koje je donio direktor Federalne uprave civilne

zaštite.

5. Donošenje Programa razvoja zaštite od požara i vatrogastva u TK, koji treba da sadrži viziju, načela, opredjeljenja, ciljeve, područja razvoja, strategiju i smjernice za organizovanje i provođenje zaštite od požara i vatrogastva, sa svim elementima potrebnim za njegovo usavršavanje i efikasno funkcionisanje.

b. Organizovanje i ustroj struktura civilne zaštite i organa zaštite i spašavanja u općinama, privrednim društvima, organima vlasti i drugim pravnim subjektima na području TK, u skladu sa Zakonom

Zadaci

1. Ustroj optimalne organizacije struktura civilne zaštite i popuna ljudstvom (OS CZ, OŠ CZ, štabovi civilne zaštite i povjerenici civilne zaštite u MZ, privrednim društvima, organima vlasti, te KUCZ i KŠ CZ) u skladu sa Zakonom.

2. Formiranje i popuna ljudstvom, u skladu sa potrebama, jedinica civilne zaštite opšte i specijalizovane namjene, u općinama i na nivou TK i službi zaštite i spašavanja u pravnim subjektima čija djelatnost je od posebnog značaja za zaštitu i spašavanje..

3. Formiranje, popuna ljudstvom i opremanje Operativnih centara civilne zaštite, (u satavu OSCZ) u općinama i Operativnog centra civilne zaštite (u satavu KUCZ) na nivou TK, u skladu sa Zakonom.

c. Opremanje svih subjekata zaštite i spašavanja neophodnim materijalno - tehničkim sredstvima (MTS-a) i opremom

Zadaci

1. Nabavka MTS-a i opreme za potrebe: OSCZ, OŠ CZ, KUCZ, KŠ CZ, u općinama i na nivou TK, jedinica opšte i specijalizovane namjene u općinama i na nivou TK, povjerenika civilne zaštite u MZ, organima vlasti i privrednim društvima, službi zaštite i spašavanja, privrednih društava i drugih pravnih subjekata za potrebe zaštite i spašavanja kao i opremanje građana za ličnu i kolektivnu zaštitu.

2. Opremanje Operativnih centara civilne zaštite u općinama i na nivou TK, neophodnim MTS-om i drugom opremom koja je potrebna za optimalno funkcionisanje istih.

d. Obuka pripadnika svih subjekata zaštite i spašavanja

Zadaci

1. Donošenje godišnjih Planova i Programa

obuke, (u općinama i na nivou TK), pripadnika struktura civilne zaštite, pripadnika struktura zaštite i spašavanja u organima vlasti, privrednim društvima i drugim pravnim subjektima, kao i obuka građana, za potrebe zaštite i spašavanja.

2. Obuka uposlenika OSCZ i KUCZ, članova OŠCZ i KŠCZ, uposlenika Operativnih centara civilne zaštite u općinama i na nivou TK, pripadnika jedinica civilne zaštite opšte i specijalizovane namjene u općinama i na nivou TK, povjerenika civilne zaštite u MZ, pripadnika struktura zaštite i spašavanja u organima vlasti i privrednim društvima, pripadnika službi zaštite i spašavanja, i drugih pravnih subjekata za potrebe zaštite i spašavanja i obuka građana za ličnu i kolektivnu zaštitu.

e. Uspostavljanje sveobuhvatnog i cjelovitog sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, na području TK, u skladu sa koncepcijom iz Zakona

Zadaci

Ova koncepcija podrazumijeva da su poslovi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća obaveza ne samo struktura civilne zaštite, nego i drugih subjekata: organi vlasti (kantonalna ministarstva i drugi kantonalni organi uprave, općinske službe za upravu), javne službe, javna preduzeća, privredna društva i drugi pravni subjekti čija djelatnost je od značaja za zaštitu i spašavanje, kao i građani.

Preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi

U skladu sa Procjenom ugroženosti, u kojoj su definisane prirodne i druge nesreće koje se mogu desiti na području TK, provodit će se one preventivne mjere zaštite i spašavanja kojima se može uticati na sprječavanje nastanka ili ublažavanje intenziteta djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Klizišta

Primjena propisa o građenju (urbanističko-prostorna i tehnička dokumentacija).

Tehničke mjere za izgradnju objekata na trusnim područjima.

Primjena propisa o zabrani izgradnje objekata u plavnim područjima i na područjima koja su registrovana kao potencijalno nestabilne padine.

Izgradnja objekata za zaštitu od klizišta i preduzimanje neophodnih mjera u cilju sprječavanja aktiviranja klizišta.

Eliminisanje uticaja negativnog ljudskog fakto-

ra na aktiviranje klizišta (nekontrolisana sjeća šuma, izgradnja kanalizacionih i vodovodnih instalacija u skladu sa propisima, izgradnja sistema za dreniranje i odvođenje površinskih, podzemnih i otpadnih voda, izvođenje zemljišno-građevinskih radova u skladu sa tehničkim normama, nekontrolisana eksploatacija ruda i mineralnih sirovina i drugo).

Edukacija građana u vezi problematike nastanka i djelovanja klizišta.

Primjena propisa o tehničkim normama kod izgradnje vodovodnih, kanalizacionih i drugih infrastrukturnih objekata.

Zaštita od poplava

- Sprječavanje devastacije biljnog pokrivača, a naročito intenzivne i nekontrolisane sječe šuma na slivnim područjima.

- Sprječavanje nekontrolisane i protuzakonite izgradnje građevinskih i drugih objekata van urbanih područja.

- Sprječavanje nekontrolisanog otvaranja površinskih kopova i deponija rudnika uglja, kamenoloma i drugih aktivnosti koje utiču na devastaciju zemljišta i koje slivna područja pretvaraju u bujične terene.

- Izrada pravovremene prognoze za pojavu velikih voda u naseljenim područjima, duž velikih vodotoka.

- U okviru planova zaštite od poplava predviđeti redovne i vanredne mjere odbrane od poplava.

- Izrada hidrološko-hidrauličkih modela za definisanje poplavnih linija, karakterističnih rangova vjerovatnosti pojave poplava u slivnim područjima svih vodotoka. Određivanje zona prema stepenu ugroženosti od poplava.

- Određivanje područja na kojima će se primjenjivati preventivne i druge mjere u okviru strategije "Život sa poplavama", kao što su zone zabrane građenja, područja za evakuaciju ugroženog stanovništva i materijalnih dobara, kao i izgradnja sistema za uzbunjivanje stanovništva na terenu.

- Izrada glavnog operativnog i glavnog preventivnog Plana odbrane od poplava za TK, od strane nadležnog Ministarstva za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo TK.

- Izrada općinskih operativnih i preventivnih planova odbrane od poplava u svim općinama TK, od strane nadležnog općinskog organa za vodoprivredu.

- Instalisanje sistema za osmatranje i uzbunjivanje koji je neophodan u slučaju pojave velikih plavnih valova,

- Izrada planova evakuacije stanovništva i važ-

njih materijalno-tehničkih sredstava u slučaju velikih poplava.

- Upoznavanje stanovništva ugroženog područja sa stepenom ugroženosti, kritičnim zonama, kao i o načinu ponašanja za vrijeme kritičnih situacija.

- Izgradnja objekata za zaštitu od poplava (nasipi, vodene akumulacije, retenzije i slično).

U donjem dijelu slivnog područja rijeke Tinje treba formirati odbranbene linije zaštite sa kazetnim sistemom izrađenim od nasipa, odvodnih kanala i crpnih stanica. U gornjem području sliva rijeke Tinje, na potezu od naselja Srebrenik do naselja Tinja potrebno je, izvršiti regulacije korita rijeke Tinje na vode ranga pojave $Q=1/100$ (stogodišnje velike vode).

U dolini rijeke Spreče, nizvodno i uzvodno od brane "Modrac" predviđena je strategija zaštite od poplava uređenjem korita rijeke Spreče za rang pojave voda $Q 1/100$ (stogodišnje vode) i za zaštitu poljoprivrednog zemljišta od poplava na rang pojave voda $Q 1/25$ (dvadesetpetogodišnje vode).

Izvođenje radova na regulaciji i uređenju korita rijeka i potoka,

Izrada planova upravljanja hidroakumulacijama (HA) i branama na HA za vrijeme pojave velikih voda,

Predviđeni su radovi na čišćenju prirodnog korita rijeke Spreče nizvodno od mosta na magistralnom putu M-18 u Malinama, do ušća Spreče u HA "Modrac".

Na dionici rijeke Spreče nizvodno od HA "Modrac", značajno poboljšanje postojećih uslova tečenja ostvarilo bi se kroz radove čišćenja prirodnog korita.

U oblasti zaštite od štetnog djelovanja voda, visok prioritet u planskom periodu imaju regulacioni radovi na rijeci Tinji u urbanom dijelu Srebrenika, na ukupnoj dužini od oko 600 m u naselju Bare, oko 900 m u naselju Kiseljak.

Za rijeku Oskovu planirani su radovi na sanaciji obala, na prioritetnim lokalitetima, na području općine Živinice.

Kroz uže urbano područje Banovića predviđena je regulacija rijeke Litve, u dužini od 200 m. Za rijeku Gostelju, prioritet su radovi na sanaciji obala u naselju Stupari, u zoni ušća rijeka Suha i Olovska rijeka.

Za rijeku Jalu planirana je realizacija regulacionih radova u naselju Gornja Tuzla na dionici dužine oko 800 m, te nastavak regulacionih radova u naselju Slavinovići u dužini oko 700 m. Na području općine Lukavac, potrebno je završiti radove na neregulisanoj

dionici rijeke Jale, započete još 2001. godine.

Na području općine Lukavac, javlja se potreba i uređenja bujičnih voda na padinama brda Določal, koje u zadnjih nekoliko godina, obzirom na velike količine pješčanog nanosa, izazivaju plavljenje dijelova centra grada usljed začepljenja kanalizacione mreže.

Na rijeci Drinjači u Kladnju planirani su regulacioni, odnosno sanacioni radovi na lijevoj obali uzvodno od mosta na magistralnom putu M-18, odnosno između dva mosta na M-18, kao i lijevoj i desnoj obali rijeke Ujiče neposredno uzvodno od ušća u Drinjaču.

Za rijeku Sapnu u Sapni, predviđen je nastavak regulacionih radova, na području naselja Sapna.

Na svim manjim vodotocima potrebno je vršiti radove redovnog čišćenja i tekućeg održavanja.

Preventivne mjere na brani HA „Modrac“

- Kada nivo HA pređe kotu 199,50 m.n.m. prelazi se na osmatranje nivoa HA svaki sat umjesto svakih 6 sati.

- Prelazi se, također, na osmatranje viskova na kontraforima na brani, na svaki sat.

- Osmatranje padavina na hidrometeorološkoj stanici na brani HA vrši se svaka 3 sata umjesto svakih 12 sati.

- Svakih 6 sati kontaktira se Federalni hidrometeorološki zavod (FHMZ) radi dobijanja prognoze o vremenskoj situaciji.

- Svi podaci o osmatranju dobiveni od FHMZ zapisuju se u dnevnik koji se redovno vodi na brani "Modrac".

- Kada porast nivoa HA pređe utvrđenu kotu počinje se sa praćenjem poplavnog vala na računaru da bi se trenutno znao doticaj i isticanje iz HA.

- Ako se trend rasta nivoa HA nastavi otvaraju se svi temeljni otvori.

- Kada počne prelijevanje vode preko preljeva na brani počinje postupak obavješćavanja KUCZ i OSCZ nizvodno od brane, kako bi se na vrijeme moglo preduzeti mjere u cilju zaštite od poplava.

- U slučaju nailaska poplavnog vala većeg od voda ranga javljanja $1/1.000$ godina, kada dolazi do naglog izdizanja nivoa vode u HA, da bi se spriječilo prelijevanje vode preko krune brane, MVP Spreča će, zajedno sa KŠCZ i vojnim organima razmotriti mogućnost otvaranja nužnog ispusta na desnom boku brane.

Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara

- Izrada petogodišnjeg plana izgradnje, održavanja i opremanja skloništa osnovne i dopunske zaštite, te javnih skloništa.

- Izrada planova sklanjanja ljudi u slučaju opasnosti od vazдушnih udara, ratnih dejstava i drugih opasnosti.

- Kontrola izdvajanja sredstava, na osnovu odredaba Zakona, po osnovu oslobađanja od izgradnje skloništa.

- Kontrola primjene propisa o poštovanju građevinsko-tehničkih normi kod izgradnje skloništa.

Za potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju prirodnih i drugih nesreća u okviru Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja TK postoje odgovarajuće evidencije subjekata, na nivou TK, koji raspolažu odgovarajućim prevoznim sredstvima koja se mogu, u slučaju potrebe, mobilisati, za potrebe evakuacije ljudi i materijalnih dobara i to:

- Ukupno 32 subjekta raspolažu sa 571 autobusom za prevoz ljudi i ukupno 25 subjekata raspolažu sa 7.389 kamiona za prevoz materijalnih dobara.

Zaštita od zagađivanja vode, zraka i zemljišta radiološkim, hemijskim i biološkim materijama

- Redovna kontrola zagađenosti vodotoka i zemljišta, posebno poljoprivrednog.

- Ugradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih gasova iz industrijskih, termoenergetskih i drugih objekata koji zagađuju zrak.

- Izgradnja propisanih kanalizacionih instalacija, kanalizacionih kolektora i uređaja za prečišćavanje komunalnih, industrijskih i drugih vrsta otpadnih voda.

- Donošenje zakonskih i podzakonskih akata iz oblasti zaštite zraka, vode i tla od zagađivanja.

- Instalisanje stanica za monitoring i kontinuirano mjerenje koncentracije štetnih materija u zraku, posebno mobilnih imisionih stanica.

- Donošenje programa i plana praćenja kvaliteta zraka na području svih općina TK.

- Definisane sadašnjeg stanja kvaliteta zraka na čitavom području TK.

- Utvrđivanje izvora, vrste, kvaliteta i kvantiteta emisija štetnih materija u zrak.

- Utvrđivanje ciljeva kojim treba težiti kada je u pitanju željeni kvalitet zraka na području TK.

- Donošenje akcionih planova zaštite zraka na nivou općina i TK, sa prioritetima i rokovima izvršenja.

- Uspostaviti cjelovito i sistemsko praćenje emitovanja zagađenja u zrak i stanja kvaliteta zraka na području TK.

- Utvrditi stabilne izvore finansiranja zaštite zraka, vodotoka i tla od zagađivanja.

- Donošenje kantonalnog plana zaštite okoline odnosno zaštite kvaliteta zraka, vode i tla.

- Uspostavljanje kontinuiranog monitoringa emitovanja zagađujućih materija u zrak kod svih većih emitera (energetika, industrija i saobraćaj).

- Uspostavljanje katastra - registra zagađivača zraka, vodotoka i tla na području TK.

- Izrada pregleda rejonizacije područja TK u skladu sa kvalitetom zraka, odnosno izrada disperzionog modeliranja u monitoringu kvaliteta zraka za područje TK.

- Izrada procjene koncentracija zagađujućih materija na pojedinim područjima i u različitim vremenskim razdobljima, odnosno ocjena izglednih promjena kao rezultat modifikacija u procesu.

- Donošenje regulative u kontroli emisija u zrak, odnosno određivanje maksimalno dozvoljenih emisija u zrak, koji su u skladu sa evropskim standardima kvaliteta zraka.

- Definisati norme za odabir lokacija budućih izvora zagađujućih materija kako bi se minimizirao njihov uticaj na okoliš.

- Voditi aktivnosti da se na postojeći toplinski sistem u TE Tuzla priključe i preostala područja Tuzle, Lukavca i Živinica.

- Na područjima gdje nije sa tehnokonomskog stanovišta opravdano priključenje na toplinski sistem TE Tuzla, nastojati da se koristi gorivo sa niskim sadržaje sumpora (ispod 1% sumpora).

- U cilju smanjenja uticaja saobraćajnih motornih vozila na zagađivanje zraka pooštriti mjere kontrole tehničke ispravnosti motornih vozila, te uvesti obaveznu kontrolu sastava izduvnih gasova saobraćajnih motornih vozila, optimalno regulisati saobraćaj, unaprijediti gradski autobuski saobraćaj i kontinuirano kontrolisati kvalitet goriva za motorna vozila.

- Intezivirati inspekcijski nadzor kontrole poštovanja zakonske obaveze o dozvoljenim emisijama štetnih-zagađujućih materija u atmosferu iz industrijskih i termoenergetskih postrojenja, kao i iz individualnih ložišta na čvrsta goriva i poduzimati zakonske sankcije protiv subjekata koji krše propise iz ove oblasti.

- Izrada odgovarajućih stručnih studija o uticaju zagađenog zraka, vode i tla na zdravlje stanovništva.

- Realizacija planova toplifikacije naseljenih mjesta, kao zamjena za korištenje peći na čvrsta goriva za grijanje stambenih objekata.

- Izrada i donošenje prostornih i urbanističkih planova naseljenih mjesta.

- Izgradnja sanitarnih deponija za odlaganje komunalnog, tehnološkog i drugog čvrstog otpada u skladu sa propisima iz ove oblasti.

- Izgradnja kantonalne sanitarne deponije čvrstog otpada, u skladu sa evropskim standardima, što obezbjeđuje zaštitu vodotoka, zemljišta i zraka od zagađenja štetnim materijama.

- Recikliranje svih vrsta otpada u što većim količinama i korištenje izdvojenih sekundarnih sirovina.

- Maksimalno proširiti obuhvaćenost stanovništva, posebno u seoskim područjima, organizovanim prikupljanjem i odvoženjem svih vrsta otpadnih materijala.

- Opremanje općinskih komunalnih preduzeća savremenom opremom i mehanizacijom za skupljanje otpadnih materijala, kao i kadrovska jačanje ovih preduzeća.

- Saniranje (rekultivacija) i eliminisanje brojnih "divljih" deponija otpada i neodgovarajućih općinskih deponija i stvaranje uslova da ne dolazi do formiranja novih „divljih“ deponija.

- Stvaranje uslova za rješavanje zbrinjavanja opasnog i specifičnog otpada, kao i svih vrsta tehnološkog otpada.

- Kontinuirano sprovođenje akcija edukacije stanovništva o potrebi zaštite vazduha, vode i zemljišta od zagađivanja, kao i sprovođenje akcija na čišćenju i uređivanju životne sredine.

Zaštita od šumskih požara kao i požara na stambenim, privrednim i drugim građevinskim objektima

- Donošenje odgovarajućih zakonskih i podzakonskih akata, kao i odgovarajućih planova iz oblasti protivpožarne zaštite.

- Formiranje, opremanje i osposobljavanje odgovarajućih vatrogasnih jedinica, vatrogasnih društava i jedinica civilne zaštite za protivpožarnu zaštitu u svim općinama TK, kao i jedinice civilne zaštite za protipožarnu zaštitu na nivou TK.

- Nabavka i održavanje aparata za gašenje početnih požara u svi stambenim, poslovnim privrednim, školskim, javnim i drugim građevinskim objektima.

- Izgradnja i održavanje hidrantske mreže u naseljenim mjestima i privrednim preduzećima.

- Kontinuirano uklanjanje zapaljivih materijala iz podrumskih i tavanskih prostorija, kao i drugih prostorija.

- Kontinuirano održavanje prohodnosti stubišta u zgradama, požarnih stepenica i svih požarnih puteva, radi omogućavanja nesmetanog prilaza vatro-

gasnim vozilima.

- Obuka i edukacija stanovništva na području svih općina TK, svih uposlenika u privrednim preduzećima i drugim pravnim subjektima, a posebno pripadnika struktura civilne zaštite iz oblasti protivpožarne zaštite.

Preventivne mjere koje će preduzimati JP "Šume" TK D.D. Kladanj

Izviđanje-osmatranje i dojavljivanje ima veliki značaj radi utvrđivanja pojave požara, smjera širenja požara, radi upućivanja snaga za gašenje požara na pravo mjesto. Osmatranje šume sa veće nadmorske visine nije se pokazalo efikasno, te su zbog toga podignute osmatračnice s kojih se može efikasno osmatrati šumsko područje.

U šumskom gazdinstvu "Konjuh" Kladanj, osmatračni požara opremljeni su radio vezom, a ostala 3 gazdinstva mobilnim telefonima. Planira se, u periodu 2008-2012. godina i ostala tri gazdinstva (Sprečko - Živinice, Majevičko – Srebrenik i Vlaseničko- Kladanj) uvezati na postojeću radio vezu u ŠG"Konjuh" Kladanj i izvršiti nabavku sredstava veze .

Na nivou Društva i u šumskim gazdinstvima formirane su interventne grupe radnika za gašenje požara (štabovi na čelu sa komandantima i članovima štaba, te koordinatorom svih štabova).

U slučaju požara većih razmjera mobilni se svi uposlenici Društva i sva raspoloživa MTS-a, uvode dežurstva po šumarijama. Angažuju se i Vatrogasne jedinice sa područja općine gdje se desio požar.

Za gašenje šumskih požara upotrebljava se sljedeća oprema i sredstva:

- Za sječu - obaranje stabala i kopanje kanala: motorne pile, rovokopač, buldožer i ostala raspoloživa mehanizacija.

- Za gašenje vodom: naprtnjače i kante, te ostala protivpožarna oprema (trnokopi, mlatilice, krampe, lopate, sjekire, grablje, testere i drugo).

Protivpožarna oprema smještena je na protivpožarnim punktovima koji se redovno popunjavaju uništenom i oštećenom opremom.

U četinarskim kulturama, kao i u šumama koje su u kontaktu sa saobraćajnicama, i na lokalitetima gdje je pojava požara česta, prave se odgovarajući prosjeci i uspostavlja se šumski red tokom cijele godine, a naročito u periodu mart - oktobar.

Redovno se vrši uklanjanje sušike i ovrške grana, naročito u četinarskim šumama.

U šumama koje su naročito ugrožene požarima, šumski radovi kresanja i uklanjanja suhog granja iz šume, te uspostava šumskog reda provodi se pre-

ma principima šumarske nauke i prakse i obavezno se završavaju do početka ljetne požarne sezone.

U svim šumama, bez obzira na stepen ugroženosti od požara, vrši se uređivanje i održavanje čistim, postojećih pristupa vodenim resursima, za potrebe gašenja šumskih požara.

Protivpožarni prosjeci, prosjeke sa elemetima šumskog puta i protivpožarni putevi, redovno se čiste od drvenastog korova i održavaju prohodnim za vatrogasna vozila.

U šumama visokog uzgojnog oblika, koje su razvrstane u I stepen opasnosti od požara, te u šumama od posebnog privrednog, ekološkog, zaštitnog ili drugog posebnog značaja, na rubnim dijelovima, koji graniče sa zapuštenim poljoprivrednim površinama, livadama i pašnjacima, tokom cijele požarne sezone Društvo, putem reonskih lugara i uz pomoć mjesnog stanovništva, održava šumski red.

Sva izletišta uz šumski pojas, na nivou Društva, proglašena su šumama naročito ugroženim od požara i shodno tome propisane su mjere, u skladu sa Pravilnikom o mjerama zaštite od šumskih požara i usjeva.

Na putevima koji nisu od javnog značaja potrebno je, na pojedinim mjestima, postaviti rampe kojim se sprečava ulaz u šumu i iste rampe održavati. (to se posebno odnosi na izletišta)

Veći dio šumskog kompleksa pokriven je značima upozorenja opasnosti od požara i zabrane loženja vatre, bacanja smeća, pušenja, zabrana ulaza vozila u šume, koje treba u narednom periodu obnovljati.

Svi objekti po šumskim radilištima opremljeni su protivpožarnim aparatima za početno gašenje požara, koji se redovno servisiranju i po potrebi nabavljaju novi.

Redovno se vrši opremanje i osposobljavanje odgovarajućih jedinica za protivpožarnu zaštitu u preduzećima koja gazduju šumama.

Mjere preventivne zdravstvene zaštite

- Zdravstveno prosvjeđivanje stanovništva.
- Promocija zdravih stilova života.
- Kontinuirano praćenje kretanja zaraznih bolesti na području TK te širem i užem okruženju.
- Kontinuirano provođenje Programa obaveznih imunizacija.
- Epidemiološko izviđanje područja u TK i bliže okoline.
- Organizacija i nadzor higijenske vodoopskrbe stanovništva i asanacija vodnih objekata.
- Kontrola higijenske ispravnosti vode za piće kao i vode za higijenske potrebe stanovništva, u skla-

du sa zakonskim propisima.

- Kontrola ispravnosti uređaja za vodosnabdjevanje stanovništva i kanizacionih instalacija.
- Kontinuirani nadzor nad proizvodnjom i prometom životnih namirnica, kao i zdravstveni nadzor nad licima u proizvodnji i prometu životnih namirnica.
- Sanitarni nadzor nad uklanjanjem tečnog i čvrstog otpada.
- Sprovođenje protiv epidemijских mjera u stanovima oboljelih i u užoj okolini.
- Sprovođenje imunizacije ugroženog stanovništva protiv pojedinih zaraznih bolesti (u skladu sa indikacijom).
- Hospitalizacija i liječenje bolesnika u namjenskim ili privremenim objektima.
- Sanacija terena i sanitarnih uređaja poslije prestanka djelovanja prirodnih ili drugih nesreća.
- Epidemiološko izviđanje terena nakon prestanka djelovanja prirodnih ili drugih nesreća i to najmanje za 2 mjeseca kako bi se spriječila naknadna pojava zaraznih bolesti.
- Provođenje vakcinacije ljudi i životinja protiv zaraznih bolesti u skladu sa Zakonom.
- Redovna kontrola higijenske ispravnosti životnih namirnica u skladu sa Zakonom.

Zaštita životinja i namirnica životinjskog porijekla

- Sprječavanje i lokalizacija pojava parazitarnih, zaraznih i uzgojnih bolesti životinja.
- Provođenje Zakonom propisanih veterinarskih mjera u zaštiti zdravlja životinja.
- Provođenje Zakonom propisanih mjera kontrole higijensko - zdravstvene ispravnosti namirnica životinjskog porijekla u toku proizvodnje, prerade, i skladištenja istih.
- Kontrola higijenske ispravnosti stočne hrane i vode za napajanje stoke.
- Opremanje i osposobljavanje odgovarajućih općinskih službi za provođenje mjera zaštite životinja i namirnica životinjskog porijekla.

Zaštita bilja i biljnih proizvoda od zaraznih bolesti

- Izbor optimalnih sorti bilja i pravilan uzgoj.
- Preduzimanje propisanih mjera zaštite bilja i biljnih proizvoda od biljnih bolesti, štetočina i požara.
- Kontrola ispravnosti i načina primjene sredstava za zaštitu bilja, u skladu sa standardima i normativima iz oblasti poljoprivrede.
- Kontrola ispravnosti sušenja, silaže i skladiš-

tenja bilja i načina proizvodnje biljnih proizvoda,

- Edukacija proizvođača bilja i biljnih proizvoda.

- Suzbijanje bolesti, štetočina i korova najuspješnije je primjenom sistema integralne zaštite. Ovaj sistem podrazumjeva kombinovanu primjenu svih mjera kojima se štetne vrste dovode do nivoa da ne utiču znatno na smanjenje prinosa, uz istovremenu manju upotrebu pesticida i bolje očuvanje životne sredine. Integralna zaštita podrazumjeva upotrebu agrotehničkih, mehaničkih, fizikalnih, bioloških i hemijskih mjera. Neke mjere (posebno agrotehničke) provode se preventivno, kako bi se spriječila jača pojava biljnih bolesti, štetočina i korova a druge mjere provode se kurativno i njima se suzbijaju nametnici.

- Ukazivanje proizvođačima i javnosti na značaj nepesticidnih mjera (plodored, obrada zemljišta, izbalansirana ishrana, upotreba otpornih sorti i hibrida i drugo). Navedene mjere utiču na smanjenje potencijalne pojave biljnih bolesti, štetočina i korova.

- Razmatranje i predlaganje mjera za suzbijanje biljnih bolesti štetočina i korova uz ograničenu primjenu pesticida. Ovakva strategija u kontroli biljnih bolesti, štetočina i korova je važna sa ekonomskog i ekološkog stanovišta jer se sa njom postiže veća efikasnost uz manju potrošnju pesticida po jedinici površine.

Radiološko-hemijsko-biološka (RHB) zaštita

- Uspostavljanje sistema za RHB osmatranje, izviđanje i kontrolu.

- Formiranje, opremanje i osposobljavanje jedinica civilne zaštite za RHB zaštitu, u skladu sa potrebama i mogućnostima u općinama i jedinice za RHB zaštitu na nivou TK.

- Uspostavljanje propisanog sistema preventivne zaštite u pravnim subjektima, koji u svakodnevnom procesu rada koriste RHB sredstva.

- Kontrola ispravnosti sredstava za RHB zaštitu.

- Nabavka i distribucija opreme za RHB zaštitu stanovništva.

- Edukacija stanovništva i povjerenika civilne zaštite za RHB zaštitu.

- Uspostavljanje sistema za uzbuđivanje stanovništva u slučaju RHB opasnosti.

Zaštita od minsko-eksplozivnih (MES) i neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS)

Kontinuirano provođenje akcija prikupljanja NUS-a i MES-a od stanovništva

Ovo je najvažnija preventivnih mjera u zaštiti života ljudi od NUS-a i MES-a koji je zaostao iz prote-

klog rata .

Timovi civilne zaštite su jedina formacija koja je u potpunosti opremljena i obučena za kvalitetno i efikasno izvršavanje ovih zadataka. Dosadašnje iskustvo govori da stanovništvo i dalje u svom posjedu ima znatne količine NUS-a i MES-a, te se nameće kao prioritetan zadatak da se ova aktivnost obavlja i u narednom periodu.

Izrada projekata deminiranja i trajnog obilježavanja površina kontaminiranih NUS-om i MES-om

Blagovremena izrada projektne dokumentacije za deminiranje i trajno obilježavanje kontaminiranih površina je jedan od preduslova za izradu Liste prioriteta za deminiranje i trajno obilježavanje kontaminiranih površina.

Da bi se navedena projektna dokumentacija kvalitetno i pravovremeno uradila neophodno je da dobro funkcioniše saradnja na liniji: općinski koordinatori za deminiranje - kantonalni koordinator za deminiranje - regionalni ured MAC-a, Tuzla.

Sprovođenje propisanih procedura kod obilježavanje prijavljenog NUS-a i MES-a

U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i odgovarajućim pravilnicima iz ove oblasti, građani i druga lica dužni su, o otkrivenom NUS-u, odmah obavijestiti najbliži OOC CZ ili policijsku stanicu. Također, je neophodno, na odgovarajući način, obilježiti mjesto gdje je pronađen NUS i po mogućnosti to mjesto osigurati do dolaska ovlaštenog lica za preuzimanje NUS-a.

Ako se NUS pronađe u naseljenom mjestu, gdje objektivno prijeti veća opasnost za bezbjednost ljudi i materijalnih dobara, fizičko obezbjeđenje mjesta, gdje se nalazi NUS, vrši, do dolaska lica nadležnih za preuzimanje i uništavanje NUS-a, nadležna policijska uprava.

Edukacija stanovništva o opasnostima koje predstavljaju minska polja i NUS-a

Programi edukacije stanovništva o opasnostima koje predstavlja NUS i MES moraju biti prilagođeni kategoriji stanovništava kojoj su namijenjeni.

Imajući u vidu da su djeca i omladina, na žalost, u samom vrhu stradanja od NUS-a i MES-a, neophodno je da se posebna pažnja posveti ovoj kategoriji stanovništva. Edukacija kroz školske i vanškolske aktivnosti treba da bude stalna obaveza svih struktura društva koje su uključene u rad sa ovom ciljnom grupom. Programi kao što su "Svjesnost o postojanju mina" i slični moraju biti nastavljeni i stalno obogaćivani novim sadržajima i tematikom.

Program razvoja

Planirana sredstva - izvori finansiranja

	KM godišnje	KM za 5 godina
Posebna naknada od 0,5% po osnovu neto plata zaposlenih	700.000	3.500.000
Budžet Vijeća ministara BiH	500.000	2.500.000
Budžet Vlade Federacije BiH		12.240.000
Budžet Vlade TK		28.899.040
Budžet općina		42.450.000
Sredstva pravnih lica		1.472.000
Sredstva za izgradnju skloništa	300.000	1.500.000
Donacije		32.500.000
UKUPNO		165.061.515

Troškovi finansiranja - planirani projekti

Opremanje obučavanje i rad KUCZ		3.000.000
Budžet TK	600.000	3.000.000
Opremanje i obučavanje KŠCZ, OŠCZ i drugih struktura CZ		
Naknada od 05,%	200.000	1.000.000
Budžet TK	100.000	500.000
Budžeti općina	300.000	1.500.000
Izgradnja i održavanje javnih skloništa		
Naknada od 1% za skloništa	300.000	1.500.000
Saniranje dijela šteta nastalih prirodnim i drugim nesrećama		4.000.000
Naknada od 0,5%	200.000	1.000.000
Budžet TK	100.000	500.000
Budžeti općina	500.000	2.500.000
Zbrinjavanje ugroženih i stradalih		
Budžet TK	50.000	250.000
Budžeti općina	300.000	1.500.000
Istraživačko razvojni projekti za potrebe zaštite i spašavanja		250.000
Naknada od 0,5%	50.000	250.000
Obuka stanovništva		500.000
Budžet TK	20.000	100.000
Budžeti općina	80.000	400.000
Finansijska pomoć općinama		2.000.000
Budžet Federacije BiH	200.000	1.000.000
Budžet TK	200.000	1.000.000
Čišćenje i regulacija vodotoka		

Program razvoja

III PROJEKTI I AKTIVNOSTI U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU I IZVORI FINANSIRANJA

Za čišćenje prirodnih korita vodotoka, u nadležnom kantonalnom ministarstvu planiran je iznos (za 5 godina) od 1.215.000 KM (Spreča - uzvodno od HA Modrac, Gribaja, Gostelja, Oskova, Turija, Jala, Solina, Mramorski potok, Sokoluša, Drinjača sa Ujičom, Sapna, Šibošnica, Mala Tinja).

Za prioritetne regulacione radove na urbanim dijelovima vodotoka, planiran je (za 5 godina), u nadležnom kantonalnom ministarstvu, iznos od 44.310.000, a u budžetu nadležnog ministarstva obezbjeđeno je samo 7.500.000 KM. Vodotoci koji će se regulisati su: Spreča - Kalesija, Spreča – Živinice, Gribaja – Tojšići, Gribaja – Kikaći, Gostelja – Stupari, Gostelja – Đurđevik, Gostelja – Živinice, Oskova – Živinice, Oskova – Višća, Litva – Banovići, Turija, Jala – Gornja Tuzla, Jala – Slavinovići, Jala – Lukavac, Solina, Mramorski potok, Sokoluša – Gračanica, Drinjača (oko 1.000 m) sa Ujičom, Sapna, Šibošnica, Mala Tinja - prioritetni lokaliteti.

Finansijska sredstva u iznosu od 44.310.000 KM odnose se samo na građevinske radove, bez pot-

rebnih finansijskih sredstava za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa. Iz fonda vodnih naknada koje pripadaju TK prikupi se 3.500.000 KM/godišnje.

Procjenjuje se da je, u periodu 2008.-2012. godina, iz budžeta TK, moguće izdvojiti (prihod iz fonda vodnih naknada) ukupno 7.500.000 KM za prioritetne regulacione radove na koritima vodotoka.

Izvori nedostajućih sredstava za realizaciju planiranih radova na koritima vodotoka, u periodu 2008.-2012. godina, u iznosu od 36.810.000 KM bit će, u skladu sa realnim mogućnostima, naknadno utvrđeni.

Deminiranje kontaminiranih površina Trajno obilježavanje miniranih površina

Za ove namjene je planirano (za 5 godina) ukupno 750.000 KM, od čega u budžetu TK 250.000 KM, budžetu općina 250.000 KM i iz sredstava JP "Šume TK" - Kladanj 250.000 KM.

Zdravstvena zaštita stanovništva (Zaštita ljudi od zaraznih bolesti)

Planiran je iznos (za 5 godina) od 3.869.040 KM.

Subjekti finansiranja	Iznos sredstava po godinama (KM)					
	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	Ukupno (za 5 god.)
Vijeće ministara BiH	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	2.500.000
Vlada FBiH	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	2.500.000
Vlada TK	250.000	400.000	500.000	500.000	1.000.000	2.650.000
Budžeti općina	100.000	200.000	300.000	400.000	500.000	1.500.000
Donacije	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	10.000.000
Sveukupno(5 god.)	3.350.000	3.600.000	3.800.000	3.900.000	4.500.000	19.150.000

Zaštita okoliša

Za zaštitu zraka u petogodišnjem periodu predviđeno je ukupno 15.275.000 KM. Važniji projekti: Rekonstrukcija i proširenje mreže toplifikacije Tuzle, toplifikacija Gračanice, toplifikacija Živinica i održavanje i rad sistema za praćenje i kontrolu kvaliteta zraka na području TK

Za zaštitu voda planirano je (5 godina) ukupno 65.825.000 KM. Najznačajniji projekti su: Uređaj za prečišćavanje otpadnih voda Živinica i uređaj za prečišćavanje otpadnih voda Tuzle.

Za zaštitu tla planirano je 3.680.000 KM.

Za zaštitu okoliša je planirano (za 5 godina) ukupno 84.780.000 KM

Za zaštita i spašavanje u rudnicima (za 5 godina) planirano je: 8.628.550 KM

Za zaštita bilja i biljnih proizvoda, planirano je (za 5 godina): 295.000 KM

Zaštita i čuvanje šuma:

Za ove namjene je planirano (za 5 godina) ukupno 5.593.925 KM, od čega je za zaštitu šuma planirano 1.398.480 KM, a za čuvanje šuma 4.593.925 KM. Izvor sredstava je JP "Šume TK"- D.D. Kladanj.

Održavanje i sanacija brane HA "Modrac"

U petogodišnjem periodu za održavanje brane je planirano 7.000.000 KM, a za sanaciju brane 9.030.000 KM. Izvori sredstava: JP "Spreča"-Tuzla: 7.000.000 KM, Budžet TK: 4.000.000 KM i Budžet Federacije BiH: 5.030.000 KM.

Rekapitulacija

U periodu 2008.-2012. godina, na području TK, planirano je da se, za razne projekte, aktivnosti i zadatke, koji su od najšireg značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, na području TK, utroši ukupno: 165.061.515 KM.

IV SAŽETAK

1. U svim općinama formirani su OŠCZ, a na nivou TK KŠCZ. Popunjavanje je izvršeno u skladu sa odredbama Zakona. U 9 općina formirane su, u skladu sa potrebama iskazanim u Procjeni ugroženosti općine, jedinice civilne zaštite opće i specijalizovane namjene, a u skladu sa odgovarajućim Pravilnikom i Okvirnim ličnim i materijalnim formacijama štabova, jedinica i povjerenika civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja.

U samo 3 općine (Gračanica, Kalesija i Srebrenik) formirane su, u skladu sa potrebama Službe zaštite i spašavanja u pravnim subjektima od značaja za zaštitu i spašavanje u skladu sa Zakonom i odgovara-

jućim Pravilnikom. U 8 općina, u mjesnim zajednicama, postavljena su 943 povjerenika civilne zaštite u skladu sa Zakonom.

2. Na nivou TK postoji samo specijalizovana jedinica za NUS i deminiranje koja je potpuno opremljena i osposobljena za prikupljanje i uništavanje NUS-a, deminiranje i izvlačenje nastradalih lica iz minskih polja. Na nivou TK do sada nije formirana ni jedna Služba zaštite i spašavanja u pravnim subjektima, čija djelatnost je od značaja za zaštitu i spašavanje.

3. U periodu 2008.-2012. godina, na području TK, planirano je da se, za razne projekte, aktivnosti i zadatke, koji su od najšireg značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, na području TK, utroši ukupno: 165.061.515 KM.

4. U Programu razvoja su definisani najvažniji razvojni ciljevi i zadaci u oblasti zaštite i spašavanja na području TK, za period 2008.-2012. godina.

5. U Programu razvoja su definisane preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će provoditi svi, po Zakonu obavezni subjekti: strukture civilne zaštite, organi vlasti, javna preduzeća i ustanove, privredna društva, udruženja građana i građani.

6. Treba konstatovati da kantonalna ministarstva i drugi organi uprave TK, čija je djelatnost od posebnog značaja za zaštitu i spašavanje još uvijek ne ostvaruju, u potpunosti svoju zakonsku obavezu da: organizuju, planiraju i osiguravaju provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja u okviru svoje redovne djelatnosti, u oblastima za koje su nadležni.

7. Kantonalna ministarstva, privredna društva i drugi subjekti od značaja za zaštitu i spašavanje još uvijek nemaju petogodišnje programe preventivnih mjera zaštite i spašavanja iz djelokruga svoje nadležnosti, posebno iz oblasti zaštite okolice (zaštita voda, vazduha i zemljišta), zaštita od poplava, regulacija korita vodotoka, zaštita zdravlja ljudi, posebno od zaraznih i parazitarne bolesti, zaštita životinja i namirnica životinjskog porijekla, zaštita bilja i biljnih proizvoda i drugo.

8. Pravni subjekti van struktura civilne zaštite koji su, po Zakonu, obavezni da obavljaju poslove zaštite i spašavanja, (iz svog djelokruga rada) neophodno je, da definišu svoje zadatke iz ove oblasti (preventivne i operativne mjere), formiraju organe koji će se baviti poslovima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, u slučaju prirodne ili druge nesreće.

Mesud Tanović

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O RADU KANTONALNE UPRAVE CIVILNE ZAŠTITE ZA 2007. GODINU

I UVOD

Kantonalna uprava civilne zaštite (u daljem tekstu KUCZ) obavljala je u toku 2007. godine zadatke iz svoje nadležnosti, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu Zakon o zaštiti i spašavanju) ("Službene novine F BiH" broj 39-/03 i 22/06), odredbama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona ("Službene novine TK" broj: 17/00, 3/01 12-/03 ,10/05. godine), Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji KUCZ, (u daljem tekstu: Pravilnik) i u skladu sa Programom rada KUCZ za 2007. godinu.

U obavljanju poslova iz oblasti zaštite i spašavanja i realizaciji planiranih zadataka iz Programa rada KUCZ za 2007. godinu angažirano je ukupno 10 zaposlenika, od čega 4 državna službenika (direktor KUCZ, sekretar KUCZ, pomoćnik direktora KUCZ i jedan stručni savjetnik za deminiranje i NUS) i 6 namještenika (3 za administrativno-tehničke poslove, 2 za poslove u Kantonalnom operativnom centru i jednog za pomoćno-tehničke poslove).

U Kantonalnom timu za deminiranje i uklanjanje NUS-a, čiji rad direktno nadzire i njegove poslove koordinira KUCZ, bilo je angažirano ukupno 14 pripadnika, od kojih 4 pripadnika u "A" komponenti, na prikupljanju i neutralisanju neeksplozivnih ubojitih sredstava (u daljem tekstu: NUS), a 10 pripadnika u "B" komponenti, na deminiranju objekata infrastrukture, koji su u funkciji prognanih i izbjeglih lica.

Općinske službe civilne zaštite (u daljem tekstu OSCZ) su formirane kao samostalne općinske službe za upravu u 11 općina Tuzlanskog kantona, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju.

U općini Čelić poslovi civilne zaštite sistematizovani su u okviru Službe za opću upravu, društvene djelatnosti, boračka pitanja i poslove civilne zaštite, a u općini Teočak poslovi civilne zaštite su u okviru Službe za privredu, finansije, prostorno uređenje i civilnu zaštitu.

Na nivou Tuzlanskog kantona postoji Kantonalni štab civilne zaštite (u daljem tekstu KŠCZ), koji na osnovu najnovijeg Rješenja Vlade kantona ima 13 članova. U svim općinama formirani su Općinski štabovi civilne zaštite (u daljem tekstu OŠCZ), kao ope-

rativno-stručni organi civilne zaštite u općini, u koje je imenovano ukupno 168 članova. Bitno je napomenuti da su samo u općinama: Doboj Istok, Gračanica, Kladanj, Lukavac i Sapna načelnici općina i komandanti OŠCZ.

Operativni centri civilne zaštite (u daljem tekstu: Operativni centar) formirani su u općinama: Banovići (1 uposlenik), Doboj Istok (1 uposlenik), Gračanica (1 uposlenik), Gradačac (1 uposlenik), Kalesija (1 uposlenik), Kladanj (1 uposlenik), Lukavac (1 uposlenik), Sapna (1 uposlenik), Srebrenik (1 uposlenik), Teočak (1 uposlenik) i Tuzla (7 uposlenika). U OSCZ u općinama Čelić i Živinice još uvijek nisu formirani operativni centri civilne zaštite. Popuna Operativnih centara u OSCZ potrebnim brojem izvršilaca, koji obezbjeđuje rad Operativnog centra 24 sata u toku dana, u periodu kada je proglašeno stanje prirodne ili druge nesreće, izvršit će se mobilizacijom.

U KUCZ formiran je Kantonalni operativni centar civilne zaštite, u kome je trenutno uposlen samo jedan izvršilac (referent za osmatranje i uzbunjivanje), što omogućuje obavljanje poslova u istom samo u prvoj smjeni radnim danima. U skladu sa datom saglasnošću Vlade kantona, provodi se postupak javnog oglasa-konkursa za popunu još dva izvršiocanamještenika i rukovodioca centra -državnog službenika. Rad Centra u trajanju od 24 sata, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, osigurat će se prijemom ostalih uposlenika.

II AKTIVNOSTI

Sagledavajući rad KUCZ u toku 2007. godine, pored redovnih poslova koji su najdirektnije vezani za zaštitu i spašavanja, neke aktivnosti zaslužuju da budu posebno istaknute:

- Održano je 30 sjednica stručnog kolegija KUCZ, na kojim su razmatrana sva važnija pitanja iz nadležnosti KUCZ, te dogovarane aktivnosti u vezi sa tim, kao i način njihove realizacije. U cilju podizanja odgovornosti, boljeg informisanja i kvalitetnije saradnje sa strukturama civilne zaštite na terenu, posebno OSCZ, na sjednicama stručnog kolegija KUCZ redovno su analizirani nedjeljni izvještaji o radu OSCZ, kao i pitanja o najaktuelnijim problemima zaštite i spašavanja u općinama, donošeni odgovarajući zaključci o rješavanju najvažnijih pitanja, u vezi čega su vođene

Izvještaj o radu

odgovarajuće aktivnosti KUCZ sa OSCZ.

- Održano je 6 sastanka direktora KUCZ sa šefovima svih OSCZ na području Tuzlanskog kantona, na kojim su razmotrena najvažnija pitanja iz zajedničke nadležnosti navedenih organa civilne zaštite.

- U izvještajnom periodu održane su 4 redovne sjednice KŠCZ, na kojim su razmatrana pitanja iz njegove nadležnosti. Bitno je napomenuti da je KŠCZ, na osnovu nalaza komisija za procjenu šteta, a na zahtjev općina i na prijedlog KUCZ, donio Odluku o odobravanju finansijskih sredstava za 13 općina TK, u ukupnom iznosu od 200.000 KM, kao pomoć za saniranje šteta izazvanih prirodnim i drugim nesrećama. Navedena sredstva su prikupljena na računu KUCZ, kao posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća. Radi podizanja nivoa opremljenosti, KŠCZ je donio i odluku o nabavci 15 kompleta računarske opreme i to: 13 kompleta za potrebe Općinskih operativnih centara civilne zaštite i 2 kompleta za potrebe Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite u KUCZ.

U skladu sa Odlukom o formiranju KŠCZ, kao stručno-operativnog tijela Vlade kantona, KUCZ je obavljala sve potrebne stručne, administrativne, tehničke i druge poslove neophodne za rad KŠCZ.

- U izvještajnom periodu održana su 3 sastanka kantonalnog koordinatora za deminiranje (direktor KUCZ) sa općinskim koordinatorima za deminiranje, na kojim je razmatrana problematika deminiranja i trajnog obilježavanja minskih polja na području svih 13 općina.

- Direktor KUCZ učestvovao je u radu 4 sastanka direktora FUCZ sa direktorima KUCZ sa područja FBiH, na kojim je razmatrana najvažnija problematika iz oblasti zaštite i spašavanja u FBiH.

- U toku 2007. godine izvršeno je deminiranje i primopredaja slijedećih deminiranih terena:

1. Projekat ID 11967 površina 2.300,98 m², (10.04.2007. godine) na lokalitetu MZ Aljkovići-Behranovina općina Banovići, urađen metodom čišćenja.

2. Projekat ID 12005 površina 4.590,00 m², (11.04.2007. godine) na lokalitetu Skipovac-Brđani 1 općina Gračanica, urađena metodom čišćenja.

3. Projekat ID 11016 površina 19.257,00 m², (26.06.2007. godine) na lokalitetu Dragomir i Kovačica općina Tuzla, urađen metodom tehničkog izviđanja.

4. Projekat ID 12067 površina 42.646,58 m² (30.10.2007. godine), na lokalitetu Mehmedovići 1-TI MZ Memići općina Kalesija, urađen metodom tehničkog izviđanja.

5. Projekat ID 12164 površina 2.766,00 m² (09.11.2007. godine) na lokalitetu Lukavica Rijeka-Oblić općina Doboj Istok, urađen metodom čišćenja.

- Urađen je Izvještaj o radu KUCZ za 2006. godinu i Program rada KUCZ za 2007. godinu.

- Na temelju Programa rada KUCZ za 2007. godinu, u toku izvještajnog perioda, na sjednicama stručnog kolegija KUCZ, donošeni su planovi rada KUCZ i usvajani izvještaji o radu KUCZ za svaki mjesec, koji su dostavljani Vladi TK i Federalnoj upravi civilne zaštite, Sarajevo (u daljem tekstu: FUCZ).

- U cilju rješavanja konkretnih problema i poboljšanja međusobne saradnje, organizirano je više sastanaka sa predstavnicima određenih kantonalnih ministarstava, drugih kantonalnih organa uprave, Regionalnog ureda MAC-a, Tuzla, Zavoda za javno zdravstvo TK, načelnicima više općina sa područja TK, direktorima privrednih i javnih preduzeća, predstavnicima Oružanih snaga BiH, LOT timova EUFOR-a, predstavnicima KUCZ sa područja FBiH, predstavnicima organa civilne zaštite iz Republike Srpske i predstavnicima drugih organizacija i institucija koje su od značaja za zaštitu i spašavanje.

- Direktor KUCZ imao je nekoliko sastanaka kod Premijera kantona, na kojim je razmatrana problematika iz oblasti rada KUCZ i OSCZ.

- U toku 2007. godine KUCZ je sačinila je više Informacija, koje su dostavljene Vladi TK, FUCZ i drugim relevantnim subjektima, u kojima je obrađena slijedeća problematika:

a) Organizovanost preventivne zaštite od požara u 2007. godine na području TK.

b) Zakonsko uređenje protivpožarne zaštite na području TK.

c) Ostvareni rezultati u deminiranju i trajnom obilježavanju miniranih terena na području TK u 2006. godini.

d) Provođenje zaključaka Vlade Federacije BiH u vezi protivpožarne zaštite na području TK.

e) Podaci o ljudskim potencijalima, o privrednim društvima i drugim pravnim licima i udruženjima građana, o stanju objekata, opreme i sredstava za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

f) Stanje u oblasti zaštite i spašavanja na području TK u 2007. godini.

g) Ostvareni rezultati na neutralizaciji NUS-a i deminiranju terena na području TK za period I-VI 2007. godine.

h) Aktivnosti mašinskog PLANT tima FUCZ, Sarajevo, na uklanjanju ostataka porušenih individualnih stambenih objekata na području TK u 2007. go-

dini (općine Gračanica i Banovići).

i) Rezultati rada tima za deminiranje i NUS KUCZ, Tuzla u 2007. (I-X mjesec) na području TK.

j) Pripremljenost nadležnih subjekata za održavanje lokalnih puteva, gradskih ulica, regionalnih i magistralnih puteva, u zimskom periodu, (sezona 2007/2008. godina) na području TK

k) Pregled utrošenih finansijskih sredstava za protuminske akcije, (čišćenje/tehničko izviđanje, trajno obilježavanje, upozoravanje na opasnost od mina i pomoć žrtvama od mina) na području TK, u 2007. godini.

- U skladu sa Odlukom o privremenom finansiranju Tuzlanskog kantona, urađen je i u Ministarstvo finansija dostavljen Operativni plan utroška budžetskih sredstava KUCZ za I-III 2007. godine, a po usvajanju Budžeta i operativni planovi za period IV-VI, VII-IX i X-XII.

U skladu sa Programom javne rasprave o Nacrtu Budžeta Tuzlanskog kantona za 2007. godine, urađene su primjedbe, u skladu sa zahtjevom za osiguranje potrebnih finansijskih sredstava za rad KUCZ u 2007. godini, koji je prilikom izrade navedenog Nacrta dostavljen od KUCZ i koji nije ispoštovan.

Urađen je i Ministarstvu finansija dostavljen zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava za kapitalne izdatke u 2007.– 2009. godini.

KUCZ je u toku novembra 2007. godine uradila prijedlog nacrta budžeta/proračuna KUCZ za 2008. godinu, sa procjenama za 2008. i 2009. godinu i dostavila ga Ministarstvu finansija na dalje postupanje.

- Obavljen je popis finansijskih potraživanja, stalnih sredstava i sitnog inventara KUCZ u upotrebi i u magazinu.

- U skladu sa propisanom zakonskom procedurom KŠCZ je usvojila Plan utroška sredstava prikupljenih na posebnom računu KUCZ, po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u 2007. godini.

- Na svečanoj sjednici KŠCZ, održanoj u Tuzli u povodu 1. marta - Dana civilne zaštite, dijeljena su priznanja zaslužnim pojedincima i organizacijama sa područja kantona.

- Na osnovu svojih zakonskih ovlaštenja, direktor KUCZ donio je slijedeće Pravilnike:

1. Pravilnik o radnim odnosima državnih službenika i namještenika KUCZ

2. Pravilnik o plaćama i naknadama državnih službenika i namještenika u KUCZ .

3. Pravilnik o načinu korištenja službenih motornih vozila KUCZ.

- U oktobru i novembru 2007. godine, od stra-

ne federalnog inspektora civilne zaštite, izvršen je inspekcijski nadzor organizovanja i funkcionisanja civilne zaštite u općinama Doboj Istok i Čelić.

- KUCZ je uradila radnu verziju Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Tuzlanskom kantonu, koji je upućen u OSCZ radi obavljanja javne rasprave.

- U toku 2007. godine KUCZ je pripremila za štampu i izdala dvobroj: septembar/rujan-13/14, glasila KUCZ TK „Civilna zaštita“ , koji je bio posvećen najaktuelnim aktivnostima struktura civilne zaštite TK na poslovima zaštite i spašavanja.

- I ove godine je ostvarena odgovarajuća saradnja sa regionalnim odjeljenjima civilne zaštite RS u Doboju i Bijeljini, na realizaciji međuentitetskog Sporazuma o saradnji u ostvarivanju zadataka civilne zaštite, kao i saradnja Općinskih službi civilne zaštite sa područja TK sa organima civilne zaštite susjednih općina RS, na realizaciji aktivnosti od zajedničkog interesa. Ova saradnja je naročito izražena za vrijeme prirodnih ili drugih nesreća, zatim na poslovima deminiranja i zaštite od NUS-a, koji se sastoje u razmjeni podataka o ugroženosti izbjeglih i raseljenih lica od NUS-a i MES-a u povratničkim naseljima. Također je ostvarena saradnja u pružanju međusobne pomoći u slučaju minoicidenata, kao i saradnja u oblasti protivpožarne zaštite ..

- Vlada TK je u vezi sa djelokrugom i aktivnostima KUCZ:

1. usvojila Izvještaj o prikupljanju, raspodjeli i korištenju sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u 2006. godini.

2. dala saglasnost na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji KUCZ.

3. usvojila Izvještaj o radu Kantonalne uprave civilne zaštite za 2006. godinu

4. usvojila Program rada KUCZ za 2007. godinu.

5. usvojila Informaciju o ostvarenim rezultatima deminiranja i trajnog obilježavanja minskih polja na području TK u 2007. godini.

6. usvojila Informaciju o rezultatima Kantonalnog tima za deminiranje i uništavanje NUS-a u Fazi VIII Programa deminiranja na području TK.

7. usvojila Program deminiranja TK u 2007. godini, sa listom prioriteta deminiranja i trajnog obilježavanja minskih polja na području TK u 2007. godini i

8. donijela Odluku o visini naknade Kantonalnom koordinatorskom centru za saradnju sa Federalnim centrom za uklanjanje mina i NUS-a.

9. usvojila Informaciju o pripremljenosti za zimsko održavanje puteva na području TK u sezoni

2007 / 2008. godine.

10. usvojila je Zbirni izvještaj KUCZ o utrošku sredstava pomoći dodijeljene općinama TK u 2006. godini.

11. dala saglasnost FUCZ Sarajevo za raspisivanje zajedničkog javnog tendera, radi nabavke odjeće i obuće za potrebe zaposlenika KUCZ, kao i drugih struktura civilne zaštite na nivou TK.

12. donijela Rješenje o postavljenju kaman-danta, načelnika i članova KŠCZ i Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o naknadama članovima KŠCZ.

- KUCZ je usmjeravala rad Kantonalne komisije za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća i obavljala sve administrativno-tehničke poslove neopходne za rad ove komisije. U prostorijama KUCZ održan je i radni sastanak direktora KUCZ sa saradnicima, sa Kantonalnom komisijom za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća, na kome je razmotrena problematika rada ove komisije i njeni zadaci u narednom periodu, u cilju efikasnijeg rada, a u skladu sa odgovarajućim zakonskim i podzakonskim aktima iz ove oblasti. Takođe je održan i sastanak Kantonalne komisije za procjenu šteta sa predsjednicima Općinskih komisija za procjenu šteta, šefovima OSCZ i predstavnicima Federalne komisije za procjenu šteta, na kome je, u funkciji obuke Općinskih komisija za procjenu šteta, razmotrena problematika rada ove komisije i razjašnjene određene nejasnoće o svim aspektima rada komisija za procjenu šteta.

- Predstavnicima KUCZ održali su nekoliko posjećenih konferencija za elektronske i štampane medije, na kojima je šira javnost informirana o aktivnostima i rezultatima rada KUCZ i OSCZ Tuzlanskog kantona iz oblasti zaštite i spašavanja, koje su u nadležnosti KUCZ i OSCZ, a naročito o rezultatima deminiranja i prikupljanja i uništavanja NUS-a, rezultatima rada PLANT tima FUCZ na raščišćavanju ostataka porušениh kuća i posljedicama djelovanja prirodnih i drugih nesreća i načinu sanacije šteta od prirodnih i drugih nesreća. Također je prezentirano i glasilo KUCZ "Civilna zaštita". KUCZ je u više navrata, preko elektronskih medija, upućivala apele stanovništvu, u cilju poduzimanja preventivnih mjera u zaštiti od požara, posebno šumskih, poljskih i požara na kontejnerima, zatim apele i informacije u vezi sa zaštitom od NUS-a i zaštitom okolice.

- Nakon provedene aktivnosti na detaljnoj analizi i obilasku interesantnih projekata na području TK, predstavnici KUCZ, u saradnji sa predstavnicima menadžment tima FUCZ, obavili su odabir i utvrdili

preliminarnu listu prioriteta za rad TUN tima KUCZ na deminiranju i tehničkom izviđanju u 2008. godini, koja je kao konačna lista usvojena u decembru 2007. godine. Kantonalni koordinator za deminiranje (direktor KUCZ), zajedno sa Regionalni uredom MAC-a Tuzla i općinskim koordinatorima za deminiranje, sačinio je Preliminarnu listu prioriteta deminiranja i trajnog obilježavanja minskih polja za područje TK u 2008. godini, koja je dostavljena BH MAC-u, Sarajevo. Usvojena je konačna Lista prioriteta deminiranja i trajnog obilježavanje minskih polja na području TK u 2008. koja je, nakon dobijene saglasnosti od strane Vlade TK, dostavljena BH MAC-u.

- Iz budžeta KUCZ dodijeljena su općinama finansijska sredstva u iznosu od 20.000 KM za realizaciju poslova trajnog i hitnog obilježavanja minskih polja.

- Uspješno je okončana je VIII faza Programa deminiranja i provedene potrebne aktivnosti i otpočeta IX faza Programa deminiranja.

- Provedene su potrebne aktivnosti i d Policijskih uprava sa područja TK (Gradačac, Lukavac, Kalesija, Tuzla i Živinice) dobivene su dozvole za prevoz eksplozivnih materija – NUS-a, sa rokom trajanja do 31.12.2007. godine.

- Tim KUCZ za deminiranje i uklanjanje NUS-a ("A" i "B" komponenta) učestvovao u sklopu operacije "Brzi odgovor" na izvlačenju nastradalih osoba u minoicidentima, u općinama: Teočak, Lukavac i Sapna.

- Predstavnicima KUCZ-Tuzla prisustvovali su sastanku u FUCZ, na kome je izvršena prezentacija projekta: Tehničko-tehnološko i organizaciono rješavanje sistema za komunikacijsko-informacijsku potporu Federalnog operativnog centra civilne zaštite i naredne aktivnosti. Prezentaciju navedenog Projekta izvršili su nosioci izrade Projekta iz firme "ELZAS", d.o.o. Sarajevo, te relevantni konsultanti i revidenti Projekta-profesori sa Elektrotehničkog fakulteta Sarajevo-odsjek za telekomunikacije.

- Od strane Agencije za državnu službu FBiH – Odjeljenje za Tuzlanski i Posavski kanton, izvršena revizija radnih mjesta državnih službenika u Kantonalnoj upravi civilne zaštite Tuzla.

- Shodno Naredbi o organizovanju i provođenju preventivne zaštite od požara na području FBiH koju je donio Federalni štab CZ, direktor KUCZ Tuzla je istu prosljedio svim OSCZ sa područja TK i dao sugestije o hitnom provođenju Naredbe na terenu od strane svih relevantnih subjekata na nivou općinske vlasti.

Izvještaj o radu

- Na zahtjev Ministarstva unutarnjih poslova TK za uništavanjem pirotehničkih sredstava (petarde) koje su djelatnici MUP-a oduzeli u posljednjih 10-ak godina, pripadnici "A" komponente TUN tima KUCZ su u dvije odvojene akcije uništili oko 250 kg raznih pirotehničkih sredstava. Uništavanje je obavljeno na improviziranom poligonu Turić u općini Gradačac.

- Proveden postupak javne nabavke za potrebe računarske opreme, putničkog vozila i kancelarijskog namještaja.

- Davani odgovori na poslanička pitanja iz Kantonalne skupštine i Općinskog vijeća Tuzla.

- Direktor KUCZ učestvovao je u radu na dvije sjednice Skupštine Tuzlanskog kantona, na kojima je podnio i dvije Informacije:

1. Informacija o ostvarenim rezultatima deminiranja i trajnog obilježavanja minskih polja na području TK u 2006. godini.

2. Informacija o ostvarenim rezultatima deminiranja i trajnog obilježavanja minskih polja na području TK u 2007. godini.

- Kantonalna uprava civilne zaštite pokrenula je prema Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice TK inicijativu za formiranje kantonalnog multidisciplinarnog stručnog radnog tima, čiji zadatak bi bio da uradi jedinstvenu metodologiju formiranja katastarsa klizišta, po kojoj bi bili sačinjeni katastri klizišta u svim općinama TK.

- Uposlenici KUCZ učestvovali su na nekoliko seminara i savjetovanja, u okviru realizacije programa obuke za državne službenike TK, na razne teme od značaj za rad državnih službenika. Seminari su održani u organizaciji Agencije za državnu službu Federacije BiH.

- U skladu sa dogovorom sa rukovodiocima OSCZ, direktor KUCZ je podnio Zahtjev za pokretanje inicijative za zakonsko rješavanje statusa pripadnika civilne zaštite prema Skupštini TK i Zahtjev za izradu Nacrta Zakona za rješavanje statusa pripadnika civilne zaštite i građana prema FUCZ.

- Na osnovu Odluke Vlade FBiH, Federalna uprava civilne zaštite je dodijelila na korištenje KUCZ Tuzla prenosni agregat koji je smješten u magacinski prostor KUCZ Tuzla.

- KUCZ je izvršila popunu radnog mjesta sekretara Kantonalna uprava civilne zaštite.

- Penzionisana su i sporazumno raskinula radni odnos tri zaposlenika.

III MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

U skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, strukture civilne zaštite planiraju, koordini-

raju i poduzimaju aktivnosti u okviru slijedećih mjera zaštite i spašavanja:

1. Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
2. Evakuacija,
3. Zbrinjavanje ugroženih i stradalih,
4. Zamračivanje,
5. Zaštita i spašavanje od radioloških, hemijskih i bioloških sredstava,
6. Zaštita i spašavanje od rušenja,
7. Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom,
8. Zaštita i spašavanje od požara,
9. Zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava,
10. Prva medicinska pomoć,
11. Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla,
12. Asanacija terena,
13. Zaštita okolice,
14. Zaštita i spašavanje u rudnicima i
15. Zaštita bilja i biljnih proizvoda.

U ovom Izvještaju bit će obrađene samo mjere zaštite i spašavanja u vezi kojih je ostvarena konkretna aktivnost KUCZ.

1. Zaštita i spašavanje od požara

KUCZ je, sukladno svojim zakonskim ovlaštenjima i stvarnim potrebama, poduzimala niz aktivnosti u vezi sa protivpožarnom zaštitom (preduzimanje preventivnih i operativnih radnji u ovoj oblasti i drugo).

U 2007. godini nije registrovan niti jedan požar čije su razmjere bile takve da je bilo nužno proglašavanje stanja prirodne nesreće.

U nekoliko slučajeva požari su imali za posledicu totalno uništenje stambenih objekata te je pričinjena znatna materijalna šteta.

Najčešći uzrok većine požara je ljudski faktor.

Krajnje neodgovorno ponašanje stanovništva se naročito ispoljava za vrijeme grejne sezone kada bilježimo veliki broj požara na kontejnerima koji služe za odlaganje pepela i drugog otpadnog materijala.

U sklopu međuentitetske saradnje bilježimo stalnu saradnju između općina Gračanica i Petrovo u RS, te angažman vatrogasaca iz Gradačca u susjednim općinama u RS.

Načelno se može konstatovati da postojeće snage za gašenje požara u općinama mogu efikasno djelovati u slučaju požara srednjeg intenziteta, a u slučaju istovremenog izbijanja većih požara u više općina, postojeće snage su nedovoljne, kako zbog nedovoljnog broja vozila za gašenje požara tako i zbog nedovoljnog broja profesionalni vatrogasaca.

Izvještaj o radu

Br.	Vrsta požara	jan	feb	mart	april	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Ukup
1.	Stambeni objekti	18	12	10	7	3	3	8	10	8	7	8	15	109
2.	Poslovni objekti	5	3	5	2	6	6	1	1	1	0	0	3	33
3.	Sport. objekti	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
4.	Industrijs. objekti	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	3	0	5
5.	Pomoćni objekti	1	5	5	4	5	5	14	4	2	4	4	2	55
6.	Šumski požari	13	13	18	51	9	9	35	12	2	0	0	0	162
7.	Nisko rastinje	29	12	24	28	5	5	82	19	3	1	1	0	209
8.	Kontejneri	101	71	46	66	13	13	6	3	15	47	89	75	542
9.	Dimnjaci	6	8	7	6	1	1	1	0	2	5	5	13	55
10.	Motorna vozila	2	3	4	3	1	1	4	3	0	4	6	3	34
11.	Ostalo (sijena, deponije smeća)	6	3	6	17	2	2	32	15	10	7	7	1	108
UKUPNO		181	130	125	184	45	45	184	67	44	76	120	112	1313

Pregled registrovanih požara za 2007. godinu

Svi registrovani požar bili su manjeg intenziteta i ugašeni su bez većih problema.

Kada je u pitanju zakonska regulativa iz ove oblasti stanje se nije poboljšalo u odnosu na 2006. godinu.

Stanje organizovanosti protivpožarne zaštite na području TK

Bez vatrogasnih jedinica su općine: Doboj Istok, Sapna, Teočak i Živinice.

Jedinice civilne zaštite specijalizovane namjene za protivpožarnu zaštitu, u većini općina su u fazi formiranja po novom Pravilniku i Okvirnim ličnim i materijalnim formacijama.

Samo u nekoliko općina postoje stari Općinski planovi zaštite od požara (Banovići, Kladanj, Srebrenik i Tuzla) koji nisu usklađeni sa kantonalnim Zakonom o protivpožarnoj zaštiti. U vrlo malom broju privrednih društava postoje ovi Planovi. U najvećem broju ovih subjekata ne postoje odgovarajuća MTS-a i oprema za protipožarnu zaštitu.

Trenutno postoji kantonalni Zakon o protivpožarnoj zaštiti i 7 podzakonskih akata. U toku je izrada Nacrta Zakona o protivpožarnoj zaštiti i vatrogastvu u FBiH.

2. Zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava

Osnova za realizaciju zadataka iz oblasti deminiranja i uklanjanja NUS-a u 2007. godini bila je Kantonalna lista prioriteta za deminiranje i trajno obilježavanje na području TK, koja je urađena na osnovu

Izvještaj o radu

prijedloga iz općina i ulaznih parametara dobivenih od BHMAC-a, a koja je usvojena na Vladi TK i ovjere-na od strane Premijera kantona.

Početakom 2007. godine potpisan je Program deminiranja u 2007. u Federaciji BiH – Faza IX ko-jom su obezbjeđeni neophodni uvjeti za nastavak ra-da timova civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a sa području F BiH. Sukladno potpisanom Ugo-voru timovi civilne zaštite bili su operativni 11 mjese-ci odnosno od 12.02. – 31.12.2007. godine.

Obzirom da je prethodna-VIII Faza bila posljed-nja u kojoj je Delegacija Evropske Komisije (DEK) ima-la finansijsko učešće, od posebnog značaja je činjenica da je cjelokupnu finansijsku potporu u provođenju Programa deminiranja u 2007. godini-Faza IX, pružile Vlada FBiH i Vlada TK. Naime, Vlada Federacije obez-bjedila je sredstva za plaće i materijalne troškove pri-

padnika "A" i "B" tima, a Vlada TK je iz budžeta TK finansirala tim KUCZ u iznosu od 128.678 KM za pla-ćanje poreza, doprinosa i beneficiranog radnog staža pripadnika deminerskog tima.

Svakodnevna saradnja sa OSCZ je vrlo važan preduvjet za blagovremeno i kvalitetno obavljanje redovnih zadataka iz oblasti neutralisanja NUS-a i de-miniranja terena, a posebno za kontinuirano provo-đenje Operacije Žetva.

Kantonalni tim civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a

"A" komponenta, uništavanje NUS-a

U izvještajnom periodu pripadnici "A" komponenta su odradili **526** zadataka što je rezultat koji ovaj tim svrstava u sam vrh u poređenju sa ostalim timovima sa područja F BiH.

Pregled prikupljenog i uništenog NUS-a u toku faze IX Programa deminiranja 2007.

Br.	Naziv sredstva	jan	feb	mart	april	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Ukup
1.	Sitna municija	1.182	146	1.590	889	862	462	414	1.302	475	761	1.860	825	10.768
2.	Mun. većeg kal.	2	1	3	11	4	3	7	5	28	10	100	7	181
3.	Ručne bombe	48	37	173	125	97	51	52	122	54	34	49	64	906
4.	Projektili	0	0	28	34	53	42	42	29	9	26	9	4	276
5.	Pješadijske mine	0	0	5	9	15	42	31	17	17	0	3	4	143
6.	Tenkovske mine	0	0	2	1	1	0	0	4	2	1	1	1	13
7.	Tromblon mine	7	0	13	16	23	3	14	17	26	9	6	7	141
8.	Rakete(osa,zolja)	1	0	2	3	7	1	2	5	2	1	1	0	25
9.	Upaljači	1	4	12	40	4	13	4	1	0	0	2	0	81
10.	Avio bombe	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
11.	Ostalo(kap.okv)	13	1	25	6	20	25	16	35	16	44	13	37	251
12.	Eksplozivi razni	0	0	0	0,2	0	0	5	0	0,5	0	0	0	5,7
13.	Trotilski metci	0	3	1	1	3	0	1	2	5	0	1	1	18
UKUPNO		1.254	192	1.854	1.135	1.089	642	588	1.540	634	886	2.054	950	12.818

Izvještaj o radu

"B" komponenta –deminiranje terena

Druga komponenta tima za deminiranje KUCZ zadužena za pregled i čišćenje vitalnih objekata bila je angažirana na pregledu i čišćenju vitalnih objekata i poljoprivrednih površina.

"Brzi odgovor" - izvlačenje nastradalih osoba iz minskih polja

Angažiranje Kantonalnog tima civilne zaštite kao jedine institucije na TK sa certifikatom za izvlačenje nastradalih osoba iz minskih polja (brzi odgovor) bilježimo u općinama: Teočak, Lukavac i Sapna.

Br.	Općina	Lokalitet	Namjena	Metoda rada	Površina (m ²)
1.	Banovići	Behranovina	Vodovod	čišćenje	2.483,18
2.	Gračanica	Skipovac - Brđani 1	Put i poljop. zemljište	čišćenje	4.590,66
3.	Tuzla	Dragoman i Kovačica	Put i poljop. zemljište	TI	19.036,86
4.	Kalesija	Mehmedovići 1	Poljoprivredno zemljište	TI	42.646,58
5.	Doboj Istok	Lukavica Rijeka - Oblič	Put i spomen obilježje	čišćenje	2.766,00
6.	Gračanica	Obala i korito rijeke Spreče	Poljoprivredno zemljište	TI	5.000,00
UKUPNO					76.523,28

Tokom izvođenja deminerskih radova pronađene su slijedeće vrste i količine mina i neeksplozivnih ubojitih sredstava:

PMA-2	3 kom.
PMA-3	1 kom.
PMR-2A	1 kom.
NUS	21 kom.

Sukladno usvojenoj Listi prioriteta za rad «B» komponente tima civilne zaštite za period Faze VIII možemo konstatirati da je izvršen prebačaj u ostvarenju plana za oko 10%. Ovako dobar rezultat ostvaren je maksimalnim angažmanom svih pripadnika u timu, a dobra saradnja sa Sektorom za deminiranje i uklanjanje NUS-a kada je u pitanju angažiranje POEK, i Mašinskog tima bila je od presudnog značaja za dostignutu deminiranu površinu.

Trajno obilježavanje rizičnih površina

Nakon realizacije projekata deminiranja Kantonalni tim civilne zaštite je bio obavezan da izvrši trajno obilježavanje na 4 projekta kako bi se izvršilo odvajanje deminirane površine od rizične. Svi projekti su uspješno odrađeni, a ukupno je **trajno obilježena površina od 103.960.00 m²**. Sav neophodni materijal (znakovi, kolčevi, cement i šljunak) za izvođenje radova na trajnom obilježavanju obezbjeđivala je općina na kojoj su se izvodili radovi.

U periodu od 03. do 18. septembra "Plant" tim je uklonio ostatke građevinskog i drugog materijala sa 14 objekata na području mjesne zajednice Donji Skipovac u naselju Brđani i Kojići.

U izvještajnom periodu, na području TK bilježimo još minskih nesreća sa tragičnim posljedicama u kojima nije bio angažiran tim KUCZ.

b. "Plant" tim civilne zaštite-čišćenje ostataka porušenih objekata van minskih polja

Na osnovu utvrđenog plana o angažiranju «Plant» tima FUCZ na poslovima uklanjanja ostataka ruševina na objektima van minskih polja, u periodu od 03. do 26.09.2007. godine, na području TK boravio je "Plant2 tim FUCZ i izvodio aktivnosti na području općina Gračanica i Banovići.

Općina Gračanica

U periodu od 03. do 18. septembra "Plant" tim je uklonio ostatke građevinskog i drugog materijala sa 14 objekata na području mjesne zajednice Donji Skipovac u naselju Brđani i Kojići.

Brđani... ..	6 objekata
Kojići.....	8 objekata
.....	
Ukupno:	14 objekata

Općina Banovići

U periodu od 19. do 26.09. 2007. godine tretirano je 15 objekata i to u

Općina	Lokalitet	Datum	Smrtno	Teže	Lakše
Teočak	Jezero Snježnica	15.04.2007.	1	-----	-----
Lukavac	Trepala Ozren	27.06.2007.	1	-----	-----
Sapna	Andželići	21.11.2007.	-----	2	1
UKUPNO			2	2	1

Izvještaj o radu

- MZ Seona 15 objekata

U periodu od nepunih mjesec dana "Plant" tim je uklonio ostatke ruševina na 29 objekta.

Ukupni rezultati deminiranja i trajnog obilježavanja na području Tuzlanskog kantona

Pored tima KUCZ za deminiranje, prikupljanje i uništavanje NUS-a na poslovima deminiranja i trajnog obilježavanja radili su i deminerski timovi OS BiH i profesionalnih agencija za deminiranje.

Tokom trajanja deminerske sezone u odnosu na planiranih 1.984.047,93 m² deminirano je 724.254,95 m² ili 36,50%.

Izvođač	Broj projekata	Površina (m ²)	Procent
OSBiH	7	480.564,07	66,35%
FUCZ	6	76.523,28	10,57%
Ostali	22	167.167,95	23,08%
UKUPNO	35	724.254,95	100,00%

Obilježavanje miniranih površina

KUCZ je iz svojih proračunskih sredstava dodijelila općinama pomoć za ove namjene u ukupnom iznosu od oko 20.000 KM

Izvođač	Broj projekata	Površina (m ²)	Procent
OSBiH	4	643.540,07	39,07%
FUCZ	4	103.960,00	6,31%
Ostali	7	899.494,00	54,62%
UKUPNO	15	1.646.994,00	100,00%

Tokom trajanja deminerske sezone, u odnosu na planiranih 5.077.557,00 m², obilježeno je 1.646.994,00 m² ili % 32,43.

3. Prva medicinska pomoć

Na osnovu podataka Zavoda za javno zdravstvo TK, u periodu od 01.01.2007. do 31.12.2007. godini, prijavljeno je, na području 13 općina TK, ukupno 3.528 slučajeva oboljevanja od zaraznih i parazitar-
nih bolesti na pojedinačnim prijavama i 1.743 slučaja gripe na zbirnim prijavama.

Vodeće bolesti prema pojedinačnim prijavama bile su:

Influenza	1.786 slučajeva
Varicella	1.567 slučajeva
Enterocolitis acuta.....	875 slučajeva,
TBC activa	429 slučajeva,

Hbs antigenaemia	125 slučajeva,
Scabies	106 slučajeva,
Mononucleosis infect ...	32 slučaja,
Toxiinfectio alimentaris ..	46 slučajeva
Salmonelosis	48 slučajeva
Scariatina	45 slučajeva

U toku 2007. godine nije bilo prijavljenih epidemija zaraznih bolesti.

Prijavljeno je 11 slučajeva smrti od zaraznih bolesti i to:

enterocolitis	1 slučaj
leptosiroza	1 slučaj
tuberkuloza	9 slučajeva

4. Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla

U općini Živinice registrovani su i slijedeći slučajevi zaraznih bolesti kod životinja:

- svinjska kuga (6 svinja i 12 prasića)

- dva slučaja trihineloze kod svinja (jedna domaća i jedna divlja svinja).

- ukupno 51 slučaj sero pozitivnih ovaca na brucelozu.

- jedan slučaj bjesnila kod lisice

U općini Živinice realizovana je akcija neškodljivog uklanjanja 148 pasa lotalica koji su predstavljali veliku opasnost za bezbjednost građana.

U općini Kalesija registrovana su 24 sučaja brucelozе kod životinja (21 ovca i 3 krave). U ovoj općini je realizovana akcija ubijanja pasa lotalica, u gradskoj zoni Kalesije, u saradnji sa lovačkim društvom "Spreča", Kalesija.

U općini Doboj Istok registrovana su 3 slučaja brucelozе kod ovaca.

U općini Kladanj registrovan je, od strane Veterinarske stanice, jedan slučaj trihinelozе kod divlje svinje.

5. Asanacija terena

Na području svih općina gdje su registrovani slučajevi uginuća životinja uslijed zaraznih bolesti izvršeno je neškodljivo uklanjanje, ukopavanje i asanacija terena u skladu sa propisanim sanitarnohigijenskim mjerama.

U vezi sa ovom mjerom zaštite i spašavanja nameće se problem nedostatka stočnog groblja na području svih općina osim općina: Kalesija i Kladanj.

6. Zaštita okoliša

Klizišta

U 2007. godini klizišta su aktivirana u općinama: Banovići, Doboj Istok, Gračanica, Gradačac, Kale-

sija, Kladanj, Lukavac, Sapna, Srebrenik, Teočak i Živinice.

U 2007. godine aktivirano je, na području TK, ukupno 56 klizišta i 8 odrona zemlje.

U izvještajnom periodu izvršena je preventivna sanacija 2 klizišta i trajna sanacija jednog odrona zemlje u općini Kladanj, i trajna sanacija jednog klizišta u općini Teočak.

U toku decembra 2007. godine vođene su pripremne aktivnosti za trajnu sanaciju 2 klizišta: općina Gradačac-1 klizište i općina Doboj Istok-1 klizište.

Poplave

U martu, maju, junu, oktobru, novembru i decembru 2007. godine došlo je, kao posljedica obilnih kišnih padavina, do izlivanja rijeka i potoka iz svojih korita, i plavljenja većih površina poljoprivrednog i drugog zemljišta, na području općina: Banovići, Kalesija, Živinice, Lukavac, Gračanica i Doboj Istok.

U maju i junu mjesecu, u nekoliko navrata pojedini dijelovi TK bili su zahvaćeni obilnim kišnim padavinama koje su bile praćene gradom. Najteže stanje je bilo u junu, u općini Kladanj, kada je u periodu od 8.–12.06.2007. godine bilo proglašeno stanje prirodne nesreće. Pričinjene su veće štete.

Maksimalni nivo HA "Modrac" dostignut je dana 02.11.2007. godine, i iznosio je 199,98 m.n.m. (2 cm ispod preljeva na brani).

Kao posljedica naglog topljenja snijega, u dane 26. i 27.11. 2007. godine, došlo je do naglog porasta vodostaja rijeke Spreče, tako da je na području općina: Doboj Istok i Gračanica priobalno poplavljena veća površina poljoprivrednog zemljišta. Do 30.11. 2007. godine voda se povukla sa poplavljenih područja.

Sniježne padavine

Od 16.-18.11.2007. godine obilne sniježne pa-

davine izazvale su manje probleme u odvijanju saobraćaja na lokalnim i regionalnim putevima na području svih općina TK.

U općini Gračanica visina snježnog pokrivača u brdskim mjesnim zajednicama (Lukavica, Džakule, Vranovićima Malešići) je iznosila oko 50 cm, tako da se saobraćaj motornih vozila za Lukavicu odvijao preko Doboja i Sjenine a za Džakule i Prijeko Brdo preko Biberovog Polja.

U periodu od 24.-25.12. i od 29.-31.12. 2007. godine obilne sniježne padavine izazvale su manje probleme u odvijanju saobraćaja motornih vozila na lokalnim i regionalnim putevima na području svih općina TK.

Zimsko održavanje puteva

U svim općinama TK izvršene su, u toku novembra i decembra 2007. godine, odgovarajuće pripreme za zimsko održavanje gradskih ulica, lokalnih kategorisanih i drugih nekategorisanih puteva u nadležnosti općina. U većini općina potpisani su ugovori sa firmama koje će obavljati ove poslove u zimskom periodu. Obezbeđena je odgovarajuća mehanizacija, posipni materijal i pogonsko gorivo.

OSCZ su izvršile neophodne pripreme za angažiranje ljudstva i MTS, u vlasništvu građana, posebno u seoskim MZ, u slučaju većih snježnih padavina, kada redovno angažirane snage ne bi mogle obezbijediti prohodnost puteva.

Federalna direkcija cesta, Sarajevo i Direkcija za puteve TK obavili su sve neophodne pripreme za održavanje magistralnih i regionalnih puteva na području TK i potpisali ugovore sa odgovarajućim firmama, za održavanje navedenih puteva, u zimskoj sezoni 2007/2008. godina.

Suša

Dugotrajna suša u toku ljetnog perioda izazvala je, u svim općinama TK, nedostatak vode za piće, higijenske potrebe stanovništva i za napajanje stoke. Prešušili su lokalni vodni objekti u prigradskim i seoskim mjesnim zajednicama, a drastično je smanjen dotok vode u izvorišta gradskih vodovoda, što je dovelo do redukcije u snabdijevanju vodom, u većini gradova na području TK. Velike štete su pričinjene na poljoprivrednim usjevima i na voćnjacima.

Visoke temperature vazduha

U toku mjeseca jula 2007. godine na području svih 13 općina TK registrovane su, u neprekidnom trajanju, ekstremno visoke temperature vazduha, koje su dostizale vrijednost i preko 40° C, što je izazvalo brojne probleme: ugrožavanje zdravlja i života ljudi,

Izvještaj o radu

posebno starijih ljudi, hroničnih bolesnika i male djece, kao i nedostatak vode za piće i higijensko-sanitarne potrebe stanovništva.

Zagađenost zemljišta

Na području TK registrovane su samo dvije uređene sanitarne deponije (općine: Tuzla i Čelić), 8 djelimično uređenih sanitarnih deponija (općine: Gračanica, Gradačac, Kalesija, Kladanj, Lukavac, Srebrenik, Teočak i Živinice) i 381 nekontrolisana odnosno "divlja" deponija (najviše u općinama: Tuzla-119, Kladanj-80, Živinice-50, Gračanica-30 i Lukavac-30).

Otpad animalnog porijekla, koji nastaje u klaonicama, odlaže se na sve vrste deponija, jer ne postoji spalionica ovog otpada.

Ne postoji ni jedna uređena deponija za odlaganje tehnološko-hemijskog i drugog opasnog otpada što predstavlja veliku opasnost za zagađivanje podzemnih voda i vodotoka.

U okviru ostalih mjera zaštite i spašavanja, u 2007. godini, nisu preduzimate konkretne aktivnosti.

IV FINANSIJE

Uvod

Kantonalna uprava civilne zaštite za ostvarivanje svoje zakonom utvrđene funkcije ima u Budžetu Tuzlanskog kantona predviđena odgovarajuća finansijska sredstva.

Redovna budžetska sredstva KUCZ se planiraju i troše u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta TK o čemu se u Ministarstvu finansija TK vodi zakonom predviđena procedura.

Pored redovnih budžetskih sredstava na poseban transakcijski račun KUCZ, koji se vodi u Ministar-

stvu finansija, svake budžetske godine vrši se uplata sredstava Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća koje se izdvajaju u skladu sa članom 180. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Navedena sredstva su namjenskog karaktera i njihova potrošnja je utvrđena Zakonom o zaštiti i spašavanju i o tome se podnosi poseban izvještaj Vladi TK.

Pored redovnih i navedenih namjenskih sredstava u planu budžeta KUCZ vode se i sredstva Naknade za izgradnju skloništa koja se uplaćuju po osnovu člana 54. Zakona o zaštiti i spašavanju na poseban račun KUCZ koje je otvoren pri Ministarstvu TK.

Potrošnja sredstava od skloništa, koja se izdvajaju od 2004. godine, još nije počela zbog kašnjenja u donošenju odgovarajućeg propisa i velikog broja nejasnoća u primjeni istog.

Finansijska sredstva

Planom budžeta KUCZ za 2008. godinu planirana je i ostvarena sljedeća potrošnja budžetskih sredstava:

Iz odnosa planirane i ostvarene potrošnje može se vidjeti da je ostvarena manja potrošnja od planirane.

Na potrošnji redovnih budžetskih sredstava ostvarena je ušteda od 10% zbog manjeg broja uposlenika i racionalne potrošnje.

Potrošnja navedenih sredstava u dijelu skloništa nije ostvarena a u dijelu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća vrlo mala zbog nedonošenja Programa razvoja zaštite i spašavanja TK, kadrovske nepopunjenosti Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite i KUCZ.

R/b	Vrsta prihoda	Plan	Ostvarena potrošnja	Procent
1.	Redovna budžetska sredstva	570.000,00	513.863,33	90,00%
2.	Posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	1.000.000,00	207,215,86	20,7%
3.	Naknada za izgradnju skloništa	1.000.000,00	-----	0%
UKUPNO		2.570.600,00	721.089,19	28%

IZVJEŠTAJ O RADU KANTONALNE UPRAVE CIVILNE ZAŠTITE ZA 2008. GODINU

I UVOD

Kantonalna uprava civilne zaštite (KUCZ) obavljala je u toku 2008. godine zadatke iz svoje nadležnosti, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu Zakon o zaštiti i spašavanju, "Službene novine F BiH" broj 39/03 i 22/06), odredbama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona ("Službene novine TK" broj: 17/00, 3/01, 12/03, 10/05, 3/08) Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji KUCZ, (u daljem tekstu: Pravilnik) i u skladu sa Programom rada KUCZ za 2008. godinu.

U obavljanju poslova iz oblasti zaštite i spašavanja i realizaciji planiranih zadataka iz Programa rada KUCZ za 2008. godinu, u KUCZ angažirano je ukupno 12 zaposlenika, od čega 6 državnih službenika (direktor KUCZ, sekretar KUCZ, pomoćnik direktora KUCZ, šef Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite (KOC CZ), jedan stručni savjetnik za deminiranje i NUS i jedan stručni savjetnik za mjere zaštite i spašavanja) i 6 namještenika (2 za administrativno-tehničke poslove, 3 za poslove u KOC CZ i jedan za pomoćno-tehničke poslove).

U Kantonalnom timu civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a, čiji rad direktno nadzire i koordinira KUCZ, bilo je angažirano ukupno 14 pripadnika, od kojih 4 pripadnika u "A" komponenti tima, na prikupljanju i neutralisanju neeksplozivnih ubojitih sredstava (NUS), a 10 pripadnika u "B" komponenti tima, na deminiranju objekata infrastrukture, koji su u funkciji zadovoljavanja potreba prognanih i izbjeglih lica.

Općinske službe civilne zaštite (OSCZ) su formirane kao samostalne općinske službe za upravu u 11 općina Tuzlanskog kantona (TK), u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju. U općini Čelić poslovi civilne zaštite sistematizovani su u okviru Službe za opću upravu, društvene djelatnosti, boračka pitanja i poslove civilne zaštite, a u općini Teočak poslovi civilne zaštite su sistematizovani u okviru Službe za privredu, finansije, prostorno uređenje i civilnu zaštitu.

Na nivou TK postoji Kantonalni štab civilne zaštite (KŠCZ), kao operativno-stručni organ civilne zaštite koji je formirala Vlada TK ima 13 članova. U svim općinama formirani su Općinski štabovi civilne zaštite

(OŠCZ), kao operativno-stručni organi civilne zaštite u općini, u koje je imenovano ukupno 168 članova.

Treba napomenuti da su samo u općinama: Doboj Istok, Gračanica, Kladanj, Lukavac i Sapna načelnici općina ujedno i komandanti OŠCZ

Općinski operativni centri civilne zaštite (OOC CZ) formirani su u općinama: Banovići, Gračanica, Gradačac, Kalesija, Kladanj i Tuzla. U navedenim OOC CZ uposlen je po jedan uposlenik, osim u Tuzli gdje je uposleno 6 uposlenika. U općinama: Čelić, Doboj Istok, Lukavac, Sapna, Srebrenik, Teočak i Živinice još uvijek nisu formirani OOC CZ.

Popuna Operativnih centara u OSCZ potrebnim brojem izvršilaca, koji obezbjeđuje rad Operativnog centra 24 sata u toku dana, u periodu kada je proglašeno stanje prirodne ili druge nesreće, izvršit će se mobilizacijom.

U KOC CZ, u sastavu KUCZ, uposlena su 4 izvršioaca: šef KOC CZ i 3 referenta za osmatranje i uzbuđivanje, što omogućava obavljanje poslova svaki dan u mjesecu, u dvije smjene. Rad Centra u trajanju od 24 sata, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, osigurat će se prijemom još jednog uposlenika (u toku je žalbeni postupak).

II AKTIVNOSTI

Sagledavajući rad KUCZ u toku 2008. godine, pored redovnih poslova koji su najdirektnije vezani za zaštitu i spašavanja, neke aktivnosti zaslužuju da budu posebno istaknute:

1. Održano je 36 sjednica stručnog kolegija KUCZ, na kojim su razmatrana sva važnija pitanja iz nadležnosti KUCZ, te dogovarane aktivnosti u vezi sa tim, kao i način njihove realizacije. U cilju podizanja odgovornosti, boljeg informisanja i kvalitetnije saradnje sa strukturama civilne zaštite na terenu, posebno OSCZ, na sjednicama stručnog kolegija redovno su analizirani nedjeljni izvještaji o radu OSCZ, kao i pitanja o najaktuelnijim problemima zaštite i spašavanja u općinama, donošeni odgovarajući zaključci o rješavanju najvažnijih pitanja, u vezi čega su vođene odgovarajuće aktivnosti KUCZ sa OSCZ.

2. Održano je 5 sastanka direktora KUCZ sa šefovima OSCZ na kojim su razmotrena najvažnija pitanja iz zajedničke nadležnosti navedenih organa civilne zaštite.

3. Održane su 3 redovne i dvije vanredne sjednice KŠCZ, na kojim su razmatrana pitanja iz njegove nadležnosti. Na vanrednoj sjednici održanoj 04.04.2008. godine, KŠCZ je donio Zaključak kojim je predloženo Vladi TK da donese Odluku o proglašavanju stanja prirodne nesreće, usljed bruceloze, na području TK, imajući u vidu Zaključak Kantonalnog kriznog štaba za zarazne bolesti životinja na području TK, sa sastanka od 03.04.2008. godine, kojim je proglašena epidemija bruceloze ovaca i koza na području TK.

Na vanrednoj sjednici koja je održana 04.04.2008. godine, Vlada TK nije donijela Odluku o proglašavanju stanja prirodne nesreće usljed bruceloze, na području TK, nego je donijela Zaključak kojim su, pred ostalog, zadužena nadležna ministarstva: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo zdravstva, da preduzmu Zakonom utvrđene mjere koje tretiraju navedenu problematiku.

Radi podizanja nivoa opremljenosti Operativnih centara civilne zaštite, KŠCZ je na redovnoj sjednici donio Odluku o nabavci 15 kompleta (računarska oprema, kopir aparat i faks uređaj) i to: 13 kompleta za potrebe OOC CZ i 2 kompleta za potrebe KOC CZ.

KUCZ je obavljala sve potrebne stručne, administrativne, tehničke i druge poslove neophodne za rad KŠCZ.

4. Održana su 3 sastanka kantonalnog koordinatora za deminiranje (direktor KUCZ) sa općinskim koordinatorima za deminiranje, na kojim je razmatrana problematika deminiranja i trajnog obilježavanje minskih polja na području svih općina.

5. Direktor KUCZ učestvovao je u radu 3 sastanka direktora Federalne uprave civilne zaštite (FUCZ) sa direktorima KUCZ sa područja FBiH, na kojim je razmatrana najvažnija problematika iz oblasti zaštite i spašavanja u Federaciji BiH.

6. U toku 2008. godine Kantonalni tim civilne zaštite za deminiranje izvršio je deminiranje slijedećih projekata, koji su zvanično predati općinskim vlastima:

- Projekat ID 11904, na lokalitetu Obala i korito rijeke Spreče 4, općina Gračanica, (10.04.2008. godine) površina: 13.298,67 m², urađen metodom tehničkog izviđanja.

- Projekat ID 12337 na lokalitetu "Bučje/Visori 2", općina Čelić, (19.08.2008. godine) površina: 9.078,00 m², urađen metodom čišćenja.

- Projekat ID 12302, na lokalitetu Gornje Dubrave, općina Živinice (11.06.2008. godine), površina 8.305,23 m², urađen metodom čišćenja.

- Projekat ID 12510 na lokalitetu Prahulje-Ratkovići, općina Čelić (15.10.2008. godine), površina 220,15 m², urađen metodom čišćenja.

Projekti na kojima je, zaključno sa 31.12.2008. godine, deminiranje (u izvedbi Kantonalnog tima civilne zaštite za deminiranje) prekinuto i nastaviti će se u 2009. godini:

- Projekat ID 12465, na lokalitetu "Od Markovića do Careve kuće", općina Kalesija. Deminirano metodom tehničkog izviđanja 95.000,00 m² (ukupno po projektu: 101.526,00 m²) i izvršeno uzorkovanje deminirane površine.

- Projekat ID 12557, na lokalitetu Kazin tuk 1, općina Kalesija. Deminirano metodom tehničkog izviđanja 5.500,00 m² – ukupno po projektu: 162.003,21 m². Nije izvršeno uzorkovanje.

- Na području općine Čelić, angažovan je PLANT tim FUCZ (od 06.10. do 15.10.2008. godine) kao ispomoć "B" timu KUCZ na poslovima deminiranja (projekat "Prahulje-Ratkovići") i od 16.10. do 29.10.2008. godine, na poslovima raščišćavanja devastiranih kuća u MZ Šibošica, općina Čelić. U navedenom periodu uklonjeni su ostaci 6 devastiranih kuća.

7. Urađen je Izvještaj o radu KUCZ za 2007. godinu i Program rada KUCZ za 2008. godinu.

8. Na temelju Programa rada KUCZ za 2008. godinu, na sjednicama Stručnog kolegija KUCZ, donošeni su planovi rada KUCZ i usvajani izvještaji o radu KUCZ za svaki mjesec, koji su dostavljani Vladi TK i FUCZ).

9. U cilju rješavanja konkretnih problema i poboljšanja međusobne saradnje, organizirano je više sastanaka sa predstavnicima određenih kantonalnih ministarstava, drugih kantonalnih organa uprave, regionalnog ureda MAC-a, Tuzla, Zavoda za javno zdravstvo TK, načelnicima više općina sa područja TK, direktorima privrednih i javnih preduzeća, predstavnicima Oružanih snaga BiH, LOT timova EUFOR-a, predstavnicima KUCZ sa područja FBiH, predstavnicima organa civilne zaštite iz Republike Srpske i predstavnicima fakulteta Tuzlanskog univerziteta i drugih organizacija i institucija koje su od značaja za zaštitu i spašavanje.

10. Direktor KUCZ imao je nekoliko sastanaka kod Premijera TK, na kojim je razmatrana problematika iz oblasti rada KUCZ i OSCZ.

11. KUCZ je sačinila je više informacija, koje su dostavljene Vladi TK, FUCZ i drugim subjektima, u kojima je obrađena slijedeća problematika:

a) Stanje protivpožarne zaštite i opremljenosti

Izvještaj o radu

vatrogasnih jedinica u općinama na području TK.

b) Stanje bruceloze kod ljudi i životinja, u 2008. godini, na području TK.

c) Stanje bruceloze kod ljudi i životinja na području TK, za period od 01.01.2008.do 15.08.2008. godine.

d) Stanje bruceloze kod ljudi i životinja na području TK, (sedmični izvještaji) za period od od 15.08. do 31.12.2008. godine.

e) Utrošak sredstava pomoći za saniranje posljedica šteta izazvanih prirodnim ili drugim nesrećama u 2007. godini.

f) Stanje sistema za uzbunjivanje u općinama TK.

g) Rezultati deminiranja poljoprivrednih površina na području TK, u periodu od 1997. godine (početak deminerskih radova na području TK) do kraja 2007. godine.

h) Ostvareni rezultati deminiranja na području općine Sapna za period 1997.- mart 2008. godina.

i) Provođenje zaključaka Vlade Federacije BiH u vezi protivpožarne zaštite na području TK.

j) Ostvareni rezultati deminiranja na području općine Čelić za period 1997.-2008. godina.

k) Stanje popunjenosti štabova civilne zaštite u općinama i mjesnim zajednicama, jedinica i povjerenika civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja u općinama na području TK.

l) Higijenska ispravnost vode za piće (bakteriološka i hemijska ispravnost) iz gradskih-općinskih i lokalnih-mjesnih vodovoda i drugih lokalnih vodnih objekata i stanju ovih objekata, na području TK, u 2007. godini.

m) Radni resursi Kantonalnog tima civilne zaštite za deminiranje, Tuzla.

n) Aktivnosti mašinskog PLANT tima FUCZ na uklanjanju ostataka porušenih individualnih stambenih objekata na području TK u 2008. godini

o) Rezultati rada tima za deminiranje i NUS KUCZ u 2007.(I-X mjesec) na području TK.

p) Pripremljenost nadležnih subjekata za održavanje lokalnih puteva, gradskih ulica, regionalnih i magistralnih puteva, u zimskom periodu, (sezona 2008/2009. godina) na području TK.

r) Ostvareni rezultati na uklanjanju NUS-a i deminiranju na području TK, za period januar-oktobar 2008. godine.

s) Realizacija projekata sufinansiranja deminiranja na području TK u 2008. godini.

t) Po nalogu Vlade TK urađeni slijedeći materijali:

- Realizacija ciljeva i politike KUCZ u 2008. go-

dini i

- Ciljevi i politika KUCZ u 2009. godini.

12. U izvještajnom periodu, pripadnici Kantonalnog tima civilne zaštite za deminiranje i NUS, bili su 3 puta agažovani u izvlačenju nastradalih lica iz minskih polja (Operacija: "Brzi odgovor").

U navedenim minskim nesrećama smrtno su stradala 3 lica (svi u općini Lukavac), 2 lica su teže stradala (općine: Lukavac i Kalesija), a 2 lica su lakše stradala (općine: Lukavac i Kalesija).

13. U skladu sa dobijenim instrukcijama iz Ministarstva finansija urađen je Prijedlog izmjena i dopuna Budžeta KUCZ za 2008. godinu, kao i prijedlog budžeta KUCZ za 2009. godinu.

14. Na svečanoj sjednici KŠCZ, održanoj u Tuzli u povodu 1. marta - Dana civilne zaštite, dodijeljena su priznanja zaslužnim pojedincima i organizacijama sa područja TK.

15. I ove godine je ostvarena odgovarajuća saradnja sa regionalnim odjeljenjima civilne zaštite RS u Doboju i Bijeljini, na realizaciji međuentitetskog Sporazuma o saradnji u ostvarivanju zadataka civilne zaštite, kao i saradnja Općinskih službi civilne zaštite sa područja TK sa organima civilne zaštite susjednih općina RS, na realizaciji aktivnosti od zajedničkog interesa. Ova saradnja je naročito izražena za vrijeme prirodnih ili drugih nesreća, zatim na poslovima deminiranja i zaštite od NUS-a, koji se sastoje u razmjeni podataka o ugroženosti izbjeglih i raseljenih lica od NUS-a i MES-a u povratničkim naseljima. Također je ostvarena saradnja u pružanju međusobne pomoći u slučaju minoincidenata, kao i saradnja u oblasti protivpožarne zaštite.

16. Vlada TK je u vezi sa djelokrugom rada i aktivnostima KUCZ:

- Usvojila Prijedlog Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Tuzlanskom kantonu i uputila ga Skupštini TK na usvajanje.

- Usvojila izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji KUCZ.

- Usvojila Izvještaj o radu KUCZ za 2007. godinu i Program rada KUCZ za 2008. godinu.

- Usvojila Memorandum o razumijevanju sa međunarodnom organizacijom-Fondacija za deminiranje i pomoć žrtvama mina – ITF i ovlastila Premijera TK da potpiše navedeni Memorandum.

- Donijela Zaključak da sva ministarstva, svako u okviru svog resora, sagledaju utvrđene projekte saržane u nacrtu Programa razvoja zaštite i spašavanja i planirane izvore sredstava za njihovu realizaciju i svoje primjedbe u vezi sa tim dostave KUCZ.

- Utvrdila prijedlog Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Tuzlanskom kantonu za period 2008.-2012. godina i uputila ga Skupštini Tuzlanskog kantona na razmatranje i donošenje.

- Dala saglasnost KUCZ za prijem u stalni radni odnos dva državna službenika i dva namještenika.

- Usvojila Informaciju o ostvarenim rezultatima deminiranja i trajnog obilježavanja minskih polja na području TK u 2007. godini.

- Usvojila Informaciju o stanju sistema za uzbuđivanje u općinama TK.

- Usvojila Informaciju o rezultatima Kantonalnog tima za deminiranje i uništavanje NUS-a u Fazi IX Programa deminiranja na području TK.

- Usvojila Program deminiranja TK u 2008. godini, sa listom prioriteta deminiranja i trajnog obilježavanja minskih polja na području TK u 2008. godini.

- Usvojila Informaciju o pripremljenosti za zimsko održavanje puteva na području TK u sezoni 2008 / 2009. godine.

- Usvojila Informaciju o Higijenskoj ispravnosti vode za piće (bakteriološka i hemijska ispravnost) iz gradskih-općinskih i lokalnih-mjesnih vodovoda i drugih lokalnih vodnih objekata i stanju ovih objekata, na području TK, u 2007. godini.

- Prihvatila Izvještaj o prikupljenim i utrošenim sredstvima posebne naknade prikupljenih na posebnom računu KUCZ (0,5% na neto plate uposlenika na području TK) za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća u 2007. godini.

- Iz budžeta Vlade TK dodijeljena su općinama finansijska sredstva u iznosu od 100.000 KM za realizaciju poslova trajnog i hitnog obilježavanja minskih polja.

- Odlučila da se planirana budžetska sredstva za 2008. godinu, namjenjena za saniranje posljedica šteta od prirodnih i drugih nesreća, u iznosu od 55.000 KM, dodijele slijedećim općinama: Banovići 5.000 KM, Srebrenik 25.000 KM i Sapna 25.000 KM.

17. U skladu sa odredbama Memoranduma o razumijevanju koji je potpisan između Međunarodnog fonda za deminiranje i pomoć žrtvama mina i Vlade TK, dana 19.08.2008. godine, obavljeno je potpisivanje Memoranduma o finansiranju deminiranja odabranih projekata između općina: Gračanica, Gradačac, Kalesija, Lukavac i Sapna i Međunarodnog fonda za deminiranje i pomoć žrtvama mina.

18. KUCZ je usmjeravala rad Kantonalne komisije za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća i obavljala sve administrativno-tehničke poslove neop-

hodne za rad ove komisije. Održan je radni sastanak direktora KUCZ i njegovih saradnika, sa Kantonalnom komisijom za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća, na kome je razmotrena problematika rada ove komisije i njeni zadaci u narednom periodu, u cilju efikasnijeg rada, a u skladu sa odgovarajućim zakonskim i podzakonskim aktima iz ove oblasti. Takođe je održan i sastanak Kantonalne komisije za procjenu šteta sa predsjednicima Općinskih komisija za procjenu šteta, šefovima OSCZ i predstavnicima Federalne komisije za procjenu šteta, na kome je, u funkciji obuke Općinskih komisija za procjenu šteta, razmotrena problematika rada ove komisije i razjašnjene određene nejasnoće o svim aspektima rada komisija za procjenu šteta.

19. Predstavnici KUCZ održali su nekoliko posjećenih konferencija za elektronske i štampane medije, na kojima je šira javnost informirana o aktivnostima i rezultatima rada KUCZ i OSCZ iz oblasti zaštite i spašavanja iz njihove nadležnosti, a naročito o rezultatima deminiranja i prikupljanja i uništavanja NUS-a, rezultatima rada PLANT tima FUCZ na raščišćavanju ostataka porušenih kuća i posljedicama djelovanja prirodnih i drugih nesreća i načinu sanacije šteta od prirodnih i drugih nesreća. Također je prezentirano i glasilo KUCZ "Civilna zaštita".

KUCZ je u više navrata, preko elektronskih medija, upućivala apele stanovništvu, u cilju poduzimanja preventivnih mjera u zaštiti od požara, posebno šumskih, poljskih i požara na kontejnerima, zatim apele i informacije u vezi sa zaštitom od NUS-a i zaštitom okolice.

20. U toku decembra 2008. godine obavljene su aktivnosti predstavnika KUCZ i pripadnika Kantonalnog tima civilne zaštite za deminiranje, na izviđanju terena u cilju odabira i konačnog formiranja Liste prioriteta za rad Kantonalnog tima u 2009. godini.

21. Kantonalni koordinator za deminiranje (direktor KUCZ), zajedno sa Regionalnim uredom MAC-a Tuzla i općinskim koordinatorima za deminiranje, sačinio je Listu prioriteta deminiranja (čišćenje i tehničko izviđanje) za područje TK u 2009. godini, koja je dostavljena Vladi TK.

22. Uspješno je okončana X faza Programa deminiranja i provedene potrebne aktivnosti i otpočeta XI faza Programa deminiranja.

23. Pomoćnik direktora KUCZ učestvovao je, kao član radne grupe za iskorjenjivanje brucelozе ovaca i koza u TK, u radu 4 sjednice Radne grupe i Kantonalnog kriznog štaba za zarazne bolesti životinja na području TK, na kojim je razmatrano stanje

bruceloze ovaca i koza i goveda na području TK, donošene odgovarajuće mjere u cilju suzbijanja i iskorjenjivanje ove zarazne bolesti životinja i dogovoren način realizacije Programa za iskorjenjivanje bruceloze na području TK, u 2008. godini.

24. U saradnji sa BH Telecom, Sarajevo, direkcija Tuzla, KUCZ je realizovala aktiviranje kratkog pozivnog broja 121 preusmjeravanjem na brojeve telefona u 6 Općinskih operativnih centara civilne zaštite (OOC CZ): Doboju Istok, Čelić, Lukavac, Sapna, Teočak i Živinice, kao i preusmjeravanje kratkog koda 121 sa telefona u 12 Općinskih operativnih centara (OOC CZ) (osim Tuzle) na telefon u Kantonalni operativni centar civilne zaštite (KOC CZ), Tuzla, u drugoj i trećoj smjeni, u dane vikenda i praznika, putem kog broja građani i pravni subjekti mogu dostavljati informacije o potencijalnim opasnostima od prirodnih ili drugih nesreća ili o nastanku prirodne ili druge nesreće, te o posljedicama djelovanja prirodne ili druge nesreće.

25. Od 01.04.2008. godine KOC CZ počeo je sa radom u prvoj i drugoj smjeni, u dane vikenda, kao i za vrijeme praznika.

26. Održan je tematski sastanak (23.04.2008. godine) direktora KUCZ sa članovima kantonalne komisije za procjenu šteta, predsjednicima općinskih komisija za procjenu šteta i šefovima OSCZ, na kome je razmotren Prijedlog za izmjenu i dopunu Uredbe o jedinstvenoj metodologiji za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća kao i Prijedlog za izmjene i dopune Odluke o postupku i kriterijima za dodjelu jednokratne novčane pomoći općinama i kantonima za otklanjanje šteta nastalih kao posljedica prirodnih i drugih nesreća.

27. Za potrebe KOC CZ nabavljena je slijedeća oprema: televizor, radio aparat i fiksni telefon sa dis-

plejom, sa mogućnošću registracije dolaznih poziva.

28. U organizaciji KUCZ održan je, dana 15.05.2008. godine sastanak u vezi sa realizacijom programa sufinansiranja deminiranja na području TK, uz angažovanje finansijskih sredstava međunarodne organizacije-Fondacija za deminiranje i pomoć žrtvama mina (ITF), te finansijskih sredstava općina i Vlade TK.

29. Direktor KUCZ učestvovao je, u uredu ITF-a, u Sarajevu, dana 22.10.2008. godine, u radu sjednice Evaluacijske komisije Međunarodnog fonda za deminiranje i pomoć žrtvama mina (ITF-a), na kojoj je izvršen odabir izvođača radova, na osnovu dobijenih ponuda na raspisani tender od strane ITF-a, za deminiranje projekata (potpisani Memorandum o sufinansiranju deminiranja: ITF, Tuzlanski kanton i općine) u općinama: Gračanica, Gradačac, Kalesija, Tuzla, Lukavac i Sapna. Za deminiranje 5 projekata ukupne površine 133.051 m², u općinama: Gračanica, Kalasija, Tuzla, Lukavac i Sapna potrebna su sredstva u ukupnom iznosu od 185.518,59 €.

30. Direktor KUCZ učestvovao je u realizaciji vježbe i seminara iz oblasti civilne zaštite u provinciji Arezzo, Italija od 18.11.2008. godine do 23.11.2008. godine.

31. U dane 23.06., 24.06 i 25.06.2008. godine u KUCZ Tuzla realizovana je obuka pripadnika "A" i "B" timova za NUS i deminiranje KUCZ iz Tuzle, Orašja i Žepča za poslove gašenja početnih požara, u organizaciji FUCZ, Sarajevo i KUCZ Tuzla. Teoretski dio obuke i testiranje polaznika obuke obavljeno je KUCZ Tuzla, a praktični dio u Kalesiji, u organizaciji OSCZ Kalesija i PVJ Kalesija.

32. Dana 25.06.2008. godine u KUCZ izvršena je, predaja predratne arhivske građe KUCZ, odgovornim licima JU Arhiv Tuzlanskog kantona, u skladu sa ranije potpisanim Ugovorom o obezbjeđenju sredstava na ime troškova predaje, smještaja i sređivanja arhivske građe KUCZ Tuzla.

33. Komisija za javne nabavke koju je formirao direktor KUCZ provela je postupke javne nabavke i predložila najpovoljnije ponuđače za nabavku, nakon čega su zaključeni ugovori.

34. Usvojen je Plan korištenja godišnjeg odmora uposlenika KUCZ za 2008. godinu.

35. U skladu sa planiranim aktivnostima u okviru realizacije Programa deminiranja u 2008. godini-Faza X, realizovana je, dana 19.08.2008. godine, doobuka pripadnika "A" "B" tima KUCZ Tuzla, koju su izveli rukovodeći uposlenici Sektora za deminiranje FUCZ, Sarajevo.

36. Obavljeno je preuzimanje (20.08.2008. godine), odgovarajuću opremu za zaštitu i spašavanje, koju je FUCZ ustupila KUCZ Tuzla, na trajno korištenje.

37. Dana 27.05.2008. godine izvršena je predaja, od strane KUCZ, a na osnovu odluke KŠCZ, svim OSCZ kompjuterske i druge oprema (faks uređaj sa fotokopir aparatom), koja je neophodna za rad OOC CZ.

38. Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici održanoj 29.10.2008. godine donijela je Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Tuzlanskom kantonu, koji je objavljen u Službenim novinama Tuzlanskog kantona, broj: 10 od 06.11.2008. godine. Predlagač Zakona je KUCZ.

39. Sekretar KUCZ, šef Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite i stručni savjetnik za zaštitu i spašavanje u KUCZ, bili su, u radnim posjetama slijedećim OSCZ: Doboj Istok, Kladanj, Srebrenik, Gračanica, Gradačac, Teočak i Sapna, gdje su se upoznali sa slijedećom problematikom: realizacija poslova na mjerama zaštite i spašavanja, rad Općinskog operativnog centra civilne zaštite, realizacija poslova na izradi planskih dokumenata i pravnih akata iz nadležnosti OSCZ, te organizaciono-tehnički, kadrovski i drugi poslovi iz nadležnosti OSCZ.

40. Uposlenici KUCZ učestvovali su na ukupno 9 seminara i savjetovanja, u okviru realizacije programa obuke za državne službenike, na kojima su obrađene teme od značaja za rad državnih službenika.

41. Obavljen je popis finansijskih potraživanja, stalnih sredstava i sitnog inventara KUCZ u upotrebi i u magacinu, sa stanjem na dan 31.12.2008. godine.

42. Izrađena je Internet prezentacija KUCZ, koja je postavljena na stranci: www.kucztk.com.ba, na kojoj su predstavljene osnovne informacije o radu KUCZ Tuzla. Posjetioci internet stranice mogu kontaktirati KUCZ putem e-maila.

43. KUCZ je, u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, u izvršila popunu slijedećih radnih mjesta: šef KOC CZ, stručni savjetnik za mjere zaštite i spašavanja (1 izvršilac) i dva referenta za osmatranje i uzbunjivanje u KOC CZ.

III MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

U skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, strukture civilne zaštite planiraju, koordiniraju i poduzimaju aktivnosti u okviru slijedećih mjera zaštite i spašavanja:

1. Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
2. Evakuacija,

3. Zbrinjavanje ugroženih i stradalih,
4. Zamračivanje,
5. Zaštita i spašavanje od radioloških, hemijskih i bioloških sredstava,
6. Zaštita i spašavanje od rušenja,
7. Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom,
8. Zaštita i spašavanje od požara,
9. Zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava,
10. Prva medicinska pomoć,
11. Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla,
12. Asanacija terena,
13. Zaštita okolice,
14. Zaštita i spašavanje u rudnicima i
15. Zaštita bilja i biljnih proizvoda.

U ovom Izvještaju bit će obrađene samo one mjere zaštite i spašavanja u vezi kojih je ostvarena konkretna aktivnost.

1. Evakuacija

Zbog velikih oštećenja 4 stana, izazvanih jakim olujnim vjetrom, u stambeno-poslovnim objektu u ulici Mustafe Hukića bb, kod KPSC "Mejdan", općina Tuzla, izvršena je privremena evakuacija 4 porodice iz navedenih stanova, koje su bile privremeno smještene kod svojih roditelja i prijatelja.

2. Zaštita i spašavanje od požara

KUCZ je, sukladno svojim zakonskim ovlaštenjima i stvarnim potrebama, poduzimala niz aktivnosti u vezi sa protivpožarnom zaštitom (preduzimanje preventivnih i operativnih radnji u ovoj oblasti i drugo).

Najveći broj registrovanih požara bili su manjeg intenziteta i ugašeni su bez većih problema isti dan kada su se i desili, osim nekoliko većih požara koji su pričinili znatnu materijalnu štetu.

Nije registrovan niti jedan požar velikih razmjera

U požaru koji se desio na individualnom stambenom objektu, u naselju Golubnjak, MZ Litva, Općina Živinice, smrtno je stradala, od posljedica gušenja jedna osoba.

U MZ Gornje Dubrave, općina Živinice, dogodilo se veći požar u bunaru (zapalio se metan), koji je bio u fazi kopanja, radi pronalaska vode za potrebe lokalnog vodovoda. Pripadnici Vatrogasne jedinice iz Kalesije požar su brzo stavili pod kontrolu i nakon nekoliko dana isti ugasili.

U naselju Pandurište, općina Srebrenik, došlo je do većeg požara, gdje je u potpunosti izgorio Po-

Izvještaj o radu

Br.	Vrsta požara	jan	feb	mart	april	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Ukup
1.	Stamb. objekti	9	16	12	8	9	7	6	3	6	10	15	14	115
2.	Poslovni objekti	1	2	4	3	6	2	2	-	4	2	2	7	35
3.	Sport. objekti	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
4.	Industr. objekti	-	-	-	2	2	1	-	4	3	-	1	2	15
5.	Pomoćni objekti	5	9	2	1	7	19	8	10	1	9	9	11	91
6.	Infrast. objekti	1	-	3	1	4	2	-	2	1	-	2	2	18
7.	Šumski požari	1	65	14	3	-	1	4	6	6	6	9	-	115
8.	Nisko rastinje	-	53	20	9	4	2	18	13	28	5	12	1	165
9.	Kontejneri	65	180	36	63	10	15	13	7	12	50	70	70	591
10.	Dimnjaci	5	16	11	12	8	-	2	3	-	3	6	5	71
11.	Motorna vozila	4	7	6	5	9	6	6	8	6	1	3	7	68
12.	Ostalo (sijena, deponije smeća)	4	14	11	8	10	12	12	21	18	15	19	9	153
UKUPNO		95	362	119	115	69	67	71	77	86	101	148	128	1.138

Pregled registrovanih požara 2008. godinu

gon za proizvodnju namještaja i parketa sa svom opremom, te obližnja porodična kuća.

U nekoliko slučajeva požari su imali za posledicu totalno uništenje stambenih objekata te je pričinjena znatna materijalna šteta. Najčešći uzrok većine požara je ljudski faktor.

Načelno se može konstatovati da postojeće snage za gašenje požara u općinama mogu efikasno djelovati u slučaju požara manjeg do srednjeg intenziteta, a u slučaju istovremenog izbijanja većih požara u više općina, postojeće snage su nedovoljne, kako zbog nedovoljnog broja vozila za gašenje požara tako i zbog nedovoljnog broja profesionalnih vatrogasaca.

U okviru međuentitetske saradnje bilježimo dobru saradnju u oblasti protivpožarne zaštite, između općina Gračanica i Petrovo u RS, te angažman Vatrogasne jedinice iz Gradačca na gašenju požara u susjednim općinama u Republici Srpskoj .

CIVILNA ZAŠTITA

Procijenjene štete od šumskih požara

Prema podacima JP "Šume TK" DD Kladanj, štete od šumskih požara u 2008. godini, u šumskim gazdinstvima kojima upravlja navedeno JP, kao i u privatnim šumama, iznose ukupno: 53.321,82 KM.

Štete u šumskim gazdinstvima iznose: 44.921,82 KM. ("Konjuh" - 740,00 KM, "Sprečko" - 9.365,00 KM, "Vlaseničko" - 33.106,82 KM i "Majevičko" - 1.710,00 KM).

Štete u privatnim šumama iznose: 8.400,00 KM. (Po odjelima: Brezje (Srebrenik) 3.340,00 KM, Preville - G.Tinja (Srebrenik) - 3.000,00 KM i D. Lohinja (Gračanica) - 2.060,00 KM.

Stanje organizovanosti i zakonske uređenosti protivpožarne zaštite

Profesionalne vatrogasne jedinice formirane su u općinama: Banovići, Gračanica, Kalesija, Lukavac, Srebrenik i Tuzla. U okviru Dobrovoljnih vatrogasnih društava formirane su Vatrogasne jedinice u općinama: Gradačac, Čelić i Kladanj. U općini Živinice poslove protivpožarne zaštite obavlja Industrijska vatrogasna jedinica Rudnika mrkog uglja Đurđevik.

Bez bilo kakvih vlastitih vatrogasnih jedinica su općine: Doboj Istok, Sapna i Teočak.

Vatrogasne jedinice su organizaciono u sastavu OSCZ samo u općinama: Gračanica, Kalesija i Srebrenik.

Jedinice civilne zaštite specijalizovane namjene

Izvještaj o radu

za protivpožarnu zaštitu, u većini općina su u fazi formiranja, u skladu sa novim Pravilnikom i Okvirnim ličnim i materijalnim formacijama.

U općinama: Doboj Istok, Čelić, Gračanica, Gradačac, Kalesija i Sapna urađeni su Općinski planovi protivpožarne zaštite, ali zaključno sa 31.12.2008. godine, nisu usvojeni od strane nadležnog općinskog organa. U ostalim općinama postoje stari Općinski planovi protivpožarne zaštite, koji nisu usklađeni sa kantonalnim Zakonom o protivpožarnoj zaštiti.

Trenutno postoji kantonalni Zakon o protivpožarnoj zaštiti i 7 podzakonskih akata. U Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH usvojen je prijedlog Zakona o protivpožarnoj zaštiti i vatrogastvu u F BiH, a u toku je procedura usvajanja ovog zakona u Domu naroda Federalnog parlamenta.

3. Zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava

Koordiniranje i praćenje realizacija zadataka na polju neutralisanja neeksplozivnih i minskoeksplozivnih ubojnih sredstava, kao i operacija manuelnog čišćenja, tehničkog izviđanja i obilježavanja rizičnih površina na području TK, su poslovi i zadaci koji su obilježili ovaj izvještajni period. Navedeni poslovi i zadaci realizirani se preko kantonalnog tima civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a, timova OS BiH kao i drugih domaćih i stranih kompanija - organizacija.

Polaznu osnovu za realizaciju zadataka iz ob-

lasti deminiranja i uklanjanja NUS-a činila je Kantonalna lista prioriteta za deminiranje i trajno obilježavanje na području Tuzlanskog kantona koja je urađena na osnovu prijedloga iz općina i ulaznih parametara dobivenih od BHMAC-a, a koja je usvojena na Vladi TK i ovjerena od strane Premijera kantona.

Početak godine potpisan je Program deminiranja 2008. u Federaciji BiH – Faza X kojom su obezbjeđeni neophodni uvjeti za nastavak rada timova civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a na području F BiH. Sukladno potpisanom Ugovoru timovi civilne zaštite bili su operativni u periodu od 21.01. – 31.12.2008. godine.

Od posebnog značaja je činjenica da je nastavljen započeti proces finansiranja odnosno pružanja finansijske potpore u provođenju Programa deminiranja 2008. – Faza X od strane domaćih organa vlasti. Naime, Vlada FBiH je obezbjedila sredstva za plaće i materijalne troškove, a Vlada Tuzlanskog kantona je iz budžeta TK odobrila sufinansiranje Kantonalnog tima civilne zaštite u iznosu od 168.922,85 KM za plaćanje poreza, doprinosa i beneficiranog radnog staža uposlenika deminerskog tima.

Svakodnevna saradnja sa općinskim službama civilne zaštite je jedan od osnovnih preduvjeta za blagovremeno i kvalitetno obavljanje redovnih zadataka iz oblasti neutralisanja NUS-a i deminiranja terena, a posebno za kontinuirano provođenje Operacije Žetva (u onom dijelu koji je dopušten Zakonom o amnestiji

Br.	Naziv sredstva	feb	mart	april	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Ukup
1.	Mun. manjeg kalibra	488	2.122	3.140	1.247	796	374	1.089	1.325	1.291	437	977	13.286
2.	Mun. većeg kalibra	0	86	19	16	7	4	19	134	445	29	9	768
3.	Ručne bombe	71	83	57	70	89	45	38	91	48	80	38	710
4.	Projektili	11	7	17	20	8	22	11	13	17	14	3	143
5.	Pješadijske mine	6	1	11	6	7	0	7	8	5	7	3	61
6.	Tenkovske mine	0	2	4	7	0	0	0	0	0	0	0	13
7.	Tromblon mine	10	2	11	11	12	5	14	11	6	8	6	96
8.	Rakete(osa,zolja)	4	0	1	6	1	0	2	0	0	10	0	24
9.	Upaljači	0	0	1	27	0	0	1	6	2	0	0	37
10.	Avio bombe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	Ostalo(okviri, kapisle)	14	41	15	9	12	7	6	12	26	20	22	184
12.	Trotilski metci	1	0	0	1	0	0	2	23	0	0	0	27
UKUPNO		605	2.344	3.276	1.420	932	457	1.189	1.623	1.840	605	1.058	15.349

Pregled prikupljenog i uništenog NUS-a u periodu februar–decembar 2008.
(u januaru nije bilo izvođenja operacija uništavanja NUS-a)

Izvještaj o radu

za nedopušteno držanje oružja i minskoeksplozivnih sredstava).

Operativni dio pri KUCZ, koji je navedene poslove konkretno izvršavao na terenu je Kantonalni tim civilne zaštite za deminiranje -TUN tim civilne zaštite i čini ga 14 pripadnika razne specijalnosti koji su osposobljeni i opremljeni da intervenišu na neutralisanju minsko-eksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava, deminiranju terena kao i izvlačenju nastradalih osoba iz minskih polja (tzv "Brzi odgovor").

a. Kantonalni tim civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a

"A" komponenta-uništavanje NUS-a

U izvještajnom periodu pripadnici "A" komponente su izvršili 580 zadataka što je rezultat koji ovaj tim svrstava u sam vrh u poređenju sa ostalim timovima sa područja F BiH. Zahvaljujući dobroj koordinaciji između KUCZ i OSCZ ostvaren je ovako dobar rezultat.

Periodi sa najintenzivnijim prikupljanjem NUS-a su proljeće i jesen, kada stanovništvo najviše vremena provodi obrađujući zemljište i u pribavljanju drva

za ogrev.

Treba napomenuti da je u odnosu na 2007. godinu došlo do blagog povećanja broja neutralisanog NUS-a što ukazuje na opredjeljenje građana da se konačno oslobode opasnih materija i svoje okruženje učini sigurnijim za normalan život i rad.

U toku trajanja X faze pripadnici "A" komponente su neutralisali 15.349 komada raznog zaostalog NUS i 23,4 kg eksploziva raznih vrsta.

Od osnutka tima (I – X faza) neutralisano je 404.369 komada NUS i 1.132,5 kg raznih vrsta eksploziva.

"B" komponenta –deminiranje terena (čišćenje i tehničko izviđanje)

Druga komponenta kantonalnog tima civilne zaštite za deminiranje, zadužena za pregled i čišćenje kontaminiranih terena, u toku 2008. godine bila je angažirana na pregledu i čišćenju vitalnih objekata i poljoprivrednih površina u općinama:

Napomena: Zadatak "Markovići – Careva kuća", općina Kalesija, nije završen i njegova realizacija je u toku. Dostignuta deminirana i uzorkovana površina iznosi oko 95.000 m². Projektom dokumentaci-

Br.	Općina	Lokalitet	Namjena	Metoda rada	Površina (m ²)
1.	Gračanica	Spreča 4.	Put i poljoprivreda	T I	13.298,67
2.	Živinice	Gornje Dubrave	Okućnice i put	Čišćenje	8.305,23
3.	Čelić	Bučje – Visori	Vodovod	Čišćenje	9.078,00
4.	Čelić	Prahulje-Ratkovići	Divlja deponija	Čišćenje	220,15
5.	Kalesija	Markovići – Careva kuća	Polj.zemljište	T I	95.000,00
				UKUPNO	125.902,05

jom je predviđeno da se deminira površina od 101.526 m².

Tokom izvođenja deminerskih radova pronađene su slijedeće vrste i količine mina i neeksplozivnih ubojitih sredstava: protupješadijske mine - 11 kom., sitna municija - 1.210 kom., krupna municija - 421 kom., ručne bombe - 5 kom., tromblonske mine - 3 kom.

Sukladno usvojenoj Listi prioriteta za rad "B" komponente tima civilne zaštite za period Faze X, možemo konstatirati da je izvršen prebačaj u odnosu na planski predviđene površine. Ovako dobar rezultat ostvaren je maksimalnim angažmanom svih pripadnika u timu, a dobra saradnja sa Sektorom za deminiranje i uklanjanje NUS-a Federalne uprave civilne zaštite kada je u pitanju angažiranje POEK, a posebno Mašinskog i PLANT tima civilne zaštite bila je od pre-

sudnog značaja za dostignutu deminiranu površinu.

Trajno obilježavanje rizičnih površina

Nakon realizacije projekata deminiranja, Kantonalni tim civilne zaštite je bio obavezan da izvrši trajno obilježavanje samo na projektu Bučje-Visori, kako bi se izvršilo odvajanje deminirane površine od rizične. Sav neophodni materijal (znakovi, kolčevi, cement i šljunak) za izvođenje radova na trajnom obilježavanju obezbjedila je općina na kojoj su izvođeni radovi. Realizacijom ovoga projekta, trajno je obilježena površina terena od 479.100 m².

"Brzi odgovor" - izvlačenje nastradalih osoba iz minskih polja

Stradanja civilnih osoba u minskim poljima nije izostalo ni tokom ove faze. Zabilježeno je nekoliko nesretnih slučajeva stradanja od zaostalih mina, min-

Izvještaj o radu

Općina	Lokalitet	Datum	Smrtno stradali	Teže povrijeđeni	Lakše povrijeđeni
Lukavac	Trepale - Ozren	12.06.2008.	1	-	-
Kalesija	Kiseljak-Dubnica	20.06.2008.	-	1	1
Lukavac	Ćelari-Turija	29.06.2008.	2	1	1
UKUPNO			3	2	2

skoeksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava tako da su pripadnici tima civilne zaštite morali intervenirati na izvlačenju nastradalih osoba.

Angažiranje Kantonalnog tima civilne zaštite kao jedine institucije na TK sa certifikatom za izvlačenje nastradalih osoba iz minskih polja (BRZI ODGOVOR) zabilježeno je u općinama: Lukavac (dva puta) i Kalesija.

Inače, od osnutka tima civilne zaštite u okviru Operacije "Brzi odgovor" zabilježene su 34 intervencije pripadnika tima na izvlačenju nastradalih osoba iz minskih polja. U toku navedenog perioda, na našem Kantonu bilježimo još minskih nesreća sa tragičnim posljedicama u kojima nije bilo angažiranja pripadnika tima civilne zaštite.

Prema podacima sa kojima raspolaže Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla, od potpisivanja Dejtonskog sporazuma do danas zabilježeno je preko 200 minskih nesreća na području svih općina TK u kojima je smrtno stradalo 109, a teže i lakše ranjeno 123 osobe.

b. Čišćenje ostataka u ratu porušenih objekata – PLANT tim civilne zaštite

Stvaranja uvjeta za održiv povratak raseljenih i izbjeglih osoba podrazumijeva, između ostalog, i čišćenje ostataka porušenih kuća kako bi se moglo pristupiti izgradnji ili obnovi istih. Sukladno potpisanom Memorandumu o razumijevanju o stvaranju održivih timova civilne zaštite za provođenje zaštite i spašavanja od neeksplozivnih ubojitih sredstava i deminiranju terena pri FUCZ organiziran je Tim za mašinsku podršku uklanjanju i uništavanju NUS-a (Mašinski - PLANT TIM).

Obzirom da kapaciteti ovoga tima nisu bili, u početnoj fazi, optimalno iskorišteni za pružanje podrške operacijama timova za deminiranje i NUS, ocijenjeno je se dio slobodnih kapaciteta PLANT TIMA treba iskoristi za uklanjanje ruševina porušenih objekata van minskih polja što je u praksi dalo vrlo dobre rezultate.

Na osnovu utvrđenog plana angažiranja PLANT TIMA na poslovima uklanjanja ostataka ruševina na objektima van minskih polja, u periodu od 06. do 30.10.2008. godine na području TK, Plant tim je je bio uključen u proces deminiranja na zadatku "Prahulje-Ratkovići" općina Čelić (od 06. do 15.10.

Izvještaj o radu

2008. godine), a drugi dio boravka na području TK iskorišten je na poslovima uklanjanja ostataka porušeni objekata i to u MZ Šibošnica - 6 stambenih objekata.

Od 2003. godine, prvog dolaska ovoga tima na područje TK, očišćeno je 100 stambenih objekata i pružena potpora u procesu deminiranja.

c. Rezultati deminiranja na području TK u izvedbi drugih organizacija

Sukladno Kantonalnoj listi prioriteta za deminiranje u toku 2008. godine na poslovima deminiranja, pored tima civilne zaštite, bile su angažirane i druge organizacije i kompanije kao što su deminerski timovi OS BiH, UG Demira, BH Demining, Provita, USB Balkans, Stopmines te druge domaće i strane kompanije.

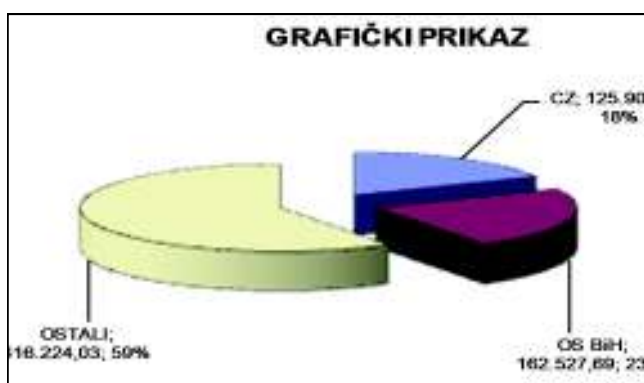
Ispunjenje planskih zadataka u 2008. godini je izostalo i deminirana površina od samo 36,66% u odnosu na plan, opominje i obavezuje cjelokupnu zajednicu na veća vlastita finansijska ulaganja u poslove deminiranja što je i preduslov za veći priliv donatorskih sredstava za deminiranje.

Tokom trajanja deminerske sezone u odnosu na planiranih 1.921.983,38 m² deminirano je 704.653,77 m² ili 36,66%.

Prema podacima s kojima raspolaže KUCZ, od početka izvođenja deminerskih radova na području TK, do sada je deminirana površina terena od 6.822.411,24 m².

Izvođač	Broj projekata	Površina (m ²)	Procent
OSBiH	6	162.527,69	23,06
FUCZ	5	125.902,05	17,87
Ostali	26	416.224,03	59,07
UKUPNO	37	704.653,77	100,00

Pregled broja deminiranih zadataka i površina po izvođaču radova

Obilježavanje miniranih površina

Izdvajanja finansijskih sredstava iz općinskih i kantonalnog proračuna za obilježavanje i ograđivanje miniranih površina nastavljen je i tokom 2008. godine. KUCZ je iz svojih proračunskih sredstava dodijelila općinama pomoć za ove namjene, a i pojedine općine su planirale određena sredstva, ali zbog objektivnih i subjektivnih okolnosti većina njih ista nisu realizirali.

Pored trajnog obilježavanja sumnjivih površina u sklopu projekata koji su bili predmet izvođenja deminerskih radova, nije bilo značajnijih poslova na obilježavanju u sklopu zasebnih projekata. Treba istaći aktivnosti u općinama Banovići, Doboju Istok i Gračanica gdje je uz pomoć sredstava koja su dodijeljena od strane KUCZ i lokalne vlasti, izvršeno hitno obilježavanje na nekoliko sumnjivih lokaliteta.

Za razliku od prethodnih godina, kada je realizirano nekoliko projekata trajnog obilježavanja postavljanjem ograde, prošla i ova godina predstavljaju prekretnicu u razmišljanjima kada je u pitanju ovaj vid obilježavanja, jer je iskustvo pokazalo da se radi o vrlo skupom, a istovremeno i nezahvalnom poslu jer te ograde budu vrlo brzo predmet otuđivanja.

4. Prva medicinska pomoć

Na osnovu podataka Zavoda za javno zdravstvo TK, u periodu od 01.01.2008. do 31.12.2008. godine, prijavljeno je na području 13 općina TK, ukupno 2.816 slučajeva oboljevanja od zaraznih i parazitarne bolesti na pojedinačnim prijavama i 1.860 slučajeva gripe na zbirnim prijavama.

Vodeće bolesti prema pojedinačnim prijavama bile su: Varicella - 1.062 slučaja, Enterocolitis acuta - 475 slučajeva, TBC activa - 382 slučaja, Hbs antigenaemia - 71 slučaj, Scabies - 106 slučajeva, Mononucleosis infect - 31 slučaj, Toxiinfectio alimentaris - 49 slučajeva, Salmonellosis - 259 slučajeva, Scarlatina - 40 slučajeva, Brucellosis - 112 slučajeva. U toku 2008. godine nije bilo prijavljenih epidemija zaraznih bolesti.

Prijavljena su 22 slučaja smrti od zaraznih bolesti i to: Dg. Tuberculosis activa-19 slučajeva (po općinama: Tuzla - 8, Doboju Istok - 4, Kladanj - 4, Gračanica - 2 i Banovići - 1 slučaj), Dg. Sepsis - 3 slučaja, sve u općini Tuzla.

5. Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla

Na području TK izvršeno je dijagnostičko ispitivanje 98.380 uzoraka krvi ovaca, koza i goveda. Registrovano je 1.922 pozitivnih nalaza na brucelozu

(Veterinarski fakultet Sarajevo). Pregled pozitivnih uzoraka krvi ovaca, koza i goveda, po općinama: Banovići - 11, Čelić - 32, Doboj Istok - 16, Gračanica - 182, Gradačac - 32, Kalesija - 460, Kladanj - 32, Lukavac - 101, Sapna - 16, Srebrenik - 551, Teočak - 3, Tuzla - 218 i Živinice - 268.

Prijavljeno je ukupno 5 slučajeva bjesnila kod ubijenih lisica, u općinama Tuzla i Živinice.

6. Asanacija terena

Izvršeno je neškodljivo uklanjanje leševa zaraženih životinja (ukupno 1.147 ovce, 23 krava i 4 koze), na lokacijama za stočna groblja i na drugim lokacijama (privatno zemljište vlasnika zaraženih životinja), uz primjenu svih propisanih zakonskih mjera dezinfekcije i drugih zaštitnih mjera, i to u slijedećim općinama: Banovići – 8 ovaca, Čelić – 31 ovca i jedno jare, Doboj Istok – 16 ovaca, Gračanica – 172 ovce, 4 krave i jedna koza, Gradačac – 26 ovaca i 3 krave, Kalesija – 301 ovaca i 8 krava, Kladanj - 14 ovaca, Lukavac – 68 ovaca i 4 krave, Sapna – 10 ovaca i 2 krave, Srebrenik – 250 ovaca, jedna krava i jedna koza, Teočak – 2 ovce i jedna krava, Tuzla – 61 ovca, Živinice – 205 ovaca i 4 krave.

Životinje kod kojih je dijagnostirana bruceloza, a koje još uvijek nisu eutanizirane i neškodljivo uklonjene (ukupno 736 ovaca i 7 krava - stanje sa 31.12.2008. godine), nalaze se u slijedećim općinama: Banovići – 3 ovce, Gračanica – 4 ovce i jedna krava, Gradačac – 2 ovce, Kalesija – 150 ovaca i dvije krave, Kladanj – 8 ovaca, Lukavac – 28 ovaca i jedna krava, Sapna – 5 ovaca, Srebrenik – 299 ovaca i jedna krava, Tuzla – 157 ovaca, Živinice – 50 ovaca i dvije krave.

Stočna groblja

Lokacije za stočna groblja, za ukopavanje ukopavanje leševa eutaniziranih životinja, određene su u slijedećim općinama: Kalesija i Sapna – stalne lokaci-

je (data suglasnost Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK), Gračanica, Lukavac i Kladanj – privremene lokacije (nije data suglasnost nadležnog Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva).

U ostalom općinama nisu određene lokacije za stočna groblja.

Higijeničarske službe

Higijeničarske službe, zadužene za poslove ukopavanja leševa zaraženih životinja, formirane su u slijedećim općinama: Sapna (slabo opremljena), Gradačac i Srebrenik (u sastavu Komunalnog preduzeća), Čelić (u sastavu Doma zdravlja), Kalesija i Teočak (u okviru Veterinarskih stanica).

U ostalim općinama nisu formirane higijeničarske službe.

Karantini

U općinama ne postoje karantini za zaražene životinje, nego se zaražene životinje nalaze u posjedu kod vlasnika životinja.

7. Zaštita okoliša

Klizišta

Klizišta su aktivirana u općinama: Banovići, Doboj Istok, Gračanica, Gradačac, Kalesija, Kladanj, Lukavac, Sapna, Srebrenik, Tuzla i Živinice.

Aktivirano je ukupno 83 klizišta (56 novih i 27 starih klizišta), 8 odrona zemljišta i jedno slijeganje tla.

Oštećeni objekti: 17 kuća, magistralni put M-18, 4 lokalna puta, 2 infrastrukturna objekta, 3 pomoćna objekta i 9 parcela poljoprivrednog zemljišta.

Ugroženi objekti: 69 kuća, 2 magistralna puta (M-18 i M-19), 5 lokalnih puteva, 7 pomoćnih objekata i 8 parcela poljoprivrednog zemljišta.

Sanirano je 5 klizišta: tri u općini Kladanj, po jedno u općinama Doboj Istok i Gračanica i jedan odron zemljišta u općini Srebrenik.

Poplave

Kao posljedica naglog topljenja snijega u visinskim dijelovima općina, tokom mjeseca januara, došlo je do porasta vodostaja vodotoka u više općina. U općinama Gračanica, Doboj Istok i Živinice izlila se rijeka Spreča i priobalno poplavila manje površine poljoprivrednog zemljišta.

U martu rijeka Spreča je poplavila na području općine Doboj Istok oko 15 ha zemljišta i na području općine Gračanica oko 15 ha. Voda se povukla sa poplavljenih područja u roku od nekoliko dana.

U junu su obimne kišne padavine izazvale po-

rast nivoa vodotoka u većini općina TK. Do manjih poplava je došlo u općinama: Banovići, Lukavac i Živinice.

Najveći nivo HA Modrac, od 199,93 m.n.m. (7 cm ispod preljeva na brani) registrovan je dana 14.03.2008. godine, a istog dana je registrovano i najveće isticanje vode kroz temeljne otvore na brani HA Modrac, u iznosu od 75 m³/s.

Sniježne padavine

U januaru i martu na čitavom području TK, registrovane su obimnije sniježne padavine što je otežalo odvijanje saobraćaja na putevima, a također, je registrovana i pojava ledene kiše što je prouzrokovalo poledicu na putevima, te je došlo do ugrožavanja bezbjednosti u odvijanju saobraćaja motornih vozila.

Zaštita vazduha, vode i tla

U mjesecu junu, kontrolom kantonalnog inspektora za zaštitu okolice, utvrđeno je u firmi "Poliolchem" Tuzla, prisustvo kondenzatorskog ulja (oko 1.300 litara) koje sadrži kancerogenu materiju piralen (polohlorirani bifenil). Prema ocjeni kantonalnog inspektora zdravlje ljudi nije ugroženo, zbog toga što je kondenzatorsko ulje, koje sadrži piralen, hermetički zatvoreno.

U mjesecu januaru, u općini Tuzla, registrovano je odlaganje 6 vreća sa lijekovima isteklog roka trajanja (ukupne težine 90 kg). Intervencijom OSCZ i kantonalnog inspektora za zaštitu okolice vreće sa lijekovima su preuzete i predate firmi "Kemis" Lukavac, koja je registrovana za skladištenje i zbrinjavanje opasnog otpada.

U mjesecu januaru, u općini Kladanj, na lokalitetu kamenoloma MZ Stupari, došlo je do prevrtanja auto cisterne i izlivanja veće količine nafte. Brzom intervencijom uposlenika kamenoloma i građana uklonjena je izlivena nafta, te su spriječene negativne posljedice po okolinu.

U julu mjesecu, načelnik općine Lukavac je do-

nio Odluku o proglašenju stanja tehničko-tehnološke nesreće zbog neuslovne i nepropisno uređene lokalne deponije komunalnog i drugog otpada, što zagađuje okolinu i ugrožava zdravlje ljudi. Ova Odluka je još uvijek na snazi.

Vremenske nepogode

Općine Gračanica, Tuzla, i Živinice su, u nekoliko navrata, bile zahvaćene vremenskim nepogodama koje su bile praćene jakim pljuskom i olujnim vjetrovom, te su pričinjene značajne štete na poljoprivrednim kulturama, stambenim i infrastrukturnim objektima, i drugim građevinskim objektima.

Brzom intervencijom ekipa nadležnih općinskih službi izvršena je hitna sanacija najugroženijih objekata.

Zimsko održavanje puteva

U svim općinama TK izvršene su, u toku novembra i decembra 2008. godine, odgovarajuće pripreme za zimsko održavanje gradskih ulica, lokalnih kategorisanih i drugih nekategorisanih puteva u nadležnosti općina. U većini općina potpisani su ugovori sa firmama koje će obavljati ove poslove u zimskom periodu. Obezbeđena je odgovarajuća mehanizacija, posipni materijal i pogonsko gorivo.

OSCZ su izvršile neophodne pripreme za angažiranje ljudstva i MTS, u vlasništvu građana, posebno u seoskim MZ, u slučaju većih snježnih padavina, kada redovno angažirane snage ne bi mogle obezbijediti prohodnost puteva.

Federalna direkcija cesta, Sarajevo i Direkcija direkcija cesta, Tuzla, obavili su sve neophodne pripreme za održavanje magistralnih i regionalnih puteva na području TK i potpisali ugovore sa odgovarajućim firmama, za održavanje navedenih puteva, u zimskoj sezoni 2008/2009. godina.

U okviru ostalih mjera zaštite i spašavanja, u 2008. godini, nisu preduzimane konkretne aktivnosti.

IV FINANSIJE

KUCZ za ostvarivanje svoje zakonom utvrđene funkcije ima u Budžetu TK predviđena odgovarajuća finansijska sredstva. Redovna budžetska sredstva KUCZ se planiraju i troše u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta TK o čemu se u Ministarstvu finansija TK vodi zakonom predviđena procedura.

Pored redovnih budžetskih sredstava na poseban transakcijski račun KUCZ, koji se vodi u Ministarstvu finansija, svake budžetske godine vrši se uplata sredstava Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća koje se izdvajaju u skladu sa članom 180. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Izvještaj o radu

Navedena sredstva su namjenskog karaktera i njihova potrošnja je utvrđena Zakonom o zaštiti i spašavanju i o tome se podnosi poseban izvještaj Vladi TK.

Pored redovnih i navedenih namjenskih sredstava u planu budžeta KUCZ vode se i sredstva Naknade za izgradnju skloništa koja se uplaćuju po osnovu člana 54. Zakona o zaštiti i spašavanju na poseban račun KUCZ koje je otvoren pri Ministarstvu TK.

Na osnovu podataka datih u tabeli može se vidjeti da je ostvarena manja potrošnja od planirane.

Kod potrošnje Redovnih budžetskih sredstava ostvarena je potrošnja od 746.803,53 KM ili 80% u odnosu na planiranu. Uštede od 186.616,47 KM ostvarena je zbog manjeg broja uposlenih u odnosu na plan i racionalne potrošnje.

U okviru navedene potrošnje zasluži da se posebno istakne da je pored redovnog sufinansiranja rada Kantonalnog tima civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a od 168.922,85 KM za konkretne poslove sufinansiranja deminiranja na općinama usmjereno dodatnih 100.000,00 KM.

Kod potrošnje namjenskih i vlastitih prihoda ostvarena je minimalna potrošnja od 39.664,52 ili 1,5%.

R/b	Vrsta prihoda	Plan	Ostvarena potrošnja	Procent
1.	Redovna budžetska sredstva	933.420,00	746.803,53	80,0
2.	Namjenski vlastiti prihodi	2.600.000,00	39.664,52	1,5
UKUPNO		3.533.420,00	786.468,05	22,3

Dio sredstava od oko 1,5 miliona KM koji je izdvojen kao Naknada za izgradnju skloništa na poseban račun KUCZ nije trošen u 2008. godini. Postojećim propisima nije precizno definiran način njihovog utroška i izostali su zahtjevi sa kvalitetnom dokumentacijom za sufinansiranje izgradnje novih i održavanja postojećih skloništa.

Potrošnja planiranih sredstava Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, od 39.664,52 KM ostvarena je za obilježavanje 1. marta – Dane civilne zaštite i nabavku računarske opreme za općinske operativne centre civilne zaštite.

Potrošnja preostalog dijela navedenih sredstava prenesenih iz predhodnih godina i prikupljenih u 2008. godini, nije vršena zbog neostvarenih uvjeta odnosno zakonom propisane procedure za njihovu potrošnju kao i ne donošenja Programa razvoja zaštite i spašavanja TK koji omogućava potrošnju najvećeg dijela prikupljenih sredstava.

ćeg dijela prikupljenih sredstava.

Izostala je i potrošnja navedenih sredstava po osnovu pomoći u saniranju šteta od prirodnih i drugih nesreća, općinama TK zbog toga što u 2008. godini nije bilo većih šteta od prirodnih i drugih nesreća.

V ZAKLJUČCI

U izvještajnom periodu značajno je poboljšana efikasnost rada svih struktura civilne zaštite na području TK.

Rezultati su vidljivi kroz navedene aktivnosti i poduzete mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Da bi se još više poboljšao rad struktura civilne zaštite, od KUCZ do OSCZ, te da bi se strukture civilne zaštite i drugi subjekti zaštite i spašavanja u TK, osposobili za realizaciju odredaba Zakona o zaštiti i spašavanju u praksi, odnosno da bi se uspješno odgovorilo svim zadacima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća potrebno je poduzeti sljedeće:

1. Aktivno i neprekidno raditi na provedbi odredaba Zakona o zaštiti i spašavanju na kantonalnoj i općinskoj razini a posebno:

a.) Obaviti potrebne aktivnosti i dogovore sa općinskim načelnicima da se sukladno članu 31. Zakona o zaštiti i spašavanju, u svim općinama TK formiraju i kadrovski popune samostalne službe civilne zaštite u okviru kojih funkcioniraju OOC CZ, sa minimalno jednim uposlenikom u radnom vremenu (8 sati u toku 24 sata) i stvore pretpostavke za funkcioniranje OOC CZ i 24 sata dnevno, kroz mobilizaciju, za vrijeme dok traje stanje prirodne ili druge nesreće ili kada se ocijeni da postoji neposredna opasnost od nastanka određene prirodne ili druge nesreće.

b.) Obaviti kadrovsku popunu KUCZ i stavljanje u funkciju Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite 24 sata dnevno.

c.) Sredstvima posebne naknade za zaštitu i spašavanje iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju kojima raspolaže KUCZ izvršiti tehničko opremanje KOC CZ i OOC CZ.

d.) Donijeti ili izmijeniti i dopuniti postojeće odluke i rješenja o imenovanju OŠCZ u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, u općinama gdje to nije učinjeno, vodeći računa o kriterijima za sastav OŠCZ, imajući u vidu njihov značaj i ovlaštenja koja imaju.

Zbog značaja, odgovornosti i kvalitetnijeg doprinosa u izgradnji sistema zaštite i spašavanja u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju za sve članove

OŠCZ neophodno je osigurati odgovarajuću novčanu naknadu, iz sredstava posebne naknade za zaštitu i spašavanje kao i iz redovnih budžetskih sredstava.

e.) U svim općinama donijeti Odluku o organizaciji i funkcionisanju sistema zaštite i spašavanja na području općine u kojoj treba detaljno utvrditi: nadležnosti svih općinskih organa vlasti u oblasti zaštite i spašavanja, općinskog načelnika i općinskog vijeća, u slučaju prirodnih i drugih nesreća, koje se mogu desiti na području općine, definisati i način saradnje OSCZ i drugih općinskih službi za upravu i KUCZ, saradnju općinskih službi za upravu sa odgovarajućim kantonalnim ministarstvima i drugim organima kantonalne uprave u pitanjima od zajedničkog interesa i nadležnosti, sastav i način rukovođenja OŠCZ, te druga pitanja utvrđena zakonima.

f.) Nastaviti implementaciju Zakona o zaštiti i spašavanju i izgraditi sistem zaštite i spašavanja građana i njihove imovine na općini kako je to navedenim Zakonom predviđeno.

To podrazumijeva formiranje: štabova civilne zaštite u MZ i imenovanje povjerenika civilne zaštite u MZ i drugim pravnim subjektima, službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite opšte i specijalizovane namjene, u skladu sa potrebama i mogućnostima općine.

g.) U općinama gdje to nije urađeno, donijeti Programe razvoja i Planove zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa članom 173. i 174. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Intenzivirati aktivnosti na donošenju Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u TK, od strane Skupštine Tuzlanskog kantona.

h.) U skladu sa članom 180. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju i Odluci o uvjetima i načinu korištenja sredstava ostvarenih temeljem posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, tražiti da se u svim općinama otvori poseban račun u banci ili podračun na kojem će biti evidentiran priliv i potrošnja sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća. Potrošnju navedenih sredstava vršiti isključivo kako je to propisano navedenim zakonskim propisima.

i.) U skladu sa članovima 49. do 62. Zakona o zaštiti i spašavanju provesti potrebne aktivnosti za prikupljanje i potrošnju sredstava posebne naknade za izgradnju skloništa na razini kantona i općina.

Realizovati aktivnost prebacivanja sredstava za izgradnju skloništa koja se nalaze na posebnom raču-

nu KUCZ, na poseban račun OSCZ, uz uslov da općina podnese pismeni zahtjev uz koji treba dostaviti dugoročni program i godišnji plan izgradnje i održavanja javnih skloništa i zaklona odnosno prilagođavanje drugih zaštitnih objekata za sklanjanje.

2. Kod nadležnih općinskih organa i službi osigurati da se poduzimaju sve neophodne, a prije svega preventivne, mjere u cilju sprječavanja nastanka prirodnih i drugih nesreća ili ublažavanja posljedica navedenih nesreća, koje mogu ugroziti zdravlje i živote građana i pričiniti štete na materijalnim dobrima.

Od posebne je važnosti angažovanje inspeksijskih organa općina i TK na sprječavanju protuzakonitih radnji i sankcioniranja istih, naročito u oblasti zaštite od požara, zaštite okoline (voda, vazduh i tlo), zaštite od poplava i klizišta, kontrole higijenske ispravnosti vode za piće i namirnica biljnog i životinjskog porijekla, zaštite od zaraznih bolesti ljudi i životinja, te pitanja vezana za problematiku skloništa.

3. Nastaviti aktivnosti na realizaciji projekata regulacije korita vodotoka na području svih općina TK, kao i akcija čišćenja korita vodotoka od deponovanog otpadnog materijala i raznog rastinja, jer se pokazalo da su ove aktivnosti doprinijele znatnom smanjenju intenziteta poplava i smanjenju šteta od poplava.

4. Planirati potrebna sredstva, u budžetima općina i u budžetu TK, za deminiranje i trajno obilježavanje područja kontaminiranih NUS-om i MES-om.

5. Potrebno je voditi stalne aktivnosti da se u sistem zaštite i spašavanja još aktivnije uključe, pored organizovanih struktura civilne zaštite, općinske službe za upravu, kantonalna ministarstava, drugi kantonalni organi uprave, javne službe, javna preduzeća, privredna društava i drugi pravni subjekti, čija djelatnost je od značaja za zaštitu i spašavanje, kako bi se ostvarila koncepcija Zakona o zaštiti i spašavanju o jednom cjelovitom i sveobuhvatnom pristupu poslovima zaštite i spašavanja.

6. U OSCZ kao i u KUCZ poduzimati sve neophodne mjere, putem obuke, savjetovanja i vježbi, kako bi se na viši nivo podigla spremnost pripadnika struktura civilne zaštite i građana, za poduzimanje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

7. Nastaviti i dalje unapređivati suradnju sa FUCZ, KUCZ sa područja Federacije BiH, te sa regionalnim i općinskim organima civilne zaštite Republike Srpske i Distrikta Brčko.

DEMINERI CIVILNE ZAŠTITE OSTVARILI REKORDNE REZULTATE

U protekle dvije godine (Faza IX i X) pripadnici Kantonalnog tima civilne zaštite ostvarili zavidne rezultate na poslovima deminiranja i uklanjanja neeksplozivnih ubojitih sredstava na području Tuzlanskog kantona.

UVOD

Sukladno parametrima koji su dati u "Izlaznoj strategiji za stvaranje održivih timova civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje neeksplozivnih ubojitih sredstava u Federaciji BiH" ovaj period karakterizira prestanak finansijskog učešće Delegacija Evropske Komisije i prelazak na potpuno finansiranje od strane domaćih organa vlasti. Naime, Vlada Federacije obezbjedila je sredstva za plaće i materijalne troškove, a Vlada Tuzlanskog kantona je iz budžeta TK odobrila sufinansiranje Kantonalnog tima civilne zaštite u iz-

nosu od 128.678 KM za Fazu IX i 168.614,24 KM za Fazu X za plaćanje poreza, doprinosa i beneficiranog radnog staža uposlenika deminerskog tima.

FAZA IX -Program deminiranja 2007. godina

Period trajanja Faze IX bio je od 12.02. do 31.12.2007. godine, odnosno nepunu godinu dana.

NUS - Neeksplozivna ubojita sredstva

U toku izvještajnog perioda pripadnici "A" komponenta su odradili 526 zadatka na području svih općina Tuzlanskog kantona.

Br.	Naziv sredstva	jan	feb	mart	april	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Ukup
1.	Sitna municija	1.182	146	1.590	889	862	462	414	1.302	475	761	1.860	825	10.768
2.	Mun. većeg kal.	2	1	3	11	4	3	7	5	28	10	100	7	181
3.	Ručne bombe	48	37	173	125	97	51	52	122	54	34	49	64	906
4.	Projektili	0	0	28	34	53	42	42	29	9	26	9	4	276
5.	Pješadijske mine	0	0	5	9	15	42	31	17	17	0	3	4	143
6.	Tenkovske mine	0	0	2	1	1	0	0	4	2	1	1	1	13
7.	Tromblon mine	7	0	13	16	23	3	14	17	26	9	6	7	141
8.	Rakete(osa,zolja)	1	0	2	3	7	1	2	5	2	1	1	0	25
9.	Upaljači	1	4	12	40	4	13	4	1	0	0	2	0	81
10.	Avio bombe	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
11.	Ostalo(kap.okv)	13	1	25	6	20	25	16	35	16	44	13	37	251
12.	Eksplozivi razni	0	0	0	0,2	0	0	5	0	0,5	0	0	0	5,7
13.	Trotijski metci	0	3	1	1	3	0	1	2	5	0	1	1	18
UKUPNO		1.254	192	1.854	1.135	1.089	642	588	1.540	634	886	2.054	950	12.818

Pregled prikupljenog i uništenog NUS-a u toku faze IX Programa deminiranja 2007.

Tokom trajanja IX faze pripadnici "A" komponente su neutralisali 12.818,00 komada raznog zaostalog NUS i 5,70 kg eksploziva raznih vrsta. Od osnutka tima (I – IX faza) neutralisano je 388.712 komada NUS i 1.109,10 kg raznih vrsta eksploziva

DEMINIRANJE – čišćenje i tehničko izviđanje

Druga komponenta tima za deminiranje CZ zadužena za pregled i čišćenje vitalnih objekata u toku ove godine bila je angažirana u općinama:

Tokom Faze IX odnosno Programa deminiranja 2007, "B" komponenta tima civilne zaštite uz pomoć Mašinskog i tima PREGA deminirala je površinu od 76.523,28 m². Tokom izvođenja deminerskih radova

Deminiranje

Br.	Općina	Lokalitet	Namjena	Metoda rada	Površina (m ²)
1.	Banovići	Behranovina	Vodovod	čišćenje	2.483,18
2.	Gračanica	Skipovac - Brđani 1	Put i poljop. zemljište	čišćenje	4.590,66
3.	Tuzla	Dragoman i Kovačica	Put i poljop. zemljište	TI	19.036,86
4.	Kalesija	Mehmedovići 1	Poljoprivredno zemljište	TI	42.646,58
5.	Doboj Istok	Lukavica Rijeka - Oblič	Put i spomen obilježje	čišćenje	2.766,00
6.	Gračanica	Obala i korito rijeke Spreče	Poljoprivredno zemljište	TI	5.000,00
				UKUPNO	76.523,28

pronađene su slijedeće vrste i količine mina i neeksplozivnih ubojitih sredstava:

- PMA-2	3 kom.
- PMA-3	1 kom.
- PMR-2A	1 kom.
- NUS	21 kom.

Sukladno usvojenoj Listi prioriteta za rad "B" komponente tima civilne zaštite za period Faze IX možemo konstatirati da je izvršen prebačaj u ostvarenju plana za oko 10%. Ovako dobar rezultat ostvaren je maksimalnim angažmanom svih pripadnika u timu, a dobra saradnja sa Sektorom za deminiranje i uklanjanje NUS-a, kada je u pitanju angažiranje POEK i Mašinskog tima, bila je od presudnog značaja za dostignutu deminiranu površinu.

Trend deminiranja površina male kvadrature nastavljen je i tokom ove Faze. Naime, za ovakve zadatke ne postoji interes komercijalnih kompanija te jedino preostaje da deminerski tim civilne zaštite radi na ovakvim zadacima.

Trajno obilježavanje rizičnih površina

Nakon realizacije projekata deminiranja Kantonalni tim civilne zaštite je bio obavezan da izvrši trajno obilježavanje na 4 projekta kako bi se izvršilo odvajanje deminirane površine od rizične. Svi projekti su uspješno odrađeni, a ukupno je trajno obilježena površina od 103.960.00 m². Sav neophodni materijal (znakovi, kolčevi, cement i šljunak) za izvođenje ra-

Općina	Lokalitet	Datum	Smrtno	Teže	Lakše
Teočak	Jezero Snježnica	15.04.2007.	1	-----	-----
Lukavac	Trepala Ozren	27.06.2007.	1	-----	-----
Sapna	Andželići	21.11.2007.	-----	2	1
UKUPNO			2	2	1

dova na trajnom obilježavanju obezbjeđivala je općina na kojoj su se izvodili radovi.

"BRZI ODGOVOR" - Izvlačenje nastradalih osoba iz minskih polja

Angažiranje Kantonalnog tima civilne zaštite kao jedine institucije na TK sa certifikatom za izvlačenje nastradalih osoba iz minskih polja (BRZI ODGOVOR) bilježimo u općinama: Teočak, Lukavac i Sapna.

Deminiranje

FAZA X -Program deminiranja 2008. godina

Period trajanja Faze X bio je od 21.01. do 31.12.2008. godine, odnosno nepunu godinu dana.

NUS - Neeksplozirana ubojita sredstva

U toku izvještajnog perioda pripadnici "A" komponenta su odradili 580 zadatka.

Tokom trajanja X faze pripadnici «A» komponente su neutralisali 15.349 komad raznog zaostalog NUS i 23,4 kg eksploziva raznih vrsta.

Br.	Naziv sredstva	feb	mart	april	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Ukup
1.	Mun. manjeg kalibra	488	2.122	3.140	1.247	796	374	1.089	1.325	1.291	437	977	13.286
2.	Mun. većeg kalibra	0	86	19	16	7	4	19	134	445	29	9	768
3.	Ručne bombe	71	83	57	70	89	45	38	91	48	80	38	710
4.	Projektili	11	7	17	20	8	22	11	13	17	14	3	143
5.	Pješadijske mine	6	1	11	6	7	0	7	8	5	7	3	61
6.	Tenkovske mine	0	2	4	7	0	0	0	0	0	0	0	13
7.	Tromblon mine	10	2	11	11	12	5	14	11	6	8	6	96
8.	Rakete(osa,zolja)	4	0	1	6	1	0	2	0	0	10	0	24
9.	Upaljači	0	0	1	27	0	0	1	6	2	0	0	37
10.	Avio bombe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	Ostalo(okviri, kapisle)	14	41	15	9	12	7	6	12	26	20	22	184
12.	Trotijski metci	1	0	0	1	0	0	2	23	0	0	0	27
UKUPNO		605	2.344	3.276	1.420	932	457	1.189	1.623	1.840	605	1.058	15.349

Pregled prikupljenog i uništenog NUS-a u toku perioda februar – decembar 2008.
(tokom mjeseca januara nije bilo izvođenja operacija uništavanja NUS-a)

Od osnutka tima (I – X faza) neutralisano je 404.369 komada NUS i 1.132,5 kg raznih vrsta eksploziva.

DEMINIRANJE – čišćenje i tehničko izviđanje

Druga komponenta tima za deminiranje CZ zadužena za pregled i čišćenje vitalnih objekata u toku ove godine bila je angažirana u općinama:

Napomena: Zadatak Markovići – Careva kuća na općini Kalesija nije završen i njegova realizacija je u toku. Dostignuta deminirana - uzorkovana površina iznosi oko 95.000 m². Projektom dokumentacijom je predviđeno da se deminira površina od 101.526 m².

Tokom izvođenja deminerskih radova pronađene su slijedeće vrste i količine mina i neeksplozivnih ubojitih sredstava:

- PMA-2 3 kom.
- PMA-3 6 kom.
- PMR-2A 2 kom.
- NUS -. sitna municija 1.210 kom.
- NUS – krupna minicija 421 kom.
- NUS – ručne bombe 5 kom.
- NUS – tromblonske mine 3 kom.

Sukladno usvojenoj Listi prioriteta za rad "B" komponente tima civilne zaštite za period Faze X

Br.	Općina	Lokalitet	Namjena	Metoda rada	Površina (m ²)
1.	Gračanica	Spreča 4.	Put i poljoprivreda	T I	13.298,67
2.	Živinice	Gornje Dubrave	Okučnice i put	Čišćenje	8.305,23
3.	Čelić	Bučje – Visori	Vodovod	Čišćenje	9.078,00
4.	Čelić	Prahulje-Ratkovići	Divlja deponija	Čišćenje	220,15
5.	Kalesija	Markovići – Careva kuća	Polj.zemljište	T I	95.000,00
UKUPNO					125.902,05

Deminiranje

možemo konstatirati da je izvršen prebačaj u odnosu na planski predviđene površine. Ovako dobar rezultat ostvaren je maksimalnim angažmanom svih pripadnika u timu, a dobra saradnja sa Sektorom za deminiranje i uklanjanje NUS-a Federalne uprave civilne zaštite kada je u pitanju angažiranje tima pasa (POEK), a posebno Mašinskog i tima za raščišćavanje u ratu porušenih objekata (PLANT tim), bila je od presudnog značaja za dostignutu deminiranu površinu.

GRAČANICA – Poljoprivrednici i ribolovci oduhnuti

Rizična površina, obrađena projektnom dokumentacijom, nalazila se većim dijelom neposredno uz rijeku Spreču, a manjim dijelom uz magistralni put Tuzla - Doboj na potezu MZ Miričina. Tokom ratnih dejstava tretirana površina je predstavljala liniju razdvajanja zaraćenih snaga.

Deminiranjem predmetne lokacije stvoreni su uvjeti za nesmetano korištenje poljskih puteva do obale rijeke Spreče i poljoprivrednog zemljišta, a posebno je značajno da su sada stvoreni uvjeti za izgradnju nasipa i čišćenje samog korita kako bi se spriječilo izlivanje rijeke. Na temelju podataka iz baze BHMAC-a na ovoj lokaciji ili njoj neposrednoj blizi-

ni je registrirano nekoliko minskih polja od kojih su neka uklonjena od strane pripadnika VF BiH, a neka samoinicijativno od lokalnog stanovništva. Preporučena metoda deminiranja je tehničko izviđanje.

Proces deminiranja je započet krajem prošle godine, ali je zbog kraja deminerske sezone prekinut, a radilište konzervirano. Radovi su nastavljani 11.02.2008. godine izradom pristupnih staza za formiranje boksova. Manuelnom metodom je deminirana površina terena od 3.640 m², a preostali dio izboksan i uzorkovan u površini od 661 m². S ciljem dodatne kontrole tehnički izviđene površine obavljeno je uvođenje POEK tima (čovjek i pas) civilne zaštite u proces deminiranja. Upotrebom POEK tima uzorkovano je površina od 780 m². Skidanje vegetacije je obavljeno za 5 radnih dana. Tokom izvođenja deminerskih radova pronađen je 1 NUS (ROB).

Cjelokupan proces izvođenja deminerskih radova praćen je od strane inspektora Federalne uprave civilne zaštite kao i inspektora RUBH MAC-a iz Tuzle.

Ceremonija primopredaje deminirane površine obavljena je u četvrtak 10.04.2008. godine, uz prisustvo organa lokalne vlasti, Regionalnog ureda BHMAC-a, Općinske službe CZ Gračanica, Federalne i Kantonalne uprave CZ i medija sa područja TK

Deminiranje

ŽIVINICE – Napokon oslobođen ulaz na aerodrom

Rizična površina, obrađena projektnom dokumentacijom, nalazila se između žičane ograde bivše baze „Orao“ na Dubravama i stambenih objekata u kojima se nalaze mjesne institucije i privatni objekti. Projektna dokumentacija za ovaj lokalitet urađena je još prije 5 godina ali sve deminerske kompanije koje su iskazivale interes za rad na istom brzo su odustajale nakon vizuelnog uvida stanja na samoj lokaciji. Zbog stalnih pritisaka iz općine Živinice, lokalnih institucija i stanovništva koje živi neposredno uz minsko polje, izvršenje zadatka na sebe je preuzela Kantonalna uprava civilne zaštite koja je putem svojeg tima za deminiranje i uklanjanje NUS-a uz pomoć Mašinskog tima Federalne uprave civilne zaštite obavila deminiranje na površini od 8.305 m².

Na temelju podataka iz baze BHMAC-a na ovoj lokaciji se bilježi jedna minski incident, a postojale su informacije o realnoj opasnosti od zaostalih mina. Preporučena metoda deminiranja je čišćenje.

Proces deminiranja je započet 19.03.2008. godine uz uvođenje Mašinskog tima civilne zaštite čija je zadaća bila uklanjanje zemljanog nanosa koji je prekrivao znatan dio sumnjive površine. Sav uklonjeni nanos se odmah pregledao od strane pripadnika Kantonalnog tima civilne zaštite Tuzla koji su nakon toga prešli na klasičnu metodu čišćenja sumnjive površine.

Tokom izvođenja deminerskih radova pronađena su sljedeće vrste mina i NUS-a:

- PMA-2	3 kom.
- PMA-3	5 kom.
- NUS	3 kom.

Sve pronađene mine i NUS su uništeni od strane „A“ tima civilne zaštite Tuzla.

Deminiranjem predmetne lokacije stvoreni su uvjeti za sigurno kretanje mjesnog stanovništva i izgradnju novih objekata od interesa za lokalnu zajednicu.

Cjelokupan proces izvođenja deminerskih radova praćen je od strane inspektora Federalne uprave civilne zaštite kao i inspektora RUBH MAC-a iz Tuzle.

Ceremonija primopredaje deminirane površine obavljena je u srijedu 11.06.2008. godine, uz prisustvo organa lokalne vlasti, Regionalnog ureda BHMAC-a, Općinske službe CZ Živinice, Federalne i Kantonalne uprave CZ i medija sa područja TK.

ČELIĆ – Voda koja život znači

Na temelju urgentnih zahtjeva sa najviših nivoa vlasti, ovaj projekat je nosio oznaku najvećeg prioriteta tako da je izrada projektne dokumentacije i deminiranje rizične površine obavljeno u najkraćem mogućem vremenu. Realizacijom ovoga projekta obezbjeđeno je sigurno postavljanje vodovodne mreže i trajno obezbjeđivanje pitke vode za naselja Šibosnica, Nahvioci i dio naselja Bučje.

Deminiranje

Naime, realizacija ovoga projekta započeta je još prošle godine, ali je izvođač obustavio radove zbog saznanja da je ne dijelu terena kroz koji prolazi vodovodna trasa zabilježeno stradanje jedne osobe.

Predstavnici Regionalnog ureda BHMACH-a su uradili projekat deminiranja kojim je bilo predviđeno da se deminira trasa u dužini od oko 2 km i širine 8 m (14.777 m²) i izvrši polutrajno i trajno obilježavanje deminirane trase. Realizacija projekta deminiranja dodijeljena je Kantonalnoj upravi civilne zaštite Tuzla uz obećanje pomoći od strane još jednog tima civilne zaštite iz Federalne uprave civilne zaštite do čega ipak nije došlo.

Proces deminiranja je započet 19.05.2008. godine uz primjenu manuelne metode čišćenja i pravljenja boksova koji su naknadno pregledani od strane POEK tima civilne zaštite. Putem POEK tima pregledana je površina terena od 3.330 m². U međuvremenu je na zahtjev lokalne vlasti došlo do reizviđanja zadatka i znatnog smanjenja rizične površine za oko 5.000 m² tako da je konačna deminirana površina iznosila 9.078 m².

Tokom izvođenja deminerskih radova pronađena je jedna mina PMA-3.

Nakon obavljenog uzorkovanja deminirane površine pristupilo se trajnom obilježavanju deminiranog prostora postavljanjem stubova sa upozoravajućim natpisima. Sav neophodni materijal za obilježavanje obezbjedila je lokalna zajednica. Ukupno je

postavljeno 65 stubova i znakova, a postavljanje su obavili pripadnici tima civilne zaštite.

Cjelokupan proces izvođenja deminerskih radova praćen je od strane inspektora Federalne uprave civilne zaštite kao i inspektora RUBH MAC-a iz Tuzle.

Ceremonija primopredaje deminirane površine obavljena je u utorak 19.08.2008. godine, uz prisustvo organa lokalne vlasti, Regionalnog ureda BHMACH-a, Općinske službe CZ Čelić, Federalne i Kantonalne uprave CZ i medija sa područja TK.

ČELIĆ – Divlja deponija smeća pretvorena u siguran teren

Projekat Prahulje-Ratkovići kao prioritet prvoga reda "vukao" se na Kantonalnoj listi za deminiranje niz godina. Spoznaja da se radi o maloj površini i izuzetno teškom projektu za realizaciju odbijao je većinu potencijalnih izvođača. Naime, radilo se o deminiranju poljoprivrednog zemljišta površine od 220,15 m² na kojem se nalazila jedna iskopana rupa dimezija 10 x 12 m u koju su tokom i nakon prestanka ratnih dejstava odbacivana razna minskoeksplozivna i neeksplozivna ubojita sredstva. Pored ovih sredstava ova rupa je korištena za odbacivanja svakog drugog otpada kojeg je mjesno stanovništvo godinama tu deponovalo. S ciljem smanjivanja rizika tokom izvođenja radova u proces deminiranja pored pripadnika Kantonalnog tima civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a bio je uključen i Mašinski –

Deminiranje

PLANT tim civilne zaštite koji je dao nemjerljiv doprinos u realiziranju ovog zadatka.

Zadatak je otvoren 06.10.2008. godine i tokom izvođenja radova pronađena su slijedeća minskoeksplozivna i neeksplozivna ubojita sredstva:

1. sitna municija 1.210 kom.
2. krupna municija 420 kom.
3. ručne bombe 2 kom.
4. tromblonske mine 3 kom.

Sva navedena sredstva uništena su od strane pripadnika "A" komponente tima civilne zaštite na mjestu za uništavanje na području općine Čelić.

Uzorkovanja deminirane površine obavljeno je u utorak 14. 10.2008. godine.

Cjelokupan proces izvođenja deminerskih radova praćen je od strane inspektora Federalne uprave civilne zaštite kao i inspektora RUBH MAC-a iz Tuzle.

Ceremonija primopredaje deminirane površine obavljena je u srijedu 15.10.2008. godine, uz prisustvo organa lokalne vlasti, Regionalnog ureda BHMACA, Općinske službe CZ Čelić, Federalne i Kantonalne uprave CZ i medija sa područja TK.

Trajno obilježavanje rizičnih površina

Nakon realizacije projekata deminiranja Kantonalni tim civilne zaštite je bio obavezan da izvrši trajno obilježavanje samo na projektu Bučje-Visori kako

bi se izvršilo odvajanje deminirane površine od rizične. Sav neophodni materijal (znakovi, kolčevi, cement i šljunak) za izvođenje radova na trajnom obilježavanju obezbjedila je općina na kojoj su se izvodili radovi. Realizacijom ovoga projekta trajno je obilježena površina terena od 479.100 m².

"BRZI ODGOVOR" - Izvlačenje nastradalih osoba iz minskih polja

Stradanja civilnih osoba u minskim poljima, nažalost, nije izostalo ni tokom ove faze. Bilježimo nekoliko nesretnih slučajeva stradanja od zaostalih mina, minskoeksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava tako da su pripadnici tima civilne zaštite morali intervenirati na izvlačenju nastradalih osoba.

Angažiranje Kantonalnog tima civilne zaštite kao jedine institucije na TK sa certifikatom za izvlačenje nastradalih osoba iz minskih polja bilježimo u općinama: Lukavac (dva puta) i Kalesiji.

Od osnutka tima civilne zaštite u okviru Operacije "Brzi odgovor" bilježimo 34 intervencija pripadnika tima na izvlačenju nastradalih osoba iz minskih polja.

U toku navedenog perioda na našem Kantonu bilježimo još minskih nesreća sa tragičnim posljedicama u kojima nije bilo angažiranja pripadnika tima civilne zaštite.

Općina	Lokalitet	Datum	Smrtno stradali	Teže povrijeđeni	Lakše povrijeđeni
Lukavac	Trepale - Ozren	12.06.2008.	1	-	-
Kalesija	Kiseljak-Dubnica	20.06.2008.	-	1	1
Lukavac	Čelari-Turija	29.06.2008.	2	1	1
UKUPNO			3	2	2

Općina	Broj intervencija	Smrtno stradali	Teže povrijeđeni	Lakše povrijeđeni
Gračanica	6	6	3	-
Lukavac	15	16	7	2
Sapna	3	2	2	1
Teočak	3	3	-	-
Kalesija	4	2	3	1
Tuzla	3	2	1	1
UKUPNO	34	31	16	5

Prema podacima sa kojima raspolaže Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla, od potpisivanja Dejtonskog sporazuma do danas bilježimo preko 200

minskih nesreća na području svih općina Tuzlanskog kantona u kojima je smrtno stradalo 109, a teže i lakše ranjene 123 osobe.

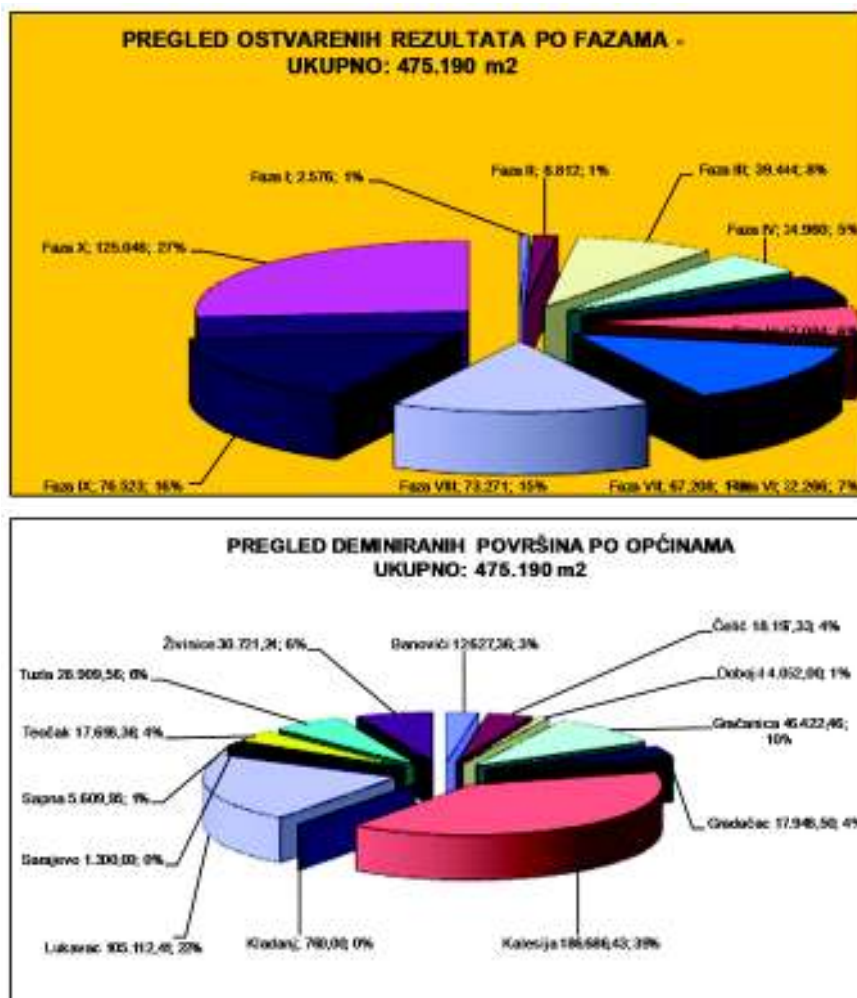
Deminiranje

Pregled deminiranih površina po fazama-godinama

Faza I	Faza II	Faza III	Faza IV	Faza V	Faza VI	Faza VII	Faza VIII	Faza IX	Faza X
2.576	6.812	39.444	24.960	27.084	32.266	67.208	73.271	76.523	125.046

SVEUKUPNO : 475.190 m²

Grafički prikaz ostvarenih rezultata po fazama i općinama:

Pregled ostvarenih rezultata od osnutka tima

Računajući period od osnutka tima može se konstatirati da je na području Tuzlanskog kantona "B" komponenta Kantonalnog tima civilne zaštite uz pomoć Mašinskog, POEK i PLANT tima Federalne uprave civilne zaštite deminirala površinu terena od 476.045,60 m². Obzirom da su ovom timu, po pravilu, dodjeljivani zadaci male površine i nezanimljivi za komercijalne organizacije i kompanije sveukupni učinak se ocjenjuje kao vrlo zadovoljavajući.

ZAKLJUČAK

Na osnovu rezultata koje je ostvario Kantonalni tim civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje neek-

splođiranih ubojitih sredstava u Fazama IX i X Programu deminiranja u 2007 i 2008. godini na području Tuzlanskog kantona može se konstatirati sljedeće:

1. Kantonalni tim civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje neeksplođiranih ubojitih sredstava obavljao je svoje poslove veoma profesionalno, kvalitetno i u skladu sa interesima Tuzlanskog kantona i njegovih građana.
2. Vlada Tuzlanskog kantona će u Budžetu kantona za 2009. godinu planirati potrebna sredstva za sufinansiranje rada navedenog tima u skladu sa ranije postignutim dogovorima i donešenim odlukama.

Benedin Pejić

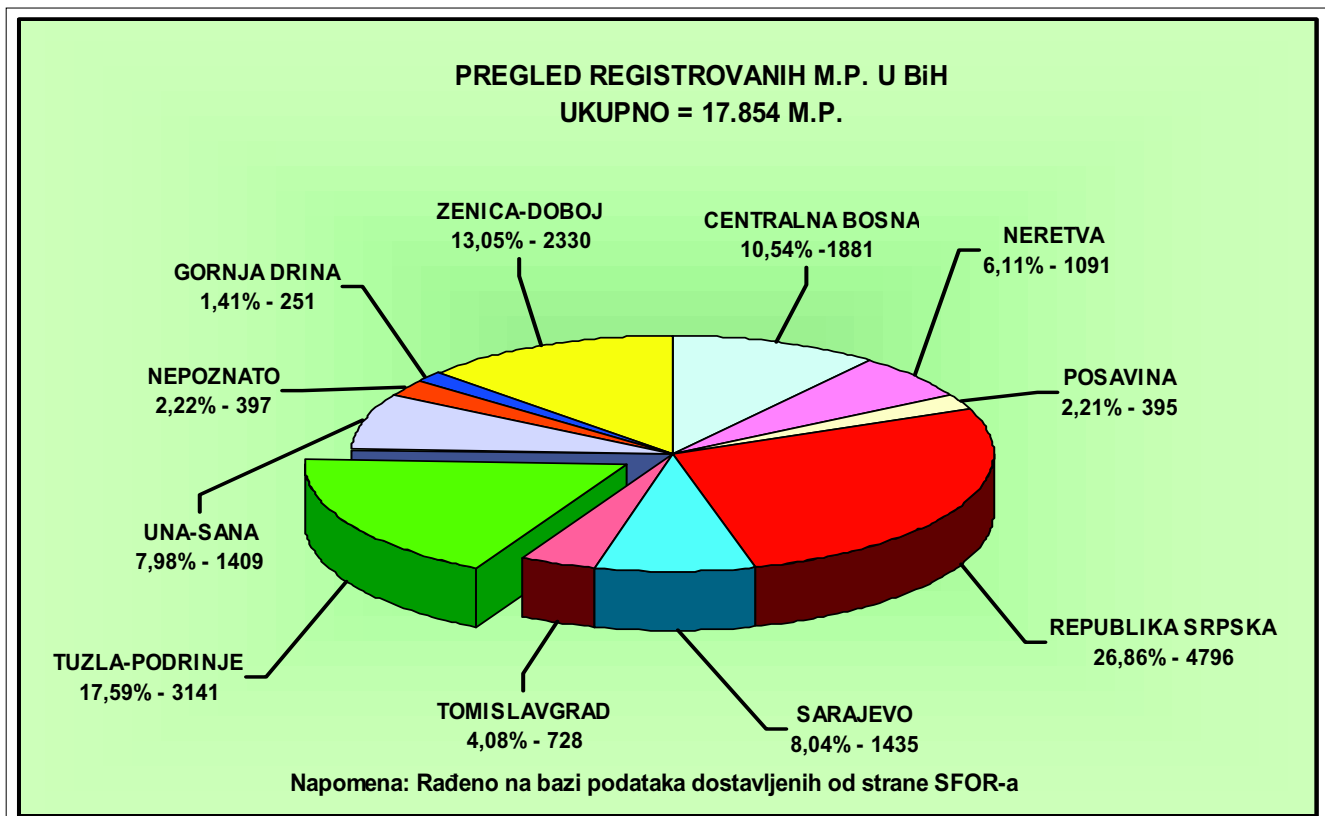
DINAMIKA DEMINIRANJA DALEKO OD INTERESA ZAJEDNICE

Slabljenje interesa stranih donatora za poslove deminiranja i nedovoljna potpora od strane domaćih organa vlasti od presudnog uticaja na smanjen obim deminiranja na području Tuzlanskog kantona u zadnje dvije godine.

U V O D

Sukladno meritornim procjenama, smatra se da naša država i dalje je u samom vrhu po broju zaostalih mina, minskoeksplozivnih i neeksploziviranih ubojnih sredstava, a Tuzlanski kanton, nažalost, zauzima vodeće mjesto u Federaciji BiH po broju zaostalih ovih sredstava.

Analizom podataka uzetih iz "Baze podataka SFOR-a" prezentiran je grafikon "Pregled registriranih M.P. u BiH", iz kojeg je vidljivo da Tuzlanski kanton zauzima prvo mjesto po kontaminiranosti u FBiH i drugo mjesto na nivou BiH po broju M.P.

Ratom porušena i ekonomski iscrpljena država Bosna i Hercegovina u periodu neposredno po okončanju rata nije bila sposobna kvalitetnije prići poslu uklanjanja mina i minskih polja, nego je u tom periodu međunarodna zajednica imala presudnu ulogu u obezbjeđivanju finansijskih sredstava kako bi se otpočeo proces deminiranja za koji se odmah znalo da će biti vrlo spor i jako skup.

Svjetska iskustva govore da proces deminiranja u potpunosti nije završen ni u jednoj zemlji koja je na određen način bila zahvaćena ratom, što kazuje

da će neka minska polja i druga neeksplozivirana sredstva još dugo ostati na prostorima naše zemlje odnosno našeg Kantona od kojih će svakodnevno stradati civilno stanovništvo, a osobito djeca.

OSTVARENI REZULTATI NA DEMINIRANJU I OBIJEŽAVANJU MINSKIH POLJA U 2007. GODINI

Sukladno Kantonalnoj listi prioriteta za deminiranje u toku 2007. godine na poslovima deminiranja bile su angažirane domaće i strane kompanije uz fi-

Deminiranje

PREGLED PMA NA TUZLANSKOM KANTONU ZA PERIOD 01.01. – 31.12. 2007. GODINE

R.b.	ID DEM	Lokacija	Općina	PM akcija	Kat.	Površina (m ²)	Izvođač	Datum početka radova	Datum završetka radova
1.	11963	VN Vida -II Novalići	Gradačac	čišćenje	1	6.359,00	UXB	04.01.07.	10.01.07.
2.	11967	MZ Aljkovići – Behranovina	Banovići	čišćenje	1	2.300,98	FUCZ	01.03.07.	10.04.07.
3.	11987	Ledenica Donje – Begovina	Gradacac	TI	2	20.337,55	OS BiH	12.03.07.	13.04.07.
4.	11991	Narodci-Cvikici	Banovići	čišćenje	1	21.788,00	OS BiH	12.03.07.	27.07.07.
5.	12005	Skipovac-Brđani 1	Gračanica	Čišćenje	1	4.590,00	FUCZ	19.03.07.	11.04.07.
6.	12006	Vida II – Bučje	Gradačac	Čišćenje	1	29.568,00	OS BiH	02.04.07.	13.04.07.
7.	11999	VB Kozlovac - Tuzla 1A	Tuzla	Čišćenje	1	37.765,00	OS BiH	02.04.07.	26.10.07.
8.	12015	DV 10kV TS Gojčin-1 i Gojčin-2	Kalesija	TI	1	5.717,35	Vilacol	06.04.07.	20.04.07.
9.	11016	Dragoman i Kovačica	Tuzla	TI	1	19.257,00	FUCZ	10.04.07.	26.06.07.
10.	12032	Vida 2 - Lipovac	Gradačac	TI	1	28.305,52	OS BiH	17.04.07.	08.06.07.
11.	12040	Baza orao Sjever	Živinice	Čišćenja	1	7.106,00	ReasEuro	23.04.07.	21.05.07.
12.	12022	Porebrice 2A	Gradačac	TI	2	307.800,00	OS BiH	24.4.07.	17.10.07.
13.	12042	NNM - ZTPS SIŽJE 6.	Lukavac	TI	1	14.256,02	VILAKOL	07.05.07.	29.05.07.
14.	12041	DV	Kalesija	Čišćenja	1	756,00	VILAKOL	18.05.07.	24.05.07.
15.	12063	MZ Memići, "Brezik"	Kalesija	Čišćenja	1	1.337,00	U.G. Zom	27.05.07.	01.06.07.
16.	12067	Mehemedovići 1 - , MZ Memići	Kalesija	TI	1	42.646,58	FUCZ	05.06.07.	19.10.07.
17.	12043	NN mreža Obrišine	Teočak	čišćenje	1	1.464,56	VILAKOL	30.07.07	07.08.07
18.	12074	Turija Selo mira 3.	Lukavac	čišćenje	1	57.242,97 35.000,00	OS BiH	13.08.07.	
19.	12138	Kapavac – Čelić	Čelić	čišćenje	1	12.848,20	UG DEMIRA	27.08.07	20.09.07.
20.	12136	Čelić – vikendice	Čelić	TI	1	20.524,00	UG DEMIRA	05.09.07	21.09.07.
21.	12135	Brezovače – Čelić	Čelić	čišćenje	1	7.188,78	UG DEMIRA	18.09.07	29.09.07.
22.	12137	Stioića potok – Čelić	Čelić	TI	1	13.030,00	UG DEMIRA	21.09.07.	05.10.07.
23.	12164	Lukavica Rijeka-Oblić	Doboj – I	čišćenje	1	2.766,00	FUCZ	25.09.07.	19.10.07.
24.	12185	Čelić Luke	Čelić	čišćenje	1	5.265,13	UG DEMIRA	25.09.07	05.10.07.
25.	12180	Ušće rijeke Gnjice	Čelić	TI	1	2.297,76	UG DEMIRA	01.10.07.	07.10.07.
26.	12172	Čelić Polje	Čelić	TI	1	23.875,00	UG DEMIRA	05.10.07.	16.10.07.
27.	12173	Gradska deponija smeća	Čelić	čišćenje	1	17.496,00	UG DEMIRA	05.10.07.	31.10.07.
28.	12187	Memići DV 120 kV	Kalesija	čišćenje	1	426,00	UG DEMIRA	09.10.07.	17.10.07
29.	12186	Stavke – Čelić	Čelić	čišćenje	1	134,45	UG DEMIRA	15.10.07.	31.10.07.
30.	12192	Lijeva obala rijeke Gnjice	Čelić	čišćenje	1	888,00	UG DEMIRA	16.10.07.	31.10.07.
31.	12188	Gorila Kosa	Čelić	čišćenje	1	15.459,00	UG DEMIRA	17.10.07.	31.10.07.
32.	12224	Pristup put za ZTS vrelo Vijenac	Lukavac	čišćenje	1	1.269,34	VILAKOL	23.10.07.	06.11.07.
33.	11904	Obala I korito rijeke Spreče 4.	Gračanica	TI	1	11.524,71 5.000,00	FUCZ	22.10.07.	
34.	12231	Kalesija Čifluk	Kalesija	čišćenje	1	9.470,01	BH Deminin	01.11.07	04.12.07
35.	12251	Cviljevina – Požarnica	Tuzla	TI	1	66.458,00	BH Deminin	28.11.07	

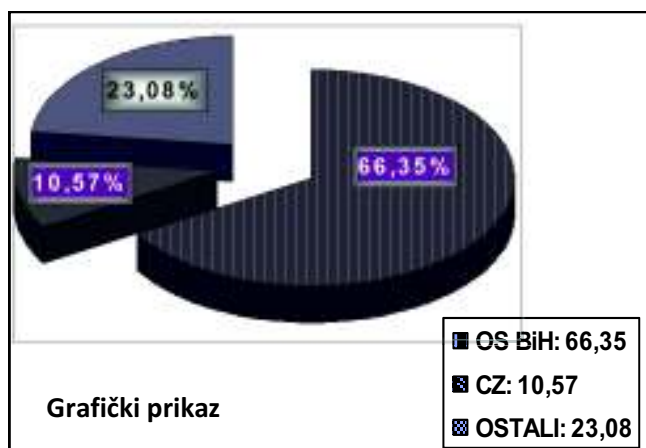
Deminiranje

UKUPNO ZAVRŠENO	724.254,95	36,50 %
OSTATAK PLANA	1.259.792,98	63,50 %
PLAN ZA 2007. GODINU	1.984.047,93	100,00 %

nansijsku podršku stranih, a manjim dijelom domaćih institucija.

Generalno se može reći da je ispunjenje plan-
skih površina potpuno izostalo i da deminirana povr-
šina ispod 50% opominje i obavezuje cjelokupnu za-
jednicu na bržem rješavanju problema koji su osnov-
na prepreka za priliv većih donatorskih sredstava, a i
značajnijim angažmanom komercijalnih domaćih i
stranih kompanija.

Izvođač	Broj projekata	Površina (m ²)	Procent
OSBiH	7	480.564,07	66,35%
FUCZ	6	76.523,28	10,57%
Ostali	22	167.167,60	23,08%
UKUPNO	35	724.254,95	100,00%

Sumirajući postignuti rezultat na polju demini-
ranja u toku 2007. godine možemo konstatirati da je,
naspram planirane površine predviđene za deminira-
nje, postignut skroman rezultat.

Tokom trajanja deminerske sezone u odnosu
na planiranih 1.984.047,93 m² deminirano je
724.254,95 m² ili 36,50%.

Prema podacima s kojima raspolaže KUCZ mo-
že se konstatirati da od početka izvođenja deminer-
skih radova na našem kantonu do sada je deminirana
površina terena od 6.117.757,47 m².

Sukladno podacima Regionalnog ureda BH-
MAC-a Tuzla od 31.12.2007. godine na području Tuz-
lanskog kantona još uvijek se kao sumnjiva površina
vodi 84.536.383,00 m².

Obilježavanje miniranih površina

Izdvajanja finansijskih sredstava iz općinskih i
kantonalnog proračuna za obilježavanje i ograđivanje
miniranih površina nastavljen je i tokom ove godine.
Naime, Kantonalna uprava civilne zaštite je iz svojih
proračunskih sredstava dodijelila općinama pomoć
za ove namjene u ukupnom iznosu od oko 20.000
KM, a i pojedine općine su planirale određena sred-
stva, ali zbog objektivnih i subjektivnih okolnosti ve-
ćina njih ista nisu realizirali.

Pored trajnog obilježavanja sumnjivih površina
u sklopu projekata koji su bili predmet izvođenja de-
minerskih radova, nije bilo značajnijih poslova na
obilježavanju u sklopu zasebnih projekata. Treba ista-
ći aktivnosti u općinama Banovići, Doboj-Istok i Gra-
čanica gdje je uz pomoć sredstava koja su dodijeljena
od strane Kantonalne uprave civilne zaštite i lokalne
vlasti izvršeno hitno i trajno obilježavanje na nekoliko
zasebnih projekata.

OSTVARENI REZULTATI NA DEMINIRANJU I OBILJEŽAVANJU MINSKIH POLJA U 2008. GODINI

Kantonalna uprava civilne zaštite je, kao i rani-
je, imala jednu od vodećih uloga u koordiniranje i
praćenje realizacija zadataka na polju neutralisanja
neeksplozivnih i minskoeksplozivnih ubojitih sreds-
tava, kao i operacija manualnog čišćenja, tehničkog
izviđanja i obilježavanja rizičnih površina na području
Tuzlanskog kantona. Svi gore navedeni poslovi i zada-
ci realizirani se preko Kantonalnog tima civilne zašti-
te za deminiranje i uklanjanje neeksplozivnih uboji-
tih sredstava i timova Oružanih snaga BiH kao i dru-
gih domaćih i stranih kompanija-organizacija.

Kao polaznu osnovu za realizaciju zadataka iz
oblasti deminiranja i uklanjanja neeksplozivnih ubo-
jitih sredstava činila je Kantonalna lista prioriteta za
deminiranje i trajno obilježavanje na području Tuz-
lanskog kantona koja je urađena na osnovu prijedlo-
ga iz općina i ulaznih parametara dobivenih od Cen-
tra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BH-
MAC), a koja je usvojena na Vladi TK i ovjerena od
strane Premijera kantona.

Listom je planirano da tokom 2008. godine
budu deminirane slijedeće površine:

čišćenje	368.235,43 m ²
tehničko izviđanje I kategorije	1.097.869,90 m ²
tehničko izviđanje I kategorije	455.878,05 m ²
UKUPNO	1.921.983,38 m²

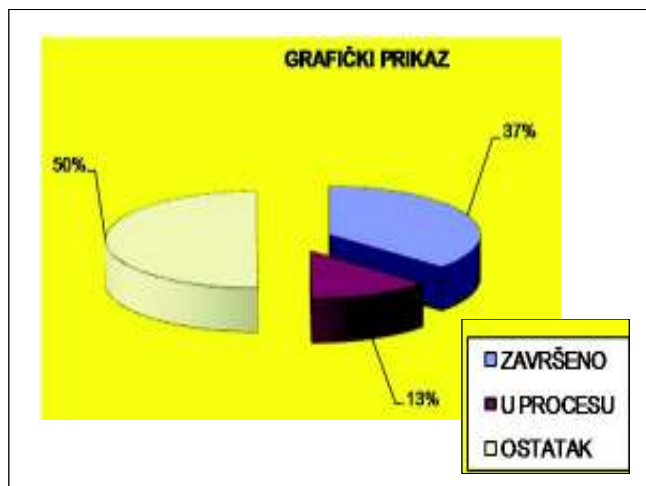
Deminiranje

DEMİNIRANJE NA TUZLANSKOM KANTONU ZA PERIOD 01. 01. – 31.12. 2008. GODINE

R.b.	ID DEM	Lokacija	Općina	PM akcija	Kat.	Površina (m ²)	Izvođač	Datum početka radova	Datum završetka radova
1.	22251	Cviljevina – Požarnica	Tuzla	T I	1	66.458,00	BH Demining	21.01.08	11.02.08
2.	12280	Dukanovina-obrad.povr“A”.	Lukavac	čišćenje	1	5.546,00	BH Demining	29.01.08.	22.02.08.
3.	12281	MZ Orahovica-Dukanovina mezarje	Lukavac	čišćenje	1	1.983,00	BH Demining	29.01.08.	19.02.08.
4.	12904	Obala i korito rijeke Spreče 4	Gračanica	T I	1	13.524,71	KUCZ	11.02.08	10.04.08.
5.	12230	DV 10 KV Jelovo brdo Gojčin	Kalesija	T I	1	7.667,18	VILACOL	14.02.08.	14.03.08.
6.	12994	Potkućina	Sapna	čišćenje	1	1.631,96	BH Demining	20.02.08.	28.02.08.
7.	12237	NN mreža “Gojčin 2”	Kalesija	T I	1	5.364,00	VILACOL	21.02.08.	25.03.08.
8.	12302	Gornje Dubrave	Živinice	čišćenje	1	8.305,00	KUCZ	17.03.08.	11.06.08.
9.	12074	Turija Selo mira 3.	Lukavac	čišćenje	1	57.242,97	OS BiH	17.03.08.	18.04. 08.
10.	11938	Avramovina 3/1	Gradačac	čišćenje	1	28.611,00	NPA	21.04.08.	Prenos
11.	12316	Sižje Šuma Česte	Lukavac	čišćenje	1	18.992,00	OS BiH	05.05.08.	15.08.08.
12.	12337	Buče Visori 2.	Čelić	čišćenje	1	9.078,00	KUCZ	19.05.08.	19.08.08.
13.	12451	Orahovica 2. potok 10 KV	Lukavac	čišćenje	1	1.389,00	Mine eksploziv	29.07.08.	22.08.08.
14.	12447	Seona	Banovići	T I	1	95.592,00	DEMIRA	29.07.08.	12.08.08.
15.	12431	Požarlike Begovina	Gradačac	T I	1	42.257,03	OS BiH	11.08.08	17.11.08.
16.	12427	Ledenice Donje 1A	Gradačac	T I	1	10.040,48	OS BiH	11.08.08	5.09.08.
17.	12470	Međunarodni aerodrome Tuzla 1.	Živinice	T I	1	19.693,48	OS BiH	11.08.08	3.11.08.
18.	12465	Od Markovića do Careve kuće	Kalesija	T I	1	101.526,00 95.000,00	KUCZ	19.08.08.	Prenos!!
19.	12444	Mramor MZ Seona	Banovići	T I	1	9.210,65	DEMIRA	04.08.08.	18.08.08.
20.	12446	Palučak na ušću Turije Seona	Banovići	T I	1	65.928,28	DEMIRA	04.08.08.	12.08.08.
21.	12486	Sibovac Kota 136.	Gradačac	T I	1	28.711,25	OS BiH	08.09.08.	18.11.08.
22.	12487	Donja Lohinja	Gračanica	čišćenje	1	12.082,52	PROVITA	10.09.08.	29.10.08.
23.	12510	Prahulje-Ratkovići	Čelić	čišćenje	1	220,15	KUCZ	06.10.08	15.10.08.
24.	12498	D.Skipovac – šuma Guste	Gračanica	čišćenje	1	8.170,75	STOPMINES	06.10.08.	29.10.08.
25.	12523	Ban Brdo-Čifluk	Kalesija	čišćenje	1	7.215,02	UXB	15.10.08.	26.11.08.
26.	12525	Ban Brdo 1.	Kalesija	čišćenje	1	7.697,88	UXB	15.10.08.	26.11.08.
27.	12521	Mehmedovići-Hemlijaši 2 Memići	Kalesija	čišćenje	1	26.363,16	UXB	23.10.08.	12.12.08.
28.	12478	Ledenice Donje 2	Gradačac	T I	1	14.301,73	OS BiH	23.10.08.	24.12.08.
29.	12531	Kolimer	Tuzla	čišćenje	1	32.165,98	Pazi mine Vitez	03.11.08.	16.12.08.
30.	12524	Toromanovići Banj brdo put	Kalesija	čišćenje	1	8.105,88	UXB	03.11.08.	26.11.08.
31.	12522	Mehmedovići MZ Memići	Kalesija	čišćenje	1	15.358,53	UXB	03.11.08.	12.12.08.
32.	12484	Vida 2A – Lipovci	Gradačac	T I	1	40.401,56	OS BiH	17.11.08.	Prenos
33.	12534	Kazin tuk 1.	Kalesija	T I	2	162.003,21	KUCZ	18.11.08.	Prenos
34.	12562	Seljublje - Izvor Baščica	Kalesija	čišćenje	1	1.994,51	UXB	02.12.08.	12.12.08.
35.	12543	Trepala-Jelovača	Lukavac	čišćenje	1	16.287,83	STOPMINES	11.12.08.	Prenos
36.	12532	V.Brijesnica	Doboj - I	čišćenje	1	8.840,00	STOPMINES	01.12.08.	15.12.08.
37.	12573	Zaseok Dukanovina Lokal vodovod	Lukavac	čišćenje	1	5.515,67	STOPMINES	15.12.08.	31.12.08.

Deminiranje

UKUPNO ZAVRŠENO	704.653,77	36,66 %
U PROCESU	253.829,60	13,21 %
OSTATAK PLANA	963.500,01	50,13 %
PLAN ZA 2008. GODINU	1.921.983,38	100,00 %

Vrlo povoljni vremenski uvjeti omogućili su da se dosta rano započne sa izvođenjem deminerskih radova. Međutim, kao i prošle godine, i ove su samo timovi Civilne zaštite i OS BiH odmah startali, a do značajnijeg uključivanja drugih deminerskih organizacija i kompanija dolazi tek u zadnjoj dekadi 2008. godine.

Sukladno Kantonalnoj listi prioriteta za deminiranje u toku 2008. godine na poslovima deminiranja, pored tima civilne zaštite, bile su angažirane i druge organizacije i kompanije kao što su deminerski timovi OS BiH, UG Demira, BH Demining, Provita, USB Balkans, Stopmines te druge domaće i strane kompanije.

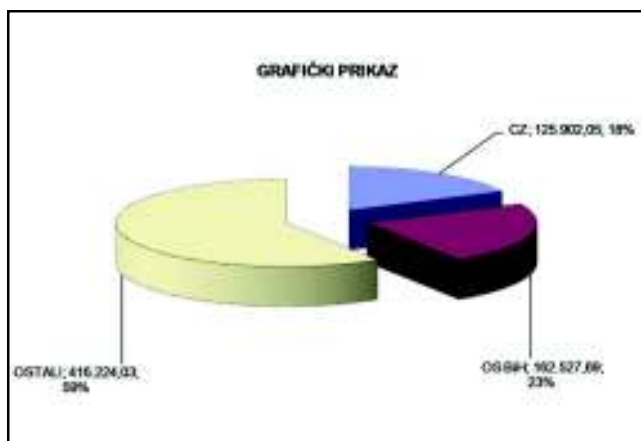
Generalno se može reći da je isunjenje planskih površina potpuno izostalo i da deminirana površina ispod 50% opominje i obavezuje cjelokupnu zajednicu na bržem rješavanju problema koji su osnovna prepreka za priliv većih donatorskih sredstava. O potrebi izdvajanja domaćih sredstava za poslove deminiranja nije potrebno posebno elaborirati.

Sumirajući postignuti rezultat na polju deminiranja u toku 2008. godine možemo konstatirati da je, naspram planirane površine predviđene za deminiranje, postignut skroman rezultat.

Tokom trajanja deminerske sezone u odnosu na planiranih 1.921.983,38 m² deminirano je 704.653,77 m² ili 36,66%.

Pregled broja deminiranih zadataka i površina po izvođaču radova :

Izvođač	Broj projekata	Površina (m ²)	Procent
OSBiH	6	162.527,69	23,06 %
KUCZ	5	125.902,05	17,87 %
Ostali	26	416.224,03	59,07 %
UKUPNO	37	704.653,77	100,00%

Prema podacima s kojima raspolaže KUCZ može se konstatirati da od početka izvođenja deminerskih radova na našem kantonu do sada je deminirana površina terena od 6.822.411,24 m².

Sukladno podacima Regionalnog ureda BHMAC-a Tuzla od 30.09.2008. godine na području Tuzlanskog kantona još uvijek se kao sumnjiva površina vodi 85.633.497,00 m².

Ono što je posebno interesantno je da Tuzlanski kanton spada u prostore u kojima je sumnjiva površina na kraju prošle godine bila manja u odnosu na sadašnje stanje. To samo pokazuje da još uvijek velike površine Tuzlanskog kantona nisu obrađene i tek trebaju doći na red za izviđanje i izradu projektne dokumentacije.

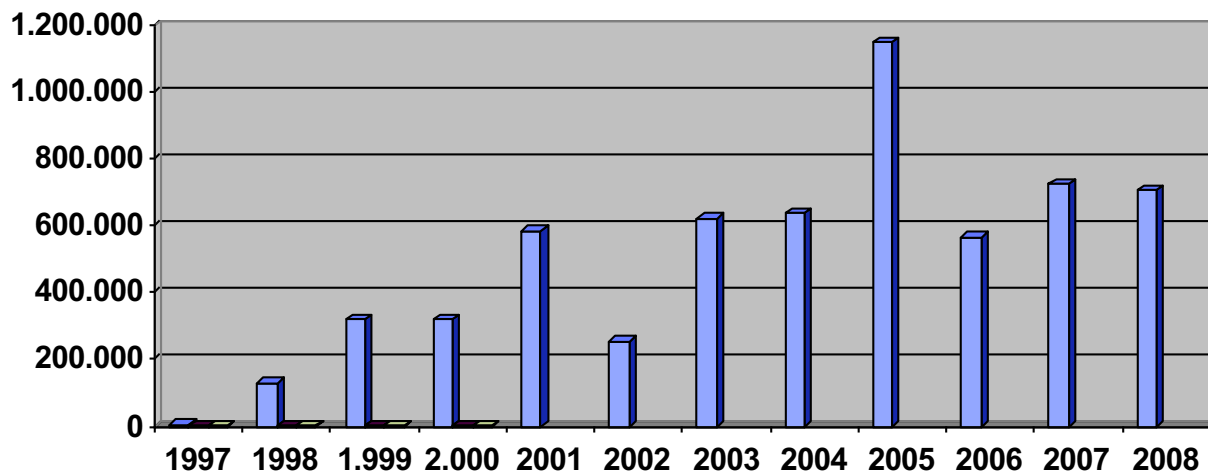
OBILJEŽAVANJE MINIRANIH POVRŠINA

Izdvajanja finansijskih sredstava iz općinskih i kantonalnog proračuna za obilježavanje i ograđivanje miniranih površina nastavljen je i tokom ove godine. Naime, Kantonalna uprava civilne zaštite je iz svojih proračunskih sredstava dodijelila općinama pomoć za ove namjene, a i pojedine općine su planirale određena sredstva, ali zbog objektivnih i subjektivnih okolnosti većina njih ista nisu realizirali.

Pored trajnog obilježavanja sumnjivih površina u sklopu projekata koji su bili predmet izvođenja deminerskih radova, nije bilo značajnijih poslova na obilježavanju u sklopu zasebnih projekata. Treba istaći aktivnosti u općinama Banovići, Doboj-Istok i Gračanica gdje je uz pomoć sredstava koja su dodijeljena

Deminiranje

Godina	Bez certifikata	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povr. m ²	806.231	5.000	128.546	320.438	319.332	584.141	252.828	622.823	639.009	1.149.706	565.447	724.254	704.254

od strane Kantonalne uprave civilne zaštite i lokalne vlasti izvršeno hitno obilježavanje na nekoliko sumnjivih lokaliteta.

Za razliku od prethodnih godina kada je realizirano nekoliko projekata trajnog obilježavanja postavljanjem ograde, prošla i ova godina predstavljaju prekretnicu u razmišljanjima kada je u pitanju ovaj vid obilježavanja, jer su iskustvo i vrijeme pokazali da se radi o vrlo skupom, a istovremeno i nezahvalnom poslu jer te ograde budu vrlo brzo predmet otuđivanja i sudskih procesa.

ZAKLJUČAK

Na osnovu rezultata koji su ostvareni na poslovima deminiranja i trajnog obilježavanja na području Tuzlanskog kantona u 2007 i 2008. godini može se zaključiti sljedeće:

1. Ostvareni rezultati na deminiranju u 2007. i 2008. godini odnosno u poslijeratnom periodu od 6.822.411,24m² u odnosu na 85.633.497,00m² sumnjivih površina na području Tuzlanskog kantona ne odražavaju potrebe i interes Tuzlanskog kantona.

2. Potrebno je da Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, Komisija za deminiranje i Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini u skladu sa donesenom Strategijom protivminskih akcija u Bosni i Hercegovini preduzmu aktivnosti koje će kroz poslove generalnog i sistematskog izviđanja i deminiranja značajnije smanjiti sumnjive površine i opasnost po građane Tuzlanskog Kantona.

3. Veličina sumljivih površina na području Tuzlanskog Kantona i dosadašnja dinamika deminiranja kao i broj nastradalih građana u miniskim poljima naglašavaju potrebu dodatnog angažiranja, a ne smanjenja aktivnosti deminerskih timova Oružanih snaga Bosne i Hercegovine na području Tuzlanskog antona

4. Veličina sumljivih površina na području Tuzlanskog kantona traži od svih subjekata nadležnih za deminiranje dodatno angažiranje na ubrzanju procesa deminiranja i osiguranju potrebnih sredstava za tu namjenu.

Benedin Pejić

SUFINANSIRANJEM UBRZATI PROCES DEMINIRANJA

Želeći ubrzati proces deminiranja Vlada i općine Tuzlanskog kantona u budžetima u 2008.godini planirali sredstva za deminiranje. Strateški partner pronađen u Međunarodnom fondu za deminiranje i pomoć žrtvama mina koji je osigurao uduplavanje izdvojenih sredstava.

I UVOD

Na osnovu potpisanog Memoranduma o razumljevanju, broj: 02/1-14-2624-1/08 od 04.07.2008. godine između Međunarodnog fonda za deminiranje i pomoć žrtvama mina (ITF-a) i Vlade TK stvorene su pretpostavke za sufinansiranje poslova deminiranja na području TK.

Tim Memorandumom Vlada TK je usmjerila 100.000,00 KM budžetskih sredstava za sufinansiranje poslova deminiranja u općinama TK.

Općine Gračanica, Gradačac, Kalesija, Lukavac, Sapna i Tuzla su udružile budžetska sredstva i sa ITF-om potpisale Memorandume o razumljevanju kroz koje su zajednička sredstva dobijena iz kantonalnog i općinskog budžeta udružile sa donatorskim sredstvima iz međunarodne zajednice kojima raspolaže ITF. Navedeni memorandumi su potpisani 02.09.2008. godine i njima su utvrđeni konkretni projekti i sredstva planirana za njihovu realizaciju.

Prema potpisanim memorandumima i procjeni vrijednosti radova deminiranja po usaglašenim projektima iz Memoranduma napravljene su Odluke o podjeli novčane pomoći za sufinansiranje deminiranja i prebačena sredstva općinama: Gračanica 26.000,00 KM, Gradačac 21.500,00 KM, Kalesija 17.000,00 KM, Lukavac 16.000,00 KM, Tuzla 18.000,00 KM i Sapna 1.500,00 KM.

II ODABIR IZVOĐAČA RADOVA

Na osnovu potpisanih Memoranduma ITF je raspisao tender i prikupio ponude za izvođenje radova deminiranja.

Za navedene poslove korištena su donatorska sredstva koja je donirala Vlada SAD.

Sastanak Evolucijske komisije za odabir izvođača radova obavljen je dana 22.10.2008. godine u uredu ITF-a u Sarajevu.

Komisiju su činili predstavnici ITF-a Iztok Hočevar i Roman Turšić, predstavnici BH MAC-a Tarik Šerak, Sadik Čalomerović i predstavnik Vlade SAD Henry McCloy. Sekretar Komisije bio je uposlenik ITF-a Goran Šehić. Ispred TK radu Komisije kao posmatrač prisustvovao je direktor Kantonalne uprave civilne zaštite Zdenko Tadić.

a) Općina Gračanica

*Projekat: Obala i korito rijeke Spreče 10
Tehnika deminiranja: Čišćenje.

Površina: 49.065 m²

Ponude su dostavile profesionalne agencije za deminiranje: STOP MINES, PROVITA i UEM.

Prihvaćena ponuda UEM sa ponuđenom jediničnom cijenom 1,36 €/m² u ukupnom iznosu od 66.728,40 €. Kako su Općina i Kanton osigurali 26.587,00 €, razliku od 13.554,40 € prihvatio je da osigura ITF odnosno Vlada SAD.

Deminiranje

b) Općina Kalesija

* Projekat: Mehmedovići-Hemlijaši 3

Površina: 31.248 m²

Tehnika deminiranja: Tehničko izviđanje

Ponude su dostavile profesionalne agencije za deminiranje: STOP MINES, BH DEMINING i C.I.D.C.

Prihvaćena ponuda BH DEMINING sa ponudom jediničnom cijenom 0,93 €/m² u ukupnom iznosu od 29.095,05 €. Općina i kanton su uplatili 17.384,00 € odnosno 5.672,95 € više.

c) Općina Lukavac

*Projekat: Zaseok Dukanovina

Površina: 5.516 m²

Tehnika deminiranja: Čišćenje

Ponude su dostavile profesionalne agencije za deminiranje: STOP MINES i UEM.

Prihvaćena ponuda STOP MINES sa ponudom jediničnom cijenom 1,99 €/m² u ukupnom iznosu od 10.976,84 €.

*Projekat: MZ Orahovica zaseok Halvađije-Put

Površina: 6.901 m²

*Projekat: Dukanovina obradive površine B

Površina: 10.432 m²

Tehnika deminiranja: Tehničko izviđanje

Ponude su dostavile profesionalne agencije za deminiranje: STOP MINES i C.I.D.C.

Prihvaćena ponuda C.I.D.C sa ponudom jediničnom cijenom 0,98 €/m² u ukupnom iznosu za oba projekta 16.986,34 €.

Kako su općina i kanton uplatili iznos od 16.361,34 € a sva tri projekta su ugovorena za 27.963,18 €, uplaćeno je 4.759,50 € više.

d) Općina Tuzla

*Projekat: Kovačica groblje

Površina: 14.989 m²

*Projekat: Paljašnica - put i okućnice

Površina: 13.409 m²

Tehnika deminiranja: Čišćenje

Ponude su dostavile profesionalne agencije za deminiranje: BH DEMINING i C.I.D.C.

Redni broj	Općina	Površina (m ²)	Cijena (€)	Učešće TK (€)	Razlika (€)
1.	Gračanica	49.065	66.728,40	26.587,00	- 13.554,40
2.	Kalesija	31.285	29.095,05	17.384,00	+ 5.672,95
3.	Lukavac	22.849	27.963,18	16.361,34	+ 4.759,50
4.	Tuzla	28.398	57.363,96	23.008,13	- 12.363,96
5.	Sapna	1.454	4.368,00	1.533,88	- 650,12
	Ukupno	133.051	185.518,59	84.874,35	- 15.769,89

Prihvaćena je ponuda C.I.D.C sa ponudom jediničnom cijenom 2,02 €/m² u ukupnom iznosu od 57.363,96 €.

Kako su općina i kanton osigurali samo 23.008,13 € nedostajalo je 12.363,96 €. Predstavnik Vlade SAD je prihvatio da se doniraju navedena sredstva.

e) Općina Sapna

*Projekat: Tabaljka-Kovačevići

Površina: 1454 m²

Tehnika deminiranja: Čišćenje

Na natječaju nije bilo zainteresiranih i nije bilo ni jedne dostavljene ponude.

Komisija je donijela odluku da se zatraže finansijske ponude od firmi koje su dostavile ponude za općine Gračanica, Lukavac, Kalesija i Tuzla i koje ispunjavaju uvjete za izvođenje radova.

Ponude su dostavile profesionalne agencije za deminiranje: STOP MINES, PROVITA i C.I.D.C..

Prihvaćena je ponuda C.I.D.C. sa ponuđenom jediničnom cijenom 3,00 €/m² u ukupnom iznosu od 4.368,00 €.

Kako su općina i kanton uplatili 1.533,83 € odnosno 650,12 € manje navedeni iznos je prihvatio da finansira ITF i Vlada SAD.

f) Općina Gradačac

Zbog toga što su kandidirani projekat Vida 2A Lipovci površine od 41.328 m² uzele da rade Oružane snage BiH, i kako nije bilo vremena da se novi projekat uvrsti u raspisani Tender ITF će pokušati isti riješiti iz drugih donatorskih izvora, a ako ne uspije isti će biti riješen na novom sastanku Evolvacijske

komisije u februaru 2009. godine.

g) Rekapitulacija

Na osnovu rekapitulacije može se vidjeti da je za deminiranje 133.051 m² na navedenih 5 općina potrebno osigurati 185.518,59 €.

Prema Memorandumina o razumijevanju koje su potpisali kanton i općine sa ITF-om učešće lokalne zajednice od planiranih 50% iznosilo bi 92.759,45 €.

Na osnovu dobijenih ponuda i odabranog izvođača radova kod općine Kalesija je 5.672,95 € a kod općine Lukavac 4.759,50 € ostalo neraspoređeno i ostaje za nastavak aktivnosti na sufinansiranju deminiranja sa ITF-om u 2009. godini.

Kod općine Gračanica 13.554,40 €, Tuzla 12.363,96 € i Sapna 650,12 € ili ukupno 26.568,48 € je nedostajalo za za potpisivanje ugovora sa odabranim izvođačima radova.

Predstavnik Vlade SAD Henry Mc Cloy je na osnovu ovlaštenja koja je imao prihvatio da oni doniraju nedostajuću razliku sredstava.

III IZVOĐENJE RADOVA

Nažalost zbog kašnjenja općine Tuzla sa uplatom sredstava na račun ITF-a i pogoršanjem vremenskih prilika krajem godine, nije došlo do otpočinjanja radova na terenu iako su potpisani ugovori sa svim odabranim izvođačima. To će biti učinjeno početkom 2009. godine kada to vremenske prilike budu dozvolile.

Ipak u 2008. godini je realiziran projekat Zaseok Dukanovina na općini Lukavac površine 5.515,67 m² koji su od 15. do 31.12.2008. godine uspjeli završiti i BH MAC-u predati demineri "STOP MINES" prema potpisanom ugovoru.

Kako je u međuvremenu određen zamjenski projekat za općinu Gradačac u februaru, kada je planiran novi sastanak evolvacijske komisije, bit će stvorene pretpostavke da se navedene aktivnosti dovrše i takođe odabrani izvođač uvede u posao.

Sa ITF-om još nije dogovoren način izmirenja Memorandumom ugovorenih 3% naknade na sredstva općina i kantona i status viška uplaćenih sredstava što će biti urađeno naknadno.

IV ZAKLJUČAK

Zbog opasnosti kojoj su izloženi građani Tuzlanskog kantona i desetinama miliona metara kvadratnih poljoprivrednog i šumskog zemljišta koje je „zarobljeno“ minama potrebno je uraditi sljedeće:

1. Nastaviti projekat sufinansiranja deminiranja i u 2009. godini u skladu sa Memorandumom o razumijevanju, broj: 02/1-14-2624-1/08 od 04.07.2008. godine između Međunarodnog fonda za deminiranje i pomoć žrtvama mina i Vlade TK.

2. U budžetima kantona i općina za 2009. godinu planirati sredstva za sufinansiranje deminiranja i nastavak navedenog projekta u 2009. godini.

3. Dovršiti ugovorene poslove u 2008. godini u skladu sa potpisanim memorandumima o razumijevanju kantona i općina.

4. Raditi na prikupljanju sredstava od pravnih i fizičkih lica i drugih donatora i njihovom usmjeravanju na deminiranje u skladu sa potpisanim memorandumima o razumijevanju.

Zdenko Tadić

TRAGIČNI SUSRETI SA MINAMA

Izvlačenje nastradalih osoba iz minskih polja "BRZI ODGOVOR"
Nastavljen trend stradanja civilnog stanovništva u minskim poljima.

Stradanja osoba u minskim poljima, nažalost, nije izostalo ni tokom 2007 i 2008. godine. Kao i ranije, odlazeći u polja i šume s ciljem obavljanja poljoprivrednih radova i nabavke ogrevnog drveta i najčešće prolazeći kroz područja obilježena minskim oznakama dolazi do nesretnih slučajeva sa tragičnim posljedicama.

Angažiranje Kantonalnog tima civilne zaštite kao jedine institucije na TK sa certifikatom za izvlačenje nastradalih osoba iz minskih polja (BRZI ODGOVOR) bilježimo u općinama:

2007. godina

Teočak - Snježnica

Dana 15.04.2007. godine (nedjelja) u prijepodnevnom satima na lokalitetu Brana jezera Snježnica, općina Teočak, na prostoru koji se vodi kao sumnjiv na postojanje zaostalih mina i minskoeksplozivnih sredstava primijećen je ljudski leš. Prvi uvid na terenu obavili su pripadnici PS Teočak koji su konstatairali da se unesrećeni nalazi u sumnjivoj zoni i da oni ne smije poduzimati nikakve radnje. Odmah je o ovome obaviještena Služba civilne zaštite Teočak čiji su predstavnici izašli na lice mjesta i utvrdili da je neophodno angažirati Kantonalni tim civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a na izvlačenju nastradalog.

Po pozivu predstavnika OSCZ Teočak, Kantonalna uprava CZ je odmah angažirala "B" komponentu tima za deminiranje čiji su pripadnici u najkraćem vremenu stigli na mjesto nesreće. Uz sve mjere sigurnosti obavljeno je čišćenje terena do nastradalog i njegovo izvlačenje na sigurni dio terena.

Utvrđeno da je tijelo nastradalog u dobroj mjeri izgorjelo i da nisu vidljivi nikakvi znaci ranjavanja.

Na licu mjesta je utvrđeno da se radi o Vojki Tasovcu, rođenom 1.8.1938. godine u Priboju. Nastradali je u subotu 14.04.2007. godine palio korov na ovom terenu i vjerovatno izazvao požar od kojeg je i nastradao.

Za područje na kojem se desila nesreća (sumnjalo se da je u pitanju zaostala mina) od ranije se vodi kao sumnjiv teren ali bez podataka o kontaminiranosti.

Na mjestu stradanja, pored predstavnika KUCZ

Tuzla, OSCZ Teočak i TUN tima, bili su prisutni pripadnici PS Teočak i inspektori MUP-a Tuzlanskog kantona.

Lukavac – Ozren/Trepale

Dana 26.06.2007. godine (utorak) u prijepodnevnom satima na lokalitetu šuma Trepale-Ozren u općini Lukavac, od zaostale mine smrtno je stradao lbro Srabović, rođen 1972. godine.

Nastradali je idući u sječu drveta nagazio na zaostalu minu koja mu je nanijela smrtonosne rane od kojih je na licu mjesta podlegao.

Nažalost, pošto je nastradali bio sam, tek naveče oko 21.00 sat je prijavljen njegov nestanak i izražena sumnja da eksplozija koja se prolomila gradom Lukavac je zapravo bio momenat stradanja navedene osobe.

Pošto je bilo kasno planirati bilo kakvu akciju, predstavnici OSCZ Lukavac i KUCZ su dogovorili da sutradan 27.06.2007. se organizira potraga i izvlačenje nastradalog. Pripadnici obiju komponenti tima CZ su sačinili plan akcije koja je započeta u 7.30 sati. Zahvaljujući informacijama dobivenim od brata nastradalog, pripadnici tima su brzo pronašli mrtvo tijelo i poštujući sve propisane sigurnosne mjere izvukli ga na sigurnu površinu terena.

Uzrok pogibije je zaostala mina tipa PROM-1.

Za područje na kojem se desila nesreća od ranije se znalo da je opasno za kretanje i propisno je bilo obilježeno. Na istom području bilježimo više minskih nesreća sa tragičnim posljedicama.

Na mjestu stradanja, pored predstavnika KUCZ Tuzla, Kantonalnog tima CZ za deminiranje i uklanjanje NUS-a, OSCZ Lukavac bili su prisutni pripadnici PU Lukavac i inspektori MUP-a Tuzlanskog kantona.

Sapna - Kremenjuš

Dana 21.11.2007. godine (srijeda) u poslijepodnevnom satima na lokalitetu Kremenjaš u općini Sapna, od eksplozije zaostale mine, teže i lakše povrede zadobile su tri osobe.

Teško povrijeđen je Muriz Jukić, a lakše Nešad Garibović i Nusret Spahić svi iz Vitinice, općina Sapna.

Nastradali su vozeći ogrevno drvo, traktorom

Deminiranje

nagazili na zaostalu minu koja je eksplodirala i nanijela povrede navedenim osobama.

Po pozivu iz Općinske službe civilne zaštite Sapna odmah je aktivirana "B" komponenta Kantonalnog tima civilne zaštite koji su u najkraćem mogućem vremenu stigli na mjesto nesreće. Po dolasku na lice mjesta mogli su konstatirati da su svi nastradali već izvučeni od strane mjesnog stanovništva i prevezeni u Dom zdravlja Sapna, a odatle na UKC Tuzla. Tragovi eksplozije bili su vidljivi na velikoj površini terena. Odmah se moglo pretpostaviti da se radilo o mini velike razorne moći. Vizuelnim pregledom terena utvrđeno je da je uzrok nesreće protutenkovska mina TMRP-6.

Za područje gdje se desila nesreća od ranije se znalo da je opasno za kretanje ali je bilo propisno obilježeno. Na istom području bilježimo minsku nesreću od prije 3 godine sa tragičnim posljedicama.

Na mjestu stradanja, pored predstavnika KUCZ Tuzla, Kantonalnog tima CZ za deminiranje i uklanjanje NUS-a, OSCZ Sapna bili su prisutni pripadnici PS Sapna i inspektor MUP-a Tuzlanskog kantona Ismet Memić.

2008. godina

Lukavac - Ozren

Dana 12.06.2008. godine (četvrtak) u ranim jutarnjim satima na lokalitetu šuma Trepale-Ozren u općini Lukavac, od zaostale mine, smrtno je stradao Safet Halilović, rođen 1968. godine u mjestu Dobošnica u općini Lukavac.

Nastradali je idući u branje gljiva nagazio na zaostalu minu koja mu je nanijela smrtonosne rane od kojih je na licu mjesta podlegao.

Nažalost, pošto je nastradali bio sam, tek u predvečerje 12.06.2008. godine prijavljen je njegov nestanak i izražena sumnja da eksplozija koja se prolomila u ranim jutarnjim satima je zapravo bio momenat stradanja navedene osobe.

Pošto je bilo kasno planirati bilo kakvu akciju, predstavnici OSCZ Lukavac i KUCZ su dogovorili da sutradan 13.06.2008. se organizira potraga i izvlačenje nastradalog. Pripadnici obiju komponenti Kantonalnog tima civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a su sačinili plan akcije koja je započeta u 8.00 sati. Pošto nije bilo pouzdanih informacija o mjestu stradanja, pripadnici tima su morali krenuti u potragu rukovodeći se iskustvima iz ranijih akcija koje su izvođene na istom ovom lokalitetu. Nakon približavanja linijama – rovovima koji su čuvani sa tri reda mina i dezaktiviranja određenog broja istih, pronađeno

je beživotno tijelo nastradale osobe koje je izvučeno i nakon obrade od strane inspektora i krim tehničara predato na dalju obradu.

Uzrok pogibije je zaostala mina tipa PROM-1.

Za područje na kojem se desila nesreća od ranije se znalo da je opasno za kretanje i propisno je obilježeno. Na istom području bilježimo više minskih nesreća sa tragičnim posljedicama.

Na mjestu stradanja, pored predstavnika KUCZ Tuzla, Kantonalnog tima civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a, OSCZ Lukavac bili su prisutni pripadnici PU Lukavac i inspektori MUP-a Tuzlanskog kantona.

Kalesija – Kiseljak

Dana 20.06.2008. godine (petak) u večernjim satima na lokalitetu Kiseljak-Dubnica u općini Kalesija, od nepoznatog neeksplodiranog ubojitog sredstva, teže tjelesne povrede su zadobile dvije osobe i to:

1. Ibro Novačinović,
2. Fehim Mujkić

Izvlačenje nastradalih obavilo je mjesno stanovništvo.

Kantonalni tužilac koji je sa pripadnicima Ministarstva unutarnjih poslova odmah izašao na lice mjesta zatražio je angažman pripadnika Kantonalnog tima civilne zaštite kako bi se obezbjedio siguran pristup mjestu stradanja s ciljem utvrđivanja vrste NUS-a od kojeg su ove dvije osobe nastradale.

Sutradan 21.6.2008. godine, na temelju odobrenja iz Kantonalne i Federalne uprave civilne zaštite, pripadnici tima civilne zaštite su obavili čišćenje terena do i oko mjesta eksplozije. Utvrđeno je da je eksploziju izazvala ručna bomba M-52.

Deminiranje

Mjesto stradanja se nalazi daleko od rizičnih površina.

Na mjestu stradanja, pored predstavnika Općinske službe civilne zaštite i Kantonalnog tima civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a, bili su prisutni pripadnici PU Kalesija i inspektori MUP-a Tuzlanskog kantona.

Lukavac – Turija

Dana 29.06.2008. godine, oko 1730 (nedjelja), na lokalitetu zaseoka Čelari, MZ Turija, općina Lukavac, desio se miniincident u kome su smrtno stradale dvije osobe: Hismet Tagić, rođen 1963. godine iz Turije i Nihad Dagić, rođen 1984. godine, Pobuđe, općina Bratunac, nastanjen u Turiji, dok su dvije osobe: Jasmin Tagić, rođen 1988. godine i Ernest Alibašić, rođen 1988. godine, obojica iz Turije, zadobili lakše tjelesne povrede.

Deminerski timovi KUCZ Tuzla su oko 19 sati otpočeli postupak čišćenja terena radi bezbjednog prilaza nastradalim, a akciju izvlačenja nastradalih okončali su oko 21 sat.

Na mjestu nesreće smrt obiju osoba konstatirao je dežurni ljekar Doma zdravlja Lukavac, a tijela smrtno nastradalih prevezena su u Komemorativni centar Tuzla, a zatim na odjeljenje patologije UKC Tuzla radi obdukcije koju je naredio Kantonalni tužilac.

Dvije povrijeđene osobe su prebačene na Kliniku za ortopediju UKC Tuzla i prema izjavama ljekara nalaze se van životne opasnosti.

Uviđaj je obavio kantonalni tužilac Damir Suhonjić, a još su bili prisutni predstavnici OSCZ i PU Lukavac kao i predstavnik KUCZ Tuzla.

Uzrok nesreće je zaostala mina PROM-1. Lokalitet je bio vidno obilježen upozoravajućim znacima od kojih je većina od nepoznatih osoba uklonjena.

Od osnutka Kantonalnog tima civilne zaštite, u okviru Operacije "Brzi odgovor" bilježimo 34 intervencija pripadnika Kantonalnog tima civilne zaštite na izvlačenju nastradalih osoba iz minskih polja.

U toku navedenog perioda na našem Kantonu bilježimo još minskih nesreća sa tragičnim posljedicama u kojima nije bilo angažiranja pripadnika tima civilne zaštite.

Prema podacima sa kojima raspolaže Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla, od potpisivanja Dejtonskog sporazuma do danas bilježimo preko 200 minskih nesreća na području svih općina Tuzlanskog kantona u kojima je smrtno stradalo 109, a teže i lakše ranjeno 123 osoba.

Benedin Pejić

Općina	Broj interv.	Smrtno	Teže	Lakše
Gračanica	6	6	3	-
Lukavac	15	16	7	2
Sapna	3	2	2	1
Teočak	3	3	-	-
Kalesija	4	2	3	1
Tuzla	3	2	1	1
UKUPNO	34	31	16	5

UNAPREĐENJE SISTEMA OSMATRANJA I OBAVIJEŠTAVANJA

Operativni centri civilne zaštite imaju vrlo važnu ulogu u okviru sistema zaštite i spašavanja. Oni vrše prikupljanje i obradu podataka o svim vrstama pojava i opasnosti koje mogu dovesti do prirodne ili druge nesreće, kao i podatke o posljedicama koje su nastale pojavom prirodne ili druge nesreće. Također, operativni centri vrše uzbunjivanje i upozoravanje građana, prenose naređenja nadležnog štaba civilne zaštite, oglašavaju prestanak opasnosti, primaju, pripremaju i šalju izvještaje o poduzetim mjerama i aktivnostima nadležnim organima vlasti i pravnim licima.

Operativni centri funkcionišu tako što su svi organi vlasti, javna i druga preduzeća i pravna lica dužna operativnom centru stalno dostavljati podatke koje u okviru obavljanja svojih redovnih djelatnosti primjete ili saznaju a koji se odnose na sve vidove pojava opasnosti koje mogu dovesti do prirodne i druge nesreće. Također su dužni dostavljati i sve podatke koji se odnose na posljedice nastale djelovanjem prirodne ili druge nesreće i mjerama i aktivnostima koje se sprovode na spašavanju ljudi i materijalnih dobara na ugroženim područjima. Navedene podatke operativnom centru dužni su dostavljati i građani i sva udruženja građana. Podaci se dostavljaju odmah čim se primjeti ili sazna za opasnost, a kada nastane prirodna ili druga nesreća, dostavljaju se podaci o nastalim posljedicama po život i zdravlje ljudi.

Operativni centri prikupljaju, odnosno primaju, informacije putem tehničkih sredstava: telefon, faks, računar (internet, e-mail), radio-telekomunikacijski uređaji. Pri tome se koriste veze javnih telekomunikacijskih pravnih lica, radija i televizije, elektroprivrede, željeznice, kantonalnih tijela uprave i drugih imaooca veza. Operativni centar informacije prikuplja i putem stalnog praćenja redovnih informativnih programa na radiju i TV koji se nalaze u centru.

Obrada podataka je postupak u kojem dežurni operativac provjerava vjerodostojnost i aktuelnost primljene informacije, nakon čega određuje kojim se organima uprave dostavlja informacija na osnovu popisa organa uprave nadležnih za primanje podataka o prirodnim i drugim nesrećama, odnosno uvida u propise kojima je utvrđen djelokrug organa uprave.

Za obavljanje navedenih poslova moraju se obezbijediti neophodni uvjeti koji se odnose na prostor, materijalno - tehnička sredstva i opremu.

Za obavljanje ovih poslova jasno je da opera-

tivni centri moraju posjedovati odgovarajuće kadrovske i materijalno tehničke resurse.

Sistem zaštite i spašavanja temelji se na poduzimanju adekvatnih mjera u slučaju pojave opasnosti i rizika od nastajanja prirodne i druge nesreće te stoga mora na vrijeme posjedovati tačne i potpune informacije kako bi mogao ispravno odgovoriti svojim zadaćama. Operativni centri civilne zaštite predstavljaju posebnu vrstu stručne službe koja je namijenjena za informacijsko-komunikacijsku podršku sistemu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Dakle, operativni centri su preduslov efikasnosti sistema zaštite i spašavanja, kako u fazi preventivne zaštite, fazi spašavanja tako i u fazi otklanjanja nastalih posljedica.

Operativni centri civilne zaštite su proistekli iz Centara osmatranja i uzbunjivanja, koji su podatke sa terena dobijali od osmatračkih jedinica i koji su bili prvenstveno namijenjeni za vojne svrhe. Sada Operativni centar civilne zaštite nema osmatračke jedinice, niti su takve jedinice potrebne za njegov rad, jer Operativni centar civilne zaštite podatke o pojavama i opasnostima prikuplja od svih subjekata iz oblasti privrede i društvenih djelatnosti, te od građana i udruženja građana i u cjelini je namjenjen samo za potrebe civilne zaštite.

Operativni centri se formiraju na nivou federacije, kantona i na općinskom nivou. Federalni i kantonalni operativni centri moraju raditi neprekidno 24 sata svaki dan, dok općinski operativni centri rade prema potrebi, najmanje 8 sati dnevno, a u vrijeme postojanja prirodne ili druge nesreće i općinski operativni centar radi neprekidno 24 sata svaki dan. U vrijeme kada općinski operativni centri ne rade, obavezu prikupljanja podataka preuzima nadležni Kantonalni operativni centar.

Operativni centri civilne zaštite formiraju se sa zadatkom:

- prikupljanje podataka o pojavama i opasnostima koje mogu dovesti do nastanka prirodne i druge nesreće,

- obrade tih podataka i dostavljanje tijelima civilne zaštite i ovlaštenim organima vlasti i pravnim licima

- te prenošenja naredbi nadležnog štaba civilne zaštite, kada štab funkcionira.

Na osnovu informacija koje prikupi, obradi i dostavi operativni centar civilne zaštite, tijela uprave

Operativni centra

civilne zaštite odnosno štabovi civilne zaštite, odlučuju o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite. To znači da su operativni centri obavezan dio sistema zaštite i spašavanja, i veoma je važno da se operativni centri formiraju, opreme potrebnom opremom i sredstvima i popune odgovarajućim stručnim kadrovima. Na taj način će se osigurati potrebni uslovi za pravilno i efikasno djelovanje operativnih centara ali i cjelokupnog sistema zaštite i spašavanja. Ovo je naročito važno za općine, jer se sve prirodne ili druge nesreće najprije dešavaju na području općine.

Za pravilno funkcioniranje operativnih centara moraju biti ispunjeni određeni preduslovi:

- Operativni centri moraju raspolagati odgovarajućim radnim prostorom.

- Operativni centri moraju raspolagati odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima i opremom, koja mora biti kompatibilna sa opremom kojom raspolaže federalni operativni centar civilne zaštite.

- Prostori u kojima su smješteni operativni centri moraju raspolagati radnim i rezervnim napajanjem električnom energijom.

- Zaposleni u operativnim centrima moraju biti teorijski i praktično osposobljeni za obavljanje zadataka.

- Operativni centri moraju koristiti i odgovarajuća sredstva veze

- Za rad operativnih centara civilne zaštite određen je poseban broj 121 koji je namijenjen samo za potrebe građana. Besplatnim pozivanjem broja 121 građani mogu dostaviti informacije o svakoj vrsti opasnosti ili pojavama prirodnih i drugih nesreća. Predviđeno je da se taj broj koristi sve dok se Bosna i Hercegovina ne uveže u jedinstveni Evropski sistem u kojem se koristi broj 112. Broj 112 je jedinstven za sve vrste hitnih slučajeva i građani pozivanjem ovog broja mogu ostvariti kontakt sa policijom, vatrogascima, hitnom pomoći, vodovodom i drugim komunalnim službama.

- organi vlasti, pravna lica, građani i udruženja građana moraju znati da postoji njihova zakonska obaveza dostavljanja podataka.

"Projektom tehničko-tehnološkog i organizacijskog rješenja sistema za komunikacijsko - informatičku podršku upravljanja akcijama zaštite i spašavanja u prirodnim i drugim nesrećama" riješena su organizacijska i tehničko-tehnološka pitanja za sve operativne centre CZ. Navedeni projekat treba sprovoditi postepeno u skladu sa materijalnim mogućnostima, vodeći pri tome računa da se na vrijeme planiraju i obezbjeđuju sredstva za njegovo sprovođenje. Realizacijom projekta stvorice se uslovi za kvalitetno i efikasno obavljanje poslova i zadataka iz ovlasti operativnih centara, čime će štabovima civilne zaštite biti stvoreni preduslovi za efikasno djelovanje u akcijama zaštite i spašavanja.

Cilj informacijsko-komunikacijski sistema je dostavljanje provjerenih informacija na pravo mjesto i u pravo vrijeme, uz najniže troškove. Sistem mora omogućiti uspostavljanje vertikalne i horizontalne komunikacije.

Operativni centri osim poslova prikupljanja, obrade i prosljeđivanja podataka, vrše i druge poslove, kao što su: uzbunjivanje i upozoravanje građana, prenos naredbi nadležnog štaba civilne zaštite, primanje, pripremanje i slanje izvještaja o poduzetim mjerama, provedenoj mobilizaciji i drugim mjerama i aktivnostima.

Donošenje Zakona o protivpožarnoj zaštiti i vatrogastvu dodatno uvjetuje potrebu integracije informacijsko komunikacijskih sistema vatrogastva u okviru operativnih centara civilne zaštite, na općinskom, kantonalnom i federalnom nivou.

Zbog toga je potrebno aktivnije pristupiti uspostavljanju funkcija operativnih centara civilne zaštite na jedinstvenim pravnim, organizacijskim i tehničko tehnološkim osnovama. Oprema koja je podjeljena općinskim operativnim centrima u mjesecu maju 2008. godine poslužiće kao dobar osnov za bolje povezivanje općinskih operativnih centara sa kantonalnim operativnim centrom, ali i za međusobno povezivanje općinskih operativnih centara. Kantonalni operativni centar pokrenuo je aktivnosti na izradi projekta komunikacijske informacijske podrške kantonalnog operativnog centra. Izradom tog projekta moći će se pristupiti i opremanju kako kantonalnog tako i općinskih operativnih centara odgovarajućim informacijsko-komunikacijskim sredstvima.

Temeljne značajke sustava:

- * Sustav je moguće projektirati kao lokalni ili nacionalni
- * Jedinstvenim sustavom postižu se uštede u održavanju
- * Za prikupljanje i raspodjelu svih informacija u sustavu koristi se privatna IP mreža
- * Sustav je konfiguriran tako da pruža maksimalnu raspoloživost u radu
- * Sustav je dizajniran tako da uspješno i učinkovito podržava akcije spašavanja života i imovine
- * Sustav se temelji na primjeni otvorenih standarda

Elvedin Kurbašić

ČIŠĆENJE OSTATAKA U RATU PORUŠENIH OBJEKATA

Plant tim Federalne uprave civilne zaštite u 2007. i 2008. godini ostvario zavidne rezultate na čišćenju ostataka porušenih kuća i pružanju pomoći deminerskim timovima na području Tuzlanskog kantona.

Stvaranja uvjeta za održiv povratak raseljenih i izbjeglih osoba podrazumijeva, između ostalog, i čišćenje ostataka porušenih kuća kako bi se moglo pristupiti izgradnji ili obnovi istih. Sukladno potpisanom Memorandumu o razumijevanju o stvaranju održivih timova civilne zaštite za provođenje zaštite i spasavanja od neeksplozivnih ubojitih sredstava i deminiranju terena pri Federalnoj upravi civilne zaštite organiziran je Tim za mašinsku podršku uklanjanju i uništavanju NUS-a (Mašinski tim-PLANT tim).

Pošto kapaciteti ovoga tima nisu u početnoj fazi bili optimalno iskorišteni za pružanje podrške operacijama timova za deminiranje i uklanjanje NUS-a, ocijenjeno je korisnim da se dio slobodnih kapaciteta Mašinskog tima iskoristi za uklanjanje ruševina porušenih objekata van minskih polja što se u praksi pokazalo kao pun pogodak.

2007. godina

Na osnovu utvrđenog plana o angažiranju PLANT tima civilne zaštite na poslovima uklanjanja ostataka ruševina na objektima van minskih polja, u periodu od 03. do 26.09.2007. godine na našem Kantonu je boravio PLANT tim Federalne uprave civilne zaštite i izvodio aktivnosti na području općina Gračanica i Banovići.

Općina Gračanica

U periodu od 03. do 18. septembra Plant tim civilne zaštite je uklonio ostatke građevinskog i drugog materijala sa 14 objekata na području mjesne zajednice Donji Skipovac u naselju Brđani i Kojići.

- Brđani.....6 objekata

- Kojići..... 8 objekata

.....
Ukupno: 14 objekata

Općina Banovići

U periodu od 19. do 26.09. 2007. godine tretirano je 15 objekata i to:

- MZ Seona15 objekata

Znači u periodu od nepunih mjesec dana PLANT tim je uklonio ostatke ruševina na 29 objekata.

2008. godina

U periodu od 06. do 30.10.2008. godine na našem Kantonu je boravio ovaj tim i izvodio operacije na području općine Čelić.

U prvom dijelu, odnosno od 06. do 15. oktobra PLANT tim civilne zaštite je bio uključen u proces deminiranja na zadatku "Prahulje-Ratkovići".

Drugi dio svog boravka na području TK iskorišten je na poslovima uklanjanja ostataka porušenih objekata i to:

- MZ Šibošnica6 objekata

.....

Ukupno: 6 objekata

2003. godina

Kalesija 13 objekata

Tuzla 4 objekata

2005. godina

Gradačac 13 objekata

Kladanj 8 objekata

2007. godina

Gračanica 14 objekata

Banovići 15 objekata

2004. godina

Sapna 2 objekta

Gračanica potpora

2006. godina

Srebrenik 11 objekata

Tuzla 14 objekata

2008. godina

Čelić 6 objekata

Čelić potpora

Treba istaći da je ovaj tim i na početku deminerske sezone bio angažiran na našem Kantonu na zadatku u Živinicama gdje je pružao pomoć u obavljanju deminerskih radova.

Pregled aktivnosti PLANT tima civilne zaštite na području Tuzlanskog kantona:

Od 2003. godine kada bilježimo prvi dolazak PLANT tima civilne zaštite na naš kanton očišćeno je 100 objekata i dat nemjerljiv doprinos u pružanju doprinosa za povratak izbjeglog i raseljenog stanovništva sa područja Tuzlanskog kantona.

Benedin Pejić

STRATEGIJA PROTIVMINSKOG DJELOVANJA BiH

Usvojena strategija treba da osigura Bosnu i Hercegovinu bez mina poslije 2019.godine.

UVOD

Bosna i Hercegovina se i 14 godina nakon završetka ratnih dejstava još suočava sa problemom visoke zagađenosti minama. Uprkos uložnim naporima i značajnom napretku u rješavanju problema, upravo mine predstavljaju jednu od glavnih opasnosti za sigurnost građana i prepreku za ekonomski i društveni razvoj zemlje. Mnogo napora je učinjeno da se identifikiraju i očiste minama zagađena područja, ali se ona i dalje mogu naći skoro po cijeloj zemlji. Veoma je komplikovano njihovo lociranje, većina nije uredno dokumentirana, zapisnici su izgubljeni ili uopće nisu ni pravljani. Rješavanje problema otežava nekoliko specifičnosti: u pravilu radi se o minskim poljima nepoznatog rasporeda, sa pojedinačnim minama ili grupama mina na širem području.

Pored navedenih specifičnosti, rješavanje problema dodatno otežavaju i nedovoljno razvijene tehnologije za operativni rad na terenu, što sveukupno cijeli proces čini sporim i skupim. Ovo se posebno odnosi na proces izviđanja, što je samo po sebi najveća potreba u Bosni i Hercegovini.

Dosadašnja iskustva ukazuju na veliku disproporciju između realnih potreba za protivminskim djelovanjem u BiH i mogućnosti zemlje. Ova Strategija je prilika za BiH da minsku prijetnju prevaziđe aktivnom inicijativom i odgovarajućim rješenjima koje sadržava Strategija 2009-2019. i uz podršku lokalnih vlasti i ključnih partnera iz vladinog i NVO sektora zemalja donatora, kao i stručnih međunarodnih institucija i organizacija.

Bosna i Hercegovina je 03. 12. 1997.godine potpisala Konvenciju o zabrani proizvodnje, upotrebe, stvaranja zaliha i transfera PP mina. Pomenutom Konvencijom je, između ostalog, preuzeta i obaveza da se očiste sva minirana područja najkasnije do marta 2009. godine. Vodeći se navedenim, Vijeće ministara je na 134. sjednici, održanoj 28.11.2006. godine, donijelo zaključak da se pristupi procesu evaluacije postojeće Strategije protivminskog djelovanja 2005-2009. kao i pripremi izrada novog strateškog dokumenta za period 2009-2019. godine, koji će predstavljati stručnu podlogu za podnošenje aplikacije za produženje roka za uklanjanje mina.

Strategija protivminskog djelovanja BiH za

period 2009-2019 je usvojena na 45. sjednici Vijeća Ministara BiH, održanoj 24. 04. 2008. god., a aplikacija za produženje roka za deminiranje je podnesena u junu 2008. god.

Na IX sastanku zemalja članica potpisnica Otavske Konvencije, održanoj u Ženevi u periodu od 24-28.11.2008. god., BiH je produžen rok za ispunjavanje obaveza iz Konvencije do 2019. godine.

U skladu sa rezultatima evaluacije izvršenja važećih strateških i operativnih ciljeva, operativnog, finansijskog i plana resursa, kao i analizom statistike žrtava mina i opće procjene problema mina, može se zaključiti da je opća opasnost znatno umanjena, ali i da je potrebno još mnogo rada i vremena kako bi se proces uspješno okončao. Prva urgentna faza deminiranja urađena je, i pored svih okolnosti i prepreka, naročito očitovanih u nedostatku finansijskih sredstava. Prepoznata je potreba da se u narednom ciklusu od 10 godina (2009-2019) planira protivminsko djelovanje u skladu sa prioritetima i potrebama zemlje, kao i raspoloživim znanjima i tehnikama, što je sadržano u prijedlogu Strateškog plana za period 2009-2019.

Polazna osnova za pripremu Strateškog plana:

Sumnjiva površina na početku 2009. = 1573 km² ;
Ukupan broj lokacija = 13.077;
Rizična površina na početku 2009 :

I kategorija	88 km ² ,broj lokacija =3214
II kategorija	221 km ² ,broj lokacija =4201
III kategorija	283 km ² ,broj lokacija =5662

Procjena broja mina i NUS-a = 220 000

Koncept plana

- Ispunjenje obaveze iz konvencije,
- Ostvarenje kontinuiteta i strateškog pomaka za unapređenje protivminskog djelovanja na realnim osnovama
- Do 2019. god. postepeno eliminirati sumnjivu površinu i to:
 - I i II kategorije prioriteta kroz redukciju tokom generalnog i tehničkog izviđanja i čišćenja mina, uz kontinuirano provođenje aktivnosti prevencije putem hitnog i trajnog obilježavanja i upozoravanja na mine.

- III kategorije prioriteta, kroz provođenje aktivnosti za izviđanje uz kontinuirano provođenje mjera prevencije kroz zabranu kretanja

Koncept Plana je izvodljiv, te se uz stabilno i kontinuirano finansiranje može realizirati uz već postojeće operativne kapacitete i dalju modernizaciju opreme i stalna poboljšanja u planiranju i kontroli kvalitete. Realno je očekivati da se već u 2008. godini postigne povoljna startna pozicija za realizaciju Plana.

Poseban doprinos Strategiji će imati strateški dokumenti državnih institucija, uključujući Oružane snage BiH i civilne zaštite, koji će biti usklađeni sa ovim dokumentom.

U sklopu Programa, a s obzirom na njegove specifičnosti, planirana je i izrada podstrategija za posebne oblasti: upozoravanje na mine i pomoć žrtvama mina.

Strateški plan sa aneksima zasnovan je na realnom pristupu rješavanja problema, uvažavanju postignutih rezultata i potreba, te potpunom ispunjavanju zahtjeva iz Konvencije. Uz adekvatnu podršku, realizacija ove Strategije će omogućiti da od 2019. godine Bosna i Hercegovina bude zemlja bez mina, bez rizika od minskih nesreća i sa žrtvama mina integriranim u društvo.

STRATEŠKI I OPERATIVNI CILJEVI

Otklanjanje rizika od mina

Strateški cilj 1.- Osigurati uvjete za kontinuirano i efikasno sprovođenje operacija humanitarnog deminiranja u skladu sa potrebama zemlje, neophodnim materijalnim, finansijskim i ljudskim resursima i uz visok nivo osiguranja kvaliteta.

Operativni cilj 1.1. Do 2019. godine, potpuno eliminirati sumnjivu površinu I i II kategorije prioriteta, kroz redukciju iste tokom generalnog i tehničkog izviđanja i čišćenja mina na rizičnim lokacijama.

Operativni cilj 1.2. U postupku prve revizije strategije 2012. godine, uspostaviti posebne standardne operativne procedure aktivnosti za izviđanje sumnjive površine III kategorije prioriteta, te izraditi operativni plan za period 2013-2018. godine.

Operativni cilj 1.3. Do 2019. godine potpuno eliminirati sumnjivu površinu III kategorije prioriteta, kroz poduzimanje mjera na zabrani kretanja i aktivnosti za izviđanje.

Operativni cilj 1.4. Do kraja 2012. godine, a u cilju pripreme prve revizije Strategije protivminskog djelovanja, Centar za uklanjanje mina u BiH realizirat će aktivnosti na generalnom izviđanju lokacija u skla-

du sa prioritetima iz izvještaja o općoj procjeni od 2007.godine.

Operativni cilj 1.5. Organizirati i stalno podsticati angažovanje vanjskih saradnika (informatora) na poslovima generalnog izviđanja.

Operativni cilj 1.6. Kontinuirano unapređivati Standarde za uklanjanje mina i NUS-a i Standardne operativne procedure u skladu sa međunarodnim standardima za protivminsko djelovanje (IMAS) i na osnovu pozitivnih iskustava iz prakse.

Operativni cilj 1.7. Permanentno vršiti obuku kadrova i usklađivati unutrašnje procedure u cilju uvođenja ISO standarda

Operativni cilj 1.8. Do sredine 2009. godine realizirati projekte umrežavanja informacionog sistema organizacionih jedinica Centra za uklanjanje mina u BiH.

Operativni cilj 1.9. Do kraja 2009. godine razviti novu generaciju informacionog sistema koja će podrazumijevati implementaciju GIS-a i pristup podacima kroz web aplikaciju.

Operativni cilj 1.10. Implementirati strategiju i operativne planove deminerskih kapaciteta Oružanih snaga BiH i civilnih zaštita koji su sastavni dio ovog strateškog plana.

Operativni cilj 1.11. Do kraja 2009 godine, a u cilju omogućavanja odvijanja operativnih aktivnosti Centra za uklanjanje mina u BiH tokom trajanja strateškog plana, izvršiti obnavljanje materijalno tehničkih sredstava (vozila i računarska oprema).

Finansiranje

Strateški cilj 2.- Osigurati uslove za stabilno i kontinuirano finansiranje Strateškog plana protivminskog djelovanja.

Operativni cilj 2.1 Kroz pripremu i donošenje godišnjih operativnih planova protivminskog djelovanja, omogućiti stabilno i kontinuirano prikupljanje finansijskih sredstva za protivminske akcije na svim nivoima vlasti.

Operativni cilj 2.2 Osigurati uvjete i podsticati redovno i blagovremeno raspisivanje tendera za poslove deminiranja prije početka deminerske sezone.

Operativni cilj 2.3 Razvijati i podržavati kapacitete za sprovođenje odnosa sa donatorima.

Upozoravanje na opasnost od mina

Strateški cilj 3 - Preduzimanjem opsežnih mjera upozoravanja na mine, bitno smanjiti nivo opasnosti od mina po stanovništvo.

Operativni cilj 3.1 Osigurati da se upozoravanje na mine sprovodi kao dio integralnih projekata i

drugih aktivnosti protivminskog djelovanja u skladu sa strateškim planom.

Operativni cilj 3.2 Osigurati da se upozoravanje na mine, kao i aktivnosti hitnog i trajnog obilježavanja, sprovedu u svim ugroženim zajednicama i općinama kroz generalno izviđanje, kao i kroz projekte organizacija koje se bave ovom aktivnošću.

Operativni cilj 3.3 Podrška i realizacija podstrategije i operativnih planova upozoravanja na mine, koja je sastavni dio ovog strateškog plana.

Operativni cilj 3.4 Podržavati efikasno angažovanje strukture obrazovnog sistema u cijeloj zemlji u cilju obuhvatanja predškolske i školske djece programom upozoravanja na mine.

Operativni cilj 3.5 Stalno unapređivati i podržavati efikasne aktivnosti svih odgovornih organizacija na provođenju programa upozoravanja na mine kroz sistem planiranja, koordinacije, kontrole kvaliteta i izvještavanja.

Pomoć žrtvama od mina

Strateški cilj 4.- Osigurati uvjete za potpuno uključivanje žrtava mina u društvenu zajednicu, kroz razvoj sveobuhvatnog programa pomoći, koji podrazumijeva pružanje medicinskih, socijalnih i ostalih stručnih usluga.

Operativni cilj 4.1 Podrška razvoju održivog sistema medicinske i socijalne pomoći, kao i aktivnosti na integraciji i zapošljavanju žrtava mina, kroz realizaciju projekata vladinih, NVO i drugih organizacija koje se bave ovom oblašću.

Operativni cilj 4.2 Unapređenje horizontalne i vertikalne koordinacije partnera iz vladinih institucija i NVO sektora, sa ciljem unapređenja efikasnosti aktivnosti pomoći žrtvama mina.

Operativni cilj 4.3 Osigurati uvjete za održavanje stabilnog informacionog sistema za žrtve od mina i učiniti ga dostupnim svim partnerima koji djeluju na polju pomoći žrtvama od mina.

Operativni cilj 4.4 Podrška i realizacija podstrategije i operativnih planova pomoći žrtvama mina, koja je sastavni dio ovog strateškog plana.

Operativni cilj 4.5 Usklađivanje i unapređenje zakona i propisa koji reguliraju prava žrtava od mina.

Tehnički razvoj i istraživanje

Strateški cilj 5.- Kontinuirano razvijati partnersku saradnju sa svim relevantnim subjektima u cilju osiguranja podrške i uvjeta za razvoj novih tehnologija i efikasnijeg protivminskog djelovanja.

Operativni cilj 5.1 Uspostavljati stručnu saradnju sa odgovarajućim domaćim i stranim institucijama radi unapređivanja protivminskog djelovanja.

Operativni cilj 5.2 Stalno vršiti stručno usavršavanje kadrova u skladu sa razvojem protivminskog djelovanja u Bosni i Hercegovini i novim tehnološkim dostignućima u svijetu.

Operativni cilj 5.3 Podsticati saradnju Centra za uklanjanje mina u BiH, Oružanih snaga BiH i civilnih zaštita, sa drugim organizacijama i državama suočenim sa problemom mina, a u cilju promoviranja znanja i iskustava iz BiH.

Operativni cilj 5.4 Aktivno angažovati domaće i strane eksperte za realizaciju projekata na istraživanju i razvoju protivminskog djelovanja u BiH.

Zastupanje protivminskog djelovanja i komunikacija

Strateški cilj 6. Podržavati i stalno unapređivati komunikaciju sa javnošću na temu protivminskog djelovanja i promovirati načela Konvencije.

Operativni cilj 6.1 Bosna i Hercegovina će periodično organizirati međunarodne stručne simpozijume na temu unapređenja tehnika rada i promoviranja protivminskog djelovanja.

Operativni cilj 6.2 Do marta 2009.godine, u skladu sa Strateškim planom protivminskog djelovanja, utvrditi podstrategiju i akcioni plan komunikacije sa javnošću.

Revizija Strategije protivminskog djelovanja u BiH 2009-2019.

Strateški cilj 7. U cilju daljeg unapređenja efikasnosti procesa, periodično vršiti reviziju Strategije protivminskog djelovanja u BiH, sa ažuriranjem opće procjene minske situacije, operativnog, finansijskog i plana resursa, kao i strateških i operativnih ciljeva

Operativni cilj 7.1 Prvu reviziju Strategije uraditi do kraja 2012. godine.

Operativni cilj 7.2 Drugu reviziju Strategije uraditi do kraja 2015. godine.

Operativni cilj 7.3 Treću reviziju Strategije uraditi do kraja 2017. godine. (Izlazna strategija Centra za uklanjanje mina u BiH)

Operativni cilj 7.4 Vanrednu reviziju Strategije uraditi u slučaju da dođe do tehnološkog napretka koji bi značajno doprinio efikasnosti i ekonomičnosti operativnog rada u protivminskom djelovanju.

Nedžad Kukuruzović

BIH PRODUŽEN ROK ZA DEMINIRANJE DO 2019.GODINE

Na sastanku zemalja članica potpisnica Otavske Konferencije Bosni i Hercegovini produžen rok za deminiranje do 2019.godine.

U Ženevi je u periodu 24-28.11.2008 godine, održan IX sastanak zemalja članica potpisnica Otavske Konvencije. Pored redovnog podnošenja izvještaja o napretku protivminskog djelovanja, IX sastanak je bio značajan i po tome što se na njemu odlučivalo o zahtjevima 15 zemalja članica o produženju roka za deminiranje.

U decembru 1997. godine, predstavnici 156 zemalja, među kojima je bila i Bosna i Hercegovina, okupili su se da potpišu Konvenciju o zabrani proizvodnje, upotrebe, transfera i skladištenja PP mina, s ciljem okončanja patnje i nesreća uzrokovanih PP minama. Prema odredbama Konvencije, Bosna i Hercegovina se kao potpisnica obavezala da će u roku od 10 godina od dana stupanja na snagu Konvencije, ukloniti sva minska polja. U skladu sa Članom V Konvencije, koji kaže da ako država potpisnica vjeruje da

neće biti u mogućnosti uništiti ili osigurati uništavanje svih protivpješadijskih mina unutar tog vremenskog perioda, ona može podnijeti zahtjev za produženje roka za period do deset godina.

Bosna i Hercegovina je Konvenciju verifikovala 1998 godine, a ista je stupila na snagu 1999.godine. I pored sve predanosti ispunjavanju zahtjeva Konvencije i napretka u generalnoj redukciji minske opasnosti, rok za deminiranje koji je istekao krajem 2008 godine nije mogao biti ispunjen. Činjenica je da je jedan od najvećih razloga neispunjavanja navedenog roka stalni nedostatak finansijskih sredstava.

Specifičnost problema koja otežava rješavanje minskog problema je i u tome da se u pravilu radi o minskim poljima nepoznatog rasporeda, sa pojedinačnim minama ili grupama mina na širem području. Veoma je komplikovano njihovo lociranje, jer većina od njih nije uredno dokumentovana ili su zapisnici izgubljeni ili uopšte nisu ni pravljani.

Odobrenjem zahtjeva podnešenog u junu 2008 godine, Bosni i Hercegovini je produžen rok za deminiranje do 2019 godine, kao što je i predviđeno Strategijom protivminskog djelovanja 2009-2019, usvojenom od strane Vijeća ministara na 45. sjednici održanoj 24.04 2008. god.

Strateški plan je zasnovan na realnom pristupu rješavanja problema, uvažavanju postignutih rezultata i potreba, te potpunom ispunjavanju zahtjeva iz Konvencije. Uz adekvatnu podršku, realizacija ove Strategije će omogućiti da od 2019 godine BiH bude zemlja bez mina, bez rizika od minskih nesreća i sa žrtvama mina integrisanim u društvo.

Bosnu i Hercegovinu su u Ženevi predvodili članovi Komisije za deminiranje i Centra za uklanjanje mina u BiH.

Naredni sastanak zemalja članica/Druga revizijska konferencija, će se održati u Kolumbiji u novembru 2009. godine.

Nedžad Kukuruzović

ZAOSTALE MINE U BIH I EKOLOGIJA

Minska polja u Bosni i Hercegovini i dalje odnose živote, ugrožavaju sigurnost građana, blokiraju poljoprivredno i šumsko zemljište, sprečavaju razvoj turizma i ekološki trajno zagađuju prirodu.

UVOD

Posljednji rat u Bosni i Hercegovini pored brutalnosti, masovnih stradanja i razaranja obilježilo je i masovno korištenje raznih tipova mina koje su prisutne gotovo u svim dijelovima države.

Rješavanje problema mina odvija se kroz niz aktivnosti koje se nazivaju "protuminske akcije". Protuminske akcije su međunarodnim standardima definisane kao: "aktivnosti kojima se nastoji ublažiti socio-ekonomske i ekološke posljedice miniranosti", uz napomenu: "Protuminske akcije se ne bave samo deminiranjem, nego i ljudima i društvenim zajednicama, te posljedicama koje kopnene mine na njih ostavljaju".

Cilj protuminskih akcija je umanjiti rizik od kopnenih mina na nivou koji omogućava siguran život, u kojem kontaminacija minama neće predstavljati prepreku za razvoj privrede, društva i zdravstva, te u kojem će se voditi računa o potrebama žrtava".¹

Strategija protuminskih akcija u Bosni i Hercegovini definiše protuminske akcije kao "skup aktivnosti usmjerenih ka rješavanju posljedica nastalih kontaminacijom minama i NUS-om", u cilju ponovne uspostave "sigurnog okruženja u područjima zagađenim zaostalim minskim poljima i NUS-om, osiguravajući pri tome normalan život i ekonomski razvoj ljudi".²

Kroz ovaj seminarski rad će biti obrađen problem mina u Bosni i Hercegovini, njegova veličina, izgrađeni sistem i rezultati protuminskih akcija u poslijeratnom periodu, uticaj na ekologiju, posljedice i efekti njegovog rješavanja na opći napredak i razvoj Bosne i Hercegovine.

Tema je nedovoljno istražena i veoma relevantna za Bosnu i Hercegovinu i kao takva svakako zaslužuje interes.

MINSKA POLJA U BOSNI I HERCEGOVINI

Tačan broj minskih polja i mina koje su položene u njima ili pojedinačno na području Bosne i Hercegovine nije moguće sa preciznošću utvrditi. Ako se zna da su mine bile dostupne i korištene od pojedinaca za osobnu zaštitu rova i tranšeja njihov broj je teško i približno odrediti.

Protupješadijske mine

Slika br. 1:

Protupješadijska antimagnetna mina-1 (PMA-1)

Slika br. 2:

Protupješadijska antimagnetna mina-2(PMA-2)

Slika br. 3:

Protupješadijska antimagnetna mina-3(PMA-3)

Deminiranje

"Do aprila 2002. godine registrirano je 18.228 minskih polja, u kojima je položeno preko milion mina.

Nova minska polja aktiviraju se svake godine. Od ukupnog broja, 80% su protupješađijske, a 20% protuoklopne mine.

Najviše minskih polja postavila je Vojska Republike Srpske, 7.237 minskih polja ili 41% , potom Armija Republike Bosne i Hercegovine, 5.698 minskih polja ili 32% i Hrvatsko Vijeće Obrane, 2.712 minskih polja ili 15%. Za 2.207 minskih polja ne postoje podaci čija su i ko ih je postavio".³

U periodu od 1996. do 1998. godine entitetske vojske su uklonile jedan manji broj minskih polja prije nego se prešlo na humanitarno deminiranje.

Prema Bazi podataka o operacijama deminiranja Centra za uklanjanje mina u BiH, u razdoblju od 1992. do 1996. godine u Bosni i Hercegovini upotrijebljeno je 13 tipova protupješađijskih i 9 tipova protutenkovskih mina.

Slika br. 4:

Protupješađijska rasprskavajuća mina 2A/2AS(PMR-2A/2AS)

Slika br. 5:

Protupješađijska rasprskavajuća mina-3(PMR-3)

Slika br. 6:

Protupješađijska rasprskavajuća odskočna mina-1 (PROM-1)

Slika br. 7:

Protupješađijska rasprskavajuća mina usmjerenog dejstva (MRUD)

Protutenkovske mine

Slika br. 8:

Protutenkovska metalna mina-1(TMM-1)

Slika br. 9:

Protutenkovska antimagnetna mina-1A(TMA-1A)

Deminiranje

Slika br. 10:
Protutenskovska antimagnetna mina-2A(TMA-2A)

Slika br. 11:
Protutenskovska antimagnetna mina-5A(TMA-5A)

Slika br. 12:
Protutenskovska antimagnetna mina-3(TMA-3)

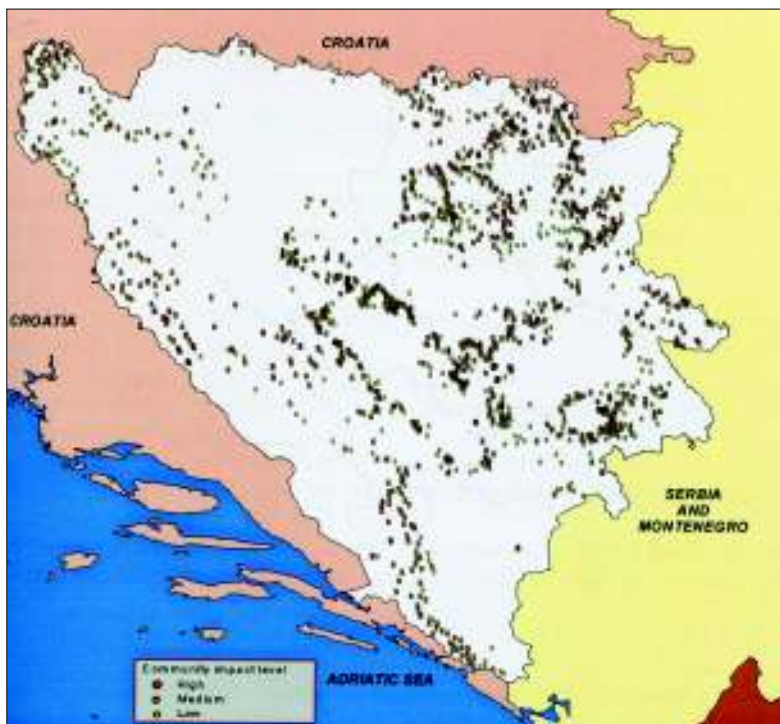
Slika br. 13:
Protutenskovska antimagnetna mina-4(TMA-4)

Krajem 2002. do decembra 2003. godine urađena je Studija o uticaju mina u Bosni i Hercegovini (LIS)⁴ u skladu sa međunarodno priznatim standardima. Implementator je bila francuska NVO Handicap Internacional.

U studiji je evidentirano da je 1366 registriranih naselja pod uticajem mina u 128 od 148 općina u

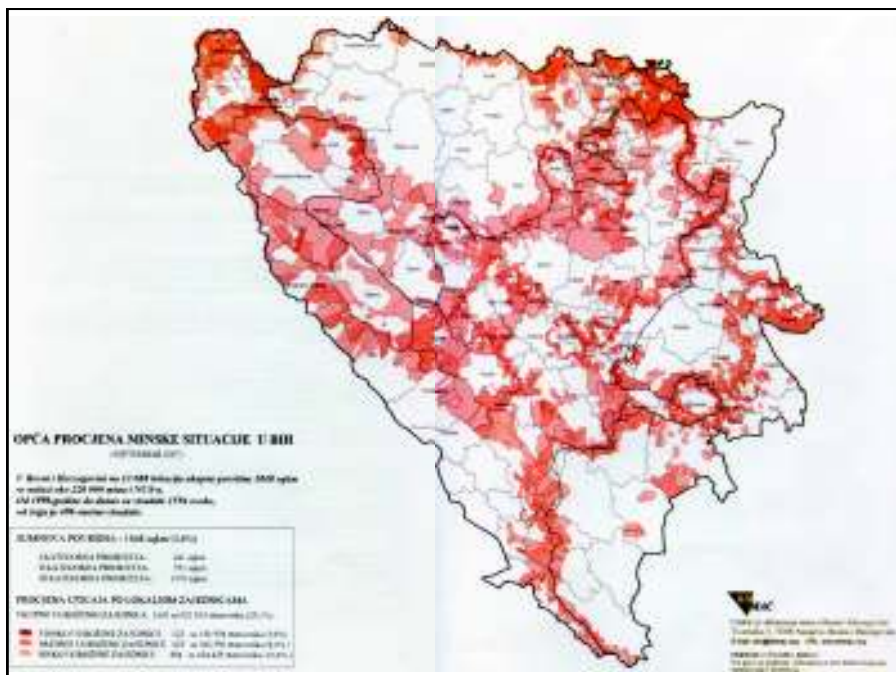
Bosni i Hercegovini.

Procjenjeno je da minska polja direktno utiču na sigurnost, život i životni okoliš oko 1.375.807 ljudi u Bosni i Hercegovini od čega su 154 naseljena mjesta dobila status visoke ugroženosti, 696 srednje ugroženosti i 516 naselja status niske ugroženosti.

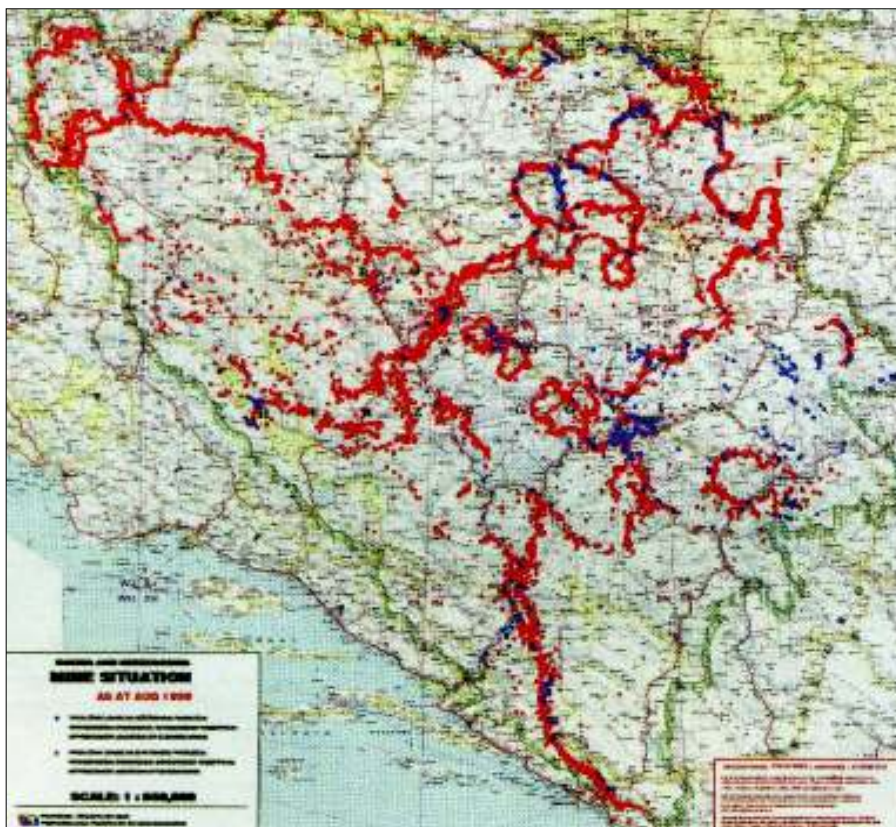

Slika br. 14:
Ugrožene zajednice u Bosni i Hercegovini (LIS)⁴

Deminiranje

Slika br. 15:
Opća procjena minske situacije
u Bosni i Hercegovini⁵

Slika br. 16:
Karta minske situacije
u Bosni i Hercegovini⁶

ŽRTVE OD MINA I NUS-a

Od početka 1992. do kraja rata 1995. godine u Bosni i Hercegovini ja od mina i NUS-a stradalo 3.3397 osoba.

U razdoblju od 1996. do kraja 2008. godine od mina je stradalo 1.701 osobe, od čega smrtno 505 osoba.

Najveći broj minskih nesreća događa se u pro-

ljetnim i ljetnim mjesecima. To su važni pokazatelji za planiranje aktivnosti na kontinuiranom obučavanju stanovništva, upozoravanju na opasnost od mina kao i hitno i trajno obilježavanje minskih polja.

Prema rezultatima istraživanja Međunarodnog komiteta Crvenog križa u Bosni i Hercegovini (MKCK) 8, koje je provedeno u 2003. godini, muškarci u dobi od 19 do 39 godina koji svjesno ulaze u minirana po-

Deminiranje

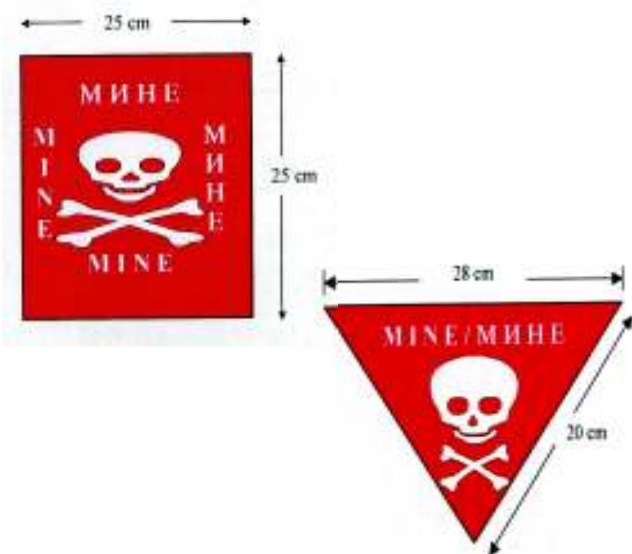
dručja čine 40% svih žrtava i najugroženija su grupa. Djeca mlađa od 18 godina čine 20% žrtava i obično stradaju u grupama.

Kao što se očekivalo povratnici i raseljene osobe nisu najranjivije grupe, statistička analiza je pokazala da je najugroženije stanovništvo koje nije napuštalo boravište tokom rata. Oni čine 70% svih žrtava.

Na žalost kako vrijeme prolazi opasnost od mina, iako broj žrtava opada, i dalje je prisutna. Zadnjih godina među žrtvama su i demineri.

Slika br. 16: Žrtva od mina u Bosni i Hercegovini

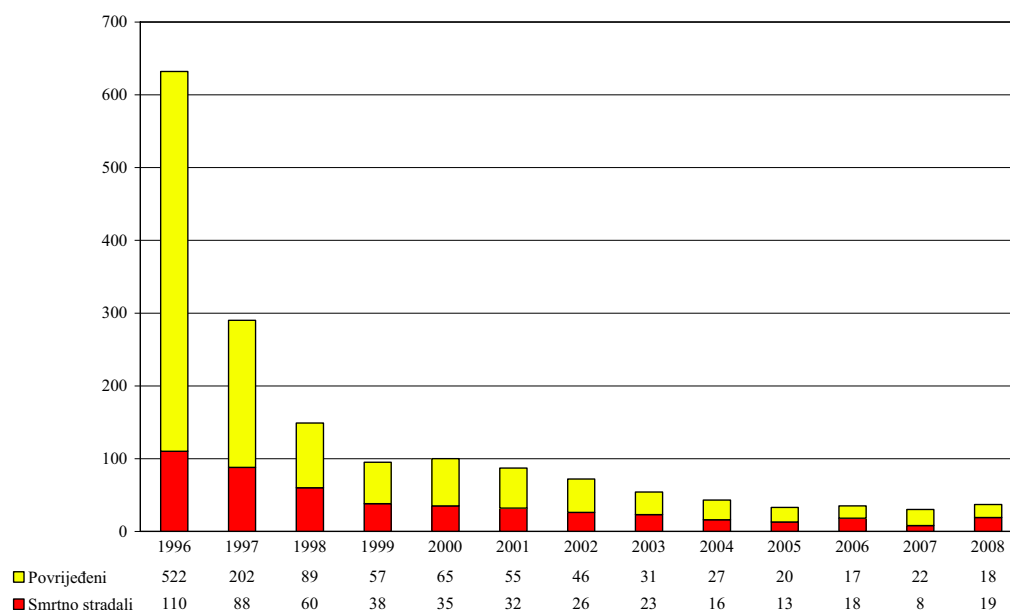
Slika br. 17:

Vrste znakova za obilježavanje minskih polja

Slika br. 18:

Trajno obilježavanje sa standardnom ogradom minskog polja

Grafikon br. 1: Broj i struktura ranjenih i smrtno stradalih u BiH

ZAGAĐENOST OKOLINE

Minska polja i mine čine jedan od najvećih zagađivača prirodne sredine u Bosni i Hercegovini.

Pored činjenice da je preko 1.755 miliona metara kvadratnih područja u Bosni i Hercegovini zbog mina nedostupno građanima alarmantan je broj nastradalih građana u tom području.

"Pored neposrednih posljedica koje proizvode za život i zdravlje ljudi, mine čine neupotrebljivim ogromne površine obradivog zemljišta, šumskih kompleksa, izvorišta i vodnih tokova i uopće izazivaju dugotrajne i ozbiljne promjene okoline.

Troškovi čišćenja i saniranja svih drugih njihovih negativnih posljedica mogu se usporediti s troškovima ekoloških katastrofa."

Slika br. 19: Eksplozija mine

Slika br. 20: Mine i neeksplozirana ubojita sredstva pronađena u vodi (rijeka Una 2004.godine)

"Aktiviranjem postavljenih mina dolazi do burnog hemijskog procesa, eksplozije, koji ne postoji u prirodi, pa može da utiče na promjene u atmosferi, te bitno mijenjanje sastava i svojstava tla i vode.

Minske prepreke u značajnoj mjeri uvjetno mijenjaju strukturu okoline, onemogućavaju kretanje i boravak u njoj, te ubijaju i sakate i životinje koje tu pokušavaju obavljati normalne životne djelatnosti."⁹

Iako su protupješađijske i protuoklopne mine pravljene od teško razgradivog materijala njihov uticaj na okoliš sa hemijskog stanovišta sigurno je štetan. Aktiviranjem istih nailaskom čovjeka, životinje ili drugim prirodnim djelovanjem značajno zagađuje vodene resurse i okoliš u cjelini.

Mine postavljene prije 15 godina više nisu bezopasne ni za stručne i obučene osobe što svakako jesu profesionalni deminireri. To potvrđuju minske nesreće zadnjih godina u kojima su i oni među nastradalim.

Do sada ostvarena dinamika deminiranja ne obećava da će navedena opasnost biti brzo otklonjena! Nove generacije građana Bosne i Hercegovine neće imati strah od mina i slobodnije će ići u priro-

Slika br. 21:

Protutenkovska razorna probojna mina-6 (TMRP-6)

du, šume, livade, rijeke, jezera i planine. Posljedice je lako predvidjeti!

Poslije provedenih više desetina godina minskog sredstva u prirodi neće biti moguće isto bez rizika ukloniti što znači da će i sami demineri biti u daleko većoj opasnosti nego sada.

U svim protuminskim akcijama na površini koja se deminira ostaje prava pustoš. Biva uništen kompletan biljni i životinjski svijet za čiju obnovu treba puno vremena. Većina staništa biljnog i životinjskog svijeta bivaju bespovratno uništeni.

Sve navedeno traži da se navedeno zagađenje i opasnost što prije uklone iz prirode i omogući njena ponovna regeneracija.

SISTEM BORBE PROTIV MINA U BOSNI I HERCEGOVINI

Razvoj struktura protuminskih akcija

Završetkom rata od 1996. godine u Bosni i Hercegovini počinje organizirana borba protiv mina. Navedeni period se provodi kroz nekoliko faza.

U prvoj fazi proces vodi međunarodna zajednica i traje u vremenu od sredine 1996. do sredine 1998. godine. Zbog nemogućnosti da ispuni obaveze iz Daytonskog mirovnog sporazuma, u vezi uklanjanja mina i NUS-a, Bosna i Hercegovina u januaru 1996.godine traži pomoć od Ujedinjenih naroda. Kao posljedica formiran je Centar za uklanjanje mina UN (UNMAC) u Bosni i Hercegovini.

Druga faza počinje sredinom 1998.godine i završava početkom 2002.godine. Početkom 1998. godine imenuje se Komisija za deminiranje, kao državno tijelo odgovorno za protuminske akcije. Sredinom iste godine se uspostavljaju operativna tijela, transformacijom dotadašnjeg UN MAC-a u dva entitetska i državni centar za uklanjanje mina. Istovremeno raste broj organizacija koje se bave humanitarnim deminiranjem, donose se prvi državni standardi, vrši obuka i stručno usavršavanje.

Treća faza počinje početkom 2002.godine, donošenjem Zakona o deminiranju u Bosni i Hercegovini. Dotadašnja struktura se integrira u jedinstven Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BH MAC), usvojena je Strategija deminiranja, jača materijalna osnova i ljudski resursi. Od 2003.godine unapređuje se sistem upravljanja protuminskim akcijama. Provode se istraživanja i unapređuje sistem za osiguranje kvaliteta. U septembru 2004.godine Vijeće ministara usvaja Strategiju protuminskih akcija u Bosni i Hercegovini.

Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini

Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BH MAC) je osnovan na državnom nivou odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 2002.godine i predstavlja stručno tijelo Komisije za deminiranje.

Formirana su dva glavna ureda/kancelarije jedan u Sarajevu drugi u Banja Luci i osam regionalnih ureda širom zemlje preko kojih se obavlja većina lokalnih operativnih aktivnosti.

Njihov glavni zadatak je lociranje i obilježavanje miniranih oblasti i izrada i ažuriranje baze podataka o minskim poljima, deminiranju i žrtvama mina.

Osnovni zadaci BH MAC-a su:

- Generalno izviđanje i hitno obilježavanje,
- Prioritetizacija protuminskih akcija,
- Priprema kratkoročnih i dugoročnih planova i izvještaja,
- Planiranje i izrada projektne dokumentacije za protuminske akcije,
- Kontrola kvaliteta,
- Primopredaja i izdavanje certifikata o očišćenju površini,
- Vođenje centralne baze podataka o minskoj situaciji,
- Priprema i izrada tehničkih i sigurnosnih standarda,
- Testiranje i akreditacija,
- Koordinacija i praćenje implementacije strategije i godišnjeg plana

Subjekti koji izvode protivminske akcije u Bosni i Hercegovini

Poslove humanitarnog deminiranja u Bosni i Hercegovini obavljaju akreditovane deminerske organizacije.

U 2007.godini bilo je akreditirano 35 deminerskih organizacija sa oko 3.000 akreditiranih deminera. Akreditirane organizacije mogu angažirati oko 1.400 deminera i raspolažu sa 22 stroja za pripremu zemljišta za deminiranje, 3 za uklanjanje vegetacije i 8 za uklanjanje otpada, oko 1.000 metaldetektora i 88 specijalno obučanih pasa za otkrivanje eksploziva (POEK).

Pored navedenih deminerskih organizacija poslovima deminiranja u Bosni i Hercegovini bave se još dva subjekta.

U okviru ranije dvije entitetske vojske i poslije prelaska na humanitarno deminiranje ostali su zna-

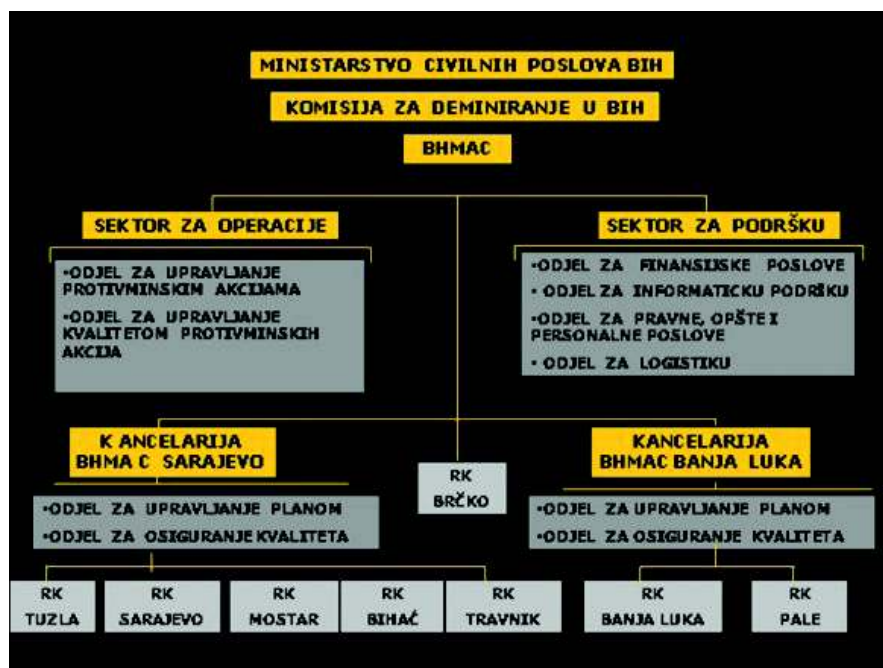
Deminiranje

čajni kapaciteti za deminiranje. Oni trenutno djeluju kroz deminerske timove Oružanih snaga Bosne i Hercegovine koji su tehnički i kadrovski dobro opremljeni i obavljaju poslove humanitarnog deminiranja u Bosni i Hercegovini.

Želeći pomoći i ubrzati proces humanitarnog deminiranja, posebno za osiguranje povratka prognanih i raseljenih lica u Bosni i Hercegovini, Evropska Unija je u okviru entitetskih uprava civilne zaštite formirala

i kadrovski i tehnički osposobila 9 timova u Federaciji Bosne i Hercegovine, 4 tima u Republici Srpskoj i 1 tim u Brčko-Distriktu.

Navedeni projekat je započet 01.11.1998.godine i u pravu se završava deseta faza. Prvih nekoliko faza i opremanje timova obavila je Evropska Unija a poslije je njeno učešće iz faze u fazu smanjivano tako da posljednje dvije faze u potpunosti finansira lokalna zajednica.

Šema br.1: Organizaciona šema Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini¹⁰

Treći subjekt koji učestvuje u humanitarnom deminiranju u Bosni i Hercegovini su dvije nevladine organizacije: Norwegian Peoples Aid (NPA)-Norveška narodna pomoć i INTERSOS-Italija sa direktnim finansiranjem od strane njihovih vlada.

Upozoravanjem na mine se aktivno bavi 6 nevladinih organizacija, a još 5 organizacija realizira projekte za pomoć žrtvama mina.

Postupak dobijanja i realizacije poslova deminiranja

Za svaku novu kalendarsku godinu rade se Liste prioriteta – Planovi protuminskih akcija.

Navedeni dokument pripremaju kantonalni/regionalni koordinatori sa općinskim koordinatorima za deminiranje u saradnji sa regionalnim uredima BH MAC-a.

Na listama prioriteta se nalaze najprioritetniji projekti koji su od interesa za povratak prognanih i raseljenih lica, sigurnost građana, izgradnju infrastrukture i razvoj općina.

Obim radova koji se planiraju određuje BH MAC i oni su podijeljeni u više dijelova:

- projekti čišćenja
- projekti tehničkog izviđanja I kategorije
- projekti tehničkog izviđanja II kategorije
- projekti trajnog obilježavanja

BH MAC određuje i učešće po kategorijama ugroženosti zajednica kao i projekata humanitarnog i razvojnog karaktera.

U Federaciji Bosne i Hercegovine Preliminarnu listu prioriteta ovjerava kantonalni koordinator za deminiranje a Konačnu listu Vlada kantona.

Na osnovu Konačne liste prioriteta deminiranja koja se dostavlja do kraja godine u BH MAC objedinjava sve liste-planove iz oba entiteta i dostavlja ih na odobrenje u Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Po dobijanju odobrenja BH MAC pristupa realizaciji protuminskih akcija.

Uobičajena praksa je da se deminerskim timovi-

Deminiranje

Slika br. 22: Rad deminera u radnoj stazi

ma Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i Civilne zaštite ponudi da u skladu sa svojim nadležnostima i kapacitetima odaberu projekte koje će oni realizirati.

Poslije toga preostali dio projekata protuminskih akcija, za narednu godinu, se putem javnog nadmetanja – Tendera ponudi deminerskim komercijalnim organizacijama u okviru raspoloživih odnosno osiguranih finansijskih sredstava za deminiranje.

Sredstva iz međunarodne zajednice koja se doniraju za deminiranje najvećim djelom idu preko Međunarodnog fonda za deminiranje i pomoć žrtvama mina (ITF)¹¹ koji raspisuje tendere za ustupanje poslova deminiranja akreditovanim organizacijama. Komisiju za evaluaciju tendera imenuje Komisija za deminiranje. Komisija za evaluaciju se sastoji od članova BH MAC-a, ITF-a i predstavnika donatora.

Po preuzimanju – dobijanju projekata svi navedeni subjekti pristupaju poslovima deminiranja uz stručni nadzor inspeksijskih organa BH MAC-a.

Postojeći kapaciteti za stručni nadzor su dovoljni za praćenje humanitarnog deminiranja na oko 7 do 8 km² godišnje i u tom obimu se kroz liste prioriteta i planiraju protuminske akcije u Bosni i Hercegovini.

U sklopu stručnog nadzora vrši se uzorkovanje u cilju potvrđivanja kvaliteta te izdavanje Uvjerenja o izvršenoj kontroli kvaliteta.

Deminirane površine i objekti se preuzimaju od izvođača i predaju na korištenje korisnicima.

Rezultati protuminskih akcija u BiH

Poslije prenošenja poslova deminiranja na BH MAC došlo je do intenziviranja potuminskih akcija u Bosni i Hercegovini.

Dinamika izvođenja radova se kreće od 5,5 do 24,0 miliona metara kvadratnih godišnje tako da je u proteklih 10 godina deminirano oko 92,6 miliona metara kvadratnih.

Najveći doprinos smanjenju sumnjive površine, što se može vidjeti iz priložene tabele, daju inspektori BH MAC-a u saradnji sa koordinatorima za deminiranje kroz poslove generalnog i sistematskog.

Ako se deminiranje u Bosni Hercegovini nastavi prema ostvarenoj godišnjoj dinamici ono će potrajati dugi niz godina pogotovo zbog toga što su rezerve u sumnjivim površinama koje se mogu izviđanjem umanjiti, sve manje.!?

Sve to, zarobljeni resursi, ekološka katastrofa i sigurnost građana traže da se u cijelosti preispita postojeći sistem protuminskih akcija u Bosni i Hercegovini i značajnije unaprijede poslovi reizviđanja i osiguravanja potrebnih finansijskih sredstava za deminiranje.

Ako se to ne učini posljedice za generacije koje dolaze i ekologiju Bosne i Hercegovine bit će katastrofalne !

Slika br. 23: Rad deminera u radnoj stazi

Deminiranje

REDUKCIJA SUMLJIVE POVRŠINE U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD 2002 - 2008								
Metod redukcije (km ²)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	UKUPNO
Čišćenje	6,29	6,67	4,20	3,97	3,37	2,45	6,00	32,95
Tehničko izviđanje	0,18	0,33	1,82	6,83	6,00	7,43	18,00	40,59
Generalno i sistematsko izviđanje	49,56	57,25	480,50	136,20	247,60	125,20	158,00	1.254
Ukupna redukcija	56,03	64,25	486,52	147,00	256,97	135,08	182,00	1.328
Veličine sumljive površine na kraju godine	2,089	2,780	2,293	2,146	1,889	1,755	1,573	

Tabela br.1: Tipovi i karakteristike mina u minskim poljima u Bosni i Hercegovini¹²

ZAKLJUČAK

Poslije rata, koji je vođen u Bosni Hercegovini u vremenu od 1992. do 1995. godine, "zarobljeno" minama ostalo je oko 2.700 miliona kvadratnih metara ili blizu 6% ukupnog teritorija.

Negativne posljedica toga su:

- Potrošenih oko 500 miliona konvertibilnih maraka za deminiranje oko 93 miliona metara kvadratnih u proteklih 10 godina.

- Potrošenih oko 150 miliona konvertibilnih maraka za nabavku oprem i izgradnju sistema za deminiranje preko BH MAC-a, oružanih snaga BiH, entitetskih civilnih zaštita, komercijalnih kompanija do nevladinih organizacija.

- Smrtno stradalih 505 i 1.196 teško i lakše ranjenih građana.

- Blokiranih oko 700 miliona kvadratnih metara poljoprivrednog zemljišta i neostvarena proizvodnja hrane na istom.

- Blokiranih oko 700 miliona kvadratnih metra šumskog zemljišta i neostvarena proizvodnja u oblasti drvopreradaivačke industrije.

- Stanje opće nesigurnosti zbog čega su izostala investicijska sredstva iz međunarodnih izvora i njihov doprinos poboljšanju standarda građana.

- Naglašeno prisutna opasnost zbog čega je izostao značajniji dolazak domaćih i stranih turista na minirana područja ali druga povijesna mjesta i priliv finansijskih sredstava od turizma.

Otklanjanjem opasnosti od mina bit će ostvareno više pozitivnih efekata:

- Otklonit će se opasnost i daljnje stradanje građana.

- Oslobodit će se oko 700 miliona metara kvadratnih poljoprivrednog zemljišta i omogućiti razvoj poljoprivredne proizvodnje.

- Oslobodit će se oko 700 miliona metara kvadratnih šumskog zemljišta i omogućiti razvoj drvopre-

radivačke industrije.

- Otklonit će se prepreka za priliv kapitala iz međunarodnih izvora i omogućiti investiciona izgradnja i razvoj industrijske proizvodnje u svim segmentima.

- Omogućit će se domaćim i stranim turistima da bez opasnosti posjete prirodne ljepote i povjesne spomenike i stvoriti pretpostavke za razvoj turizma kao strateške mogućnosti razvoja.

- Otklonit će se jedna od važnih prepreka za ulazak u Evropsku zajednicu u koju se sigurno neće moći ući sa minskim poljima.

Deminiranjem Bosne i Hercegovine omogućit će se ekološki i za stanovnike sigurno okruženje za život kao i njen opći napredak i razvoj.

Zdenko Tadić

1 Međunarodni standardi za protuminske akcije, IMAS 04.10., 2003. godine, strana 16

2 Strategija protuminskih akcija BiH, 2004. godine, strana 5

3 Fadil Hasanagić: Minski rat u Bosni i Hercegovini, 2006. godine, strana 61

4 (LIS) Landmine impact survey-Bosnia and Hercegovina, 2004. godina, strana 10

5 Strategija protivminskog djelovanja Bosne i Hercegovine (2009-2019), strana 7

6 Isto 4

7 Prema stanju BHMAIS, 06.11.2008. godine

8 Statistika MKCK o nastradalim od mina i NUS-a

9 Isto ?, strana 64

10 Baza podataka BH MAC-a

11 International Trust Fund for Demining and Assistance

12 Strategija protivminskih akcija Bosne i Hercegovine (2008-2019), strana 7

BRUCELOZA I DALJE PRIJETNJA

U 2008.godini na području Tuzlanskog kantona registrirano 112 lica oboljelih od bruceloze. Eutanizirano 1.147 ovaca, 23 krave i 4 koze a to čeka i 736 ovaca i 7 krava.

I UVOD

Bruceloza je bolest životinja uzrokovana različitim vrstama bakterija roda brucela, od koje mogu oboljeti i ljudi ako dođu u kontakt s bolesnim životinjama, (radi se o zoonozi) ako borave u njihovoj blizini ili konzumiraju termički neobrađene proizvode porijeklom od bolesnih životinja.

Bruceloza se vrlo brzo prenosi sa životinje na životinja, tako da može doći do velikih materijalnih šteta u stočarstvu. Od bruceloze najčešće obolijevaju goveda (B. abortus), ovce i koze (B. melitensis), svinje (B. suis) i psi (B. canis), dok je kod ljudi najčešća infekcija sa B. melitensis.

Bolest se u stadu širi izravnim kontaktom, udisajem, i spolnim aktom. Životinje mogu mjesecima i godinama izlučivati uzročnike u mlijeku i sekretima.

Domaće životinje su rezervoari infekcije za čovjeka, a divlje životinje za domaće životinje.

Glavni i najuočljiviji znak da je životinja možda oboljela od bruceloze jeste pobačaj u zadnjoj trećini graviditeta ili prerani porođaj. Pobačeni fetus, placenta, lohije i tekućina iz maternice sadrže veliku količinu bakterija, koje se dugo zadržavaju u vlažnoj zemlji i vodi.

Kada se bolest prvi puta pojavi u stadu životinje pokazuju nespecifične, opće simptome bolesti, kao što su povišena temperatura, malaksalost, artritis, sinovitis, orhitis ili neurološke poremećaje.

Do ozbiljnog ugrožavanja zdravlja ljudi pa i teških zdravstvenih posljedica može doći ako se bruceloza kod ljudi ne liječi odmah-u prvoj fazi bolesti.

Bakterija bruceloze uđe u organizam preko rana na koži ili udisanjem. Životinje bolesne od bruceloze izlučuju bakterije putem mlijeka. Ako se mlijeko ne pasterizira, bakterije inficiraju osobe koje konzumiraju takvo mlijeko ili proizvode napravljene od njega. Infekcija putem udisanja nije toliko česta, ali je moguća, i najčešće je uzrok oboljevanja radnika u klaonicama. Infekciji putem ozljeda na koži najviše su izloženi veterinari, naročito prilikom pružanja pomoći pri pobačaju ili porođaju.

Zbog nespecifičnih znakova bolesti, bruceloza se utvrđuje laboratorijskim pretragama.

Odlukom o mjerama zaštite od zaraznih i parazitarne bolesti i njihovoj provedbi i financiranju u 2004.godini ("Službeni glasnik BiH" 03/04) propisano je da se na brucelozu mora serološki pretražiti:

- jednom godišnje krv ili mlijeko svih rasplodnih krava i junica starijih od 24 mjeseca i svih krava čije mlijeko se koristi za ljudsku ishranu;

- jednom godišnje krv svih krmača i nazimica prije uvođenja u reprodukciju ili tijekom druge polovice graviditeta u uzgojima do 100 grla, te krv 20% krmača u uzgojima brojnijim od 100 grla;

- krv nabavljenih ovaca i koza prije uvođenja u uzgoj;

- dva puta godišnje krv bikova, nerastova, ovnova i jarčeva koji služe za proizvodnju sjemena za umjetno osjemenjavanje i prirodni pripust, tako da se jedan pregled obavi prije korištenja za rasplod, pri čemu se krv ovnova mora pretražiti i na Brucella ovis infekciju.

U stadima u kojima se utvrdi infekcija Brucellom ovis, obvezna je pretraga svih ovaca u stadu na ovu infekciju.

Veterinari su dužni dostaviti krv svih životinja na laboratorijsku pretragu, a po mogućnosti i fetus kod svakog pobačaja krava, junica, nazimica, krmača, ovaca i koza.

Uklanjanje izvora zaraze, dakle iskorjenjivanje bolesti u životinja je osnova prevencije bruceloze u ljudi. Kuhanjem i pasterizacijom mlijeka, te termičkom obradom mesa prekidaju se putovi zaraze čovjeka preko hrane.

II PREDUZETE AKTIVNOSTI NA PODRUČJU TK I STANJE NA TERENU

U okviru Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK formiran je, u skladu sa zakonskim aktima iz ove oblasti, Krizni štab za zarazne bolesti životinja, kao i Radna grupa za iskorjenjivanje bruceloze, u čijem radu učestvuje i predstavnik KUCZ.

U aktivnosti na preduzimanju preventivnih i operativnih mjera na suzbijanju širenju bruceloze kod životinja i ljudi na području TK, uključeni su slijedeći pravni subjekti:

Zarazne bolesti

- Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK.

- Ministarstva zdravstva TK.

- Ministarstvo unutrašnjih poslova TK

- Zavod za javno zdravstvo TK.

- Veterinarski zavod TK.

- Veterinarske stanice i Higijensko - epidemiološke službe Domova zdravlja, na području svih 13 općina TK.

- Kantonalna uprava za inspekcijske poslove TK.

- Kantonalna uprava civilne zaštite i Kantonalni štab civilne zaštite.

- Općinske službe civilne zaštite i Općinski štabovi civilne zaštite u svim općinama TK.

- Općinske službe nadležne za oblast veterinarstva.

- Općinska vijeća i općinski načelnici.

U Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK održane su, u toku 2008. godine, 4 sjednice Radne grupe i Kantonalnog kriznog štaba za zarazne bolesti životinja na području TK, na kojim je razmatrano stanje bruceloze ovaca i koza i goveda na području TK, donošene odgovarajuće mjere u cilju suzbijanja i iskorjenjivanja ove zarazne bolesti životinja na području TK i dogovoren način realizacije Programa za iskorjenjivanje bruceloze na području TK, u 2008. godini.

U Ministarstvu zdravstva TK održan je, samo jedan sastanak (11.04.2008. godine), predstavnika

zdravstvenih institucija sa područja TK na kome je razmotrena problematika bruceloze kod ljudi i donijeti zaključci u vezi preduzimanja preventivnih i operativnih mjera u cilju sprječavanja daljeg širenja bruceloze kod ljudi.

Održane su dvije sjednice KŠCZ na kojim je razmotrena problematika bruceloze kod životinja i ljudi i u vezi sa tim doneseni su odgovarajući zaključci.

Svi Općinski štabovi civilne zaštite održavaju, po potrebi, kontinuirano sjednice na kojima se razmatra problematika bruceloze kod životinja i ljudi na području općine.

Kantonalni Krizni štab za zarazne bolesti životinja na području Tuzlanskog kantona, donio je na sastanku od 03.04.2008. godine, Zaključak o proglašenju epidemija bruceloze ovaca i koza na području TK, (Navedeni Zaključak je povučen na sjednici Vlade TK, (04.04.2008. godine) od strane predsjednika Kriznog štaba).

Kantonalni štab civilne zaštite je na vanrednoj sjednici (04.04.2008. godine) donio Zaključak kojim je predloženo Vladi TK da donese Odluku o proglašavanju stanja prirodne nesreće, usljed bruceloze, na području TK.

Na vanrednoj sjednici Vlade TK koja je održana 04.04.2008. godine, Vlada nije donijela odluku o proglašavanju stanja prirodne nesreće usljed bruceloze, na području TK, nego je donijela Zaključak kojim su, zaduženi nadležni kantonalni organi vlasti: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Minis-

tarstvo zdravstva, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove, Zavod za javno zdravstvo TK i Veterinarski zavod TK, da preduzmu sve Zakonom utvrđene mjere koje tretiraju navedenu problematiku.

Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK donijelo je Naredbu (06.04.2008. godine) i Odluku (16.05.2008. godine) o izmjenama i dopunama navedene Naredbe o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bruceloze goveda, ovaca, koza i svinja na području TK i uslovima nomadske ispaše ovaca.

KUCZ je, u skladu sa svojim obavezama i odgovornostima u ovoj oblasti, uputila dopis (07.04.2008. godine) svim OSCZ u kome je zatraženo da sve OSCŽ, u skladu sa **Programom iskorjenjivanja bruceloze ovaca i koza u Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu 2007.-2010. godina, koji je donijela Vlada Federacije BiH a koji sadrži Akcioni plan za provođenje Programa iskorjenjivanja bruceloze u 2008. godini u Federaciji BiH**, realizuju zadatke koji su postavljeni OSCZ i OŠCZ a sastoje se preduzimanju aktivnosti, u saradnji sa nadležnim općinskim organima, na određivanju lokacija i izgradnji jama-grobnica ili stočnih groblja, na području općine, za ukopavanje leševa oboljelih životinja.

KUCZ je, također, preporučila da se u svim općinama povremeno (u skladu sa potrebama) održavaju sjednice Općinskih štabova civilne zaštite, na kojim bi se razmatralo stanje na području općine u vezi bruceloze kod ljudi i životinja i u skladu sa stanjem, donosili odgovarajući zaključci.

Brojčano stanje oboljelih ljudi i životinja od bruceloze na području TK

Prema podacima Zavoda za javno zdravstvo TK, Tuzla u periodu od 01.01.2008.- 31.12.2008. godine registrovano je ukupno **112 oboljelih lica od bruceloze**, od čega je **88 lica hospitalizirano** na Klinici za infektivne bolesti Univerzitetskog kliničkog centra Tuzla (UKC Tuzla), a **24 lica je liječeno ambulantno**.

Lica oboljela od bruceloze registrovana su u općinama: Banovići-2, Čelić-1, Doboj Istok-4, Gračanica-12, Gradačac-2, Kalesija-14, Kladanj-1, Lukavac-12, Sapna-0, Srebrenik-27, Teočak-2, Tuzla-15 i Živinice-20.

U 2008. godini, na području TK, izvršeno je dijagnostičko ispitivanje 98.380 uzoraka krvi ovaca, koza i goveda. Registrovano je 1.922 pozitivnih nalaza na brucelozu (Veterinarski fakultet Sarajevo).

pozitivni uzorci krvi ovaca, koza i goveda registrovani su u općinama: Banovići - 11, Čelić - 32, Doboj Istok - 16, Gračanica - 182, Gradačac - 32, Kalesija

- 460, Kladanj - 32, Lukavac - 101, Sapna - 16, Srebrenik - 551, Teočak - 3, Tuzla - 218 i Živinice - 268.

Eutanazija i neškodljivo uklanjanje zaraženih životinja

U 2008. godini na području TK, izvršena je eutanazija i neškodljivo uklanjanje leševa zaraženih životinja, na lokacijama za stočna groblja i na drugim lokacijama (privatno zemljište vlasnika zaraženih životinja), ukupno: 1.147 ovaca, 23 krave i 4 koze, uz primjenu svih propisanih zakonskih mjera dezinfekcije i drugih zaštitnih mjera, i to u slijedećim općinama: Banovići – 8 ovaca, Čelić – 31 ovca i jedno jare, Doboj Istok – 16 ovaca, Gračanica – 172 ovce, 4 krave i jedna koza, Gradačac – 26 ovaca i 3 krave, Kalesija – 301 ovaca i 8 krava, Kladanj - 14 ovaca, Lukavac – 68 ovaca i 4 krave, Sapna – 10 ovaca i 2 krave, Srebrenik – 250 ovaca, jedna krava i jedna koza, Teočak – 2 ovce i jedna krava, Tuzla – 61 ovca, Živinice – 205 ovaca i 4 krave.

Životinje kod kojih je dijagnostirana brucelozna, a koje još uvijek nisu eutanizirane i neškodljivo uklonjene (ukupno 736 ovaca i 7 krava - stanje sa 31.12.2008. godine), nalaze se u slijedećim općinama: Banovići – 3 ovce, Gračanica – 4 ovce i jedna krava, Gradačac – 2 ovce, Kalesija – 150 ovaca i dvije krave, Kladanj – 8 ovaca, Lukavac – 28 ovaca i jedna krava, Sapna – 5 ovaca, Srebrenik – 299 ovaca i jedna krava, Tuzla – 157 ovaca, Živinice – 50 ovaca i dvije krave.

Stočna groblja

Stalna lokacija za stočno groblje, za ukopavanje leševa eutaniziranih životinja, određena je samo u općinama: Kalesija i Sapna (data suglasnost Minis-

tarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK) a privremena lokacija je određena u općinama: Gračanica, Lukavac, Živinice i Kladanj (nije data suglasnost Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK).

U ostalom općinama nisu određene lokacije za stočna groblja.

Higijeničarske službe

Higijeničarske službe, zadužene za poslove ukopavanja leševa zaraženih životinja, formirane su u slijedećim općinama: Sapna (slabo opremljena), Gradačac i Srebrenik (u sastavu Komunalnog preduzeća), Čelić (u sastavu Doma zdravlja), Kalesija i Teočak (u okviru Veterinarskih stanica).

U ostalim općinama nisu formirane higijeničarske službe.

Karantini

U općinama ne postoje karantini za zaražene životinje, nego se zaražene životinje nalaze u posjedu kod vlasnika životinja.

III SAŽETAK

1. U 2008. godini na području TK, izvršeno je dijagnostičko ispitivanje ukupno 98.380 uzoraka krvi životinja, od čega su registrovana 1.922 uzorka pozitivna na brucelozu.

Sve dijagnostičke analize uzoraka krvi životinja vršene su u Veterinarskom zavodu TK, Tuzla, kao i na Veterinarskom fakultetu, Sarajevo.

2. U 2008. godini, na području TK, registrovano je ukupno **112 oboljelih lica od bruceloze**, od čega je **88 lica hospitalizirano** na Klinici za infektivne bolesti (UKC Tuzla), a **24 lica su liječena ambulantno**.

Lica oboljela od bruceloze registrovana su u općinama: Banovići-2, Čelić-1, Doboј Istok-4, Gračanica-12, Gradačac-2, Kalesija-14, Kladanj-1, Lukavac-12, Sapna-0, Srebrenik-27, Teočak-2, Tuzla-15 i Živinice-20.

3. U 2008. godini na području TK, izvršeno je neškodljivo uklanjanje ukupno leševa zaraženih životinja i to: 1.147 ovce, 23 krave i 4 koze, na lokacijama za stočna groblja i na drugim lokacijama (privatno zemljište vlasnika zaraženih životinja), uz primjenu svih propisanih zakonskih mjera dezinfekcije i drugih zaštitnih mjera.

Još uvijek nisu eutanizirane ukupno 736 ovce i 7 krava (stanje sa 31.12.2008. godine) kod kojih je dijagnostirana bruceloza.

4. Lokacije za stočna groblja za ukopavanje leševa eutaniziranih zaraženih životinja određene su samo općinama Kalesija i Sapna (stalne lokacije-data saglasnost Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK, u skladu sa članom 32 Zakona o veterinarstvu Federacije BiH).

U općinama: Gračanica, Lukavac, Živinice i Kladanj određene su privremene lokacije za stočna groblja (nije data saglasnost nadležnog Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK).

U ostalim općinama nije određena ni privremena lokacija za stočna groblja.

5. Odlukom o izmjenama i dopunama Naredbe o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bruceloze goveda, ovaca, koza i svinja na području TK i uslovima nomadske ispaše ovaca nadležnog Ministarstva TK, za određivanje privremene lokacije za stočno groblje, odnosno jamu grobnicu, zaduženi su (do određivanja trajne lokacije), načelnici općina i nadležne Općinske službe i Općinski štabovi civilne zaštite.

6. Higijeničarske službe, zadužene za poslove ukopavanja leševa zaraženih životinja, formirane su, u skladu sa članom 35. Zakona o veterinarstvu FBiH, u slijedećim općinama:

- Sapna (slabo opremljena), Gradačac i Srebrenik (u sastavu Komunalnog preduzeća), Čelić (u sastavu Doma zdravlja), Kalesija i Teočak (u okviru Veterinarskih stanica).

- U ostalim općinama nisu formirane Higijeničarske službe.

7. Ni u jednoj općini ne postoji karantin za zaražene životinje, nego se zaražene životinje nalaze u posjedu kod vlasnika životinja.

Mesud Tanović

UMJESTO VODE NAŠLI METAN

Tražeci vodu na svom imanju u Gornjim Dubravama Sead Mumić na dubini od 110 metara pronašao prirodni rezervoar metana koji se zapalio.

Dana 08.01.2009. godine prilikom bušenja istražne bušotine, kojom je Sead Mumić u zaseoku Torovac u mjesnoj zajednici Gornje Dubrave na općini Živinice želio doći do vode za svoje domaćinstvo, na dubini od 110 metara istražna bušotina je nabušila kaptažu, odnosno prirodni rezervoar Metana. Tom prilikom je došlo do erupcije gasa, izbacivanja isplake iz bušotine i njegovog paljenja u obliku plamena visine oko 20 metara i širine do 2 metra.

Do paljenja Metana je došlo najvjerojatnije od iskre SUS motora na bušačkoj garnituri.

Odmah po nastanku otvorenog plamena obaviještena je Policijska uprava Živinice i Općinska služba civilne zaštite Živinice.

Odmah po izlasku na teren, Rukovodilac općinske službe civilne zaštite je zbog mogućnosti da dođe do požara na stambenim objektima koji su bili u neposrednoj blizini bušotine, angažirao Teritorijalnu vatrogasnu jedinicu iz Kalesije koja je preuzela na sebe zaštitu objekata od paljenja.

Kako se plamen nije smirivao obaviješten je Općinski načelnik i Komandant općinskog štaba civilne zaštite.

Istovremeno je i od direktora Kantonalne uprave civilne zaštite zatražena pomoć u rješavanju navedenog problema. On je stupio u vezu sa dekanom RGGF-om iz Tuzle koji je odmah sa grupom saradnika stigao na lice mjesta zajedno sa direktorom KUCZ.

Velike probleme za odaziv na poziv za pomoć činila je gusta magla zbog koje su svi koji su se odazivali bili izloženi velikom riziku.

Na lice mjesta iz Rudnika Dubrave dovezen je utovarivač koji je zajedno sa vatrogascima iz Kalesije pristupio zaštiti okolnih objekata.

U pomoć su pristigli i predstavnici Rudnika Banovići koji su uzimanjem uzoraka utvrdili da se radi o Zemnom plinu – Metanu uz veliko izlučivanje ugljenmonoksida kao nus pojave.

Na mjesto događaja bili su prisutni predstavnici MUP-a i Tužilaštva TK.

Stručna ekipa sa RGGF-a dala je upute da se prestane sa pokušajima gašenja požara i akcent stavi na zaštitu okolnih objekata jer će po njihovom mišljenju po pražnjenju podzemnog rezervoara doći do samogašenja upaljenog plamena.

To se i dogodilo. Nakon 20 sati gorenja došlo je do opadanja pritiska i smanjenja visine plamenog stuba na metar visine, a otprilike oko 45 sati od nastanka i do njegovog samogašenja.

Cijeli događaj nije imao za posljedicu ozljeđivanja rukovaoca bušilice. Na bušilici je nastala određena materijalna šteta.

Narednih dana vršeno je uzimanje uzoraka gasa na bušotini i kvalitetan nadzor bušotine kako bi se spriječilo novo zapaljenje gasa koji je još jedno vrijeme izlazio iz bušotine.

Na sastanku koji je organizovao direktor KUCZ, koji je održan 15.01.2008. godine u Živinicama kod Općinskog načelnika detaljno je sagledan kompletni problem.

Sastanku su prisustvovali pored predstavnika KUCZ, Općine Živinice, dekan RGGF-a i direktor Rudnika Dubrave.

Dogovorene su aktivnosti i njihovi nosioci za konačno rješenje navedenog problema što je u navedenom periodu i učinjeno.

Na žalost od nade da se radi o plinu iznad nafnih ležišta nije bilo ništa. Sve je brzo završilo, tako da ni nada da to može biti turistička atrakcija kao piramide u Visokom nije potrajala.

Ipak najvažnije je da nije bilo stradanja ljudi i velike materijalne štete, a svima koji su u incidentu sa plinom učestvovali bilo je to iskustvo više a Seadu Mumiću, koji je bez ovlaštenja i bez predviđenih mjera zaštite vršio bušenje bilo je po onoj narodnoj "Sam pao sam se ubio" ...

Zdenko Tadić

IZGRAĐEN VATROGASNI DOM U KALESIJI

Poslije nekoliko godina truda i aktivnosti i zahvaljujući razumjevanju općinskog načelnika u Kalesiji završena izgradnja zgrade vatrogasnog doma.

Općina Kalesija u predratnom periodu sa 42.000 stanovnika, značajnim resursima poljoprivrednog zemljišta, šumskim kompleksima, privrednim potencijalima osjećala je potrebu za organizovanjem protiv požarne zaštite. U cilju sprečavanja, spašavanja od požarne opasnosti preduzela je radnje i postupke za formiranjem dobrovoljnog vatrogasnog društva Kalesija (DVD Kalesija). Krajem sedamdesetih i početkom osamdesetih godina nabavljena su prva sredstva i oprema za zaštitu od požara (specijalno vatrogasno vozilo) te formirane vatrogasne jedinice.

Činjenjem prvih koraka u ovim aktivnostima izgrađen je vatrogasni dom pozadi današnje zgrade Policijske uprave (PU) u Kalesiji. Izgrađeni vatrogasni dom je odgovarao potrebi funkcionisanja tadašnjih struktura DVD-a Kalesija.

Agresijom na Republiku Bosnu i Hercegovinu agresorska artiljerija sa okolnih brda oko Kalesije granatama raznih kalibara je bukvalno razrušila vatrogasni dom kao u ostalom i ukupnu infrastrukturu, stambeni i poslovni fond u gradu Kalesiji.

U poratnom periodu usljed ukazanih potreba: oživljavanja privrede, ekspanzije izgradnje benzinskih pumpi, razvoja drvo-prerađivačke industrije, proizvodnje namještaja, postojećih poljoprivrednih i šumskih kompleksa formirana je Teritorijalna vatrogasna jedinica na području općine Kalesija. Služba civilne zaštite putem općinskog Vijeća pokrenula je inicijativu dodjele građevinskog zemljišta, za izgradnju novog vatrogasnog doma.

Općinsko Vijeće je podržalo inicijativu za izgradnju vatrogasnog doma te u tu svrhu svojim rješe-

njem 2002. godine dodijelilo traženo zemljište i odredilo lokaciju za izgradnju vatrogasnog doma.

Po dobijanju zemljišta Služba civilne zaštite odmah je pristupila pribavljanju projektno urbanističke dokumentacije. Provodeći ove aktivnosti bilo je poteškoća ali uz nesebično angažovanje pribavljen je projekat i urbanistička dokumentacija.

Uz potpuno razumijevanje općinskih struktura vlasti u proračunu budžeta za 2005. godinu predviđena su sredstva za investiranje prve faze izgradnje vatrogasnog doma u iznosu od 60.270.00 KM.

Izgradnjom prve faze vatrogasnog doma stvoreni su preduslovi da se svake naredne godine proračunom budžeta predviđaju za kalesijske uslove znatna sredstva za izgradnju vatrogasnog doma. Krajem 2008.godine završena je i poslednja predviđena faza izgradnje vatrogasnog doma.

U izgradnju vatrogasnog doma investirano je 300.000,00 KM, a obezbijedena su iz proračuna općinskog budžeta Kalesija, dijela naknade posebnih sredstava zaštite i spašavanja i Kantonalne uprave civilne zaštite.

Pored navedenih ulaganja u izgradnju vatrogasnog doma Služba civilne zaštite uradila je znatan dio poslova koji bi nedvojbeno povećali stavku ulaganja da su plaćeni sa pozicije budžeta, a koji se odnose na:

- skidanje humusa sa placa površine 2000 m², odvoz zgrnutog materijala,
- iskop i dovoz i nasipanje površine placa, nasipnim materijalom (kamenom) 1.800 m³,
- planiranje i valjanje površine placa,
- obgrađivanje placa,

Protivpožarna zaštita

- nasipanje cokla objekta kamenom,
- obezbjeđivanje (sječa dovoz) pulceva za šalovanje međuspratne ploče itd,
- kalesijski privrednici su takođe dali svoj doprinos doniranjem jednog dijela stolarije, koja je ugrađena u vatrogasni dom.

U protekloj godini je završeno uređenje cjelokupnog kruga kod vatrogasnog doma (asfaltiran krug u površini 1.214 m²) kao i neophodna infrastruktura oko vatrogasnog doma (prilazni putevi, vodovod, kanalizacija, elektrifikacija itd.) a potom izvršeno useljennje Teritorijalne vatrogasne jedinice u vatrogasni dom.

Od svog osnivanja 30.12.1996. godine do danas Teritorijalna vatrogasna jedinica Kalesija je imala preko 1000 intervencija uglavnom gašenja požara mada je bilo dosta i drugih intervencija po drugim mjerama zaštite i spašavanja.

Većina intervencija je izvedena na području same Općine mada je bilo i dosta intervencija na području susjednih Općina kao što su: Živinice, Sapna, Banovići i Osmaci (Republika Srpska).

Teritorijalna vatrogasna jedinica Kalesija je od svog osnivanja do danas sastavni dio Službe civilne zaštite Kalesija putem koje je pored intervencija pomagala mjesno stanovništvo pri saniranju klizišta, razgrtanju snijega na lokalnim putevima i bacanju soli pri poledicama i ledenim kišama, dostavljanju vode u sušnom periodu, obuci radnika i stanovništva iz oblasti PPZ-e i mnogim drugim poslovima.

Izgradnjom novog vatrogasnog doma u kojem se nalazi moderna sala za obuku stekli su se uslovi za izvođenje suvremenije obuke kako vatrogasaca, tako i stanovništva, te jedinica, po svim mjerama zaštite i spašavanja.

Koristeći nove prostorije bili smo domaćini prilikom izvođenja obuke iz oblasti PPZ-e deminerskim TUN-timovima, "A " i "B" Federalne uprave civilne zaštite sa područja Tuzle, Orašje i Žepča pri čemu su domaći vatrogasci pružili nesebičnu stručnu i logističku pomoć.

Početakom proljeća planirana je posjeta vatrogasaca osnovnim školama na području Općine pri čemu će mladim uzrastima biti prezentirana i vatrogasna tehnika, mjesto i ulogu vatrogasaca, jer isti imaju teme u nastavnom planu i programu koje su vezane za vatrogasce.

Izgradnjom vatrogasnog doma potpuno je riješen smještajni prostor vatrogasaca i Centra osmatranju i uzbunjivanja Kalesija.

U narednom periodu pošto su vatrogasna vozila stara trideset i više godina te su sklona čestim kvarovima a rezervne dijelove je vrlo teško naći za ista, težište aktivnosti ove Službe i vatrogasaca će biti na iznalaženju riješena kako bi se nabavilo bar jedno novo ili mlađe navalno vatrogasno vozilo sa 4 m³ vode i 500 litara pjenila.

Abdulahmanaf Husić i Selim Bečić

PROFESIONALNI VATROGASCI I U SREBRENIKU

Dobrovoljni vatrogasci u općini Srebrenik postali profesionalci.

UVOD

Korijeni vatrogasnog organizovanja na području općine Srebrenik, odnosno embrion današnje organizacije, strukture, spremnosti na odgovor (opremljenosti i obučenosti), seže u već daleku 1968 godinu, kada je zbog protivpožarnih potreba koje su se javile već od samog formiranja komune – Opštine, kao lokalne zajednice u okrugu Tuzla, organizovano dobrovoljno vatrogasno društvo Srebrenik i u okviru njega vatrogasna jedinica na „dobovoljnoj“ osnovi.

Ovo vatrogasno društvo je okupilo dobar broj članstva, uglavnom radnika iz proizvodnih grana ondašnje privrede, i koje je shodno tadašnjim Zakonskim okvirom i požarnim opterećenjem, djelovalo na onakav način kakav su mu dozvoljela protivpožarna materijalno – tehnička sredstva i oprema.

Od samog početka vatrogasnog organizovanja, entuzijazam upravnih tijela i vatrogasaca nije bio upitan. Jedini ograničavajući faktor za brzo i efikasno djelovanje je bio faktor materijalne prirode odnosno uslovi za poželjan rad.

Iste godine, Opština je izdvojila značajna finansijska sredstva za izgradnju vatrogasnih garaža i obezbijedila nabavku/kupovinu prvog vatrogasnog kamiona kapaciteta 8.000 litara sa vodenim topom, i

veći broj pratećih sredstava i opreme za opsluživanje posade kamiona u vatrogasnim intervencijama.

Polagan razvoj Opštine u to vrijeme, diktirao je i polaganu nabavku dodatnih sredstava i opreme, pa je već 1974 godine, za potrebe efikasije zaštite od požara nabavljeno još jedno teretno prateće vatrogasno vozilo kapaciteta 3.000 litara i ljestve nastavljache dužine 18 m, za čije rukovanje je potrebno 6. vatrogasaca.

Ovakvi materijalno tehnički pokazatelji su za tadašnje vrijeme, privredni, ekonomski, demografski razvoj Opštine bili u velikoj mjeri dovoljni, međutim, vrijeme koje je uslijedilo a koje se odnosi na intenzivniji razvoj svih društvenih komponenti koje traje do danas, i koji se nastavlja, uzrokovalo je smjenu generacija kako ljudskog tako i materijalno tehničkog faktora.

Važan preokret za unapređenje protivpožarne zaštite desio se obnoviteljskom skupštinom iz 1999-te godine, na kojoj se u tijelima društva i vatrogasnoj jedinici, spajaju mladost, novi entuzijazam i iskustvo, te se organizuju novi kursevi za sticanje zvanja vatrogasac, a uporedo se vode aktivnosti na jačanju uslova za rad i funkcionisanje vatrogasne jedinice i vatrogas-tva općenito.

Tako se užurbano vode aktivnosti na proširenju i nadziđivanju vatrogasnih garaža, što je za godinu dana, spregom napora Općine i privrednika, dalo poželjne rezultate. Ovim aktivnostima, izgrađen je objekt vatrogasnog doma, koji i danas uz određene manje korekcije, obezbjeđuje solidne uvjete za rad i funkcionisanje vatrogasne jedinice.

Sljedeći važan momenat u organizovanju i funkcionisanju sistema zaštite od požara na području Općine desio se 2005 godine, imenovanjem novog Upravnog odbora Vatrogasnog društva, kada je na izvještaj način došlo do savremenijih promišljanja odnosno uklapanja u nove tokove izazvane brzim infrastrukturnim razvojem Općine i problemom nedostajućeg kvalitetnijeg protivpožarnog odgovora na očuvanju javne i privatne imovine.

Na veoma kvalitetan i svrsishodan način prepoznat je značaj priprema, opremanja, organizovanja i funkcioniranja sistema zaštite i spašavanja od požara na području općine Srebrenik, te je u tu svrhu obezbjeđivana materijalna i politička podrška u smislu opremanja i organiziranja sistema zaštite i spašavanja od požara.

Rezultat ovakve plodne koordinirajuće aktivnosti na relaciji Općinska služba civilne zaštite, Upravni odbor Vatrogasnog društva, Općinski načelnik i Općinsko vijeće svodi se na sljedeće:

- za potrebe rada Vatrogasne jedinice nabavljeno je kombi vozilo "Citroen" te najsavremenija tehnička oprema za intervencije na požarima u urbanoj sredini, tehničke intervencije u saobraćaju kao i mogućnosti za intervencije različite prirode. Ta oprema je ugrađena u pomenuto vozilo, koje sada ima izvanredne manevarske sposobnosti i već je u funkciji i u potpunosti odgovara savremenim zahtjevima akcija gašenja požara.

- Prepoznavajući značaj organiziranih snaga za djelovanje u protivpožarnim akcijama, njihovoj brzini

djelovanja i sl., u 2007 godini provedene su sve aktivnosti oko utvrđivanja organizacijske sheme vatrogasne jedinice na profesionalnoj osnovi, obezbjeđena je budžetska poziciju, te je shodno tome od 01.01.2008. godine počela da djeluje prva profesionalna jedinica 8+1 u sastavu Vatrogasnog društva Srebrenik.

- U cilju rasterećenijeg i praktičnijeg funkcioniranja vatrogasne jedinice, ista je u toku 2008 godine proširena za još dodatnih pet vatrogasaca, ukupno njih 14, tako da kvalitativno i kvantitativno zadovoljava formu četverbrigadnog sistema dežure.

- U toku 2008 godine, Općinsko vijeće je donijelo Odluku o organizovanju i funkcionisanju vatrogastva a već na samom početku 2009-te godine izvršena je izmjena i dopuna Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji službi za upravu općine Srebrenik, u kojem je jasno uspostavljena pozicija profesionalne Vatrogasne jedinice, u odsjek za zaštitu od požara i vatrogastvo pri Općinskoj službi civilne zaštite, tako da od 01.01.2009 godine sva svoja prava i obaveze vatrogasci profesionalne vatrogasne jedinice ostvaruju u Općinskoj službi civilne zaštite.

MATERIJALNO TEHNIČKE PERSPEKTIVE

- U cilju poboljšanja materijalno tehničke osnove u okviru voznog parka Vatrogasne jedinice, Općinski načelnik je u budžetu za 2009 godinu utvrdio poziciju nabavke savremenog vatrogasnog vozila (kamion) sa 100,000 KM, a nije isključena ni nabavka specijalnog vatrogasnog vozila sa korpom (zglobna ili teleskopska) za gašenje požara na visinama odnosno spašavanje ljudi sa visina.

Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća iz 2006 godine, stvorene su pravne pretpostavke za drugačiji i svrsishodniji način strukturalnog i organizacionog vatrogastva. To će biti i prilika za širi razvoj vatrogastva ali će to biti i veliki izazov za lokalne zajednice da na kvalitetan način odgovore izazovima koje pred sobom postavlja protivpožarna zaštita, kako sa obezbjeđenjem materijalno finansijske podloge tako i sa odgovarajućim kadrovskim rješenjima.

One Općine koje se na vrijeme prestroje i prepoznaju prioritete u zaštiti od požara javnog i privatnog vlasništva će uspjeti u ovome, a one Općine čiji prioritete neće biti u skladu sa savremenim potrebama vatrogasnog organizovanja i opremanja će i dalje trpjeti velike materijalne štete.

Nermin Jašarević

KADROVI ZA BUDUĆNOST

U okviru Fakulteta političkih nauka u Sarajevu pokrenut projekat magistarskog i specijalističkog studija iz područja zaštite i spašavanja. Prva generacija sastavljena od predstavnika civilne zaštite, Ministarstva sigurnosti BiH i Oružanih snaga BiH.

UVOD

Civilna zaštita potiče od latinske riječi "civis" građanin.

Nastanak civilne zaštite vezuje se za čovjeka i njegovu borbu za opstanak u prirodi.

Kao organizacija i kao sistem, počela se uspostavljati u Europskim državama nakon Prvog svjetskog rata u kojem su po prvi put upotrijebljeni bojni otrovi, artiljerija i avijacija.

Prenošenjem borbenog djelovanja i fronta u pozadinu značajno je porastao broj ranjenih i poginulih civilnih stanovnika u odnosu na vojnike. Sve to stvorilo je potrebu ozbiljnog pristupa izgradnji sistema zaštite civilnog stanovništva u ratnim uvjetima.

Učestalost prirodnih i drugih nesreća u poslijeratnom periodu nametnuo je prilagođavanje i funkcioniranje navedenog sistema i u mirnodopskim uvjetima.

U bivšoj državi Jugoslaviji, civilna zaštita je nastala 1948. godine kao aktivnost i kao organizacija protivavionske zaštite. Od tada do raspada bivše države, navedeni poslovi mijenjali su naziv i resore kao dio sistema općenarodne odbrane i društvene samozaštite i bili kao strategijska komponenta tog sistema.

Ratovi, u kojima dolazi do najvećeg stradanja civila i razaranja imovine, nametnuli su postepeno uvezivanje na međunarodnom planu i izgradnju sistema koji će spriječiti ratove i njihove pogubne posljedice.

Društvo naroda a poslije toga Organizacija Ujedinjenih naroda bili su međunarodne organizacije država u okviru kojih su vođene aktivnosti na očuvanju mira u svijetu . U tom smislu donešeno je više konvencija, rezolucija i protokola.

Dopunskim protokolom i Ženevskom konvencijom od 12.08.1949. godine i njenim protokolima od 10.08.1977. godine i 26.12.1977. godine, Civilnoj zaštiti je dat međunarodni pravni karakter i standardizirani temelj za jedinstven status u svim državama koje je planiraju, organiziraju i pripremaju.

U Bosni i Hercegovini, civilna zaštita je uspostavljena 1992. godine i činili su je: samozaštita građana, mjere zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite, štabovi i povjerenici civilne zaštite. Poslovi civilne

zaštite bili su u nadležnosti općinskih štabova civilne zaštite i bili su u sastavu općinskih sekretarijata za odbranu.

Sadašnji oblik organiziranja struktura civilne zaštite rezultat je donošenja Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, koji je donešen 2003. godine.

Navedenim zakonom stvorene su pretpostavke za izgradnju modernog i efikasnog sistema zaštite i spašavanja koji će biti sposoban u svakom trenutku preventivno, operativno i sanaciono djelovati u zaštiti građana i njihove imovine od prirodnih i drugih nesreća.

NEDOSTATAK KADROVA

Projektovani sistem zaštite i spašavanja postavio je visoke kriterije za kadrove koji su zaduženi za njegovu implementaciju i daljnju dogradnju.

Nažalost to je bila i najveća prepreka za primjenu navedenog zakona.

U okviru postojećih struktura civilne zaštite, sada zaštite i spašavanja nije bilo dovoljno školovanih kadrova za nove zahtjeve i projektovani sistem.

U sistemu obrazovanja bivše države najviši stepen obrazovanja u oblasti civilne zaštite bila je viša škola civilne zaštite koju je završio mali broj kadrova. Ostali su bili raznih zanimanja i pored radnog iskustva nisu imali potrebno teorijsko znanje i stručnost za novo vrijeme.

Nerazumijevanje izvršnih vlasti bila je takođe velika prepreka za implementaciju novog sistema zaštite i spašavanja.

Obrazovanje kadrova

Tehnološki razvoj i globalne klimatske promjene kao njegova posljedica tražili su efikasan i stručan odgovor. Bio je to izazov koji je jedan broj postojećih kadrova mogao prihvatiti.

Univerzitet u Tuzli na Rudarsko - Geološkom-Građevinskom fakultetu uvodi odsjek Sigurnost i pomoć a Univerzitet u Sarajevu na Fakultetu političkih nauka odsjek Sigurnost i mirovne studije.

To omogućava da jedan broj najvažnijih kadrova koji su završili višu školu, i obavljajući poslove u civilnoj zaštiti u prijeratnom, ratnom i poratnom periodu stekli bogato iskustvo, upiše i završi navedene odsjeke i ispuni zakonom propisani uvjet za opstanak na postojećim poslovima.

Ali i jedan i drugi univerzitet odnosno fakultet, svjesni potrebe osposobljavanja kadrova za nove izazove u oblasti zaštite i spašavanja koji nas očekuju, stvaraju pretpostavke za magistarski i specijalistički studij u navedenim oblastima.

U okviru školske 2008/2009. godine u Tuzli se upisuje prva grupa polaznika za sticanje zvanja Magistar tehničkih nauka iz područja sigurnosti i pomoći.

Istovremeno i u Sarajevu se upisuje prva generacija Magistarskog studija iz oblasti sigurnosti-zaštite i spašavanja.

Rukovodilac studija u Sarajevu je prof.dr. Ćamil Huseinbašić.

Magistarski studij u Sarajevu je organiziran uz podršku Ministarstva sigurnosti i Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine.

Studij traje jednu godinu – dva semestra sa izradom magistarskog rada.

Nastava se provodi na Fakultetu političkih nauka u dane vikenda kada se polažu i ispiti.

U Prvom semestru su predviđena 4 modula - ispita ;

- Socijalna ekologija i prevencija katastrofa (Prof.dr. Dželal Ibraković)

- Prevencija društvenih konflikata u funkciji zaštite i spašavanja

(Prof.dr. Izet Beridan)

- Civilna zaštita u euroatlanskim sistemima sigurnosti

(Prof.dr. Ćamil Huseinbašić)

- Metoda procjene, planiranja i programiranja zaštite i spašavanja

(Prof.dr. Jagoš Dujović)

U drugom semestru su predviđena 2 modula :

- Upravljanje sistemom zaštite i spašavanja

(Prof.dr. Ćamil Huseinbašić)

- Informativni menadžment u zaštiti i spašavanju

(Docent dr. Zoran Tomić)

U okviru navedenih modula planirana je i pojedinačna i grupna izrada seminarskih radova.

Poslije uspješno završenih modula – položenih ispita, polaznici su obavezni uraditi i odbraniti magistarski rad na odobrenu temu iz nekog od pređenih modula. Magistarski studij iz oblasti sigurnosti – zaštita i spa-

Obrazovanje

šavanje svečano je otvoren 15.11.2008. godine na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu.

Otvorenju su pored polaznika prisustvovali i brojni profesori i uvaženi gosti.

Prisutnima su se prigodnim govorom obratili Rektor Univerziteta u Sarajevu, Dekan Fakulteta političkih nauka dr. Mirko Pejanović, Ministar Sigurnosti BiH Tarik Sadović, predstavnici međunarodne zajednice i voditelj studija Prof.dr. Čamil Huseinbašić.

ZAKLJUČAK

Otvaranje magistarskih studija u oblasti zaštite i spašavanja ima ogroman značaj za civilnu zaštitu odnosno poslove zaštite i spašavanja .

Obzirom da u organima civilne zaštite i uopće u organima uprave na svim nivoima radi veliki broj zaslužnih kadrova heterogene struke – tehničkih, humanističkih, ekonomskih, pravnih, političkih i drugih nauka, ovo je povoljna prilika da uz rad steknu i verifikaciju znanja u duhu savremenih naučnih dostignuća u oblasti sigurnosti – zaštite i spašavanja.

Nastavu je planirano da pored profesora sa Univerziteta u Sarajevu, izvode i profesori iz Zagreba,

Ljubljane, Danske, Norveške, Komiteta za Civilnu zaštitu, NATO saveza i dr.

Polaznici studija će nakon jedne godine interaktivne nastave i položenih ispita po savremenim standardima i zahtjevima Bolonjske deklaracije završiti studije odbranom magistarskog rada i steći zvanje Magistar sigurnosti-zaštite i spašavanja.

Dobro je što se na studij prijavio veliki broj kadrova iz Federalne uprave civilne zaštite, kantonalnih uprava i općinskih službi civilne zaštite.

Njihov doprinos izgradnji i unapređenju sistema zaštite i spašavanja u narednom periodu bit će sigurno veći i u interesu zajednice.

Ono što u ovom trenutku nije dobro riješeno je da svi troškovi, koji nisu mali, idu na njihov račun. No kako se radi o interesu zajednice za očekivati je da će biti pronađen način plaćanja ili sufinansiranja troškova njihovog stručnog usavršavanja do završetka studija.

Zdenko Tadić

OPREMANJE STRUKTURA

**Na osnovu odobrenja Kantonalnog štaba civilne zaštite izvršena nabavka kompleta računarske opreme za sve općinske centre civilne zaštite Tuzlanskog kantona.
Dobijena oprema i od Vlade Federacije BiH i Kraljevine Danske.**

UVOD

Na prijedlog Kantonalne uprave civilne zaštite, Vlada Tuzlanskog kantona je na redovnoj 68. sjednici, utvrdila Nacrt Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, na području Tuzlanskog kantona do 2012. godine.

Programom su tretirane prirodne, tehničko-tehnološke i druge vrste nesreća koje mogu nastati na području Tuzlanskog kantona, njihove moguće posljedice i organizacija zaštite i spašavanja u skladu sa procenom stanja ugroženosti. Kada je u pitanju preventivna zaštita ljudi i materijalnih dobara, neophodno je imati funkcionalno organizovane, osposobljene i dobro opremljene sve strukture civilne zaštite, a posebno Kantonalne i Općinske operativne centre kao i jedinice i službe civilne zaštite, za otkrivanje, praćenje i predupređivanje opasnosti od svih vrsta prirodnih i drugih nesreća.

O posebnog je značaja, organizovanje odgovarajućih dobro osposobljenih i opremljenih Službi zaštite i spašavanja u industrijskim preduzećima i drugim privrednim subjektima, za preduzimanje odgovarajućih aktivnosti u cilju preventivne zaštite od prirodnih i drugih nesreća, a naročito od raznih vrsta tehnoloških nesreća. Osposobljavanjem građana za preduzimanje odgovarajućih mjera u cilju zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao i osposobljenosti građana za poslove samozaštite, ima ogroman značaj u zaštiti i spašavanju.

U dosadašnjem periodu glavni subjekti u provođenju mjera zaštite i spašavanja bila je Kantonalna uprava civilne zaštite (KUCZ) i Općinske službe civilne zaštite (OSCZ), a njihov rad značajno su otažavali problemi koji se tiču nedovoljne opremljenosti i obučenosti svih struktura zaštite i spašavanja.

Do sada nisu rađeni precizniji predračuni potrebnih finansijskih sredstava za nabavku neophodnih materijalno-tehničkih sredstava i druge opreme za opremanje svih struktura civilne zaštite, na području Tuzlanskog kantona, potrebnih za preduzimanje akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, ali je sigurno da su neophodna sredstva značajna. To prvenstveno zbog činjenice da sve strukture civilne zaštite, kako kantonalne tako i općinske, raspolazu mini-

malnom opremom, zastarjelom, podložnoj čestim kvarovima, nestandardizovanoj, što otežava mogućnost angažovanja i adekvatnu upotrebu iste.

Glavni izvor finansiranja nabavke materijalno-tehničkih sredstava i opreme, kao i drugih potreba struktura civilne zaštite su finansijska sredstva koja se dobiju na osnovu zakonske obaveze izdvajanja 0,5 % od isplaćene neto plaće zaposlenika. Od ovih sredstava 20 % pripada Federaciji, 30 % pripada kantonima a 50 % općinama i isključivo služe za namjene definisane Zakonom o zaštiti i spašavanju.

PODJELA OPREME OPĆINAMA

Dana 27. 05. 2008. godine u sali za sjednice Vlade TK, izvršena je svečana primopredaja računarske opreme za potrebe Kantonalnog i Općinskih operativnih centara civilne zaštite. Za potrebe svih 13 Općinskih službi civilne zaštite Tuzlanskog kantona, a na osnovu Odluke Kantonalnog štaba civilne zaštite, obezbjeđen je po jedan računar sa pratećim multifunkcionalnim uređajem: štampač, skener, fax i kopir. Također, Kantonalnom operativnom centru su obezbjeđena dva računara i jedan multifunkcionalni uređaj.

Navedena oprema se dodjeljuje u trajno vlasništvo, sa direktnim zaduženjem, i obavezna se je koristiti samo za potrebe struktura civilne zaštite.

Ukupna vrijednost opreme iznosi oko 30.000 KM, a primopredaju su izvršili Sead Mujanović, komadant Kantonalnog štaba civilne zaštite i Zdenko Tadić, direktor KUCZ.

"Prema Zakonu o zaštiti i spašavanju poslovi osmatranja, uzbunjivanja i obavještanja su preneseni iz nadležnosti oružanih snaga u nadležnost struktura civilne zaštite. S tim u vezi danas smo dali određeni doprinos u računarskom opremanju Općinskih operativnih centara. Naime oni imaju obavezu da prikupljaju i distribuiraju sve informacije koje su u vezi sa najavljenim i iznenadnim opasnostima, te se nadamo da će realizacijom ovog projekta njihova efikasnost biti podignuta na viši nivo", izjavio je direktor KUCZ Zdenko Tadić.

Težišna aktivnost u 2009. godini, a i u narednom periodu, zasnivat će se na pružanju finansijske pomoći općinama, a sve radi poduzimanja preventivnih mjera zaštite i spašavanja, saniranje šteta i opre-

Opremanje

manje općinskih struktura civilne zaštite. Pri tom akcenat će biti na opremanju općinskih operativnih centara za civilnu zaštitu, i to predstavlja ozbiljan iskorak ka kontinuiranim i temeljitom opremanju struktura zaduženih za poslove zaštite i spašavanja. Planira se kontinuirano raditi na jačanju svih službi civilne zaštite, kako bi se eventualne prirodne i druge nesreće, dočekale mnogo spremnije i sa puno boljom opremljenošću.

DONACIJA OD FEDERACIJE

U cilju efikasnijeg djelovanja struktura civilne zaštite, a kada je u pitanju zaštita ljudi i materijalnih dobara, na našem kantonu, u proteklom periodu, bilo je dodjela opreme sa federalnog nivoa. Naime, iz federalnih robnih rezervi Vlada Federacije je ustupila Federalnoj upravi civilne zaštite određeni broj gumenih čamaca sa izvanbrodskih motora i muljnih pumpi, pa su iste ustupljene KUCZ u Tuzli.

Istu opremu je KUCZ ustupila OSCZ sa područja TK, i to: Kalesija (prenosna motorna pumpa „Wacker“), Živinice (gumeni čamac „Maestral 11.2 sa vanbrodskom opremom) i Gračanica (gumeni čamac „Maestral 11.2“ i drugom pripadajućom opremom).

Također, od opreme koja je dodjeljena KUCZ, na korištenje od FUCZ je i prenosivi agregat, marke motora Lamborgini, za proizvodnju el. energije. Agregat je trofazne karakteristike i posjeduje benzinski motor, maksimalne snage 7.0 KW, koji se ručno stavlja u pogon.

DONACIJA OD VLADE KRALJEVINE DANSKE

Imajući u vidu tešku situaciju u BiH, prouzrokovanu velikim broje požara u 2008. godini, a tako-

đer, i slabom opremljenošću struktura civilne zaštite, Ministarstvo sigurnosti BiH je, u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, stupilo u kontakt sa nadležnim institucijama NATO-a i zemljama sa kojima Bosna i Hercegovina ima potpisane bilateralne sporazume o suradnji i pružanju pomoći u slučaju prirodnih nesreća i drugih katastrofa.

Vlada Kraljevine Danske među prvima je reagirala na poziv NATO-a za pomoć koju je tražila Bosna i Hercegovina, nakon izbijanja većeg broja požara i proglašenja stanja elementarne nepogode u nekim općinama u Bosni i Hercegovini.

Dobivena vatrogasna oprema koju je FUCZ i Republička uprava RS i Služba civilne zaštite Distrikta Brčko, prema prioritetima podjelila na svom području, znatno je olakšala i ubrzala protivpožarne aktivnosti vatrogasaca, te pojačala efikasnost u žurnim intervencijama kod izbijanja požara u Bosni i Hercegovini.

FUCZ je izvršila raspodjelu dobivene opreme po KUCZ, koje su zadužene da istu dodijele Općinskim službama civilne zaštite.

Ovlaštene osobe iz OSCZ preuzele su dana 28. 10. 2008. godine, u prostorijama KUCZ Tuzla, pripadajuću opremu (zaštitne maske, torbice za zaštitnu masku, cjedilo za zaštitnu masku, čaturicu za vodu i torbicu za čaturicu), u skladu sa Nalogom direktora KUCZ.

Ali, kao što se u narodu kaže, ne lezi vraže, naime, ispostavilo se da je prošao rok upotrebe za filtere kod maski, pa se one mogu koristiti samo za obuku. Poklonu se ne gleda u zube.

Sadmir Avdibegović

MEĐUNARODNE KONFERENCIJE IZ OBLASTI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA U NOVOM SADU

U oktobru 2008.godine u Novom Sadu održane 1. Međunarodna konferencija bezbjedonosni inženjering i 11.Međunarodna konferencija zaštite od požara i eksplozija.
Među učesnicima i predstavnici civilne zaštite Tuzlanskog kantona.

UVOD

Veliki je broj različitih oblika ugrožavanja savremenog svijeta i ljudi, počev od prirodnih katastrofa ili drugih nesreća koje sve više postaju životna realnost i koje se manifestuju na razne načine dovodeći do povređivanja i smrtnih posledica ljudi, kao i stvaranja velikih materijalnih šteta na stambenim, industrijskim i infrastrukturnim objektima.

U periodu od 07.10. do 11.10.2008.godine u Novom Sadu održana je 1.Međunarodna konferencija bezbjedonosni inženjering i 11.Međunarodna konferencija zaštite od požara i eksplozije koja je organizovana u saradnji sa Fakultetom tehničkih nauka u Novom Sadu i Tehničkim univerzitetom iz Zvolena, Republika Slovačka, a pod pokroviteljstvom Pokrajinskog sekretarijata za nauku i tehnološki razvoj Vojvodine.

Na ovim konferencijama ispred Tuzlanskog kantona učestvovali su: direktor KUCZ - Zdenko Tadić ,pomoćnik direktora KUCZ-Mesud Tanović, šefovi službe za civilnu zaštitu općina: Gračanica-Mustafa Bajić,Lukavac-Amir Sejdinović i Doboj-Istok-Sulejman Delić .

KONFERENCIJE

Konferencija je organizovana u pet plenarnih sjednica na kojima su obrađene teme iz oblasti zaštite od požara i eksplozija, životne i radne okoline, civilne zaštite, upravljanja rizicima u bezbjedonosnom inženjeringu i edukacije, a predavači su bili stručnjaci po oblastima iz Republika Srbije, Slovačke, Rusije , Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Cilj konferencije bio je razmjena najnovijih naučnih znanja i iskustava stručnjaka iz oblasti bezbjedonosnog inženjeringa, kojim se nameće potreba naučnih radnika i stručnjaka u uključivanje i savremeno upravljanje životnom sredinom i radnom okolinom i stvaranja pozitivnih rezultata i pomaka u oblasti zaštite.

Realizovane su slijedeće teme:

- Demonstracija rada vatrogasne opreme-marketing (na platou ispred zgrade SPENS-a),
- Požar, Mirjana Laban, Verica Milanko,

- Procjena bezbjednosti od požara kod visokih stambenih zgrada Mirjana Laban, Verica Milanko,
- Univerzalni dizajn zgrada i zaštita od požara-evakuacija ljudi sa invaliditetom, Slobodan Krnjetin, Željko Jakšić, Dušan Gavanski,
- Bezbjedno rastojanje između objekata u funkciji zaštite od požara, Darko Zigar, Martina Zdravković, Desimir Jovanović,
- Simulacija požara u tunelu i optimizacija sistema za ventilaciju pomoću numeričke mehanike fluida, Miloš Banjac, Barbara Nikolić,
- Zaštita od požara u tunelima, Martina Zdravković, Darko Zigar, Desimir Jovanović, Demonstracija rada vatrogasne opreme-marketing (na platou ispred zgrade SPENS-a), Profesionalna vatrogasna jedinica Novog Sada
- Požar, Mirjana Laban, Verica Milanko,
- Procjena bezbjednosti od požara kod visokih stambenih zgrada Mirjana Laban, Verica Milanko,
- Univerzalni dizajn zgrada i zaštita od požara-evakuacija ljudi sa invaliditetom, Slobodan Krnjetin, Željko Jakšić, Dušan Gavanski,
- Bezbjedno rastojanje između objekata u funkciji zaštite od požara, Darko Zigar, Martina Zdravković, Desimir Jovanović,
- Simulacija požara u tunelu i optimizacija sis-

tema za ventilaciju pomoću numeričke mehanike fluida, Miloš Banjac, Barbara Nikolić,

- Zaštita od požara u tunelima, Martina Zdravković, Darko Zigar, Desimir Jovanović,

- Vještina čitanja dima u požaru, Aleksandar Lazarević,

- Opasnosti od eksplozije zapaljivih materija u tekstilnoj industriji, Marčkova Eva

- Ispitivanje gorivosti tkanine, Zlatko Ivančić, Ivan Šunić, Željko Stanić,

- Pravci razvoja obrazovanja u zaštiti od požara, Anton Osvald

- Razvoj ljudskih resursa u profesionalnim vatrogasnim jedinicama, Zoran Neškovski

- O bočnom izvijanju uske dugačke konzole tokom požara, Branko M. Milisavljević

- VFRS-Virtuelna zajednica zaštite od požara, Zoran Lovrenović, Igor Ristić

- Savremene medijske perspektive i tendencije u izveštavanju sa požara kao kriznih situacija visokog rizika, Vladimir Borović

- Fizičko-hemijski efekti gašenja inertnim gasom, Vladimir Mozer, Iveta Markova,

- Poređenje efikasnosti gašenja odabranih vrsta penila, Viktor Moravec, Iveta Markova

- Matematički model za određivanje optimalnog intervala izvođenja tehničke dijagnostike i njegova primena na automatske sisteme za rano otkrivanje požara i alarmiranje, Branko Savić, Dragan Karabasil

- Otkazi i pouzdanost sistema za gašenje požara, Slobodan Ž. Purić, Ž. Jovanović

- Povećanje zaštite od interferencije kod protivpožarnih alarmnih sistema na železnici, Lubov E. Davydova, Sergej V. Vakulenko

- Stacionarni sistem za gašenje požara u brodskoj prevodnici "ĐERDAP 1", Zoran Blagojević, Darko Zigar

- Ispitivanje i certifikacija ručnih i prevoznih aparata za gašenje požara, Slobodan Dželatović, Slavica Todorović, Stevan Jovičić

- Vatrogasno vozilo specijalne namenene osnovi tenka T-55, Mladen Pantić, Goran Janković, Milenko Tajević, Slavomir Glavonić, Borivoj Perić

- Natpritisna ventilacija na putevima evakuacije, Zoran Sekulović

- Vatrogasna taktika, Anton Osvald

- Imitaciono modeliranje upravljanja operativnim aktivnostima vatrogasno-spasilačkih jedinica, Dragan Mlađan, Đorđe Vranješ

- Nove tehnike u gašenju početnih šumskih požara iz vazduha, Stevan Jovičić

- Bekdraft i bezbednost vatrogasaca pri gašenju požara, Vladimir Jakovljević, Dragan Karabasil

- Plameni udari i bezbednost vatrogasaca pri požarima, Dragan Karabasil, Verica Milako, Mirjana Laban

- Flešover i bezbednost vatrogasaca pri gašenju požara, Dragan Karabasil, Verica Milanko, Mirjana Laban

- Avionske nesreće i neki aspekti gašenja požara i spasavanja, Martin Đovčoš

- Osnovi gašenja požara i spasavanja na avionu, Savo Pejović

- Aktuelni trendovi u praćenju i mapiranju požara u prirodi, Andrea Majlingova

- Jedan način procene podložnosti šumskom požaru u Slovačkoj, Andrea Jedan način procene podložnosti šumskom požaru u Slovačkoj, Andrea Majlingova, Jan Tucak

- Izbor trase šumskog puta sa aspekta zaštite šuma od požara, Bogdan Stefanović, Milan Jakšić

- Prostorni model mreže puteva kao osnova zaštite šuma od požara na Deliblatskoj peščari, Bogdan Stefanović

- Mogućnosti primene vrsta paulovnia elongata ir. Fortunei u biloškim protovpožarnim pojasevima, Milan Milenković, Dragica Vilotić, Gordana Radošević

- Uticaj šumskih požara na životnu sredinu, Predrag Aleksić, Gordana Jančić

- Bezbednost od požara kod drvenih konstrukcija u šumskim oblastima izloženim opasnosti od požara, Ludmila Terenova, Andrea Majlingova

- Procena šteta nastalih usled šumskih požara i način smanjenja ovih troškova, Goran Đorđević, Nebojša Đenić

- Dynamics of fire hazard class in forests of Russia, Griytkin A.V., Melinkov E.S.

- AFTER FIRE CHANGES IN fir grove SOIL, Griytkin A.V. Melinkov E.S. Smirnov A.P., Sokolova V.A. Fam Thi K.T.

- Sistem bezbednosti i zdravlja na radu-hronologija događanja i razvoja u Republici Srbiji, Biljana Gemović, Dušan Gavanski, Simo Kosić, Božo Nikolić

- Ekološka bezbednost kao sektor nacionalne bezbednosti, Saša Mijalković

- Agenda 21 na lokalnoj razini, Jovan Vučinić, Milan Vignjević, Zoran Vučinić

- Uticaj polimerne ambalaže na životnu sredinu, Petra Stevanović

- Zapaljive toksične i reaktivne komponente u proizvodnji biodizela, Jurac Zlatko, Jurac Vedran

Obučavanje

- Prečišćavanje otpadnih voda u keramičkoj industriji, Borislav Simendić, Verica Milanko, Branko Savić
- Bezbedonosni inženjering kod remedijacije edc (1,2 etilen-dihlorid)
- Uticaj požara na životnu sredinu i izvor sredstava za gašenje požara koja nema štetnog uticaja na životnu sredinu, Zorana Sekulović
- Uticaj površinskih kopova «Kostolac» na kvalitet vazduha u radnoj i životnoj sredini, Bogić Jovica, Nataša Savić, Miodrag Stojimirović
- Opasnosti izazvane drvenom prašinom u industriji, Zvonimir Bukta, Dušan Gavanski, Sava Kovačević
- Zaštita na radu pri korišćenju lepila u grafičkoj industriji, Petra Balaban-Đurđev, Anita Petrović-Gegić, Borislav Simendić
- Analiza traumatizma radnika, jednog rudnika uglja sa podzemnom eksploatacijom, S. Vuković, S. Borjanović
- Jedan model analize povreda na primeru komunalnog preduzeća, Goran Radončić, Vesna Petrović
- Intervencije spasilačkih ekipa u akcidentnim situacijama, Marija Blagojević, Radovan Karkalić, Slavoljub Ristić
- Upotreba savremenih izolacionih aparata u akcidentnim situacijama, Radovan Karkalić, Marija Blagojević, Žarko Mitić
- Organizacija, obuka i namena tima DKMT RE-SCUE SRBIJA, Vesela Radović, Upravljanje rizicima u bezbedonosnom inženjeringu, Žarko Janković, Dušan Gavanski, Bruno Štajner
- Upravljanje rizicima kao element integrisanog sistema menadžmenta, Biljana Gemović
- Integrisani sistem upravljanja, Marina Sklenarova
- Kritički osvrt i analiza univerzalnosti nove metode za procenu rizika, Božo Nikolić, Mirjana Laban
- Analiza i upravljanje ekološkim rizikom, Miodrag Damjanović
- Softerski paket pro-sneck za unos podataka pri dnevnom upravljanju rizikom, Dušan Gavanski Slobodan Krnjetin, Blatko Takač
- Evidencije u službi bezbednosti, Bruno Štajner, Slobodan Krnjetin
- Rizik od opasnosti mehaničkog dejstva, Žarko Janković
- Upravljanje rizikom pri obradi drveta trakastom testerom, Dušan Gavanski, Zvonimir Bukta, Sava Kovačević
- Sistem upravljanja rizicima u mikrobiološkim i

Obučavanje

hemijskim laboratorijama, Delija Baloš, Sonja Grigorev-Munitlak, Saša Spaić

- Upravljanje rizicima u računarskoj učionici na Prirodnomatemičkom fakultetu u Novom Sadu, Marijana Čačić, Radenko Kisić, Jadranka Obrovski

- Procena i upravljanje rizikom na terenskim vežbama studenata Prirodnomatemičkog fakulteta u Novom Sadu, Dragoslav Pavić, Branko Miljanović, Marijana Čačić, Ljubica Grbović

- Procena rizika na radnom mestu u slučaju postojanja lokalne vibracione nokse, Monika Papić, Neda Jocić Neki aspekti požara u pograničnim šumskim oblastima izazvani paljenjem na poljoprivrednom zemljištu, Potoceanu Nadia, Ianici Sava

- Analiza rizika toplotnog zračenja usled izlivanja dihlormetana, Jasmina Kanazir, Vesna Petrović

- Preventiva u zaštiti-prioritet u delatnosti tehničke kulture, Bogdan Stanić

- Sveobuhvatan pregled rizika u grafičkoj industriji, Branko Savić, Borislav Simendić, Dragoljub Rađić

- Buka kao element urbanističko-planske strukture, Snježana Kirin, Nikola Trbojević, Milan Vignjević

- Upotreba boca i trošila TNG u "Telekomu Srbija" A.D., Saša Mitić

- Akreditovana Visoka tehnička škola strukovnih studija, Božo Nikolić, Ljiljana Ružić Dimitrijević

- Kvantitativni pokazatelji i efekti implementacije obrazovanja za zaštitu životne sredine u osnovnoj školi, Kornelija Sabo, Cehmajster, Vesna Nikolić, Anita Petrović-Gegić

- Edukacija predškolske i školske dece u sistemu preventivne zaštite od požara, Dragan Adamović

- Primena multimedije u izvođenju nastave u zaštiti od požara, Miodrag Milićević

- Eksplozija-požar u porodičnoj kući usled curenja prirodnog gasa u podzemnom delu instalacije, Vladislava Tmušić

- Implementation of expert system in evaluation of candidiasis as twentieth century disease, Abramović Borislav, Bojić Gordana

- Novi Zakon o zaštiti od požara, Dragan Stojanović

Konferencije su održane u Amfiteatru Poslovno-sportskog centra "Vojvodina" u Novom Sadu. Najveći broj predavanja ilustriran je primjerima iz prakse što je učesnicima konferencija omogućilo da interaktivno učestvuju u analizi predavanja i uporedbu iznešenih sa vlastitim iskustvima.

Imperativ svakog savremenog društva je iznalaženje optimalnih mjera zaštite, kako bi se zaštitila životna sredina, radna okolina, a prije svega čovjek.

U cilju efikasnijeg upravljanja rizičnim situacijama potrebno je izvršiti identifikaciju stanja opasnosti, izučiti uzročnike rizičnih događaja i izraditi strategiju sprečavanja rizičnih događaja.

ZAKLJUČAK

Savremenim uključivanjem i upravljanjem životnom sredinom i radnom okolinom naučnih radnika i stručnjaka koji se bave bezbjedonosnim inženjeringom mogu se očekivati pozitivni rezultati, a razmjena mišljenja i saznanja jedan je od koraka koji doprinosi pozitivnim pomacima.

Svi učesnici su se složili da su konferencije bile puni pogodak a obrađene teme neprocjenjivo iskustvo.

Delegacija Tuzlanskog kantona je obavila niz korisnih susreta i razgovora sa kolegama i predavačima. Razmijenjeni su brojevi telefona i e-mail adrese.

Zajedničko mišljenje je da je dolazak na konferencije bio puni pogodak i da nešto slično treba što prije organizirati i na području Tuzlanskog kantona.

Mustafa Bajić

UZ POMOĆ KOLEGA IZ ITALIJE IZGRADITI ZAJEDNIČKI SISTEM ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Zahvaljujući prijateljima iz Italije i Provincije Arezzo civilne zaštite općina Lukavac, Gračanica, Doboj Istok, Petrovo i Doboj zajednički grade sistem borbe protiv prirodnih i drugih nesreća.

UVOD

Znajući da prirodne i druge nesreće ne poznaju granice Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla zajedno sa lokalnim strukturama vlasti u općinama Lukavac, Gračanica, Doboj Istok, te općinama iz RS-e Petrovo i Doboj, Međunarodnim Forumom Solidarnosti, te predstavnicima i ekspertima za civilnu zaštitu i volonterima Italije su izrazile volju o zajedničkoj saradnji sa ciljem pripreme, osposobljavanja i opremanja struktura civilne zaštite, zajedničkih vježbi i razmjene modela i zajedničkih procedura i uspostavljanja čvršće veze između struktura civilne zaštite i volontera, kao i pomoći u izvođenju zajedničkih projekata deminiranja uz Obalu i korito rijeke Spreče .

Seminar i Provincijska vježba civilne zaštite i volontera u Provinciji Arezzo u Italiji – Chimera 1

U organizaciji Provincije Arezzo, V.O.C.I.S. (Italijanska organizacija uključena u korporacijska pitanja) i Volontersko tijelo za civilnu zaštitu Provincije Arezzo, a nakon upriličene posjete Bosni i Hercegovini (Općine Gračanica, Lukavac, Doboj Istok, Srebrenica, Petrovo i Doboj i Kantonalnoj upravi civilne zaštite Tuzla) 20., 21. i 22. oktobra 2006. godine u Monte San Savinu organizovala je radionicu "Modeli integracije volonterskog servisa u Evropski servis civilne zaštite" koja je imala cilj da predstavi i analizira različite tipove civilne zaštite i modele intervencija kako u zemljama Evropske unije, tako i zemljama koje nisu članice Evropske unije.

Radionica je imala za cilj stvaranje okvira za bližu kooperaciju na polju civilne zaštite između istočne i zapadne Evrope i zemalja koje nisu članice Evropske unije.

Na radionicu pored Italije kao organizatora pozvani su predstavnici javnih vlasti odgovornih za lokalne zajednice i stručna lica iz oblasti civilne zaštite iz Bosne i Hercegovine, Poljske, Rumunije, Srbije i Crne Gore, Francuske i Holandije.

Učesnici radionice "Modeli integracije volontizma u Evropski servis civilne zaštite" su potpisali i deklaraciju namjene koja obuhvata promovisanje i formiranje evropske mreže civilne zaštite sa ciljem pripreme i organizacije razmjena modela i zajedničkih

kih procedura i uspostavljanje veza između volonterskih servisa i institucija na sve teme i problematike koje su povezane sa civilnom zaštitom.

Deklaraciju namjene potpisali su:

- Petrović Obren, Općinski načelnik općine Doboj,
- Mehinović Mehmed, Općinski načelnik općine Doboj Istok,
- Blagojević Vukadin, Načelnik za privredu, financije i civilnu zaštitu općine Petrovo,
- Mujkić Dževad, Općinski načelnik općine Lukavac,
- Bajić Mustafa, po ovlaštenju Općinskog načelnika, Pomoćnik Općinskog načelnika za civilnu zaštitu ,
- Dautbašić Ramo, predstavnik općine Srebrenica,
- Šabić Dženana, predstavnik Međunarodnog Forumu Solidarnosti, kao i
- Predsjednik Provincije Arezzo g-din Vincenzo Cacareli,
- Predstavnik Provincijskog vijeća volontera Provincije Arezzo g-din Gabriele Romanini,
- Predstavnik V.O.C.I.S g-din Francesco Bettoli i
- Predstavnik općine Lublin (Poljska) i predstavnik općine iz Rumunije.

Implementacija Deklaracije namjene

Na osnovu naprijed navedene deklaracije i Mišljenja Federalne i Kantonalne uprave civilne zaštite i

Saradnja

Ministarstva sigurnosti i nekoliko održanih sastanaka 05.03.2008.godine u Ambasadi Italije potpisan je Sporazum o koordinisanom djelovanju u okvirima civilne zaštite- Baza doline rijeke Spreče koji obuhvata slijedeće:

- Deminiranje u okviru zahvata obale rijeke Spreče,
- Uređenje vodotoka rijeke Spreče,
- Opremanje i osposobljavanje općinskih operativnih centara civilne zaštite i
- Jačanje kapaciteta protivpožarne zaštite i vatrogastva.

Implementacija projekta "Pet Roboris"

Nakon potpisivanja Protokola o saradnji na polju civilne zaštite i odobrenja od strane Ministarstva vanjskih poslova Italije i Generalne direkcije kooperacije za razvoj koji se sufinansira od strane Provincije Arezzo, Fondacije Abbe Pierre i koji je prihvaćen od

tafa Bajić, Lukavac- Amir Sejdinović, Doboj Istok-Sulejman Delić, Petrovo-Simić Vlado i Stjepanović Siniša i Doboj-Đekić Zoran i Mičić Slobodan, i predstavnicima Međunarodnog Foruma solidarnosti-Dženana Šabić učestvovali su na seminaru i provincijskoj vježbi "Chimera 2" koju je organizovala Provincija Arezzo uz podršku Nacionalnih struktura civilne zaštite Italije.

Seminar je započeo 19.11.2008.godine i trajao je do 23.11.2008.godine u okviru kojeg se najviše govorilo o italijanskim iskustvima i značaju volonterizma u oblasti zaštite i spašavanja.

U okviru Seminara i vježbe civilne zaštite "Chimera 2" obrađene su slijedeće teme:

- Sistem civilne zaštite-Italijanska-Oblast Toskana, provincija Arezzo,
- Međuopštinski centri, Opštine, Grada Arezzo,
- Komponente Nacionalne službe Civilne zaštite,

strane Nacionalnog odjela za civilnu zaštitu Italije započeta je realizacija projekta "Pet Roboris" koji će se implementirati u više faza..

U prvoj fazi projekta planirana je realizacija programa edukacija, uspostavljanja međuopćinskog centra za koordinaciju, edukaciju volontera i njihovo učešće u obukama, vježbama i akcijama zaštite i spašavanja, kao i organizovanje zajedničke vježbe 5 općina (Gračanica, Lukavac, Doboj Istok, Petrovo i Doboj) uz koordinaciju FUCZ, KUCZ Tuzla i Republičke uprave CZ RS-Regionalnog ureda CZ RS Doboj i volontera iz Italije.

Seminar i Provincijska vježba civilne zaštite i volontera u Provinciji Arezzo u Italiji – Chimera 2

U okviru realizacije I faze projekta i poziva ovlaštenih lica Provincije Arezzo, direktor Kantonalne uprave civilne zaštite, Zdenko Tadić zajedno sa šefovima službi civilne zaštite općina: Gračanica – Mus-

- Komponente Nacionalne službe Civilne zaštite sa akcentom na volontiranje,

- Planiranje u slučaju hitnosti-vrste i karakteristike teritorijalnih planova,

- Modeli intervencija komponenata Sistema Civilne zaštite,

- Provincijsko Vijeće Volonterijata za Civilnu zaštitu Arezza h.24/365,

- Regionalni sistem Službe za zaštitu od šumskih požara,

- Standardi i procedure,

- Posjeta Centru za hitne intervencije u slučajevima šumskih požara u Firenci,

- Aktivno učešće u toku vježbe u ključnim momentima "komandovanja" kroz razne simulacije,

- Pomoć u montiranju i postavljanju pomoćnog baznog kampa,

Saradnja

- Aktivno učešće u toku vježbe sa posebnim fokusom na momente komandovanja kroz razne simulacije,

- Sudjelovanje u izvješću Ce.Si,
- Aktivnosti u baznom kampu,
- Završna ceremonija, pres konferencija i preuzimanje Certifikata,

Poslije svake obrađene teme svi učesnici seminara i vježbe dali maksimalan doprinos, aktivno učestvovali u diskusijama, prenosili svoja iskustva iz domena zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i donošenju zaključaka po svim temama.

Prvog dana seminara (19.11.2008.godine) učesnici su upoznati sa Planom rada i realizovane su slijedeće teme: Sistem civilne zaštite-Italijanska republika-Oblast Toscana, provincija Arezzo, Međuopštinski centri-opštine-grada Arezzo, Komponente Nacionalne službe civilne zaštite i Komponente Nacionalne službe civilne zaštite sa akcentom na volontiranje.

Obučene, opremljene, dobro uvježbane i pravilno upotrijebljene snage na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća su garant uspjeha.

Drugi dan seminara (20.11.2008.godine) učesnici seminara i vježbe su pored posjete Provinciji Arezzo upoznati sa slijedećim temama: Planiranje u slučaju hitnosti-vrste i karakteristike teritorijalnih planova, Modeli intervencije komponenata sistema civilne zaštite, Provincijsko vijeće volontera za civilnu zaštitu Arezza 24h/365, Regionalni system Službe za zaštitu od šumskih požara, standardi i procedure.

Po naprijed navednim temama predavači gosp. Paolo Emilio Cherubini, inženjer Bufoni i inženjer Baldini upoznali su učesnike vježbe o planskim dokumentima Provincije Arezzo, opasnostima koje ugrožavaju Provinciju (Poplave, zemljotresi, saobraćajne nesreće i dr.), o informisanosti stanovništva i načinu angažovanja snaga i sredstava na zaštiti i spašavanju.

Učesnicima vježbe u ime Nacionalne civilne zaštite obratio se Dr.Venco Galante koji je govorio o sistemu civilne zaštite u Italiji i iskustvima o učešću na zadacima zaštite i spašavanja u drugim zemljama pogođenim prirodnim i drugim nesrećama.

U okviru posjete provinciji Arezzo učesnike vježbe iz Bosne i Hercegovine primili su najviši dužnosnici Provincije Arezzo, predsjednik provincije, gospodin Vincenzo Caccarelli i Perfeto regije Toskana.

U ime učesnika seminara i vježbe iz Bosne i Hercegovine Presjedniku provincije Arezzo i Perfetu regije Toskana na prijemu i ukazanom gostoprinstvu zahvalio se Direktor KUCZ Tuzla, gospodin Zdenko

Tadić.

Gospodin Tadić u svom izlaganju se osvrnuo na značaj i važnost Projekta kojeg će finansirati vlasti Italije, kao i na opasnosti koje ugrožavaju Tuzlanski kanton i Regiju Doboj sa posebnim akcentom na kontaminirane površine pod minama i na probleme koji umanjuju spremnost struktura zaštite i spašavanja.

Treći dan seminara (21.11.2008.godine) učesnici vježbe sa organizatorima seminara i vježbe posjetili su Firencu i upoznali se sa opasnostima koje ugrožavaju ovaj grad..

Učesnici seminara i vježbe upoznati su sa prirodnim nepogodama koje su 1966.godine pogodile Firencu. Naime 1966.godine usled velikih kišnih padavina došlo je do izlivanja rijeke Arno iz svog korita koja je prouzrokovala plavljenje grada Firence i tom prilikom poginulo je 29 lica.

Prema izjavama stručnjaka, a zbog istorijskog nasleđa i nemogućnosti primjene adekvatnih mjera zaštite grada, Firenca je i dalje u opasnosti od izlivanja rijeke Arno.

U okviru posjete Firenci upriličena je i posjeta Centru za hitne intervencije u slučajevima šumskih požara koji koordiniraju i rukovode akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od šumskih požara i upoznali se sa njihovim radom.

Operativni centri su aktivni 365 dana 24 sata, primaju informacije sa terena, obrađuju ih i angažuju timove za hitne intervencije koji su uvijek spremni.

U drugom dijelu učesnici seminara su uzeli aktivno učešće u razradi ključnih momenata "komandovanja" kroz razne simulacije. Razrađivani su zadaci i simulacije velikih kišnih padavina, povećanja vodostaja i preliivanja vode na hidroakumulaciji Modrac, kao i plavljenje naseljenih mjesta nizvodno od hidroakumulacije Modrac.

Svaki učesnik je razrađivao simulaciju preduzimanja mjera zaštite za područje iz kojeg dolazi.

Četvrti dan seminara i vježbe (22. 11. 2008. godine) učesnici vježbe su uzeli aktivno učešće u toku vježbe, kao i praćenja aktivnosti u baznom kampu.

Provincijska vježba civilne zaštite i volontera u Provinciji Arezzo u Italiji – Chimera 2, koja je održana na širem prostoru Provincije Arezzo i koju su lokalni i državni mediji aktivno pratili, pokazala je dobru opremljenost, obučenosť ali i organiziranost svih učesnika posebno volontera.

Završnica vježbe organizovana je na posebno pripremljenom poligonu od oko 1000 m² uz prisustvo najviših predstavnika vlasti, gostiju i medija. Demonstrirano je spašavanje nastradalih ispod ruševina, iz auta, iz bunara, zbrinjavanje nastradalih kao i demonstracija opreme svih učesnika vježbe. Slika je bila impresivna posebno za predstavnike civilne zaštite iz Bosne i Hercegovine kada je bila smotra opreme sa kojom raspolaže sistem zaštite i spašavanja navedene provincije.

Na pres konferenciji koja je organizovana u

povodu vježbe direktor Kantonalne uprave civilne zaštite Tuzla i šefovi službi predstavili su svoje općine, organizaciju i način funkcionisanja civilne zaštite na kantonalnom i lokalnom nivou i zahvalili se u ime svojih općina Vladi Italije i Provinciji Arezzo koje su odobrile Projekat za koordinirano upravljanje aktivnostima civilne zaštite "Pet Roboris" koji će se implementirati u više faza.

U prvoj fazi projekta realizovat će se program edukacija, uspostavljanje međuopćinskog centra za koordinaciju, edukacija volontera i njihovo učešće u akcijama zaštite i spašavanja, kao i organizovanje zajedničke vježbe ovih 5 općina (Gračanica, Lukavac, Doboj Istok, Petrovo i Doboj) i volontera iz Italije. Pratili smo izvođenje vježbe koja se održavala u Provinciji Arezzo, gdje su učestvovalе jedinice civilne zaštite i volontera različitih specijalnosti

Peti dan seminara i vježbe (23.11.2008.godine) učesnici vježbe su učestvovali na završnoj ceremoniji i pres konferenciji vježbe.

Svi učesnici iz Bosne i Hercegovine koji su prošli kroz petodnevni seminar i vježbu dobili su Certificate o učešću na seminaru "Pet Roboris" Arezzo 19-23 novembra 2008.godine.

ZAKLJUČAK

Seminari i vježbe ovakvog tipa oslikavaju organizovanost, opremljenost, obučenosť i spremnost struktura zaštite i spašavanja u akcidentnim situacijama.

U cilju spremnosti i jačanja struktura zaštite i spašavanja na području Tuzlanskog kantona potrebno je organizovati i planirati vježbe uz učešće 5 općina (Gračanica, Lukavac, Doboj Istok, Petrovo i Doboj) i operativne italijanske strukture zaštite i spašavanja sa tehnikom i osobljem.

Mustafa Bajić

UDAR GROMA I KAKO SE ZAŠTITITI

Istraživanje groma kroz istoriju

Grom je oduvijek fascinirao i plašio čovjeka, zaokupljavao je njegovu maštu. Čak ni danas ta pojava nije sasvim objašnjena i još uvijek naučnici pokušavaju da shvate i objasne neke pojave vezane za udar groma. U antičko doba grom i grmljavina su bili znaci božanskog djelovanja. Starim Grcima grom je bio jedno od Zeusovih oružja. Slično je bilo u kulturama i religijama većine starih naroda, a razna praznovjerja su se održala gotovo do današnjih dana. Sredinom 18. vijeka Benjamin Franklin je dokazao da je grom električna pojava.

Novija istraživanja groma idu u više pravaca. Jedan od njih je razvoj mreže uređaja za detekciju i registraciju gromova, koja omogućava da se sa jednog mjesta pregledno prati situacija na većem području. Drugi važan pravac istraživanja je pokušaj da se što bolje snime i matematički opišu pojave pri udaru groma. Pri izučavanju tih pojava koriste se umjetno izazvani gromovi.

Nastajanje groma

Udar groma je kratkotrajno pražnjenje statičkog elektriciteta nakupljenog u oblacima. U toplim razdobljima godine, kada se tlo zagrije, s njega se brzo diže topli, vlažni zrak. Sudarajući se sa kišnim kapima usmjerenim prema tlu, nastaju veće i manje kap-

ljice. Tako nastale manje kapljice ostaju električno negativno nabijene, dok veće kapljice budu pozitivno nabijene. Te manje i lakše kapljice vjetar odnosi u gornji dio oblaka koji stoga biva uglavnom negativno nabijen, dok se u donjem dijelu oblaka skuplja pozitivan naboj. Razlika potencijala između tla i donjeg dijela oblaka iznosi i nekoliko desetina miliona volta. Najčešći su udari groma negativnog polariteta koji počinju od oblaka i završavaju na tlu. Negativni naboj iz oblaka se počinje kretati prema tlu kad jačina električnog polja u blizini oblaka premaši probojnu čvrstoću zraka i vodenih kapljica. Naboj se probija skokovito prema tlu. Početni dio naboja naziva se predvodnik, a kanal kojim je on prošao ostaje joniziran i pun negativnog naboja. Što se više predvodnik približava zemlji i isturenim objektima na njoj, on na njima privlači sve više pozitivnih naboja koji se nakupljaju na gornjem kraju objekta. Zbog toga naglo raste jačina električnog polja u blizini tla, te kad ona premaši probojnu čvrstoću zraka, dolazi do uzlaznog izbijanja suprotnog (pozitivnog) polariteta od tla prema predvodniku. U trenutku kad se ta dva izbijanja spoje dolazi do jakog prodora pozitivnog naboja iz uzlaznog izbijanja u negativno jonizirani kanal predvodnika. To se naziva glavno pražnjenje, a ono traje 70-100 ms i praćeno je jakim svjetlucanjem i bljeskovima. Uzlazni gromovi, koji započinju na nekom objektu na tlu i kreću se prema nabijenom oblaku, mnogo su rjeđi.

Djelovanje groma na čovjeka

Udar groma može biti direktan ili posredan. Direktan udar groma u čovjeka uzrokuje visoki napon u tijelu, reda veličina 100 kV, uslijed čega sa površine ljudskog tijela nastaje preskok u obliku električnog luka, preko kojeg teče najveći dio električne struje nastale udarom groma, dok kroz tijelo čovjeka prolazi struja vrijednosti nekoliko ampera. Rijetki su oni koji mogu preživjeti direktan udar groma. Električni tok koji teče po površini ili kroz tijelo može uzrokovati:

- različite poremećaje srčanog ritma, srčani zastoj
- zastoj disanja uzrokovan paralizom mišića za disanje i/ili poremećajem centra za disanje
- gubitak svijesti, privremena paraliza, konvulzije i/ili nemogućnost prisjećanja na događaje koji su prethodili udaru groma, koma
- površinske opekotine različitih oblika, tipično poput paprati, na mjestima na kojima se znoj ili kap-

Ijice kiše naglo pretvaraju u paru ili ispod metalnih pred-meta (dugmad, nakit), moguća je i karbonizacija tijela

- "blast" ozljede prsnoga koša i trbuha, prijelomi kosti, ozljede oka i uha
- različiti psihički i neurološki poremećaji.

Posredni udar groma se događa kada čovjek nije pogođen ukupnom strujom groma, nego samo jednim njezinim dijelom. Opasnosti za čovjeka su tada jako velike ako se nalazi u krugu 100 m od mjesta udara groma. Od mjesta udara groma strujnice se raspršuju nekontrolirano i u stanju su usmrtniti čovjeka.

Zaštita objekata - gromobranska zaštita

Gromobrani su na zgradama već 250 godina. Služe da pri udaru groma sprovedu električni tok u zemlju i na taj način spriječe požar i druge štete. Odgovor na pitanje da li je gromobran zaista potreban će dati elektro projektant, koji će u skladu s važećim standardom o zaštiti objekta od udara groma, izraditi projekt gromobranske instalacije. Zgrade treba da imaju gromobran, bez obzira da li je to formalno zahtijevano ili ne, a posebno u slučaju ako je:

- zgrada viša od drugih u okolini
- krov od lako zapaljivog materijala poput drveta ili slame
- u zgradi uskladišten lako zapaljivi ili eksplozivni materijal
- u zgradi smješteno kulturno dobro velike vrijednosti

Ukoliko nema posebnih zahtjeva ili se pomoću standarda izračuna da gromobran nije potreban, odluka o postavljanju gromobrana ovisi o odluci vlasnika. Za pravilnu zaštitu od djelovanja groma mora biti izvedena kako vanjska tako i unutrašnja gromobranska zaštita. U vanjsku zaštitu od udara groma spadaju svi metalni dijelovi van zgrade, na zgradi i u unutrašnjosti zgrade, koji služe za lovljenje i odvođenje ener-

gije groma u zemlju. Vanjska zaštita štiti od požara, dok unutarnja zaštita štiti od električnog i magnetnog utjecaja na ljude, metalne instalacije te električne i elektronske uređaje. U to se ubraja izjednačenje potencijala, koje u slučaju udara groma sprečava nastanak opasnih razlika potencijala.

Zaštita ljudi

Najbolju zaštitu pružaju građevine s pravilno izvedenom gromobranskom zaštitom, automobili s metalnom karoserijom, kabine građevinskih strojeva, stambene prikolice i autokuće te kabine žičara. Kada se sprema nevrijeme, treba čim prije potražiti prikladni zaklon. Svi ljudi na otvorenom prostoru, bez obzira da li pješake ili su na biciklu, motoru ili automobilu s dignutim krovom, nalaze se u opasnosti da ih udari grom. Znakovi da se priprema nevrijeme su slijedeći:

- pojavljuju se tamni kupasti oblaci
- dolazi do jakih udara vjetra
- počinje grmiti i sijevati. Ako čujete grmljavinu, znači da ste dovoljno blizu da vas udari grom.
- ako se osjeti pucketanje, a kosa počinje kostriješiti, ili ako se može vidjeti plava arueola oko objekata, radi se o električnoj aktivnosti. Odmah napustiti to područje, a ako je to nemoguće, treba čučnuti, spustiti glavu i rukama pokriti uši kako bi se spriječila ozljede bubnjića.

Kako se ponašati za vrijeme nevremena u građevini?

Ukoliko je građevina opremljena gromobranom, koji je izrađen u skladu s važećim propisima, ne postoji opasnost za ljude i opremu koja se nalazi u građevini za vrijeme nevremena. Ipak, izbjegavajte zadržavanje pokraj pro-zora, otvorenih vrata, metalnih stubova i predmeta kao što su slavine, utičnice i električni prekidači, ne koristite telefon i mobitel tokom oluje.

Zaštita od groma

Kod većine starijih građevina ili ne postoji gromobranska instalacija ili je potrebna sanacija iste, i za njih vrijedi:

- izbjegavati dodir sa svim metalnim dijelovima koji su povezani s vanjskim dijelom zgrade: električna, plinska, telefonska, vodovodna, antenska instalacija, instalacija centralnog grijanja

- ne koristiti telefon i mobitel

- izvući električne i antenske odnosno modemske utičnice iz skupljih električnih aparata kao što su: televizor, radio, računalo, printer, fax.

- ne tuširati se, odnosno ne kupati se u kadi, ne prati rublje ili posuđe.

- u kamenim i drvenim kućama, koje nemaju gromobransku zaštitu, najsigurnije mjesto je sredina kuće i to u čučecem položaju.

- odmaknuti se od metalnih dijelova ograde.

Kako se ponašati za vrijeme nevremena na otvorenom?

Ukoliko Vas nevjere iznenadi na otvorenom, odmah potražite čvrsto sklonište, a ako ga nema, nastojte izbjegavati najviše dijelove brda ili planine, izbjegavajte otvorena polja – prostore, plaže i kupanje u vodi. Izbjegavajte mjesta blizu usamljenih stabala, električnih i telefonskih stubova. U zatvorenom automobilu ste sigurni: ne izlazite van i ne dodirujte metalne predmete u automobilu. Odmaknite se od metalnih ograda i mreža, tokom oluje izbjegavajte nošenje metalnih predmeta. Mjesta koja nude zaštitu su pećine, jame ili usjeci, i sl., ali ne i plitke jame mokrih stijena. Nemojte se naslanjati na stijene. Zaštitu nemojte tražiti u većim skupinama ljudi. Najbolji položaj je čučeci, nagnite se prema naprijed stavljajući ruke oko koljena, noge držite što je moguće više skupa. U tom položaju smanjuje se tjelesna visina i manjom površinom tijela dodiruje tlo. Ukoliko ne možete drugačije, sjedite tako da su vam noge što

bliže tijelu. Ni u kom slučaju nemojte zalijegati.

U šumi, gdje su drva jednake visine je manja opasnost od udara groma. Ipak odmaknite se od stršućih stabala i ruba šume. Čučnite i udaljite se barem 3 metra od debelih stabala. Bolje je da se skvasite, nego da tražite zaštitu pod niskim i gustim grmovima.

Pružanje prve pomoći

1. Odmah pozvati hitnu medicinsku pomoć.
2. Žrtvi udara groma može se odmah pristupiti i dodirnuti je bez opasnosti.
3. Spasilac mora procijeniti, vodeći računa o ličnoj sigurnosti, je li moguće žrtvu premjestiti na sigurnije mjesto.
4. S prvom pomoći započeti ukoliko je unesrećenik bez svijesti, ima isprekidano disanje ili uopće ne diše, nema opipljivog pulsa odnosno ima raširene zjenice. Unesrećenika položiti na leđa i odmah započeti sa masažom srca. Pri tom osloboditi sve dišne puteve. S obje ruke (jednom na drugoj) 10 puta pritisnati prsa u razmaku od 1 sekunde toliko snažno da mu se prsni koš spusti do 5 cm. Ukoliko unesrećenik nije počeo disati ponoviti postupak ili početi s oživljavanjem usta na usta. To se mora tako dugo ponavljati dok ne dođe pomoć ili liječnik koji će ustanoviti smrt. Kad ima više žrtava, prednost u zbrinjavanju imaju uvijek one koje treba oživljavati.
5. Onesviještenu žrtvu postaviti u bočni položaj.
6. Zbrinuti ostale ozljede (prijelome, rane i opekline).
7. Svaku žrtvu udara groma treba prevesti u bolnicu uz stalan nadzor životnih funkcija.

*Kurbašić Elvedin
Strašević Salih*

MONITORING STJENSKOG MASIVA RUDNIKA SOLI "TUŠANJ"

Potapanjem rudnika soli zaustavljen proces tonjenja Tuzle Monitoring stijenskog masiva osigurava plaćanje ponašanja površine terena iznad rudnika i djelovanja u slučaju potrebe.

Uvod

Prvi pisani podaci o postojanju tuzlanskih prirodnih slanah izvora potiču iz ranog srednjeg vijeka kada se sa sigurnošću može reći da se so na ovim prostorima dobivala od pamtivijeka. Na ovo ukazuje sam naziv koji se prije koristio za ovo područje (Salines na latinskom jeziku znači grad solana) dok neki historičari smatraju da je i ime Bosna vezano za so jer na ilirskom jeziku boss znači so. Današnji naziv Tuzla je dobila u 15. vijeku po dolasku Turaka i opet je vezano za so jer na turskom jeziku tuz znači so.

Karakteristična su tri historijska perioda u proizvodnji soli odnosno slane vode:

do 15. vijeka, prirodno otapanje - slani izvori,

od 15. vijeka do kraja 19. vijeka, primitivna proizvodnja - plitki bunari,

od kraja 19. vijeka do danas, industrijska proizvodnja - duboki bunari.

Industrijska eksploatacija soli iz ležišta u Tuzli započela je 1885. godine po modelu kolonijalne industrijalizacije u Bosni i Hercegovini. Otkopne metode za eksploataciju soli bile su:

- nekontrolisano izlučivanje soli sa površine terena na reviru Tmovac-Hukalo (od 1885. godine i danas),

- komorno stubno otkopavanje iz jame na reviru Tušanj (od 1967. do 2002. godine),

- kontrolisano izlučivanje iz jame na reviru Tušanj (od 1983. do 1992. godine).

Ubrzan razvoj hemijske industrije osamdesetih godina doveo je do intenzivnije nekontrolisane eksploatacije na reviru Trnovac-Hukalo i samim tim pojačanog tonjenja uže gradske zone, što je rezultiralo razmišljanjima o potrebi iznalaženja novih resursa, planskoj obustavi otkopne metode nekontrolisanog izlučivanja soli na reviru Tmovac-Hukalo i traženju zamjenskih kapaciteta za potrebe potrošača slane vode. Sve ovo je bilo dovoljno da se opredijeli za novu strategiju upravljanja sonomineralnom sirovinom. Strategija je u osnovi podrazumijevala:

- Plansko potapanje jame na reviru Tušanj,

- Revitalizaciju i puštanje u proizvodnju Rudnika soli "Tetima",

Plansku obustavu metode nekontrolisanog izlu-

čivanja soli na reviru Tmovac-Hukalo.

Prve dvije stavke iz pomenute strategije su vođene paralelno od 2002-2006. godine. U ovom periodu su završene aktivnosti na pripremi i potapanju jame Tušanj, a istovremeno se radilo na revitalizaciji rudarskih objekata, postrojenja i uređaja na ležištu kamene soli Tetima. Tek nakon okončanja ovih aktivnosti stekli su se uvjeti za početak realizacije treće, u tehničkom smislu, najsloženije faze.

Tehnički aspekti prestanka eksploatacije nekontrolisanim izlučivanjem

Ležište kamene soli u Tuzli, iako relativno malih dimenzija, ima vremenski dugu i problemima vrlo bogatu historiju eksploatacije. Osnovni i najstariji vid eksploatacije soli iz ležišta sastoji se u korištenju podzemnih voda, koje prirodnim putem prihranjuju ležište, otapaju lako topljivu kame- nu so i stvaraju zasićenu slanicu, koja se posredstvom, na početku eksploatacije plitkih, a kasnije dubokih bunara, crpi na površinu. Ovim vidom eksploatacije, uslijed otapanja soli, dolazi do, po prostom i vremenu, nekontrolisanog stvaranja deficita masa u ležištu što ima za posljedicu vrlo složene procese degradacije masiva.

Otapanjem soli stvoreni deficiti mase u sonim naslagama dovode do slijeganja sonih naslaga i promjene primarnog stanja i svojstava u masiva. Na ovaj način u zonama katstifikacije sonih naslaga, uslijed otapanja soli, nastaju geološki nove sredine, čije osobine utiču na promjene u višeležećim naslagama.

Ovi složeni procesi na ležištu započeti su daleko prije početka vještačke eksploatacije slanice i imali su obilježja laganah prirodnih procesa. Vještačkom eksploatacijom slanice oni su samo ubrzani i poprimili su obilježja takvih procesa sa vidljivim posljedicom.

Definisanje mehanizama destrukcije masiva erodovanjem ležišta soli prirodnim i vještačkim izlučivanjem i pokušaj prognoziranja ponašanja masiva i površine terena u toku i nakon obustavljanja nekontrolisane eksploatacije predstavlja najsloženiji interdisciplinarni problem na koji se u inženjerskoj praksi može naići. Pod pojmom nekontrolisana eksploatacija soli podrazumijeva se proces kod koga se za tačno mjerljivu količinu eksploatisane soli ne zna tačan prostorni položaj i oblik šupljine nastale kao produkt tog izlučivanja.

Do sada je iz ležišta iscrpljeno oko 90 miliona m³ slane vode prosječnog saliniteta 300 kg/m³ odnosno eksploatirano je oko 27 miliona tona soli što je stvorilo deficit čvrste mase od oko 12,6 miliona m³. Ovo je imalo za posljedicu gravitaciono kretanje tj. spuštanje krovine što rezultira laganim i sporim procesima prenošenja ovih pokreta, opadajućom brzinom kroz masiv sve do površine terena, gdje se proces manifestuje u obliku njegovog slijeganja zauzimajući pri tome daleko veću površinu rasprostiranja u odnosu na primarnu površinu izluživanja u produktivnoj formaciji. Površina područja lociranja bunara iznosi oko 25 ha, površina ležišta soli oko 160 ha dok je površina slijeganja terena preko 500 ha. Maksimalne vrijednosti slijeganja terena na pojedinim tačkama iznose i preko 10 metara. Ovo je imalo za posljedicu oštećenja i rušenja brojnih javnih, kulturnoistorijskih, prosvjetnih, zdravstvenih i privatnih objekata iz uže gradske zone kao i preseljenje oko 10.000 stanovnika u druge dijelove grada.

Period obustave nekontrolisane eksploatacije slane vode

Nakon izrade i revizije "Dopunskog rudarskog projekta obustave crpljenja slane vode na reviru Tmovac-Hukalo", marta 2006.godine pristupilo se njegovoj realizaciji. Prema navedenoj projektnoj dokumentaciji planirano je da se realizacija ovog složenog problema odvija fazno, odnosno da se smanjenje volumena crpljenja slane vode vrši postepeno.

U maju 2007. godine, nakon 15 mjeseci postepenog smanjenja volumena crpljenja, trajno se prestalo sa crpljenjem slane vode sa revira Trnovac-Hukalo tuzlanskog ležišta kamene soli.

Sam čin obustavljanja nekontrolisane eksploatacije predstavlja radikalnu mjeru istorijskog značaja u borbi protiv destrukcije i slijeganja jer se po prvi puta primjenjuje mjera koja eliminiše generiranje uzroka slijeganja, za razliku od dosadašnjeg angažmana koji se bazirao na eliminisanju posljedica slijeganja. Pri tome se mora uzeti za činjenicu da se na sadašnjem stepenu poznavanja građe, stanja i svojstava destabiliziranog masiva dijela ležišta na kome je izvođena dugotrajna eksploatacija soli nekontrolisanim izluživanjem, nisu poznati pouzdani mehanizmi, odnosno načini na osnovu kojih bi mogli unaprijed kvantificirati reakcije masiva na nove uslove koji će mu biti nametnuti pri smanjenju produkovanja deficita čvrstih i tečnih masa i konačno njihovog eliminisanja. Iz tih razloga mora se prihvatiti činjenica da monitoring stijenskog masiva ostaje glavna kontrolno-regulatorna mjera u toku realizacije ovog projekta

gdje je predviđeno da primarna konsolidacija traje 3-5 godina a sekundarno znatno duže. Cilj monitoringa je ostvarivanje direktnog uvida i kontrole reakcije površine terena prouzrokovanih eliminacijom deficita čvrstih masa zbog prestanka eksploatacije soli i promjene bilansa tečnih masa izraženog preko porasta nivoa podzemnih voda u ležištu. U okviru monitoringa masiva predviđene su slijedeće vrste opservacija:

- Monitoring nivoa podzemnih voda,
- Monitoring fizičko-hemijskih karakteristika slane vode,
- Monitoring površine terena geodetskim metodama,
- Inženjersko-geološki monitoring površine terena i
- Geofizički monitoring

Aktivnosti na realizaciji monitoringa stijenskog masiva, odnosno aktivnost na njegovoj institucionalnoj provedbi, vodene u i još uvijek se vode putem Ekspertnog tima za monitoring stijenskog masiva.

Na osnovu dosadašnjeg praćenja monitoringa stijenskog masiva mogu se formulisati slijedeći zaključci:

Utvrđena je visoka međuovisnost kretanja NPV na cijelom ležištu i to na svim osmatračkim objektima čime je još jedanput potvrđena ranija teza o jedinstvenoj pukotinsko-karstnoj izdani budućići da na izmjenu hidrauličkih parametara, na bilo kom dijelu ležišta, odmah reaguju svi osmatrački objekti.

Nisu zabilježene oscilacije NPV na pijezometrijskim tačkama koje bi ukazivale na blokovskapomjeranja što je svakako jedan od najvažnijih rezultata dosadašnje provedbe monitoringa.

Preliminarni geodetski podaci pokazuju da u zoni maksimalne destrukcije masiva nije bilo dodatnih deformacija,

Na svim uzorcima koji se ispituju nisu uočene neobjašnjive anomalije u koncentraciji i hemijskom sastavu slane vode,

Podaci IG monitoringa ukazuju da su u promjene u granicama dosadašnjih.

Nisu uočene pojave opasnih gasova na površini terena,

Uzevši u obzir sve naprijed navedeno kao i činjenicu da se monitoring ne sprovodi u cjelosti (geofizički dio) generalno se može zaključiti da nisu uočene pojave koje bi sugerisale na dodatno pogoršanje stanja stabilnosti stijenskog masiva.

Bahir Imamović

BROJ ZA HITNE SITUACIJE 112

Uvod

S obzirom na učestala putovanja evropskih građana zemljama Evropske unije, nametnula se potreba uvođenja usluge unificiranog telefonskog broja za pomoć, koji bi vrijedio u svim državama unije. Broj 112 je evropski broj za hitne situacije, koji vrijedi na području svih zemalja članica Evropske unije. Broj je prvi put uveden 1991. kako bi putnici u Evropi mogli birati samo jedan broj umjesto da moraju pamtiti različite brojeve hitnih službi za svaku zemlju. Poziv na taj broj se proslijeđuje do operatera koji, zavisno od vrste problema, direktno rješava zahtjev ili ga preusmjerava na lokalnu hitnu pomoć, policiju ili vatrogasce. Operateri usluge 112, zbog sistema koji djeluje na području cijele unije, moraju govoriti nekoliko stranih jezika, a svi operateri u pravilu znaju govoriti engleski jezik. Građani Evropske unije u velikoj većini (oko 95%) smatraju da je korisno imati jedinstveni broj za hitne situacije u cijeloj EU. Iako ovaj sistem postoji već nekoliko godina i uspješno funkcioniра, tek je 3. juna 2008. godine službeno promoviran kao općevažeća usluga na prostoru EU.

Od kako je 2003. godine stupio na snagu zakonski okvir o telekomunikacijama, 26 od 27 zemalja članica uvele su mogućnost besplatnog poziva broja 112 s fiksnih i mobilnih telefona, u svako doba dana i noći. Kako Bugarska nije na vrijeme uvela takvu mogućnost, Evropska komisija je protiv nje pokrenula postupak, koji je u decembru 2008. godine obustavljen jer je Bugarska u međuvremenu ispunila postavljene zahtjeve. Pojedine zemlje su zadržala i zasebne

dežurne brojeve vatrogasaca, policije i hitne pomoći.

Ti brojevi bi nakon određenog vremena trebali biti zamijenjeni brojem 112.

Cilj modernog sistema za pozivni broj 112 je:

- Pomoći ljudima u opasnosti ili drugim stresnim situacijama

- Stvoriti kod ljudi osjećaj sigurnosti i postojanja sistema koji im stoji na raspolaganju i služi za zaštitu njihovih vlastitih života i imovine

- Omogućiti organizovanje brze i efikasne akcije spašavanja i zaštite ljudskih života i imovine odnosno omogućiti dolazak pomoći na mjesto nesreće u najkraćem mogućem vremenskom roku.

Od 2003. telefonski operateri moraju službama 112 omogućiti automatsko lociranje pozivatelja na bilo kojem mjestu Evropske unije, što je naročito važno za one koje putuju izvan svoje zemlje, budući da oni tek u rijetkim slučajevima mogu dati tačnu adresu s koje zovu u pomoć. Ta će novina biti preduvjet za uvođenje tehnološki zahtjevnijeg *eCall* (Emergency Call) sistema koji se ugrađuje u automobile, a koji u slučaju prometnog udesa automatski kontaktira operatera službe 112 dostavljajući mu precizne podatke o mjestu događaja, pa i vrsti udesa. Prođe li sve po planu ta će tehnologija biti spremna za upotrebu tokom 2009. godine. Očekuje se da će uvođenjem ove tehnologije doći do značajne ekspanzije drugih sličnih servisa, kao što je na primjer informacije o stanju na putevima. Pojedini auto proizvođači, kao što su BMW, PSA i Volvo, neke osobine *eCall* rješenja već su uvele u upotrebu, koristeći SMS.

Da bi centri za hitne telefonske pozive bili efi-

kasni, najvažnije je da cijela mreža 112 ispunjava izvjesne kriterije kvaliteta. Najvažniji među njima je da edukuje javnost kako da ispravno koristi ovaj broj. Broj 112 trebalo bi koristiti samo u hitnim slučajevima i kada je to zaista neophodno. Centri 112 primaju i dojave o prijetnji od nesreća, većih nesreća i katastrofa ili njihovu nastanku. Ukoliko nesreću ili katastrofu nije moguće izbjeći, centri 112 pravodobno će uzbuniti i obavijestiti stanovništvo preko sistema za uzbunjivanje i elektronskih medija.

Uvođenjem sistema jedinstvenog evropskog broja 112, sve zemlje koje su kandidati za ulazak u EU ili će to tek postati, dobivaju mogućnost prilagoditi svoje standarde sigurnosti i zaštite ljudskih života i imovine onima koji vrijede u Evropskoj Uniji.

Evropska komisija je donijela odluku o uvođenju Evropskog dana broja 112 koji se obilježava 11.2. na cjelokupnom teritoriju Evropske unije. Pored toga, Evropska komisija smatra kako države Unije moraju uložiti dodatne napore u informisanje građana o značaju evropskog broja za brzu pomoć. Komisija je isto tako upozorila kako pojedine članice moraju investirati u telekomunikacijsku infrastrukturu kako bi se *sustav 112* mogao unaprijediti.

Kada zvati 112?

Broj 112 poziva se u svim situacijama koje zahtjevaju angažovanje vatrogasne jedinice, hitne pomoći ili policije. Na primjer, u slučaju ozbiljnog saobraćajnog udesa ili požara na objektu.

112 ne treba zvati da bi provjerili da li radi mobilni telefon, da bi dobili informacije o stanju na putevima, vremenski izvještaj i opće informacije. Također, broj 112 ne treba zvati da bi prijavili događaj koji nije direktno vezan za spašavanje života i zdravlja, kao što je prijava krađe, prijava vozila koje je napravilo zastoje u saobraćaju i slično, za takve situacije treba zvati direktno policiju. Ipak, ukoliko postoji sumnja, treba nazvati broj 112 jer će nečiji život možda biti spašen. Nepotrebni, a isto tako i lažni pozivi, mogu opteretiti sistem, što može dovesti u opasnost život osoba kojima je zaista potrebna pomoć. Zbog velikog broja lažnih poziva, Belgija, Kipar, Francuska, Slovenija i Velika Britanija su odlučile blokirati pozive na broj 112 sa mobilnima bez SIM kartice.

Šta se događa kada se pozove broj 112?

Na poziv će se javiti posebno osposobljeni operator, koji može direktno upravljati zahtjevima ili će poziv prebaciti na odgovarajuću službu koja može odgovoriti na zahtjeve. Kako bi se izbjegla konfuzija, jer je isti incident možda već prijavljen od drugih oso-

ba, nužno je identifikovati pozivaoca te se uzimaju lični podaci pozivaoca: ime, adresa i telefonski broj. Potrebno je dostaviti informaciju šta se dogodilo, gdje se dogodilo, kome je potrebna pomoć i koliko osoba treba pomoć, da li je slobodan pristup mjestu događaja, ima li naoružanih osoba i slično.

U slučaju da je broj 112 greškom pozvan, vezu ne treba prekidati. Operatora treba obavijestiti da je sve u redu, u suprotnom bi služba za pruženje pomoći mogla biti upućena na mjesto poziva da utvrdi šta se događa.

EU propisi koji se odnose na 112

U julu 1991. Vijeće Evropske zajednice je usvojilo odluku o broju 112. Od svih zemalja članica se traži da uvedu jedinstveni Evropski broj za hitne situacije.

U martu 2002. godine je usvojena direktiva, kojom su dati određeni zahtjevi u pogledu korištenja broja 112:

Besplatni pozivi – pozivi na broj 112 moraju biti besplatni sa svih fiksnih i mobilnih telefona.

Nema diskriminacije - pozivi na broj 112 moraju biti na odgovarajući način obrađeni, bez obzira da li je poziv upućen na broj 112 ili neki drugi broj za vanredne situacije. U pojedinim državama (Švedska, Danska, Holandija) broj 112 je glavni broj za hitne pozive, dok je u ostalim državama broj 112 ravnopravan sa ostalim brojevima za hitne situacije.

Određivanje lokacije pozivatelja – sistem mora biti u stanju da odredi lokaciju sa koje je upućen poziv na broj 112, što može biti posebno značajno kada osoba ne može ili ne zna da navede lokaciju gdje se nesreća dogodila.

Podizanje svjesnosti - sve države članice EU moraju informisati građane i posjetioce o postojanju broja 112 i kada ga treba pozvati. Naime, velika većina građana EU još uvijek nije upoznata sa značajem broja 112.

Reforma Telekomu koja je u toku, treba da osnaži pravila za 112. Naročita pažnja se daje poboljšanju dostupnosti za osobe sa teškoćama. Projekat se zove REACH112

Linkovi:

- 112: The European emergency number: http://ec.europa.eu/information_society/activities/112

- EENA - European Emergency Number Association - News: <http://www.eena.org/>

Elvedin Kurbašić

STEPEN ZASTUPLJENOSTI KLIZIŠTA NA PODRUČJU OPĆINE TUZLA I USPOSTAVLJANJE KATASTRA KLIZIŠTA

Općina Tuzla predstavlja administrativno sjedište, privredni, kulturni i obrazovni centar Tuzlanskog kantona čija je površina 296,85 km². U sastav općine Tuzla ulazi 40 mjesnih zajednica i to: Dragunja, Obodnica Gornja, Obodnica Donja, Breške, Dokanj, Mramor, Dobrnja, Lipnica Gornja, Lipnica Srednja, Lipnica, Ljepunice, Šićki Brod, Bukinje, Solana, Batva, Tušanj, Slatina, Centar, Stari Grad, Novi Grad I, Novi Grad II, Brčanska Malta, Sjenjak, Solina, Grabovica, Gornja Tuzla, Požarnica, Simin Han, Slavinovići, Ši Selo, Kula, Jala, Mejdan, Mosnik, Kreka, Husino, Pasci Gornji, Par Selo, Kiseljak i Ljubače.

Teritorija općine Tuzla, kako je poznato, značajno je ugrožena pojavama klizišta koji iz godine u godinu sve više uništavaju materijalna dobra i indirektno ugrožavaju ljudske živote, a jedan su od bitnih ograničavajućih faktora urbanističkog i prostornog planiranja na području općine.

Pod pojmom klizište podrazumijeva se pojava kliznog procesa koja predstavlja gravitaciono premještanje tla ili mješavine tla i stijena niz padinu različitog nagiba i morfološkog oblika preko stabilne podloge, sa jasno izraženim morfometrijskim i genetskim elementima. Odnosno klizanje je prirodni proces kojim se vrši oblikovanje savremenog reljefa, a nekad je to dio vještačkog procesa koji nastaje kao posljedica nesmotrene ljudske aktivnosti kada se narušava prirodna stabilnost padina.

Klizište kao veoma štetna prirodna pojava za čovjeka produkt je odgovarajućeg geohazarda koji je zastupljen na nekom području, tako da učestalost pojave klizišta direktno zavisi od stepana izraženosti geohazardnog potencijala nekog područja.

Problem pojave klizanja tla na području općine Tuzla ne možemo u potpunosti eliminisati, ali ovu geohazardnu pojavu možemo držati pod određenom tehničkom kontrolom, odnosno možemo uticati na značajno smanjenje stepena ugroženosti životne sredine klizištima te na smanjenje neželjenih posljedica koja klizišta donose sa svojom pojavom.

Na području općine Tuzla dosada je samo vođena tzv. Evidencija klizišta prijavljenih od strane lokalnog stanovništva i ona je na veoma jednostavnom nivou s obzirom na stručne i tehničke mogućnosti općine. Evidenciju klizišta na području općine vodi više institucija (Služba Civilne zaštite, Služba za prostorno uređenje i zaštitu okolice i Služba za ko-

munalne poslove i izgradnju i poslove mjesnih zajednica) i svaka od ovih institucija raspolaže različitim podacima o broju klizišta, a naročito o njihovoj površini. Razlog ovakve situacije je ne sistematsko praćenje i izučavanje klizišta te korištenje podataka pojedinih promjenljivih komisija koje povremeno obilaze samo prijavljena klizišta od strane lokalnog stanovništva. Članovi komisija u svojim izvještajima uglavnom tretiraju samo trenutno aktivirani (manji) dio klizišta koji ugrožava objekte ili infrastrukturu dok preostali, uglavnom veći dio klizišta koji se trenutno nalazi u fazi mirovanja (iako ima ugroženih objekata) uopšte ne uzimaju u odgovarajuće analize, kao i dio klizišta koja se nalaze u okviru poljoprivrednog i šumskog zemljišta tj. izvan zone građevinskog zemljišta.

Takođe treba napomenuti da na teritoriji općine Tuzla dosada nije izvršena trajna sanacija nekog većeg klizišta, već su uglavnom sanirani samo njegovi manji dijelovi ili su sanirana manja zasebna klizišta. Glavni razlozi ovakvog stanja je nepoznavanje tačnih kontura većih klizišta, prioriteta sanacije kao i nedostatka finansijskih sredstava za njihovu kompletnu sanaciju. Takođe postoji i bojazan određenih stručnih ljudi i službi da izdvajanjem stvarnih kontura većih umirenih klizišta i labilnih padina kako će doći samo do isključivanja većih površina terena iz građevinskog zemljišta čime će se "nepotrebno usložniti način izgradnje objekata" ili će se u potpunosti blokirati izgradnja objekata na takvim terenima.

Vođenje dosadašnje evidencije zastupljenih klizišta na području općine Tuzla može se podijeliti na dva glavna perioda:

1) Period do 1992.god.

2) Poslije ratni period 1996 - do danas

U periodu do 1992. god. na području općine Tuzla, prema zvaničnim podacima bilo je 105 klizišta koja su i grafički prikazani na karti i označeni registracionim brojevima (K-1 do K-105, karte Prostornog plana općine Tuzla)

Poslije zadnjih ratnih dejstava tj. od 1996.god. do danas, od kada uspostavljena kakva takva evidencija klizišta, može se konstatovati da su nešto intezivnije pojave klizišta bile vezane za sljedeće vremenske periode:

- 1996 / 1997.god. – posljedica naglog topljenja snijega

Klizišta

- jul 1997god. – intezivnije padavine (poplave)
- decembar 1999.g. – naglo topljenje snijega
- jun 2001.god –intezivne padavine (poplave)
- mart 2005.god- naglo topljenje snijega
- juni/juli 2005.g – intezivne padavine

Evidencija klizišta tj. spisak prijavljenih klizišta (u evidenciji svako prijavljeno klizište ima samo svoj redni broj, adresu i naziv MZ) koju ima općinska Služba Civilne zaštite je u odnosu na ostale institucije koje vode evidenciju klizišta na zavidnom nivou, ali ipak i iz pomenute evidencije ne može se utvrditi tačan stepen ugroženosti terena klizištima na području općine Tuzla, jer je poznat samo broj klizišta (iako je i on veoma upitan) a ne njihova stvarna površina. Do perioda 2001.god evidentirano 135 klizišta (stara i nova klizišta) nakon čega je aktiviran veći broj klizišta, tako da se na spisku Službe civilne zaštite do 2005.god. bilo 318 klizišta. Poslije naglog otapanja snijega u martu 2005.god. od strane građana prijavljeno je još 26 klizišta (07.03. do 24.03.2005.g.), a jula 2005 god. još 35 klizišta, tako da je trenutno ukupno evidentirano 379 klizišta. Od perioda juni/juli 2005.god. do danas nije bilo naglog topljenja snijega i intenzivnijih padavina tako da nije proglašavano stanje elementarne nepogode. Detaljnijom analizom utvrđeno je da formirane općinske komisije nisu obišla sva zastupljena (samo prijavljena) klizišta, tako da za veliki broj klizišta ne postoje ni njihovi osnovni podaci o tipu, procijenjenoj veličini klizišta, broju objekata koji ugrožavaju i sl. Takođe ova klizišta nisu u prostoru definisana i prezentirana na kartama tako da se iz ove evidencije ne zna tačna površina ugroženosti terena klizištima. Jedna od najvećih manjkavosti pomenute evidencije klizišta je ta što klizišta nisu

koordinatno pozicionirana tako da se evidentirana klizišta ne mogu samostalno na terenu pronaći bez pomoći predstavnika mjesne zajednice ili nekog člana komisije koji je obilazio klizišta.

U toku proučavanja klizišta i analize uticaja klimatoloških elemenata na aktiviranje klizišta konstatovano je da na području općine Tuzla, kada padne preko 50 lit/m² oborina u roku 24 sata, dolazi do pojave bujica, klizišta i poplava.

Prema podacima obavljenog detaljnog kartiranja terena u R1:5000 (magistarski rad i doktorska disertacija Mulać Miralema - april 2004.god. i 2008.god.), utvrđen je stepen ugroženost terena općine Tuzla klizištima. Po prvi put je izvršeno detaljno inženjerskogeološko kartiranje terena na općini Tuzla, jer uglavnom svi dosadašnji podaci bazirani su na prospekcijskoj metodi kartiranja. Svako klizište u ovom radu je detaljno okontureno a podaci su obrađeni u Map Infu (GIS) tako da je dobijena odgovarajuća baza podataka gdje je "ubačen" katastarski broj klizišta, njegove koordinate, površina klizišta, trenutni stepen aktivnosti.

Detaljno inženjerskogeološko kartiranje terena i okonturivanje klizišta te obrada podataka u GIS formatu daju nam najtačnije i najsigurnije podatke o stepenu ugroženosti terena klizištima.

Na području općine Tuzla registrovana su **974** klizišta, koji zauzimaju površinu od **35.494.134** m², što predstavlja **11,95 %** od ukupne površine predmetnog područja.

Na osnovu ovih podataka može se konstatovati da su klizišta za općinu Tuzla problem prvog reda prema ugroženosti životne sredine prirodnim egzogenodinamičkim procesima i pojavama.

Gotovo u svim mjesnim zajednicama općine Tuzla registrovana su klizišta.

Tabela 1. Stepen zastupljenosti klizišta po mjesnim zajednicama općine Tuzla

Red.br.	Naziv MZ	Površina MZ	Broj klizišta	Ukupna površina m ²	%
1	Batva	1.258.241,40	11	219.028,12	17,41
2	Brčanska Malta	969.583,13	17	256.434,37	26,45
3	Breške	9.278.322,00	14	1.210.837,90	13,05
4	Bukinje	6.773.020,03	1	40.640,99	0,60
5	Centar	2.165.568,64	32	532.862,30	24,61
6	Dobrnja	11.187.961,61	13	827.870,58	7,40
7	Dokanj	26.572.557,44	53	3.236.606,16	12,18
8	Dragunja	12.848.073,36	19	976.734,34	7,60

Klizišta

Red.br.	Naziv MZ	Površina MZ	Broj klizišta	Ukupna površina m ²	%
9	Gornja Tuzla	29.918.642,42	56	4.533.198,53	15,15
10	Grabovica	8.410.095,03	68	2.087.298,71	24,82
11	Husino	5.123.723,01	4	184.511,34	3,60
12	Jala	392.834,78	11	88.633,88	22,56
13	Kreka	6.236.885,00	31	475.293,64	7,62
14	Kula	3.205.041,00	36	875.196,84	27,31
15	Lipnica	4.234.340,00	2	100.788,27	2,38
16	Lipnica Gornja	10.092.625,00	22	1.808.270,82	17,92
17	Lipnica Srednja	10.613.164,00	14	1.042.935,73	9,83
18	Ljepunice	4.704.385,00	1	107.399,88	2,28
19	Mejdan	717.392,00	5	20.759,18	2,89
20	Mosnik	1.883.631,00	22	138.479,41	7,35
21	Mramor	12.634.456,00	9	381.830,14	3,02
22	Novi Grad I	241.144,00	1	2.153,68	0,89
23	Obodnica Donja	5.076.074,00	10	944.763,73	18,61
24	Obodnica Gornja	8.070.238,00	19	1.069.526,78	13,25
25	Par Selo	10.141.298,00	5	514.117,93	5,07
26	Pasci Gornji	5.929.898,00	1	45.871,62	0,77
27	Požarnica	28.693.083,00	45	3.662.777,73	12,77
28	Simin Han	11.209.544,00	24	2.281.752,54	20,36
29	Sjenjak	652.370,00	12	131.790,29	20,20
30	Slatina	301.683,00	5	48.239,56	15,99
31	Slavinovići	8.270.817,00	113	2.689.408,44	32,52
32	Solana	6.266.932,00	55	947.920,30	15,13
33	Solina	7.374.395,00	97	1.473.641,31	19,98
34	Stari Grad	664.967,00	2	15.237,62	2,29
35	Ši Selo	3.190.206,00	46	1.119.705,35	35,10
36	Šićki Brod	7.178.507,00	2	40.967,81	0,57
37	Tušanj	4.478.188,00	96	1.360.648,79	30,38
UKUPNO			974	35.494.134,61	

Na osnovu izvršene analize formirane baze podataka u Map Infu, dobili smo sljedeće podatke o stepenu zastupljenosti klizišta po pojedinim mjesnim zajednicama :

Ako se posmatra procentualno učešće klizišta u odnosu na površinu mjesne zajednice, najugroženije su sljedeće tri mjesne zajednice općine Tuzla:

1. Ši selo – 35,10%
2. Kula – 27,31 %

3. Brčanska Malta -26,45 %

Međutim, ako se gleda ukupna površina terena degradiranih klizištima, najugroženije su sljedeće tri mjesne zajednice:

1. Gornja Tuzla – 4.533.198 m² (15,52 %)
2. Požarnica – 3.662.277 m² (12,77 %)
3. Dokanj – 3.236.606 m² (12,88 %)

Takođe na području općine Tuzla registrovano je **419** lokacija labilnih dijelova padina (lokacije na

Klizišta

kojima trenutno nema klizišta, ali predstavljaju potencijalne sredine za formiranje klizišta). Labilne padine zauzimaju površinu od **5.944.156 m²** što čini **2,0%** od ukupne površine općine Tuzla. Inače labilna

padine u geološkom smislu predstavlja padinu sa razvijenim brojnim egzogenogeološkim procesima gdje se na osnovu opštih inženjerskogeoloških i morfoloških uslova može očekivati pojava klizišta ili kretanje

Tabela 2. : Stepen zastupljenosti labilnih padina (LP) po mjesnim zajednicama općine Tuzla

Red.br.	Naziv MZ	Površina MZ	Broj LP	Ukupna površina LP m ²	%
1.	Batva	1.258.241,00	12	27.156,28	2,16
2.	Brčanska Mlata	969.583,00	6	13.305,77	1,37
3.	Breške	9.278.322,00	6	637.389,78	6,87
4.	Centar	2.165.568,00	10	42.019,08	1,94
5.	Dokanj	26.572.557,00	19	545.459,86	2,05
6.	Dragunja	12.848.073,00	11	810.269,56	6,31
7.	Gornja Tuzla	29.918.642,00	11	366.498,58	1,22
8.	Grabovica	8.410.095,00	36	259.272,18	3,08
9.	Jala	392.834,00	2	2.324,22	0,59
10.	Kreka	6.236.885,00	37	110.442,84	1,77
11.	Kula	3.205.040,00	7	17.010,51	0,53
12.	Lipnica Gornja	10.092.625,00	3	153.127,60	1,52
13.	Lipnica Srednja	10.613.164,00	6	326.958,22	3,08
14.	Mejdan	717.392,00	7	18.833,81	2,63
15.	Mosnik	1.883.631,00	24	59.296,82	3,15
16.	Mramor	12.634.456,00	6	329.395,26	2,61
17.	Novi grad	241.144,00	6	3.698,90	1,53
18.	Obodnica Donja	5.076.074,00	4	230.350,31	4,54
19.	Obodnica Gornja	8.070.238,00	3	75.240,55	0,93
20.	Par Selo	10.141.298,00	3	149.356,12	1,47
21.	Požarnica	28.693.083,00	13	860.873,15	3,00
22.	Simin Han	11.209.544,00	4	146.383,64	1,31
23.	Sjenjak	652.370,00	5	15.571,85	2,39
24.	Slatina	301.683,00	1	4.922,13	1,63
25.	Slavinovići	8.270.817,00	51	180.874,18	2,19
26.	Solana	6.266.932,00	52	275.628,37	4,40
27.	Solina	7.274.395,00	36	155.299,81	2,13
28.	Stari grad	664.967,00	1	17.910,52	2,69
29.	Ši Selo	3.190.206,00	12	37.995,87	1,19
30.	Tušanj	4.478.188,00	25	71.220,23	1,59
UKUPNO			419	5.944.157,00	

kompletne padine. Na tim padinama nije formirano klizište sa klasičnim elementima klizišta tj. to je stanje padine prije formiranja klizišta i pužišta.

Jedan od glavnih uzroka pojave velikog broja klizišta na području općine Tuzla jeste prije svega njezina geološka građa. U geološkoj građi terena općine učestvuju mlađe (neogene) tvorevine, uglavnom sedimentnog porijekla koji se generalno odlikuju malim stepenom dijageneze, tako da su pod dugotrajnim uticajem egzogenih sila podložni procesu raspadanja, kada se relativno brzo formira tzv. kora raspadanja koja u zavisnosti od inteziteta egzogenih sila, vrste geološkog substrata, morfoloških uslova i dr., vremenom bude sve moćnija i moćnija te se formiraju labilne zone koje predstavljaju potencijalne sredine za formiranje klizišta. Glavni uzročnici formiranja novih i reaktiviranja postojećih klizišta na području općine Tuzla, mogu se podijeliti na dvije skupine i to : prirodni uzročnici (faktori) i antropogeni uzročnici:

1) Prirodni uzročnici formiranja klizišta ili njegovog reaktiviranja

- loša fizičko-mehanička svojstva pokrivača i raslabljene zone geološkog substrata,
- veća zavodnjenost pokrivača ,
- veća debljina pokrivača,
- veći nagib padine
- podlokavanje padine bujičnim vodama,
- otežano oticanje površinskih voda i formiranje zabarenja,

- morfološki uskovi (prodolina sa jarugom i potokom)

- postojanje jakih izvora u višim dijelovima padine, koji su maskirani ispod pokrivača

- nepovoljna orijentacija slojeva geološkog substrata (iako se veliki broj klizišta pojavio na terenima gdje slojevi padaju povoljno "u brdo"),

- često sezonsko kolebanje sušnih perioda i intenzivnih padavina

- naglo topljenje veće količine snijega,
- povećanje sekundarne poroznosti glinovitih pokrivača pukotinama isušivanja,

- intenzivne i duge padavine i dr.

2) Najčešći antropogeni uzročnici formiranja novih klizišta ili reaktiviranja umirenih postojećih klizišta

- nanošenje prekomjernog opterećenja na labilne padine i umirena klizišta bespravnom izgradnjom objekata, kao i njihovo fundiranje u pokrivačima loših fizičko-mehaničkih svojstava,

- neregulisan oticaj oborinskih i otpadnih voda,

- krčenje šume u labilnim dijelovima padine,

- dinamičko opterećenje dijelova terena teškim saobraćajem,

- obrađivanje zemlje u labilnim dijelovima padine (povećana infiltracija),

- deponovanje nasipa na labilnim padinama ili umirenim klizištima,

- zasijecanje labilnih padina ili umirenih klizišta,

- držanje vještačkog usjeka duži period bez zaštite

- loša odvodnja vode sa puta,

- loš izbor lokacije za postavljanje propusta u trupu puta,

- neadekvatno "utemeljenje puta" u labilnim padinama,

- nedovoljna izdreniranost terena u podlozi puta,

- pucanje vodovodnih i kanizacionih cijevi na labilnim padinama ili umirenim klizištima,

- izgradnja ne izolovanih septičkih jama na labilnim padinama ili klizištima

- potcjenjivanje geoloških rezultata i neadekvatno izvođenje građevinskih radova,

- slijeganje terena usljed nekontrolisane eksploatacije soli i iznad rudarskih jama formiranih pri eksploataciji uglja,

- ne blagovremeno provođenja sanacionih mjera pri prvim tragovima nestabilnosti itd.

Prema svjetskim standardima ako se na području nekog grada pod klizištima i labilnim padinama nalazi preko 2% teritorije, tada se moraju preduzeti mjere u sistematskom i detaljnom registrowanju, praćenju, istraživanju i sanaciji klizišta odnosno uspostavljanju Katastra klizišta i odgovarajuće baze podataka.

Cilj uspostavljanja Katastra klizišta i labilnih padina je pored sistematskog praćenja, kontrole, istraživanja i sanacije klizišta je i pretvaranje ugroženih dijelova terena u pogodne sredine za plansku izgradnju objekata, te smanjenja rizika od oštećenja materijalnih dobara i ugrožavanja ljudskih života. Mnoge općine u Kantonu i Federaciji vodeći Evidenciju klizišta, smatraju da su uspostavili Katastar klizišta što je sasvim pogrešno, jer pravi Katastar klizišta sadrži u sebi veliki broj stručnih podataka o morfometrijskim, genetskim karakteristikama klizišta, njihovom mehanizmu, kinematici kretanja kao i ostale bitne podatke o objektima visokogradnje, niskogradnje koji se nalaze na nekom klizištu i sl. O svakom klizištu formira se odgovarajuća banka podataka koja je povezana sa grafičkim podacima. Iz baze podataka u svakom momentu može se utvrditi nivo ugroženosti ži-

votne sredine uticajem svakog zasebnog klizišta sa jasno definisanom listom prioriteta za sanaciju klizišta. Pravi Katastar klizišta dosada je uspostavljen u Gradu Sarajevu (Direkcija za izgradnju Kantona Sarajevo – II faza vođenje katastra klizišta i punjenje baze podataka) kao i u općini Tuzla (trenutno realizovana I faza – formiranje Katastra klizišta tj. stvoreni uslovi za realizaciju II faze- punjenje baze podataka).

Na sjednici Općinskog vijeća Tuzla 28. februara 2003. god. donesena je Odluka o izradi Katastra klizišta i baze podataka (Sl. novine br. 2 /03.februar 2003.). Međutim tek augusta 2008.god., Načelnik op-

ćine Tuzla je formirao multidisciplinarni stručni tim za formiranje Katastra klizišta, koji je stvorio uslove za početak rada na vođenju Katastra klizišta.

Za formiranje i vođenje Katastra klizišta utvrđen je program i plan aktivnosti, jer se formiranje i vođenje katastra klizišta može realizovati samo po odgovarajućim fazama i etapama i to:

Formiranje katastra klizišta podrazumijeva realizaciju prve dvije etape (I faza), dok Vođenje katastra podrazumijeva realizaciju preostale četiri etape (II faza).

I FAZA - FORMIRANJE KATASTRA KLIZIŠTA

Tabela 3. Faze i etape uspostavljanja katastra klizišta i labilnih padina na području općine Tuzla

I ETAPA

- Prethodni radovi:
- Program i plan aktivnosti formiranja i vođenja Katastra klizišta
 - Šema organizacije rada
 - Izrada metodologije vođenja Katastra klizišta
 - Izrada katastarskog lista klizišta
 - Izrada Uputstva za popunjavanje katastarskog lista
 - Izrada Zapisnika o Stanju aktivnosti klizišta
 - Izrada Uputstva za popunjavanja zapisnika o stanju aktivnosti klizišta
 - Stvaranje uslova za formiranje baze podataka za vođenje katastra klizišta

II ETAPA

- Pripremni radovi:
- Uspostavljanje GIS sistema i nabavka potrebnih softvera za vođenje Katastra klizišta
 - Nabavka digitalnih podloga i satelitskih snimaka
 - Prikupljanje i nabavka neophodnih geoloških podloga svih vrsta
 - Nabavka neophodne terenske i kabinetske opreme
 - Formiranje početne baze podataka i umrežavanje u sistem korisnika
 - Izrada prospekcijske Karte klizišta

II FAZA - VOĐENJE KATASTRA KLIZIŠTA

III ETAPA

- Detaljna istraživanja:
- Izrada Studije i separata i formiranje banke postojećih podataka vezano za pojedinačna klizišta na području općine (izvedena geomehančka, inženjerskogeološka, hidrogeološka istraživanja i Projekti sanacije i dr.) Izradu ovog segmenta povjeriti nekoj instituciji (Rudrski institut, Rudrsko-geološko-građevinski fakultet i sl)
 - Izrada detaljne Karte klizišta
 - Obilazak klizišta i popunjavanja Katastarskih listova i Zapisnika o aktivnosti klizišta
 - Svakodnevno ažuriranje podataka o evidentiranim klizištima (terenski obilazak i kabinetska obrada) po usvojenoj metodologiji
 - Izrada karte hazarda na klizanje tj. vjerovatnoće gdje se mogu pojaviti nova klizišta
 - Evidencija izgrađenih objekata i infrastrukture na klizištima
 - Izrada karte Rizika na klizanje- utvrđivanje stepena i tipa gubitaka (materijalnih i eventualno procjena gdje su mogući ljudski gubici)

IV ETAPA

Monitoring (osmatranje i praćenje):

- Prospekcijski monitoring
- Instrumentalno osmatranje
- Predviđanje kliznih pokreta
- Uspostavljanje sistema automatskog osmatranja

IV ETAPA

- Provođenje aktivnosti na preventivnom djelovanju u sprečavanju pojave novih i reaktiviranje starih klizišta,
- Upozoravajuća evakuacija
- Koordiniranje na provođenju aktivnosti na interventnim i trajnim sanacijama klizišta

V ETAPA

Izvođenje sanacionih radova:

- Sistemsko provođenje hitnih i interventnih mjera sanacije klizišta
- Projektovanje i izvođenje trajne sanacije klizišta i labilnih zona (izvršioi odgovarajuće projektantske institucije)
- Osmatranje za vrijeme provođenja sanacije klizišta

VI ETAPA

Monitoring na izvedenim sanacionim mjerama:

- Instrumentalno praćenje efekata provedenih sanacionih radova
- Utvrđivanja lokacija klizišta koji su prešli iz nestabilne kategorije u stabilnu
- Proglašavanje nestabilnih zona koji su sanacionim mjerama prevedena u građevinsko zemljište

Slika broj 1

The image shows the left page of a cadastral form titled 'KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA'. It includes fields for 'Mjesto katastra' and 'Katastarski broj', a section for '1. OPĆI PODACI - OPISANJE' with checkboxes for 'Opasna kategorija objekta (1-2,3,4)', and a section for '2. OPĆI PODACI - OPISANJE' with checkboxes for 'Opasna kategorija objekta (1-2,3,4)'. It also features a table for '3. OPĆI PODACI - OPISANJE' with columns for 'Klasifikacija objekta' and 'Klasifikacija objekta (1-2,3,4)'. The bottom part contains sections for '4. OPĆI PODACI - OPISANJE' and '5. OPĆI PODACI - OPISANJE' with various checkboxes and text fields.

The image shows the right page of a cadastral form titled 'KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA'. It includes fields for 'Mjesto katastra' and 'Katastarski broj', a section for '1. OPĆI PODACI - OPISANJE' with checkboxes for 'Opasna kategorija objekta (1-2,3,4)', and a section for '2. OPĆI PODACI - OPISANJE' with checkboxes for 'Opasna kategorija objekta (1-2,3,4)'. It also features a table for '3. OPĆI PODACI - OPISANJE' with columns for 'Klasifikacija objekta' and 'Klasifikacija objekta (1-2,3,4)'. The bottom part contains sections for '4. OPĆI PODACI - OPISANJE' and '5. OPĆI PODACI - OPISANJE' with various checkboxes and text fields.

Klizišta

OPĆINA TUZLA		KATASTAR KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA	
KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
LISTA VRSTA: A		KATASTARSKI LIST	
1. OPĆINA TUZLA			
2. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
3. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
4. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
5. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
6. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
7. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
8. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
9. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
10. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
11. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
12. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
13. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
14. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
15. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
16. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
17. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
18. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
19. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
20. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
21. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
22. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
23. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
24. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
25. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
26. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
27. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
28. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
29. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
30. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
31. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
32. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
33. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
34. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
35. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
36. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
37. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
38. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
39. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
40. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
41. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
42. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
43. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
44. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
45. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
46. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
47. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
48. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
49. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
50. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			

OPĆINA TUZLA		KATASTAR KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA	
KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
LISTA VRSTA: A		KATASTARSKI LIST	
1. OPĆINA TUZLA			
2. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
3. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
4. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
5. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
6. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
7. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
8. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
9. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
10. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
11. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
12. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
13. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
14. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
15. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
16. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
17. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
18. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
19. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
20. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
21. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
22. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
23. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
24. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
25. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
26. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
27. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
28. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
29. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
30. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
31. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
32. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
33. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
34. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
35. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
36. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
37. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
38. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
39. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
40. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
41. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
42. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
43. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
44. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
45. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
46. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
47. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
48. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
49. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			
50. KATASTARSKI LIST KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA			

Za potrebe formiranja i vođenja Katastra klizišta i labilnih padina u I-fazi uspostavljanja Katastra klizišta na području općine Tuzla, definisan je izgled 6 vrsta listova koji čine jednu cjelinu pri katastarskoj obradi svakog pojedinačnog klizišta i to:

- List tipa **A** (osnovni karton klizišta – koji se sastoji iz 4 stranice)
 - List tipa **B** (boniteteni list objekata visokogradnje sa pomoćnim listom B1- kategorizacija objekata visokogradnje sa stepenom oštećenja usljed procesa klizanja)
 - List tipa **C** (bonitetni list objekata infrastrukture sa pomoćnim listovima C1- šifarnik objekata infrastrukture, C2- Kategorizacija objekata prema oštećenju usljed klizanja)
 - List tipa **D** (podaci o stepenu geološke istraženosti klizišta i labilnih padina)
 - List tipa **E** (procjene štete – ekonomski pokazatelji - ima 3 stranice)
 - List tipa **F** (dopunski list – monitoring klizišta)
- Pored formiranja izgleda i sadržaja navedenih listova koji se popunjavaju za svako izdvojeno klizište urađena su i Uputstva za popunjavanje navedenih vrsta listova.

Vođenjem Katastra klizišta i baze podataka na području općine Tuzla bit će povjereno posebno formiranom stručnom odjeljenju koje će imati multidisciplinarni karakter, a u okviru Službe za prostorno uređenje i zaštitu okoline.

Slika broj 2 - Klizište

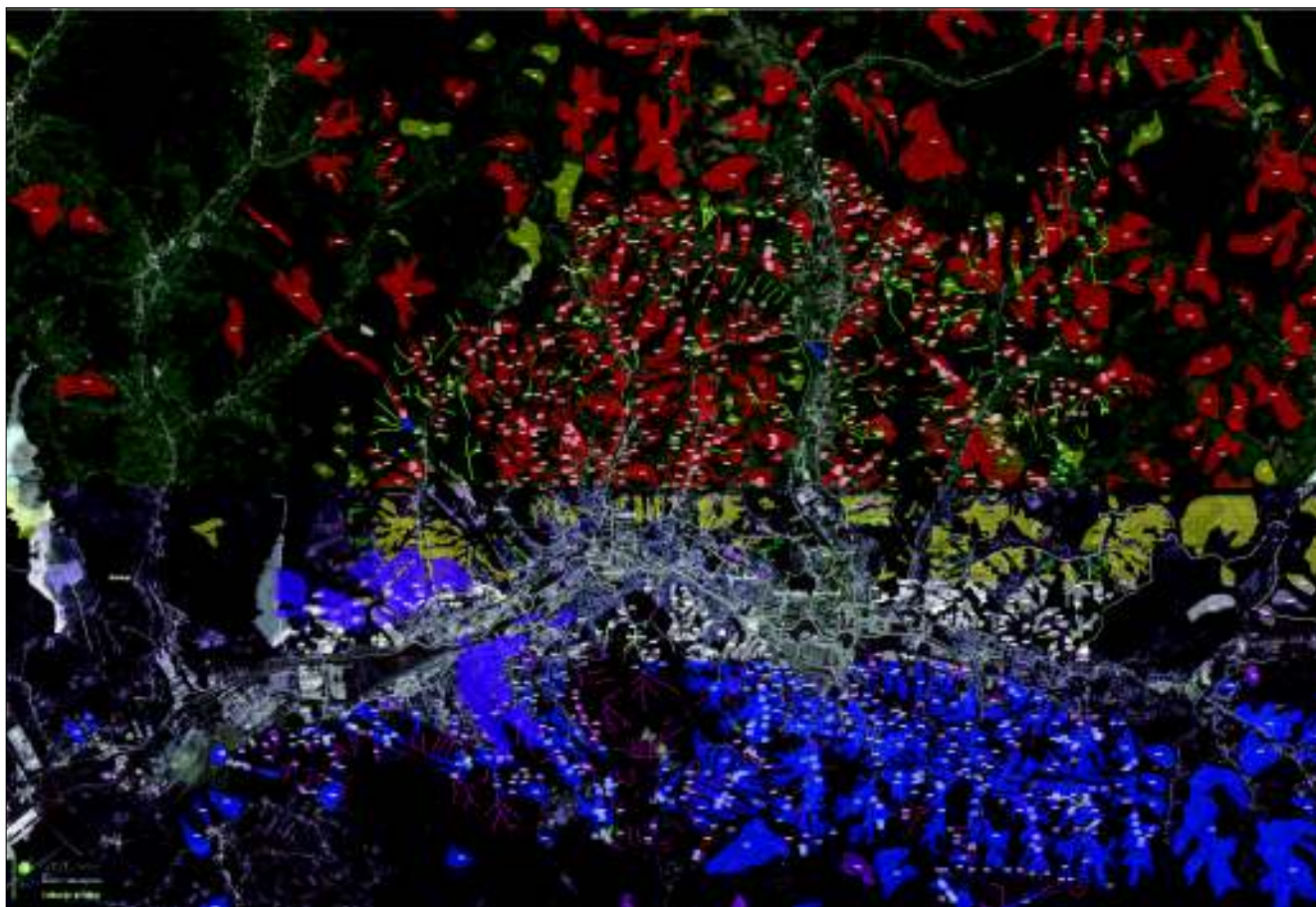
Klizišta

Na prezentiranoj slici 1. dat je izgled katastarskog lista klizišta i labilnih padina – list tipa A (osnovni karton klizišta) za područje općine Tuzla.

Pored izrade metodologije vođenja Katastra klizišta i potrebnih katastarskih listova sa uputstvom za popunjavanje, u ovoj prvoj fazi, definisan je i minimalni obim Informacionog sistema za uspostavljanje Katastra klizišta, koji treba da omogući integraciju uobičajnih operacija sa bazama podataka kao što su pretraživanja, upiti ili statističke analize, koristeći prednosti vizualizacije i prostorne analize. Aplikacije treba da podrže dvije osnovne funkcionalnosti: evidentiranje klizišta i izvještavanje o klizištima, pri čemu

njihovi interfejsi trebaju podržati unos i izvještavanje iz evidencije klizišta saglasno katastarskim listovima, kako sa aspekta alfanumeričkih podataka, tako i geografskih podataka. Neophodne komponente informacionog sistema za formiranje Katastra klizišta (koji se takođe fazono mogu realizovati) su sljedeće:

- ORDBMS (Softverski sistem za upravljanje objektno relacionom bazom podataka katastra klizišta)
- *Prostorna ekstenzija (GIS server)*, Prostorna ekstenzija za bazu podataka koja omogućava smještanje prostornih (geometrijskih) podataka u bazu podataka,

Slika br.3 Prikaz zastupljenih klizišta i labilnih padina u urbanom dijelu grada Tuzle (pozicionirana klizišta na satelitski snimak), koji će u II fazi biti katastarski obrađeni prema predviđenoj metodologiji i ući u bazu podataka

- *Desktop GIS aplikacije*, GIS aplikacije za naprednu kartografsku obradu i pripremu prostornih podataka o klizištima

- *Aplikacioni server*, Softverski sistem koji omogućava web pristup bazi podataka klizišta za pregled, održavanje i izvještavanje

- *WebGIS aplikacije za pregled*, Aplikacije za pregled prostornih i atributnih podataka o klizištima za korisnike sistema iz raznih općinskih službi

- *Web aplikacija za evidentiranje klizišta*, Aplikacija za unos i verifikaciju podataka o klizištima

- *Web aplikacija za izvještavanje*, Aplikacije za izvještavanje podataka o klizištima

Klizišta

- *Model podataka*, šema podataka za definisanim relacijama, ograničenjima, tipovima, zavisnostima i sl.

Pored uspostavljanja informacionog sistema koja treba podržavati odgovarajuća hardverska struktura, neophodna je i odgovarajuće terenska opreme za realizaciju projekta (GPS, laserski daljinomjeri, terenski računari sa ubačenim topografskim podlogama R 1:2.500 i sl.)

Katastar klizišta labilnih padina na području općine Tuzla kako je ranije navedeno bit će uspostavljen u Službi za prostorno uređenje i zaštitu okoline, a korisnici će biti sve općinske službe koje se susreću sa problematikom klizišta (Služba civilne zaštite, Služba za komunalne poslove i poslove mjesnih zajednica, Zavod za urbanizam, Geodetski katastar, i dr. institucije izvan općine kao što su Rudarski institut, Rudarsko.geološko-građevinski fakultet i sl).

Nakon uspostavljanja Katastra klizišta u općini Tuzla, treba pokrenuti i formiranje katastra klizišta i u preostalih 12 općina Tuzlanskog kantona u kojima je takođe veoma izražena problematika klizišta. Zbog sličnih geoloških karakteristika terena uz odgovarajuće prilagođavanje lokalnim uslovima za sve općine Tuzlanskog kantona može se primijeniti princip i me-

Slika broj 4 - Klizište

todologija formiranja Katastra klizišta kao i na području općine Tuzla. Na opravdanost uspostavljanja Katastra klizišta i u drugim općinama Tuzlanskog kantona pokazuje nam podaci trenutnog stepena stabilnosti terena i utvrđene površine terena pod klizištima po pojedinim općinama (prospekcijskih analiza terena) koja je prezentirana u Prostornom planu Tu-

Općina	Površina općine (ha)	Stabilne površine (ha)	Struktura (%)	Uslovno stabilne površine (ha)	Struktura (%)	Nestabilne površine (ha)	Struktura (%)	Površina klizišta (ha)	Struktura (%)
Banovići	18196,82	13145,53	72,24	2556,75	14,05	2136,06	11,74	358,48	1,97
Celić	13971,12	3218,63	23,04	7248,16	51,88	2744,92	19,65	759,41	5,44
Doboj Istok	3995,62	1378,64	34,50	620,85	15,54	1577,05	39,47	419,08	10,49
Gračanica	21412,96	6942,49	32,42	10708,69	50,01	2707,19	12,64	1054,66	4,93
Gradačac	21470,78	11277,4	52,52	8883,49	41,37	902,61	4,20	407,27	1,90
Kalesija	19818,62	10126,38	51,10	5546,88	27,99	3016,47	15,22	1128,9	5,70
Kladanj	32762,55	16010,83	48,87	9557,93	29,17	5626,74	17,17	1567,06	4,78
Lukavac	35256,25	23290,54	66,06	5989,16	16,99	5017,63	14,23	958,91	2,72
Sapna	12159,79	1502,86	12,36	5712,47	46,98	3282,7	27,00	1661,77	13,67
Srebrenik	24772,02	8079,13	32,61	9228,67	37,25	5352,28	21,61	2111,94	8,53
Teočak	3284,28	505,5	15,39	1949,22	59,35	576,53	17,55	253,04	7,70
Tuzla	29685,75	6899,76	23,24	10564,01	35,59	8164,49	27,50	4057,48	13,67
Živinice	29092,03	21886,82	75,23	5488,47	18,87	1610,3	5,54	106,43	0,37
Tuzlanski kanton	265878,59	124264,51	46,74	84054,75	31,61	42714,97	16,07	14844,43	5,58

Tabela br. 4 Prikaz površina terena prema stepenu stabilnosti i površina terena zahvaćeni procesom klizanja po pojedinim općinama Tuzlanskog kantona (prospekcijska analiza)

Slika broj 5 - Klizište

zlskog kantona (tabela br.5). U prezentiranoj tabeli vidljivi su podaci za svaku općinu posebno koliko je površine terena zahvaćeno procesom klizanja, a koliko ima potencijalnih površina terena da budu zahvaćeni procesom klizanja.

Kako sve općine Tuzlanskog kantona nemaju potreban broj stručnjaka za formiranje Katastra klizišta, te izraženih potreba da se na kantonu formira jedinstvena baza podataka vezano za klizišta i labilne padine, predlaže se primjena tzv. Tuzlanskog modela formiranja Katastra klizišta (I faza), uz dodatno prilagođavanje ovog fleksibilnog sistema lokalnim uslovima koji vladaju na pojedinim teritorijama općina. Svi formirani Katastri klizišta po općinama bi se mogli uvezati u jednu jedinstvenu centralnu bazu na nivou kantona čije bi se sjedište formiralo u Ministarstvu za urbanizam i prostorno planiranje ili u Kantonalnoj upravi civilne zaštite.

U II fazi realizacije Katastra klizišta (vođenja katastra klizišta) općine kantona bi mogle samostalno angažovati manji broj stručnih ljudi koji bi popunjavali katastarke listove, izdvajali konture klizišta i punili bazu podataka (prema ranije definisanim uputstvima).

Trenutno proces klizanja na području Tuzlanskog kantona ima stihijski karakter, jer unaprijed ne znamo gdje se može pojaviti klizište, kojeg će tipa i mehanizama biti i sl. Zbog nepoznavanja trenutnog stepena aktivnosti postojećih klizišta i lokacija pojave novih klizišta ne mogu se provesti adekvatne preventivne mjere u cilju sprečavanja pojave novih klizišta, kao i utvrđivanja objektivne liste prioriteta za sanaciju postojećih klizišta. Dosada je praksa bila da se interveniš tek onog trenutka kada se dogodi klizanje tla (i to po procjeni odgovarajućih općinskih Komisi-

ja), međutim to je prilično kasno, jer se tada susrećemo i sa izraženim socio-ekonomskim problemima, kada se stanovništvo iz ugroženih objekata mora iseliti, a sanacija jednom pomjerenog tla je dugotrajan i finansijski zahtjevan proces. Lokalno stanovništvo koje živi na padinskim dijelovima općine, zbog nepoznavanja tačnog položaja ugroženih lokacija klizištima, živi u vječitoj neizvjesnosti i strahu gdje će se aktivirati novo ili reaktivirati postojeće klizište nakon intenzivnih padavina ili naglog topljenja snijega i da li će njihovi objekti biti oštećeni. Na padinskim dijelovima veoma je intenzivna bespravna izgradnja objekata, što još više usložnjava situaciju na terenu, jer se objekti grade na labilnim padinama, umirenim pa čak i aktivnim klizištima. Ti objekti kao i prateća infrastruktura u narednom periodu na određenim lokacijama bit će najvjerojatnije oštećeni.

Katastar klizišta predstavlja značajan i neophodan projekat, koji je potrebno uspostaviti u svim općinama kantona, gdje će se podaci o klizištima i labilnim padinama sistematski i svakodnevno pratiti i ažurirati. Onog trenutka kada smo u potpunosti upoznati sa tačnim stepenom ugroženosti terena procesom klizanja i kada klizišta svakodnevno i sistematski pratimo i proučavamo mi tek tada možemo pristupiti njihovom racionalnom istraživanju i sanaciji po definisanim prioritetima, tako da tek tog momenta možemo konstatovati da se proces klizanja na ovom području nalazi pod tehničkom kontrolom čovjeka.

Takođe treba napomenuti da izdvajanjem kontura klizišta i njihovom katastarskom obradom nije cilj donošenja odluke o zabrani izgradnje objekata na takvim područjima, već je cilj da se pravilnim pristupom taj tretman što prije promjeni i stvore uslovi izgradnje objekata na nestabilnim terenima (planska izgradnja u funkciji sanacije terena).

U okviru formiranja Katastra klizišta moglo bi se u narednoj fazi izvršiti proširenje i uspostavljanje tzv. Katastra savremenih egzogenodinamičkih prirodnih (odroni, poplave, bujice, jaružanje, planarno spiranje i sl.) i tehnogenih (slijeganje tla iznad starih jamskih prostorija) procesa i pojava, kada bi sve moguće zastupljene prirodne i tehnogene pojave koje ugrožavaju životnu i radnu sredinu na području Tuzlanskog kantona, sistematski pratili, proučavali, istraživali i sanirali, a što je cilj svih nadležnih službi koji se susreću sa posljedicama prirodnih i drugih nesreća.

Dr. sci. Miralem Mulać

PRIZNANJE KOLEGA IZ REPUBLIKE SRPSKE

Na svečanosti povodom 1. marta - Dana civilne zaštite Kantonalnoj upravi civilne zaštite dodijeljeno najveće priznanje civilne zaštite Republike Srpske.

Posljednji rat u Bosni i Hercegovini pored tragičnih posljedica po građane i ogromnih razaranja i štete na imovini za posljedicu imao je i podjele i nepovjerenje.

Potpisivanjem Dejtonskog mirovnog sporazuma nastupilo je vrijeme mira i rada na obnovi, liječenju rana i uspostavljanje života u ekonomski i moralno devastiranoj državi.

Mirovni sporazum je stvorio pretpostavke za povratak, obnovu i novi zakonski ustroj svih oblasti života.

Kao i u ostalim oblastima života i u oblasti civilne zaštite formirana su dva subjekta koja se bave tim poslovima, jedan u Federaciji BiH i drugi u Republici Srpskoj, koji su formirani po posebnim zakonima navedenih entiteta od kojih se sastoji Bosna i Hercegovina.

Srećom da su poslovi civilne zaštite veoma specifični i da prirodne i druge nesreće nemaju granica, nacionalne, vjerske i političke pripadnosti. Svjesni toga prvi ljudi civilne zaštite Dragan Tupajić koji se nalazi na čelu Republičke uprave civilne zaštite Republike Srpske i Alija Tihić koji je na čelu Federalne uprave civilne zaštite, preduzeli su niz aktivnosti kako bi saradnja u oblasti zaštite i spašavanja bila što je moguće manje bila opterećena granicama odnosno podjelama.

Prvi korak je napravljen pripremom Sporazuma o saradnji u ostvarivanju zadataka civilne zaštite, koji su uz saglasnost entitetskih vlada, zaključili Federalna i Republička uprava civilne zaštite 2001. godine.

Sporazum je otvorio mogućnost za saradnju u oblasti zaštite i spašavanja građana i njihove imovine od prirodnih i drugih nesreća.

U proteklim godinama ta se saradnja ogledala kroz zajednički nastup prema međunarodnim subjektima, uvježbavanje struktura i pružanje pomoći u konkurentnim akcijama na terenu.

Rezultat toga je dobra međusobna saradnja i poštovanje i u konačnici unapređenja sistema zaštite i spašavanja koji se uspostavlja po uzoru na razvijeniji

dio Evrope i svijeta.

Najbolja međusobna saradnja struktura civilne zaštite ostvarena je, na lokalnoj razini, između Kantonalne uprave civilne zaštite i općinskih službi civilne zaštite Tuzlanskog kantona i Regionalnih ureda civilne zaštite Doboj i Bijeljina i civilne zaštite graničnih općina iz Republike Srpske.

Po zajedničkim pitanjima održan je veliki broj radnih i stručnih sastanaka, vježbi ali i pružanja konkretne pomoći posebno u gašenju požara na terenu.

Potvrda dobre saradnje potvrđena je i prilikom obilježavanja 1.marta – Dana civilne zaštite 2008. godine.

Na svečanoj sjednici koju je organizirala Republička uprava civilne zaštite Republike Srpske povodom 1.marta – Dana civilne zaštite, dana 28.02.2008. godine u Lukavici u Istočnom Sarajevu, Kantonalnoj upravi civilne zaštite Tuzlanskog kantona je dodijeljeno najveće priznanje civilne zaštite Republike Srpske – Zahvalnica.

Na svečanosti kojoj su prisustvovali najviši dužnosnici zakonodavne i izvršne vlasti Republike Srpske i gosti iz Federacije Bosne i Hercegovine, priznanje je od Dragana Tupajića, direktora RUCZ RS-a preuzeo Zdenko Tadić, direktor KUCZ.

Obrazlažući dodjelu priznanja gospodin Tupajić je između ostalog rekao: „Dobro saradujemo sa FUCZ i ostalim kantonalnim upravama civilne zaštite iz Federacije ali najbolje sa Kantonalnom upravom civilne zaštite iz Tuzle i gospodinom Tadićem“.

U međuvremenu je donešen Okvirni Zakon zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća za Bosnu i Hercegovinu.

Stvaraju se nove pretpostavke i potreba za još boljom i konkretnijom saradnjom.

Profesionalci u civilnoj zaštiti su toga očigledno bili svjesni i prije drugih, jer nema niti smije biti preprika kada je sigurnost građana i njihove imovine u pitanju.

Profesionalci u civilnoj zaštiti su toga očigledno bili svjesni i prije drugih, jer nema niti smije biti preprika kada je sigurnost građana i njihove imovine u pitanju.

SVEČANO ZA DAN CIVILNE ZAŠTITE

Kao i ranijih godina i ove godine svečano običežen 1. marta - Dana civilne zaštite. Na svečanoj sjednici Kantonalnog štaba civilne zaštite podijeljena priznanja istaknutim organizacijama i pojedincima.

UVOD

Prvog marta 1972. godine formirana je Međunarodna organizacija za civilnu zaštitu (ICDO), kao međunarodna organizacija pri UN-u. Generalna skupština Međunarodne organizacije za civilnu zaštitu dana 18.12.1990. godine proglasila je da se 01. mart obilježava kao Svjetski dan civilne zaštite. Taj dan usvojen je i kao Dan civilne zaštite u Bosni i Hercegovini.

Nakon provedenih, veoma obimnih pripremljenih procedura, kako zakonski predviđenih, tako i organizaciono-tehničkih, u strukturama civilne zaštite na općinskoj, kantonalnoj i federalnoj razini, te usklađivanja termina zbog obilježavanja Dana nezavisnosti BiH koji se također obilježava 1. marta, kao i nepodudaranja termina obilježavanja u strukturama civilne zaštite na svim nivoima, 04.03.2008. godine obilježen je 1. mart - Dan civilne zaštite u Tuzlanskom kantonu.

U Federaciji Bosne i Hercegovine kao i u našem kantonu po treći put je svečano obilježen 1. mart – Dan civilne zaštite.

Provodeći Zakonski utvrđenu proceduru kandidiranja i dodjele priznanja i nagrada pojedincima i pravnim licima za rezultate i izvanredan doprinos afirmaciji i razvoju poslova zaštite i spašavanja i u 2008. godini su vođene pripreme za obilježavanje navedenog datuma kako bi se isti iskoristio za afirmaciju rada struktura i poslova civilne zaštite i kako bi se u skladu sa Uredbom o vrsti i kriterijima i postupku za dodjeljivanje priznanja i nagrada civilne zaštite, istaknutim pojedincima i organizacijama dodjela odgovarajuća priznanja i nagrade za doprinos u razvoju sistema zaštite i spašavanja.

Isto je urađeno od strane Federalne uprave civilne zaštite i većine općinskih službi civilne zaštite.

Štabovi civilne zaštite na svim razinama donijeli su odluke o dodjeli priznanja i nagrada civilne zaštite.

te u 2008. godini za postignute i ostvarene rezultate u razvoju sistema zaštite i spašavanja u toku 2007. godine, koje su na svečanim sjednicama organiziranim povodom Dana civilne zaštite uručene dobitnicima.

Dan civilne zaštite nije svečano obilježen na državnoj razini vjerovatno iz razloga što je na toj razini razvoj struktura civilne zaštite odnosno zaštite i spašavanja tek na početku odnosno u povoju.

Obzirom da u vrijeme obilježavanja Dana civilne zaštite nije bio usvojen Okvirni Zakon o zaštiti i spašavanju na državnoj razini (usvojen u junu 2008. godine), za očekivati je da ćemo ubrzo imati kvalitetno ustrojen sistem na najvišoj razini vlasti, koji će svojim djelovanjem pospješiti ustroj sistema zaštite i spašavanja na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, pa i međunarodnoj razini pogotovo sa zemljama iz okruženja, što globalno i jeste krajnji cilj sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, koje su širokog spektra i traže kontinuirano i usaglašeno funkcionisanje sistema kako preventivno tako i sanaciono.

Nakon toga je za očekivati da dolazi i obilježavanje 1. marta – Dana civilne zaštite u cijeloj Bosni i Hercegovini kao i na međunarodnoj razini u jednom veoma uvezanom i funkcionalnom sistemu.

Sa boljim pogledom u budućnost ustroja sistema i iskrenom željom i nadom da ćemo vrlo brzo biti spremni u svakom pogledu još bolje i kvalitetnije odgovoriti svakom zadatku pred nama, pravimo osvrt na najzaslužnije u protekloj godini kojima su za njihov rad, zalaganja i razne aktivnosti na izgradnji i funkcionisanju sistema zaštite i spašavanja u proteklom periodu dodijeljene pojedinačne i kolektivne nagrade prigodom obilježavanja Dana civilne zaštite – 1. marta 2008. godine.

FEDERALNA PRIZNANJA I NAGRADE

Na svečanoj sjednici FŠCZ koja je održana u Centru za obuku FUCZ na Stupu, na kojoj je pored većine članova FŠCZ i uposlenika FUCZ prisustvovao veliki broj gostiju uz prigodan kulturno zabavni program podijeljena su priznanja Federalnog štaba civilne zaštite.

Sa područja Tuzlanskog kantona pojedinačna i kolektivna priznanja su dodijeljena:

I Pismenu pohvalu civilne zaštite:

1. "A" tim za uklanjanje NUS-a Tuzla
2. Mehinović (Selima) Mehmed, Doboj Istok
3. Mujkić (Hidajeta) Dževad, Lukavac
4. Odjeljenje za protivpožarnu zaštitu TVJ Gračanica

II Novčanu nagradu:

1. Jašarević (Mehmeda) Nermin, Srebrenik
2. Pejić (Emanuela) Benedin, KUCZ Tuzla

KANTONALNA PRIZNANJA I NAGRADE

Svečana sjednica Kantonalnog štaba civilne zaštite upriličena je 04.03.2008. godine u Bosanskom kulturnom centru, zajedno sa općinskim štabovima civilne zaštite Gračanica, Lukavac i Kalesija. Svečane sjednice ostalih općinskih štabova civilne zaštite su održavane spram mogućnosti općina.

Uvodnu pozdravnu riječ i prigodno izlaganje, povodom Dana civilne zaštite, podnio je gospodin Zdenko Tadić, direktor Kantonalne uprave civilne zaštite.

Svečanoj sjednici je pored pripadnika struktura civilne zaštite sa kantona i općina prisustvovao veliki broj gostiju i zvanica. Ovoj sjednici ispred FŠCZ prisustvovao je gospodin Mirsad Teskeredžić, pomoćnik direktora za mjere zaštite i spašavanja i gospođa Mira Lazić, pomoćnik direktora za finansije.

Na prijedlog direktora KUCZ, KŠCZ je također donio odluku o dodjeli priznanja i nagrada civilne zaštite istaknutim pojedincima i organizacijama sa područja TK kako slijedi:

I Zlatna značka civilne zaštite:

1. Enes Mujić – Premijer Vlade TK

II Pismene pohvale civilne zaštite

1. Crveni križ općine Banovići - Banovići
2. Regionalni ured BH MAC-a - Tuzla
3. JU Veterinarska stanica -Tuzla
4. JU Veterinarska stanica - Živinice
5. JU Veterinarska stanica - Gračanica
6. JZU Dom zdravlja - Sapna
7. Osman Suljagić - Srebrenik
8. Miralem Mulać - Tuzla

III Novčane nagrade civilne zaštite (u iznosu od 400,00 KM)

1. Fahrudin Mulaosmanović - Teočak
2. Nusret Karić - Tuzla
3. Fahrudin Fehrić - Živinice
4. Abdulmenaf Husić - Kalesija
5. Salih Strašević - Tuzla
6. Ljiljana Pavljašević - Tuzla
7. Drago Lukanović(posthumno) - Lukavac

OPĆINSKA PRIZNANJA I NAGRADE

Općinski štabovi civilne zaštite Gračanica, Lukavac i Kalesija su svečanu sjednicu KŠCZ iskoristili kao lijepu priliku da dodjele priznanja i nagrade za svoje općine.

Jedan dio općinskih štabova je to uradio na svojim svečanim sjednicama, a jedan nije nikako organizirao svečane sjednice i vršio dodjelu priznanja. To ne znači da na tim općinama nema zaslužnih da se njihov rad i požrtvovanost na takav način istaknu i nagrade, u većini slučajeva je to zbog materijalnih mogućnosti i ne baš jednostavne procedure koju je potrebno provesti za dodjelu priznanja.

ZNAČAJ PRIZNANJA

Vjerujemo da će se ovakav pristup prema obilježavanju 1. marta – Dana civilne zaštite promijeniti i da će strukture zaštite i spašavanja sve više dobivati na značaju na svim razinama vlasti.

Kako u razvoju i značaju samog sistema, da bi što kvalitetnije mogao odgovoriti postavljenim preventivnim i sanacionim zadacima na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, tako i na obilježavanju Dana civilne zaštite i dodjeli nagrada i priznanja za rezultate zaslužnim u ovoj oblasti.

Spasiti ljudski život, zaštititi, spriječiti i sanirati djelovanje prirodnih i drugih katastrofa koje ugrožavaju energetske resurse, prirodnu okolinu i imovinu su bezdvojbeno veoma, veoma važan segment djelo-

vanja zajednice za opću dobrobit, a sigurno i jedan od najbitnijih segmenata djelovanja za što kvalitetniji život.

Jedan od vidova afirmacije sistema i podstreka za rad i razvoj istog su svakako i nagrade i priznanja u ovoj oblasti.

Koliki je značaj sistema zaštite i spašavanja, koji je donedavno, a dobrim dijelom još uvijek na marginama u našem društvu, vrlo često mnogi, koji bi trebali raditi na njegovu razvoju nisu ni svjesni. Da li je to zbog teške situacije u kojoj se nalazi naša zajednica ili jednostavno nepoimanja o tomu kako i jaki i uređeni sistemi teško odolijevaju katastrofama velikih razmjera i vrlo često su nemoćni.

Jedino možemo zahvaliti Bogu što nas još uvijek nisu zadesile katastrofe velikih razmjera koje bi praktično ukazale na slabosti sistema. Nadati se da će u dogledno vrijeme zahvaljujući prvenstveno snagama u strukturama zaštite i spašavanja koje će nastaviti svoj rad na ustroju i usavršavanju sistema isti doseći kvalitetan nivo za odgovor u svim situacijama na svim razinama.

Svakako bi uveliko trebalo poraditi na tomu kako sveukupnom radu struktura zaštite i spašavanja danas, treba dodati i rad na edukaciji za sutra, a to je zasigurno rad na edukaciji od malih nogu, kroz obrazovanje istaknuti i provući bitnost segmenata zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, a sve u cilju što kvalitetnijeg življenja jednog jedinog života koji imamo, na jednoj i jedinoj nam planeti, za što, nadam se složit će te se sa mnom, ne može nam niko drugi kvalitetnije poraditi od nas samih.

Ljiljana Pavljašević

CIVILNA ZAŠTITA

GODINA II OKTOBAR-LISTOPAD 2004.G. BROJ 5-6

Provedba zakona o zaštiti i spašavanju
Čist kanton - pitanje obraza i naše budućnosti
Terenska vježba 'Pomoć unesrećenim 2004'
Deminiranje i uređenje korita rijeke Spreče
Obuka članova KŠCZ u Sarajevu

CIVILNA ZAŠTITA

GODINA III NOVEMBAR-STUDENI 2005.G. BROJ 9-10

PRIMJENA ZAKONA TUĐA BRIGA
PROCJENA UGROŽENOSTI TUZLANSKOG KANTONA
POPLAVE PROBLEM KOJI TRAJE
OPASNOST ZVANA PTIČJA GRIPA
DEMINIRANJE
ZASTOJ U DEMINIRANJU SPREČE

CIVILNA ZAŠTITA

ISSN 1840-1554

GODINA IV TUZLA, septembar/rujan 2006.g. BROJ 11/12

DOBRABEN ZAKON
O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

IZVJEŠTAJ O RADU KUCZ ZA 2006.

KLIZIŠTA PRVA KNEŽULA

UPUĆENJA POMOĆI OPĆINAMA
ZA SAHRANJIVE ŠTETA

DEMINIRANJE I NIS U 2005.

DEMINIRAN LOKALITET BUČJE

UKLONJENE MISE SA
PRUŽNOG PRELAZA

PRIORITETI DEMINIRANJA U 2006.

I OVA GODINA POČELA POPLAVAMA

PRESDNIK TK POBJEIO FEDERALNU
UPRAVU CIVILNE ZAŠTITE

OBUKA OPĆINSKIH ŠTABOVA
CIVILNE ZAŠTITE

PROBLAMA DANA CIVILNE ZAŠTITE

CIVILNA ZAŠTITA

ISSN 1840-1554

GODINA IV TUZLA, septembar/rujan 2006.g. BROJ 13/14

FEDERACIJA DOBILA SLUŽBE
ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

PROVEDENA OBUKA OŠCZ

IZVJEŠTAJ O RADU KUCZ
ZA 2006. GODINU

PROGRAM DEMINIRANJA
TK U 2007. GODINI

POŽARI VELIKA PRIJETNJA

DEMINIRANJE OBAVEZA DOMAĆIH VLASTI

ISSN 1840-1554

